

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดลำปาง (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ฉบับทบทวน

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
สิงหาคม ๒๕๖๘

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดลำปาง

(พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

ฉบับทบทวน

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
สิงหาคม ๒๕๖๘

คำนำ

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดลำปาง (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ฉบับที่ ๖ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด เพื่อให้แผนที่จัดทำขึ้นมามีคุณภาพและเป็นรูปแบบเดียวกัน และเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานของ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ศึกษา เรียนรู้ ในแนวทางการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ตลอดจนเป็นแผนซึ่งแสดงถึงทิศทาง แนวทาง และเป้าหมายการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดในอนาคตที่มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี นโยบายและระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) แผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทย ด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาค พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) แผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ แผนปฏิบัติราชการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) นโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งแผนพัฒนาภาค/กลุ่มจังหวัด/จังหวัด และแผนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยแสดงถึงเป้าหมายการพัฒนา ประเด็นการพัฒนา เป้าหมาย ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย แนวทางการพัฒนา และโครงการสำคัญ ในการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด โดยได้เริ่มตั้งแต่การจัดเตรียม รวบรวม ศึกษา ค้นคว้า หาข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการจัดทำให้ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน และจัดทำร่างแผนฯ นำเสนอต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จัดเวทีการมีส่วนร่วม ระดมความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ข้อวิจารณ์เกี่ยวกับร่างแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด เพื่อนำข้อคิดเห็นมาปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำเสนอคณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัด และขอความเห็นชอบ ก่อนการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดลำปาง (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ฉบับที่ ๖

การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดลำปาง (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ฉบับที่ ๖ ในครั้งนี้ ได้รับความอนุเคราะห์ข้อมูลและความร่วมมือในการจัดทำแผนฯ จากทุกภาคส่วนเป็นอย่างดี สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ และหวังว่าแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดลำปาง (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ฉบับที่ ๖ จะเป็นเครื่องมือที่ใช้เป็นแนวทางขับเคลื่อนการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดลำปาง ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม หากมีข้อผิดพลาดประการใดที่ได้ตรวจพบจากข้อมูลในเอกสารแผนพัฒนาการเกษตรฯ ฉบับนี้ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง ขอน้อมรับในข้อผิดพลาดและขออภัยมา ณ โอกาสนี้

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง
สิงหาคม ๒๕๖๘

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ค
สารบัญแผนภาพ	จ
ส่วนที่ ๑ บทนำ	๑
ส่วนที่ ๒ ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด	๓๓
ส่วนที่ ๓ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด	๗๙
ส่วนที่ ๔ แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)	๙๑
ส่วนที่ ๕ แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)	๑๒๓

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๑ อธิบายลักษณะกลุ่มชุดดินของจังหวัดลำปาง	๔๓
ตารางที่ ๒ ปริมาณน้ำฝน	๔๕
ตารางที่ ๓ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์สูงสุด - ต่ำสุด	๔๕
ตารางที่ ๔ แหล่งน้ำธรรมชาติ	๔๖
ตารางที่ ๕ ป่าสงวนแห่งชาติ	๔๗
ตารางที่ ๖ อุทยานแห่งชาติ	๔๘
ตารางที่ ๗ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	๔๘
ตารางที่ ๘ เขตห้ามล่าพันธุ์สัตว์ป่า	๔๙
ตารางที่ ๙ ปริมาณการผลิตแร่	๔๙
ตารางที่ ๑๐ สถานภาพปริมาณสำรองแร่	๕๐
ตารางที่ ๑๑ การแบ่งเขตการปกครองของจังหวัดลำปาง	๕๑
ตารางที่ ๑๒ จำนวนประชากรของจังหวัดลำปาง	๕๒
ตารางที่ ๑๓ จำนวนสถานศึกษาแยกตามสังกัดในจังหวัดลำปาง	๕๒
ตารางที่ ๑๔ จำนวนวัดและพระภิกษุ สามเณร จังหวัดลำปาง	๕๕
ตารางที่ ๑๕ จำนวนสถานบริการสาธารณสุขและภาคเอกชนในจังหวัดลำปาง	๕๕
ตารางที่ ๑๖ จำนวนและอัตราส่วนบุคลากรต่อประชากร จังหวัดลำปาง	๕๖
ตารางที่ ๑๗ งานวัฒนธรรม/ประเพณี/เทศกาลของจังหวัดลำปาง	๕๖
ตารางที่ ๑๘ ข้อมูลประเภทการใช้ไฟฟ้าจังหวัดลำปาง	๕๘
ตารางที่ ๑๙ ข้อมูลการผลิตและการจำหน่ายน้ำของการประปาส่วนภูมิภาคสาขาลำปาง	๕๙
ตารางที่ ๒๐ รายละเอียดการให้บริการ (ผู้เช่า)	๕๙
ตารางที่ ๒๑ แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดลำปาง	๖๓
ตารางที่ ๒๒ จำนวนครัวเรือนเกษตรกร	๖๕
ตารางที่ ๒๓ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรแยกตามรายอำเภอ จังหวัดลำปาง	๖๗
ตารางที่ ๒๔ พื้นที่ชลประทานในเขตจังหวัดลำปาง	๖๘
ตารางที่ ๒๕ การปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัดลำปาง	๖๙
ตารางที่ ๒๖ สถานการณ์ด้านการปศุสัตว์ของจังหวัดลำปาง	๗๐
ตารางที่ ๒๗ สถานการณ์ด้านการประมงของจังหวัดลำปาง	๗๑
ตารางที่ ๒๘ การรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร (เกษตรอินทรีย์)	๗๓
ตารางที่ ๒๙ การรับรองมาตรฐาน GAP	๗๓
ตารางที่ ๓๐ สินค้า OTOP ๑๐ อันดับแรกของจังหวัด	๗๔

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๓๑ ข้อมูลการเพาะปลูกและร้อยละผลผลิตเก็บเกี่ยวรายเดือนของสินค้าเกษตรของจังหวัด	๗๕
ตารางที่ ๓๒ ประเภทสหกรณ์และจำนวนสมาชิก	๗๕
ตารางที่ ๓๓ จำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรจังหวัดลำปาง	๗๖
ตารางที่ ๓๔ จำนวนอาสาสมัครเกษตรของจังหวัดลำปาง	๗๗
ตารางที่ ๓๕ จำนวนปราชญ์ชาวบ้านแยกรายอำเภอ	๗๗
ตารางที่ ๓๖ ข้อมูล Smart Farmer Young Smart Farmer จังหวัดลำปาง	๗๗
ตารางที่ ๓๗ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (S : Strength - จุดแข็ง)	๗๙
ตารางที่ ๓๘ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (W : Weakness - จุดอ่อน)	๘๐
ตารางที่ ๓๙ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (O : Opportunity - โอกาส)	๘๑
ตารางที่ ๔๐ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (T : Threat - อุปสรรค)	๘๓
ตารางที่ ๔๑ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดย McKinsey ๗-S Framework	๘๕
ตารางที่ ๔๒ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกโดย PESTEL Analysis	๘๖
ตารางที่ ๔๓ TOWS Matrix เพื่อกำหนดประเด็นการพัฒนาเชิงรุก เชิงแก้ไข เชิงป้องกันและเชิงรับ	๘๘
ตารางที่ ๔๔ เป้าหมายการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดลำปาง	๙๘
ตารางที่ ๔๕ สรุปโครงการด้านการเกษตรและสหกรณ์ที่สำคัญของจังหวัดลำปาง (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)	๑๐๒

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ ๑ พื้นที่เกษตรกรรม	๖๖
แผนภาพที่ ๒ ผลผลิตพืชเศรษฐกิจ	๖๖
แผนภาพที่ ๓ จำนวนสัตว์เศรษฐกิจ	๖๗

ส่วนที่ ๑

บทนำ

๑. ที่มา

๑.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๗๘ (๒) กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการสนับสนุนให้จังหวัดมีแผนและงบประมาณเพื่อพัฒนาจังหวัด เพื่อประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่ ประกอบกับมาตรา ๘๔ (๘) กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านเศรษฐกิจ คือ ค้ำครองและรักษาผลประโยชน์ของเกษตรกรในการผลิตและการตลาด ส่งเสริมให้สินค้าเกษตรได้รับผลตอบแทนสูงสุด รวมทั้งส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรในรูปของสภาเกษตรกร เพื่อวางแผนการเกษตรและรักษาผลประโยชน์ร่วมกันของเกษตรกร และมาตรา ๘๔ (๑๔) รัฐต้องส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เพื่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มในทางเศรษฐกิจ รวมทั้งมาตรา ๘๕ (๒) กำหนดให้รัฐดำเนินการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม และดำเนินการให้เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิในที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมอย่างทั่วถึงโดยการปฏิรูปที่ดินหรือวิธีอื่น รวมทั้งจัดหาแหล่งน้ำเพื่อให้เกษตรกรมีน้ำใช้อย่างพอเพียงและเหมาะสมแก่การเกษตร

๑.๒ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) มุ่งในการเสริมจุดแข็งและแก้ไขจุดอ่อนให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เกษตรกรรมมั่นคง ภาคการเกษตรมั่งคั่ง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน” โดยสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

๑.๓ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ตามแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ โดยทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ร่วมกันพิจารณาภารกิจของหน่วยงานที่สอดคล้องเชื่อมโยงกับแผนในแต่ละระดับ รวมทั้งนโยบายสำคัญ และสถานการณ์สภาพแวดล้อมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กับบริบทของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มากำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการดำเนินงาน ในการขับเคลื่อนภารกิจให้ได้ผลลัพธ์ตามที่กำหนด ตลอดจนพิจารณาความต่อเนื่องในการบริหารราชการแผ่นดินควบคู่กับการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาล เพื่อให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยแผนปฏิบัติการฯ จะเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์การมหาชน รวมทั้งเป็นเครื่องมือสำหรับผู้บริหารในการกำกับ ดูแล และติดตามผลการดำเนินงานของโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ในแต่ละผลผลิต ให้สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารราชการแผ่นดินในภาพรวม เพื่อบรรลุผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายระดับชาติร่วมกันต่อไป

๒. ทิศทาง นโยบาย และยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์

เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด เป็นไปตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายและระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) แผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทย ด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐

เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาค พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) แผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ แผนปฏิบัติราชการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) นโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งแผนพัฒนาภาค/กลุ่มจังหวัด/จังหวัด และแผนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง จึงกำหนดกรอบแนวคิดหลักในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด โดยมุ่งเน้นให้มีความเชื่อมโยง สอดคล้องกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนาในระดับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและสหกรณ์ ดังนี้

๒.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)^๑ มีวิสัยทัศน์ คือ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ **“ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน”** โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่งและมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชน และประโยชน์ส่วนรวม การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ โดยมีความเกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๕ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (๐๑) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง (๐๒) **ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (หลัก)** (๐๔) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม (๐๕) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ (๐๖) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ การประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย

- ๑) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย
- ๒) ขีดความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้
- ๓) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ
- ๔) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม
- ๕) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของ

ทรัพยากรธรรมชาติ

- ๖) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

๒.๒ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ^๒ เป็นส่วนสำคัญในการถ่ายทอดเป้าหมายและประเด็นยุทธศาสตร์ของยุทธศาสตร์ชาติลงสู่แผนระดับต่างๆ ในลักษณะที่มีการบูรณาการและเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติด้านที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้หน่วยงานสามารถนำไปใช้เป็นกรอบในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาประเทศตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติภายในปี ๒๕๘๐ โดยแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ มีทั้งหมด ๒๓ ฉบับ เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน ๑๕ ฉบับ ได้แก่ (๐๑) ความมั่นคง (๐๓) **การเกษตร (หลัก)** (๐๕) การท่องเที่ยว (๐๖) พื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ (๐๗) โครงสร้างพื้นฐานระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล (๐๘) ผู้ประกอบการและวิสาหกิจ

^๑ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๖๑, ตุลาคม). ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐).

^๒ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๖๒, เมษายน). แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐).

ขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ (๐๙) เขตเศรษฐกิจพิเศษ (๑๕) พลังทาง สังคม (๑๖) เศรษฐกิจฐานราก (๑๘) การเติบโตอย่างยั่งยืน (๑๙) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ (๒๐) การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ (๒๑) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (๒๒) กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม และ (๒๓) การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็น (๐๓) การเกษตร จะให้ความสำคัญกับการยกระดับการผลิตให้เข้าสู่คุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย การใช้ประโยชน์จากความโดดเด่น และเอกลักษณ์ของสินค้าเกษตร รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพ ในแต่ละพื้นที่การพัฒนาสินค้าเกษตรและการแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อสร้างมูลค่าและคุณค่าให้กับสินค้าเกษตรการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ในการผลิตและการจัดทำฟาร์ม นอกจากนี้ยังมีการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาระบบนิเวศของภาคเกษตร เพื่อเสริมสร้างให้การพัฒนา มีการเติบโตอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง ประกอบด้วย ๖ แผนย่อย โดยสรุป ดังนี้

๒.๒.๑ แผนย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

- ๑) ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ด้วยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา นวัตกรรมและเทคโนโลยี การพัฒนากระบวนการผลิตและบรรจุภัณฑ์ ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่หลากหลาย
- ๒) ส่งเสริมการพัฒนาและยกระดับความสามารถของเกษตรกรและชุมชนในการพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น
- ๓) สร้างอัตลักษณ์หรือนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดให้กับสินค้า รวมทั้งการสร้างความแตกต่างและโดดเด่นของสินค้าในแต่ละท้องถิ่น และสร้างตราสินค้าของเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นตลอดจนเชื่อมโยงไปสู่ภาคการผลิตอื่น

เป้าหมาย สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๒.๒ แผนย่อยเกษตรปลอดภัย ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

- ๑) สนับสนุนการบริหารจัดการฐานทรัพยากรทางเกษตรและระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน
- ๒) พัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยและระบบการตรวจรับรองคุณภาพจากสถาบันที่มีความน่าเชื่อถือในระดับต่างๆ พัฒนาคูณค่าทางโภชนาการของสินค้าเกษตรและอาหาร และพัฒนาระบบการตรวจสอบย้อนกลับให้เป็นที่ยอมรับกับความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ
- ๓) ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร ชุมชน ท้องถิ่น รวมถึงผู้ประกอบการ ให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐาน และส่งเสริมการวิจัยพัฒนาสินค้า
- ๔) สร้างความตระหนักรู้ของผู้ผลิตและผู้บริโภคถึงความสำคัญของความปลอดภัย และการส่งเสริมด้านการขยายตลาดการบริโภคสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย
- ๕) สนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์วิถีชาวบ้าน ควบคุมการขยายตลาดเกษตรอินทรีย์ทั้งในและต่างประเทศ

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัย (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ ผลิตภัณฑ์เกษตรปลอดภัยของไทยได้รับการยอมรับด้านคุณภาพ ความปลอดภัย และคุณค่าทางโภชนาการสูงขึ้น

ตัวชี้วัด ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคด้านคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร

๒.๒.๓ แผนย่อยเกษตรชีวภาพ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) สนับสนุนการใช้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และเชื้อจุลินทรีย์

๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิต การแปรรูป และการพัฒนาสินค้าเกษตร และผลิตภัณฑ์จากฐานเกษตรกรรมและฐานทรัพยากรชีวภาพ ยกย่องให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการ วิสาหกิจการเกษตรขนาดกลางและเล็ก และสนับสนุนให้มีการนำวัตถุดิบเหลือทิ้งทางการเกษตร มาใช้ในอุตสาหกรรมและพลังงานที่เกี่ยวข้องกับชีวภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓) ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรให้เป็นพืชเศรษฐกิจตามความเหมาะสม ของสภาพแวดล้อมในแต่ละพื้นที่ มุ่งแปรรูปเพื่อป้อนในตลาดอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร สินค้าประเภทโภชนาเภสัช ผลิตภัณฑ์ ประเภทเวชสำอาง และผลิตภัณฑ์กลุ่มเครื่องสำอาง

๔) ส่งเสริมการทำการตลาดผ่านการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ผลิตภัณฑ์จากเกษตรชีวภาพ ตลอดจนประโยชน์และสรรพคุณของสมุนไพรไทย

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรชีวภาพ (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ วิสาหกิจการเกษตรจากฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการจัดตั้งทุกตำบลเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด จำนวนวิสาหกิจการเกษตรขนาดกลางและเล็ก และผลิตภัณฑ์จากฐานชีวภาพ

๒.๒.๔ แผนย่อยเกษตรแปรรูป ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) ส่งเสริมการพัฒนาและใช้วัตถุดิบและผลิตผลทางการเกษตรที่เชื่อมโยงไปสู่ กระบวนการแปรรูปในอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่เกี่ยวข้อง

๒) ส่งเสริมการแปรรูปโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึง องค์ความรู้และภูมิปัญญาที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพในการแปรรูป สร้างความแตกต่าง และเพิ่มมูลค่า ในผลิตภัณฑ์และสินค้าเกษตร

๓) สนับสนุนการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในการกระบวนการผลิต หลังการเก็บเกี่ยวการแปรรูป

๔) ส่งเสริมการสร้างตราสินค้า และขยายช่องทางการตลาดด้วยระบบ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสร้างเครื่องหมายทางการค้าและการปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

เป้าหมาย สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์ (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๒.๕ แผนย่อยเกษตรอัจฉริยะ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) ส่งเสริมการพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปัจจัยการผลิต เครื่องจักรกลและ อุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตรแห่งอนาคต

๒) พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการเกษตร การจัดการภาคเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม องค์ความรู้ด้านการผลิต และการตลาด การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ เทคโนโลยีดิจิทัล ฐานข้อมูล สารสนเทศทางการเกษตรต่าง ๆ

๓) สนับสนุนและส่งเสริมการทำระบบฟาร์มอัจฉริยะ ควบคู่กับการใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการวางแผนการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตสินค้า ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าที่ได้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด มูลค่าสินค้าที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยี สมัยใหม่/อัจฉริยะเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/ อัจฉริยะ (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๒.๖ แผนย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) เพิ่มประสิทธิภาพและการจัดการฐานทรัพยากรทางการเกษตร อนุรักษ์และ รักษาฐานทรัพยากรทางการเกษตรที่สำคัญ การคุ้มครองที่ดินการเกษตร การจัดการน้ำเพื่อการเกษตรและ ชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลทรัพยากรทางการเกษตร และการบริหาร จัดการพื้นที่เกษตรกรรมอย่างเหมาะสม

๒) สร้างความมั่นคงอาหารให้กับครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน สนับสนุนให้ชุมชน ทางการเกษตรของท้องถิ่น ส่งเสริมการทำเกษตรตามหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สนับสนุน ให้หน่วยงานของรัฐหรือท้องถิ่นในพื้นที่มีบทบาทดำเนินการให้เกิดความมั่นคงด้านอาหารในมิติต่างๆ รวมถึง การดูแลโภชนาการของ ประชาชนในทุกช่วงวัย สร้างเสถียรภาพด้านรายได้ของเกษตรกรและประชาชน การมีมาตรการรองรับสำหรับผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงสินค้าเกษตรและอาหารได้อย่างทั่วถึง และ การติดตามการเปลี่ยนแปลงของราคาอาหาร และผลกระทบ

๓) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ และการเฝ้าระวังและเตือนภัยสินค้าเกษตร ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการเกษตรที่มีมาตรฐานและครบวงจร ทั้งเรื่องเกษตรกร ข้อมูลอุปสงค์และอุปทานสินค้าเกษตรที่มุ่งเน้นการตลาดนำการผลิต ข้อมูลพื้นที่เกษตรกรรม ข้อมูลมูลค่า สินค้าเกษตร การพัฒนาระบบติดตามเฝ้าระวังและวางระบบเตือนภัย กลไกการจัดการปัญหาที่อาจจะ เกิดขึ้นกับสินค้าเกษตร และผลิตภัณฑ์ในมิติต่างๆ ทั้งในด้านอุปสงค์และอุปทาน รวมทั้งให้เกษตรกรและ ผู้ใช้ประโยชน์สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย ตลอดจน เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ วิเคราะห์แนวโน้มการผลิตสินค้าเกษตร

๔) ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรเชื่อมโยงไปถึงผู้ประกอบการ ภาคเอกชน และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาด้านการผลิตและด้านการตลาดของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ สนับสนุนการขยายเครือข่ายธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์ สนับสนุนให้มีโอกาสในการเข้าถึง แหล่งทุนภายใต้เงื่อนไขที่ผ่อนปรนมากขึ้น และมีกลไกในการดูแลให้เกษตรกรได้รับประโยชน์ จากการรวมกลุ่มและการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอย่างแท้จริง

๕) วิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมสนับสนุนภาคเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมการวิจัยพื้นฐาน รวมถึงการวิจัยเชิงประยุกต์ในด้านต่างๆ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการผลิตและการตลาด เทคโนโลยีดิจิทัล และข้อมูลสารสนเทศ

๖) พัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าและผลิตภัณฑ์ ยกระดับการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพมาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของตลาดหรือกลุ่มผู้บริโภค จัดให้มีระบบการตรวจรับรองคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรอย่างเพียงพอ มีขั้นตอนการตรวจสอบที่รวดเร็วและมีราคาเหมาะสม รวมถึงการวางระบบตรวจสอบย้อนกลับ

๗) ส่งเสริมด้านการตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์การเกษตร โดยใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือต่างๆ ในการส่งเสริมและขยายตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตรในรูปแบบต่างๆ

๘) อำนวยความสะดวกทางการค้าและพัฒนาระบบโลจิสติกส์การเกษตร เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการทางการค้าและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการให้มีความรวดเร็วและไม่เป็นภาระค่าใช้จ่ายในการทำธุรกรรมทางการค้า และเตรียมความพร้อมของสถานที่เก็บรวบรวม/รักษาคุณภาพสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตร ที่ได้คุณภาพและมาตรฐาน

เป้าหมายที่ ๑ ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด มูลค่าผลผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วย (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเป้าหมาย)

ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร)

ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐาน (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๓ แผนการปฏิรูปประเทศ^๓ ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ประกอบด้วย ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคี สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกัน เพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้ การปฏิรูปประเทศต้องสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับยุทธศาสตร์ชาติ โดยมีประเด็นขับเคลื่อนการปฏิรูปที่สำคัญ โดยสรุปใน ๖ มิติ ได้แก่ การลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม การพัฒนาเศรษฐกิจ การสร้างสังคมและชุมชนที่เข้มแข็ง การฟื้นฟู และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม การสร้างประสิทธิภาพและความโปร่งใสในกระบวนการทำงานของภาครัฐ และการพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรม แผนการปฏิรูปประเทศมี ๑๓ ฉบับ มีความเกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๕ ฉบับ ได้แก่ (๒) การบริหารราชการแผ่นดิน (๓) กฎหมาย (๕) เศรษฐกิจ (หลัก) (๖) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ (๗) สาธารณสุข ในส่วนของแผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ มีเป้าประสงค์เพื่อยกระดับศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ กระจายความเจริญและความเข้มแข็งของภาคสังคม และปรับบทบาท โครงสร้าง และกลไกสถาบันบริหารจัดการเศรษฐกิจของประเทศตามหลักแนวคิดการบริหารงานคุณภาพที่มีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนประเด็นปฏิรูปเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ และลดความเหลื่อมล้ำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ โดยกำหนดกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ จำนวน ๕ กิจกรรม ประกอบด้วย

^๓ ประกาศ นร. เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง). (๒๕๖๔, ๒๕ กุมภาพันธ์). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๘ ตอนพิเศษ ๔๔ ง. ๑) การสร้างเกษตรมูลค่าสูง

- ๑) การสร้างเกษตรมูลค่าสูง
- ๒) การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวคุณภาพสูง
- ๓) การเพิ่มโอกาสของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กในอุตสาหกรรม

และบริการเป้าหมาย

- ๔) การเป็นศูนย์กลางด้านการค้าและการลงทุนของไทยในภูมิภาค
- ๕) การพัฒนาศักยภาพคนเพื่อเป็นพลังในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

ทั้งนี้ ในการดำเนินการดังกล่าวจะทำให้กำลังคนในระบบมีทักษะสอดคล้องตามความต้องการของภาคอุตสาหกรรมและบริการเป้าหมาย และได้รับการจ้างงานเพิ่มมากขึ้น บุคลากร ในภาคเกษตรกรรม ภาคการท่องเที่ยว และผู้ประกอบการรายย่อยมีรายได้เพิ่มขึ้น สามารถกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศได้ดียิ่งขึ้น

๒.๔ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)^๔ มุ่งหมายที่จะเร่งเพิ่มศักยภาพของประเทศในการรับมือกับความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อฐานแรงและเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสรรค์ประโยชน์จากโอกาสที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมและทันทั่วทั้ง การกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศ ในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ **พลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่า อย่างยั่งยืน”** ซึ่งหมายถึงการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ครอบคลุมตั้งแต่ระดับโครงสร้างนโยบายและกลไก เพื่อมุ่งเสริมสร้างสังคมที่ก้าวหน้าพลวัตของโลก และเกื้อหนุนให้คนไทยมีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ พร้อมกับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการสร้างมูลค่าเพิ่มที่สูง และคำนึงถึงความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ดังนั้น เพื่อถ่ายทอดเป้าหมายหลักไปสู่การขับเคลื่อนที่ชัดเจนในลักษณะของวาระการพัฒนา (Agenda) ที่เอื้อให้เกิดการทำงานร่วมกันของหลายหน่วยงานและหลายภาคส่วน ในการผลักดันการพัฒนาในเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้เกิดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงได้กำหนด **หมุดหมายการพัฒนา จำนวน ๑๓ ประการ** ซึ่งเป็นการบ่งบอกถึงสิ่งที่ประเทศไทยปรารถนาจะ “เป็น” มุ่งหวังจะ “มี” หรือต้องการจะ “ขจัด” เพื่อสะท้อนประเด็นการพัฒนาที่มีลำดับความสำคัญสูงต่อการพลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” และการบรรลุเป้าหมายหลักในช่วงระยะเวลา ๕ ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ โดยมีหมุดหมายที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน ๑๑ หมุดหมายได้แก่

หมุดหมายที่ ๑ ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง โดยสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูป พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบบริหารจัดการ เพื่อคุณภาพความมั่นคงอาหารและความยั่งยืนของภาคเกษตร และเพิ่มศักยภาพและบทบาทของผู้ประกอบการเกษตร ในฐานะหุ้นส่วนเศรษฐกิจของห่วงโซ่อุปทานที่ได้รับส่วนแบ่งประโยชน์อย่างเหมาะสมและเป็นธรรม

หมุดหมายที่ ๒ ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน โดยเปลี่ยนการท่องเที่ยวไทยเป็นการท่องเที่ยวคุณภาพสูงที่เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมและบริการที่มีศักยภาพอื่น ปรับโครงสร้างการท่องเที่ยวให้พึ่งพานักท่องเที่ยวในประเทศและมีการกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจมากขึ้น และการท่องเที่ยวไทย ต้องมีการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนในทุกมิติ

^๔ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๖๔, ตุลาคม). (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐).

หมวดหมู่ที่ ๕ ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค โดยทำให้ประเทศไทยเป็นประตูการค้าและการลงทุน เป็นห่วงโซ่อุปทานของภูมิภาค และเป็นศูนย์กลางคมนาคมและโลจิสติกส์ของภูมิภาค

หมวดหมู่ที่ ๖ ไทยเป็นฐานการผลิตอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะที่สำคัญของโลก โดยมูลค่าเศรษฐกิจดิจิทัลภายในประเทศมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น การส่งออกของอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะของประเทศเพิ่มขึ้น และมูลค่าอุตสาหกรรมดิจิทัลและอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะของประเทศมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น

หมวดหมู่ที่ ๗ ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูง และสามารถแข่งขันได้ โดยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเติบโตและแข่งขันได้ของ SME SME มีศักยภาพสูงในการดำเนินธุรกิจ สามารถ Scale up และปรับตัวเข้าสู่การแข่งขันใหม่ และ SME สามารถเข้าถึงและได้รับการส่งเสริมอย่างมีประสิทธิภาพจากภาครัฐ

หมวดหมู่ที่ ๘ ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน โดยการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคและการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษขยายตัวเพิ่มขึ้น ความไม่เสมอภาคในการกระจายรายได้ของภาครัฐลดลง และการพัฒนาเมืองให้มีความน่าอยู่อย่างยั่งยืน มีความพร้อมในการรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทุกรูปแบบ เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างทั่วถึง

หมวดหมู่ที่ ๙ ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม โดยครัวเรือนยากจนข้ามรุ่นมีโอกาสในการเลื่อนสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม และคนไทยทุกช่วงวัยได้รับความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต

หมวดหมู่ที่ ๑๐ ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ โดยการเพิ่มมูลค่าจากเศรษฐกิจหมุนเวียนและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การอนุรักษ์ พลัง และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และการสร้างสังคมคาร์บอนต่ำและยั่งยืน

หมวดหมู่ที่ ๑๑ ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยการลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการสร้างภูมิคุ้มกันและการฟื้นตัวจาก การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติ

หมวดหมู่ที่ ๑๒ ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต โดยคนไทยได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพในทุกช่วงวัย มีสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่ มีคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกโฉมฉับพลันของโลก สามารถดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข กำลังคนมีสมรรถนะสูง สอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิตเป้าหมาย และสามารถสร้างงานอนาคต ประชาชนทุกกลุ่มเข้าถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต

หมวดหมู่ที่ ๑๓ ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน โดยการบริการภาครัฐมีคุณภาพเข้าถึงได้ และภาครัฐที่มีขีดสมรรถนะสูงและคล่องตัว

๒.๕ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)^๔ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) เพื่อเป็นกรอบการพัฒนาการเกษตรของประเทศในระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

^๔ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (๒๕๖๐, เมษายน). ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙).

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) แผนปฏิรูปของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ซึ่งเป็นเป้าหมายการพัฒนาในระดับโลกขององค์การสหประชาชาติ โดยยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) มุ่งในการเสริมจุดแข็งและแก้ไขจุดอ่อนให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เกษตรกร มั่นคง ภาคการเกษตรมั่นคง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน” โดยมียุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร โดยสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร Smart Farmer, Smart Group, Smart Enterprise เสริมสร้างความภาคภูมิใจ และความมั่นคงในอาชีพเกษตรกรกร บริหารจัดการแรงงานภาคเกษตรโดยนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร โดยพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพมาตรฐานสินค้า และส่งเสริมการเกษตรตลอดโซ่อุปทานสอดคล้องกับความต้องการของตลาด

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการขับเคลื่อนเกษตรให้สอดคล้องกับไทยแลนด์ ๔.๐ บริหารจัดการเทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการเกษตร และพัฒนาผลงานวิจัยด้านการเกษตรนำไปสู่การผลิตนวัตกรรมเชิงพาณิชย์

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างยั่งยืน และฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตรให้สมดุลและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ โดยพัฒนาบุคลากรเป็น Smart Office และ Smart Researcher เชื่อมโยงระบบการทำงานของทุกหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และปรับปรุงพัฒนากฎหมายด้านการเกษตร

๒.๖ แผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐^๖ โมเดลเศรษฐกิจ BCG เป็นกลไกแรงให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายภายใต้ Thailand ๔.๐ ที่ต้องการปรับเปลี่ยนรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจจากการใช้ความได้เปรียบด้านทรัพยากรและแรงงาน ไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมประสบความสำเร็จได้เร็วขึ้น ด้วยการระดมทรัพยากรและความสามารถของทุกภาคส่วนในการมุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ เป็นการพัฒนาภายใต้ ๔ + ๑ สาขายุทธศาสตร์ คือ เกษตรและอาหาร สุขภาพและการแพทย์ พลังงาน วัสดุและเคมีชีวภาพ การท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และเศรษฐกิจหมุนเวียน ซึ่งมีศักยภาพจะเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มขึ้น ๑ ล้านล้านบาท จากฐานความหลากหลายของทรัพยากรชีวภาพ (Nature) วัฒนธรรม (Culture) และความเอื้อเพื่อเพื่อแผ้ว (Nurture) ภายใต้กลไกจุดภาคี ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันวิจัย/สถาบันการศึกษาและภาคประชาชน โดยมีวิสัยทัศน์ คือ เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ประชาชนมีรายได้ดี คุณภาพชีวิตดี รักษาและฟื้นฟู ฐานทรัพยากรจากความหลากหลายทางชีวภาพให้มีคุณภาพที่ดีด้วยการใช้ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ประกอบด้วย ๔ ยุทธศาสตร์ โดยเกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทั้ง ๔ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

^๖ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (๒๕๖๕, กุมภาพันธ์). แผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐.

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างความยั่งยืนของฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพด้วยการจัดสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ ป่าไม้ และการใช้ประโยชน์

เน้นการนำความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ไปบริหารจัดการให้เกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์เพื่อความยั่งยืนของฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งเป็นพื้นฐานต่อการพัฒนาเศรษฐกิจให้เติบโตเพื่อส่งต่อสู่คนรุ่นต่อไป รวมถึงส่งเสริมให้เกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติจากการมองว่า “Nature as Resource” เป็น “Nature as Source” ดังนั้น ธรรมชาติจึงไม่ใช่แค่เพียงทรัพยากรหรือปัจจัยการผลิตเท่านั้น แต่ธรรมชาติคือแหล่งกำเนิดของชีวิตและทุกสรรพสิ่งบนโลกเป็นพื้นฐานของความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษย์ ด้วยเหตุนี้ จึงต้องรักษาสมดุลระหว่างการมีอยู่และใช้ไปรวมถึงการนำกลับมาใช้ซ้ำตามหลักการหมุนเวียน โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๑. การพัฒนากล้องจุลทรรศน์ที่ลดความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรม เพื่อการบริหารจัดการให้เกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์
๒. การอนุรักษ์ ป่าไม้ทรัพยากรด้วยนวัตกรรมทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางสังคม
๓. การบริหารจัดการน้ำให้เกิดความยั่งยืนด้วยการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ และการพัฒนาแพลตฟอร์มเพื่อลดการใช้ ลดการสูญเสีย การนำกลับมาใช้ซ้ำ และยกระดับคุณภาพน้ำดื่ม น้ำใช้ ให้สูงขึ้น
๔. การสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ในสาขาที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ และการเพิ่มทักษะการบริหารจัดการทรัพยากรให้แก่ชุมชนและคนรุ่นใหม่

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งด้วยทุนทรัพยากร อัตลักษณ์ ความคิดสร้างสรรค์ และเทคโนโลยีสมัยใหม่

ใช้ศักยภาพของพื้นที่โดยการระเบิดจากภายใน เน้นการตอบสนองความต้องการในแต่ละพื้นที่เป็นอันดับแรก ควบคู่ไปกับการสร้างความเข้มแข็งในระดับพื้นที่ การดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ รวมถึงการใช้ประโยชน์จากความเข้มแข็งจากภายในอันประกอบด้วย “ความหลากหลายทางชีวภาพ” “ความหลากหลายทางวัฒนธรรม” และ “ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่” มาต่อยอดและยกระดับมูลค่าในห่วงโซ่การผลิตสินค้าและบริการให้มีมูลค่าสูงขึ้น ด้วยการใช้ความคิดสร้างสรรค์ เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการยกระดับมาตรฐาน สร้างคุณค่าใหม่ รวมถึงการนำหลักการของเศรษฐกิจหมุนเวียนมาใช้ในการลดการใช้ทรัพยากร การดำเนินการดังกล่าวมุ่งหวังให้เกิดการพัฒนาที่นำไปสู่การเดินหน้าไปด้วยกัน และไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง เป็นการเติบโตของทุกภาคส่วนไปพร้อมๆ กัน เพื่อเพิ่มโอกาสของชุมชนและผู้ประกอบการที่อยู่ในภูมิภาคได้รับการพัฒนา รวมถึงการเข้าถึงทรัพยากรได้อย่างทัดเทียมกันมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการนำความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมมาเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงบริการหรือแก้ปัญหาสุขภาพ ปัญหามลพิษ ยกระดับคุณภาพ ความปลอดภัยของอาหาร ตลอดจนการเสริมสร้างความสามารถในการพึ่งพิงแหล่งพลังงานทางเลือกในพื้นที่ได้เพิ่มขึ้น โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๑. การพัฒนาเศรษฐกิจภูมิภาคให้เติบโตด้วยรูปแบบของระเบียบเศรษฐกิจ BCG
๒. การนำทุนทางทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรมไปสร้างอัตลักษณ์ของชุมชนเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก
๓. การใช้ทรัพยากรด้านเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียวในพื้นที่เพื่อสร้างเศรษฐกิจให้ชุมชน
๔. การพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์สินค้าและบริการมูลค่าสูง จากความหลากหลายทางชีวภาพด้วยการยกระดับมาตรฐาน การสร้างนวัตกรรม ตลอดจนการจัดการวัตถุดิบเหลือทิ้งจากการผลิตให้เป็นศูนย์

๕. การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เติบโตด้วยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบบูรณาการด้วยกลไกตลาด เช่น กลไกมหาวิทยาลัยสู่ตำบล อุทยานวิทยาศาสตร์ และคลัสเตอร์

๖. การพัฒนาตลาดและศักยภาพในการเข้าถึงตลาดทั้งในและนอกพื้นที่ด้วยการใช้อัตลักษณ์ความคิดสร้างสรรค์ และแพลตฟอร์มการเชื่อมโยงตลาด

๗. การยกระดับคุณภาพ ความปลอดภัยและมาตรฐานของอาหารท้องถิ่น (Street food/ วิสาหกิจชุมชน) ด้วย Food machinery และมาตรฐานการประกอบการที่ดี

๘. การสร้างและพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะที่เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากทั้งระบบ เช่น การยกระดับประสิทธิภาพการผลิต การควบคุมความปลอดภัย ความคิดสร้างสรรค์ ระบบประกันคุณภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมภายใต้เศรษฐกิจ BCG ให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

เน้นการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการเดิมให้สามารถเติบโตได้อย่างต่อเนื่องด้วยการนำความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมมายกระดับประสิทธิภาพการผลิต ลดความสูญเสียในกระบวนการผลิตให้เป็นศูนย์ การหมุนเวียนทรัพยากรกลับมาใช้ หรือการนำไปสร้างมูลค่าเพิ่มตามหลักเศรษฐกิจหมุนเวียน ยกระดับมาตรฐานสู่การเป็นแหล่งผลิตและให้บริการที่มีคุณภาพ มีความปลอดภัย มีสุขอนามัยที่ดีให้ความสำคัญกับระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มาตรการผลิตที่ยั่งยืนเทียบเท่ามาตรฐานสากล รวมถึงการยกระดับผลิตภัณฑ์หรือบริการด้วยการใช้นวัตกรรมเข้มข้น เช่น ระบบการผลิตพืชในโรงเรือนอัจฉริยะ (Plan factory) การให้บริการด้านสุขภาพที่มีความแม่นยำสูงหรือการแพทย์เฉพาะบุคคล โดยมีเป้าหมายเพื่อเป็นผู้นำในการผลิตและการให้บริการทั้งในระดับประเทศและเวทีโลก โดยมีแนวทางการดำเนินการในแต่ละสาขายุทธศาสตร์ ดังนี้

๑. สาขาการเกษตรและอาหาร

๑) การปรับเปลี่ยนระบบการเกษตรสู่ประสิทธิภาพสูง มาตรฐานสูง และมูลค่าสูงด้วยการใช้การวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรม (วทน.) สนับสนุนการยกระดับประสิทธิภาพการผลิตให้สูงขึ้น การผลิตสินค้าเกษตร พรีเมียม เกษตรปลอดภัย และเพิ่มความหลากหลายชนิดสินค้า

๒) การขับเคลื่อนเกษตรสู่การเป็นทั้ง B, C และ G ด้วยการบูรณาการในพื้นที่ (Area based)

๓) การแปรรูปสินค้าเกษตรขั้นสูง ด้วยการแปรรูปเป็นอาหารสุขภาพ อาหารทางการแพทย์ สารออกฤทธิ์ สารสำคัญเพื่อเป็นวัตถุดิบของอุตสาหกรรมต่อเนื่อง รวมถึงโปรตีนจากแมลงหรือพืช

๔) การยกระดับประสิทธิภาพการผลิตด้วยการนำแพลตฟอร์มดิจิทัล เทคโนโลยีขั้นสูงระบบอัตโนมัติมาบริหารจัดการกระบวนการผลิต และการกระจายสินค้าสู่ผู้บริโภค

๕) ปรับปรุงกระบวนการผลิตสู่ระบบการผลิตสีเขียวและการผลิตที่ยั่งยืน ลดการสูญเสียระหว่างการผลิตและขยะอาหาร และการยกระดับกระบวนการผลิตด้วยเทคโนโลยีขั้นสูง

๖) การสร้างแบรนด์อาหารไทยในตลาดโลกด้วยการส่งเสริมการใช้วัตถุดิบไทย อัตลักษณ์วัฒนธรรมไทยและการเชื่อมโยงการท่องเที่ยว

๗) การลงทุนและยกระดับโครงสร้างพื้นฐานด้านนวัตกรรมอาหาร เช่น หน่วยวิเคราะห์ทดสอบด้านอาหารฟังก์ชัน โรงงานต้นแบบผลิตอาหารฟังก์ชันและสารประกอบ Functional ingredient มาตรฐาน GMP

๒. สาขาสุภาพและการแพทย์

- ๑) การสร้างและยกระดับความสามารถในการพัฒนาและผลิตวัคซีน ยา และชีววัตถุ ในการป้องกันและควบคุมโรคจากไวรัสและการเข้าสู่ตลาดสากล
- ๒) การยกระดับคุณภาพการรักษาสู่ระบบการแพทย์แม่นยำ ด้วยการส่งเสริมให้มีการใช้บริการการแพทย์จีโนมิกส์ผลิตภัณฑ์การแพทย์ขั้นสูง (Advanced Therapy Medicinal Products, ATMPs)
- ๓) การเร่งรัดการพัฒนาเครื่องมือ และวัสดุทางการแพทย์ด้วยกลไกนวัตกรรม แบบวิศวกรรมย้อนกลับ
- ๔) การส่งเสริมการวิจัยทางคลินิก เพื่อบริการขั้นต้นทะเบียนผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์และ สุขภาพ ได้แก่ ยา วัคซีน อาหารสุขภาพ อาหารการแพทย์ เครื่องสำอาง เครื่องมือแพทย์ และวัสดุทางการแพทย์
- ๕) การส่งเสริมการสร้างตลาดด้วยกลไกการขึ้นทะเบียนนวัตกรรม Sandbox การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ และปรับรูปแบบการจัดซื้อจากรายปีเป็น Multi-year procurement
- ๖) การสร้างบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเพื่อบริการอุตสาหกรรม และบริการ การแพทย์และสุขภาพ

๓. สาขาลังงาน วัสดุ และเคมีชีวภาพ

- ๑) การสร้างโอกาสทางการตลาดแก่ผลิตภัณฑ์ชีวภาพให้แข่งขันอย่างเป็นธรรม ด้วยกลไกการกำหนดราคารับรอง การจัดสรรคาร์บอนเครดิต และการลดอุปสรรคในการเข้าสู่ตลาด
- ๒) การส่งเสริมการนำพืช ผลผลิต และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรไปสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่ม
- ๓) การใช้นวัตกรรมชีวภาพเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์และบริการ และการสร้างธุรกิจ นวัตกรรมให้แก่ SMEs และการเชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่าของโลก

๔. สาขาการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์

- ๑) การผลักดันให้เกิดการนำโมเดลการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ เช่น Happy Model เพื่อกระจาย รายได้อย่างทั่วถึงไปสู่เมืองท่องเที่ยวรอง ลดความเหลื่อมล้ำ และมุ่งสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน
- ๒) การส่งเสริมการท่องเที่ยวยั่งยืนและการท่องเที่ยวสีเขียว เพื่อรักษาสีเขียว ตามแนวทาง Happy Model
- ๓) การกระจายนักท่องเที่ยวสู่เมืองท่องเที่ยวรองด้วยการพัฒนาสินค้าและบริการ ในเมืองท่องเที่ยวรอง โดยใช้อัตลักษณ์ท้องถิ่น วัฒนธรรม พัฒนาเรื่องราว และการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัย และพัฒนาองค์ความรู้ด้วย Digital Technology
- ๔) การขยายตลาดการท่องเที่ยวด้วยการส่งเสริมพัฒนาระบบการจ่ายเงิน แบบ One Payment System เพื่ออำนวยความสะดวกและรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมค่าใช้จ่าย รวมถึงพัฒนา ดิจิทัลคอนเทนต์ ที่นำเสนอจุดเด่นของประเทศไทยในด้านต่างๆ เช่น วัฒนธรรม
- ๕) การส่งเสริมการท่องเที่ยวคุณภาพสูงผ่านการจัดงานประชุมและนิทรรศการ กีฬา และอีเว้นท์ (Event) ขนาดใหญ่

๕. เศรษฐกิจหมุนเวียน

- ๑) การพัฒนาเศรษฐกิจด้วยโอกาสการลงทุนและการสร้างตลาดด้วยโมเดลธุรกิจ เศรษฐกิจหมุนเวียน

๒) การส่งเสริมงานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้เกิดการคิดค้น ผลิตภัณฑ์และบริการใหม่จากการนำของเสียกลับมาใช้ใหม่

๓) การพัฒนาแพลตฟอร์มและโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียน อย่างเป็นระบบ

๔) การสร้างระบบกลไกการบริหารจัดการที่เอื้ออำนวยต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียนของประเทศ

๕) การสร้างกำลังคนที่มีความรู้และความเข้าใจ ผ่านการถ่ายทอดองค์ความรู้จากการอบรมหรือหลักสูตร รวมทั้งสร้างความตระหนักในการผลิตและบริโภคที่ยั่งยืนเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียน

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเสริมสร้างความสามารถในการตอบสนองต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก

เน้นการสร้างภูมิคุ้มกัน และสร้างความสามารถในการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างเท่าทันเพื่อบรรเทาผลกระทบ รวมถึงเข้าถึงโอกาสจากการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลกที่เกิดขึ้นได้รวดเร็วยิ่งขึ้น เป็นการปูทางสู่อนาคตด้วยการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โครงสร้างพื้นฐานด้านคุณภาพ เพื่อการสร้างคุณค่าใหม่ในอนาคตด้วยการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมไปเพิ่มศักยภาพของชุมชน ผู้ประกอบการ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิต/บริการ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด รวมถึงสร้างการเติบโตอย่างมีคุณภาพเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพื่อนำไปสู่สังคมคาร์บอนต่ำ นอกจากนี้ต้องพัฒนากำลังคนเพื่อรองรับเศรษฐกิจ BCG ในอนาคต รวมถึงการวิจัย พัฒนาขั้นแนวหน้าเพื่อลดการพึ่งพาการนำเข้าเทคโนโลยีจากต่างประเทศ โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๑. การยกระดับความสามารถของกำลังคนในสาขา BCG
๒. การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
๓. การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานทางด้านคุณภาพ
๔. การพัฒนาเทคโนโลยีขั้นแนวหน้า

๒.๗ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

กรอบแนวคิด

๑. **ความมั่นคงแบบองค์รวม** ให้ความเชื่อมโยงทั้งมิติทั้งปวง ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การทหาร วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความมั่นคงปลอดภัย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ ดังนี้

๑.๑ **ความมั่นคงของรัฐ** การมีอธิปไตยในการปกครองประเทศ ปราศจากภัยคุกคามต่อเอกราชอธิปไตยบูรณภาพแห่งดินแดนและการแทรกแซงการดำเนินกิจการภายในของรัฐ รวมทั้ง มีขีดความสามารถให้พร้อมเผชิญต่อสถานการณ์ภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติ เพื่อปกป้องและรักษาความปลอดภัยให้แก่บุคคลที่อาศัยในรัฐ

๑.๒ **ความมั่นคงของมนุษย์** ความอยู่ดีมีสุขของคนในชาติให้ปลอดจากความหวาดกลัว (Freedom from Fear) หลุดพ้นจากความต้องการขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิต (Freedom from Want) อยู่อย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี (Freedom to Live in Dignity) บนพื้นฐานสิทธิมนุษยชน

๑.๓ ความมั่นคงระหว่างประเทศ การสร้างความสมดุลและบทบาทที่สร้างสรรค์ของไทยและแสงความร่วมมือกับมิตรประเทศในระดับทวิภาคี อนุภูมิภาค ภูมิภาค และประชาคมโลก บนพื้นฐานความไว้วางใจและความไว้วางใจและความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ ตลอดจนการส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศในการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยคุกคามด้านความมั่นคง

๒. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals : SDGs) ตามวาระการพัฒนาอย่างยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐ โดยกำหนดทิศทางการพัฒนาที่อยู่บนพื้นฐานของแนวคิด “ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” มุ่งเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชนทุกกลุ่มมุ่งเน้น ๑๓ เป้าหมายจากทั้งหมด ๑๗ เป้าหมายให้สอดคล้องกับเป้าหมาย ตัวชี้วัด และกลยุทธ์ตามที่ปรากฏใน ๑๗ นโยบายและแผนความมั่นคง ซึ่งคำนึงถึงบริบทการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของประเทศ ดังนี้

เป้าหมายที่ ๑ ขจัดความยากจนทุกรูปแบบในทุกพื้นที่ ครอบคลุมคนทุกกลุ่ม ทั้งชาย หญิง เด็ก คนยากจน และกลุ่มคนเปราะบาง โดยให้ความสำคัญกับการใช้ระบบและมาตรการคุ้มครองทางสังคม การสร้างหลักประกันในเรื่องสิทธิการเข้าถึงทรัพยากรทางเศรษฐกิจ บริการขั้นพื้นฐาน การถือกรรมสิทธิ์และใช้ประโยชน์เหนือที่ดินและทรัพย์สิน ตลอดจนการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับผู้ที่ยากจนและอยู่ในสถานะเปราะบางต่อเหตุรุนแรงที่เกี่ยวข้องกับภูมิอากาศ และภัยพิบัติทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

เป้าหมายที่ ๒ ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหาร และยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน ให้ความสำคัญกับความมั่นคงทางอาหารและโภชนาการ การเข้าถึงอาหารที่ปลอดภัยและเพียงพอตลอดทั้งปี ตลอดจนการสร้างหลักประกันว่าจะมีระบบการผลิตอาหารที่ยั่งยืน ซึ่งมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ทุกคน

เป้าหมายที่ ๓ สร้างหลักประกันว่าคนมีชีวิตที่มีสุขภาพดีและส่งเสริมสวัสดิภาพสำหรับทุกคนในทุกวัย ครอบคลุมประเด็นด้านสุขภาพและสวัสดิภาพต่าง ๆ โดยให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างการป้องกันและการรักษาการใช้สารในทางที่ผิด ซึ่งรวมถึงการใช้อยาเสพติดในทางที่ผิดและการใช้แอลกอฮอล์ในทางอันตราย ลดจำนวนการตายและบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน การมีหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า รวมถึงการป้องกันความเสี่ยงทางการเงิน การเข้าถึงการบริการสาธารณสุขจำเป็นที่มีคุณภาพ และเข้าถึงยาและวัคซีนจำเป็นที่ปลอดภัย มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ และมีราคาที่สามารถซื้อหาได้ ตลอดจนลดจำนวนการตายและการป่วยจากสารเคมีอันตรายและการปนเปื้อนและมลพิษทางอากาศ น้ำ และดิน

เป้าหมายที่ ๕ บรรลุความเท่าเทียมระหว่างเพศ และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่สตรีและเด็กหญิง ให้ความสำคัญกับการยุติการเลือกปฏิบัติและขจัดความรุนแรงทุกรูปแบบต่อผู้หญิงและเด็กหญิงรวมถึงการค้ามนุษย์ การกระทำทางเพศ และการแสวงประโยชน์ในรูปแบบอื่น

เป้าหมายที่ ๖ สร้างหลักประกันว่าจะมีการจัดให้มีน้ำและสุขอนามัยสำหรับทุกคนและมีการบริหารจัดการที่ยั่งยืน ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการน้ำแบบองค์รวมในทุกระดับ รวมถึงผ่านทางความร่วมมือระหว่างเขตแดนตามความเหมาะสม ตลอดจนการปกป้องและฟื้นฟูระบบนิเวศที่เกี่ยวข้องกับแหล่งน้ำรวมถึงภูเขา ป่าไม้ พื้นที่ชุ่มน้ำ แม่น้ำ ชั้นหินอุ้มน้ำ และทะเลสาบ

เป้าหมายที่ ๗ สร้างหลักประกันว่าทุกคนเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ ในราคาที่ซื้อหาได้ เชื่อถือได้ และยั่งยืน ให้ความสำคัญกับพลังงานสะอาดโดยเฉพาะพลังงานหมุนเวียน ซึ่งเป็นทางเลือกในการยกระดับประสิทธิภาพการจัดการพลังงานไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ลดการพึ่งพาเชื้อเพลิงฟอสซิล ให้ประชาชนสามารถเข้าถึง

และหาซื้อพลังงานหมุนเวียนได้ง่ายขึ้นสามารถยกระดับคุณภาพชีวิต รวมทั้งตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงพลังงาน การเพิ่มบทบาทของเทคโนโลยีดิจิทัลและการเปลี่ยนผ่านยุคแห่งการขับเคลื่อนด้วยไฟฟ้า

เป้าหมายที่ ๘ ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่มีผลผลิตภาพ และการมีงานที่เหมาะสมสำหรับทุกคน ให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลผลิตภาพผ่านการเพิ่มความหลากหลายการยกระดับเทคโนโลยีและนวัตกรรม การส่งเสริมผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับประเด็นด้านแรงงานเป็นการเฉพาะไม่ว่าจะเป็นการดำเนินมาตรการโดยทันทีและมีประสิทธิภาพเพื่อจัดแรงงานบังคับ ยุติความเป็นทาสสมัยใหม่และการค้ามนุษย์ ยับยั้งและกำจัดการใช้แรงงานเด็กปกป้องสิทธิแรงงาน และส่งเสริมสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ปลอดภัยและมั่นคงสำหรับผู้ทำงานทุกคนรวมถึงผู้ทำงานต่างด้าว โดยเฉพาะหญิงต่างด้าวและผู้ทำงานเสี่ยงอันตราย

เป้าหมายที่ ๑๐ ลดความไม่เสมอภาคภายในและระหว่างประเทศ ให้ความสำคัญกับการเข้าถึงโอกาสทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองโดยไม่เลือกปฏิบัติ การสร้างหลักประกันว่าจะมีโอกาสที่เท่าเทียมและลดความไม่เสมอภาคของผลลัพธ์ รวมถึงโดยการขจัดกฎหมาย นโยบาย และแนวทางปฏิบัติที่เลือกปฏิบัติและส่งเสริมการออกกฎหมาย นโยบาย และการกระทำที่เหมาะสมในเรื่องนี้ ตลอดจนการเลือกใช้นโยบาย โดยเฉพาะนโยบายการคลัง ค่าจ้าง และการคุ้มครองทางสังคม และให้บรรลุความเสมอภาคยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง

เป้าหมายที่ ๑๑ ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิคุ้มกันและยั่งยืน ครอบคลุมในหลายประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเมืองและชุมชน โดยให้ความสำคัญกับการสร้างหลักประกันว่าจะมีการเข้าถึงที่อยู่อาศัยและการบริการพื้นฐาน การลดความเสียหายจากภัยพิบัติ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับน้ำโดยมุ่งปกป้องคนจนและคนเปราะบาง

เป้าหมายที่ ๑๓ ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น ให้ความสำคัญกับการเสริมภูมิคุ้มกันและขีดความสามารถในการปรับตัวต่ออันตรายและภัยพิบัติทางธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับภูมิอากาศในทุกประเทศ บูรณาการมาตรการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในนโยบาย ยุทธศาสตร์ และการวางแผนระดับชาติ ตลอดจนพัฒนาการศึกษา การสร้างความตระหนักรู้และขีดความสามารถของมนุษย์และของสถาบันในเรื่องการลดผลกระทบและการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการเตือนภัยล่วงหน้า

เป้าหมายที่ ๑๔ อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ความสำคัญกับการป้องกันและลดมลพิษทางทะเล โดยเฉพาะที่เกิดจากกิจกรรมบนแผ่นดิน รวมถึงขยะทะเลและมลพิษของสารอาหาร ยุติและขจัดปัจจัยที่อุดหนุนการประมงแบบผิดกฎหมายการบริหารจัดการเชิงวิทยาศาสตร์มาฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำ การบริหารจัดการอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง ตลอดจนการเพิ่มพื้นที่อนุรักษ์ทางทะเลและชายฝั่ง

เป้าหมายที่ ๑๖ ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรม และสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ และครอบคลุมในทุกระดับ ให้ความสำคัญกับการลดความรุนแรงทุกรูปแบบ ยุติการข่มเหง การใช้หาประโยชน์อย่างไม่ถูกต้อง การค้ามนุษย์ ความรุนแรงและการทรมานทุกรูปแบบที่มีต่อเด็ก ส่งเสริมนิติธรรมทั้งในระดับชาติและระหว่างประเทศ สร้างหลักประกันว่าจะมีการเข้าถึงความยุติธรรมอย่างเท่าเทียมแก่ทุกคน ลดการลักลอบ

การเคลื่อนย้ายอาวุธและเงิน และต่อสู้กับองค์กรอาชญากรรม ลดการทุจริตในตำแหน่งหน้าที่ และการรับสินบนทุกรูปแบบ พัฒนาสถาบันที่มีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบและโปร่งใสในทุกระดับ ตลอดจนสร้างหลักประกันว่าสาธารณชนสามารถเข้าถึงข้อมูลและมีการปกป้องเสรีภาพขั้นพื้นฐาน โดยเป็นไปตามกฎหมายภายในประเทศและความตกลงระหว่างประเทศ

เป้าหมายที่ ๑๗ เสริมความแข็งแกร่งให้แก่งlobalizationและการดำเนินงานและฟื้นฟูหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน มุ่งยกระดับหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลก โดยเฉพาะความร่วมมือหลายภาคส่วน เพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ผ่านการระดมทุนที่เป็นตัวเงิน เทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลอดจนความรู้และแนวปฏิบัติที่ดี เพื่อสนับสนุนประเทศกำลังพัฒนาและประเทศพัฒนาน้อยที่สุดในการดำเนินนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ตามความต้องการจนสามารถบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ภายในปี ๒๕๗๓

๓. การน้อมนำพระราชปณิธานสืบสาน รักษา ต่อยอดเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และแนวพระราชดำริ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เป็นการสืบสานโครงการพระราชดำริต่อเนื่อง รักษาความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน และต่อยอดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก ในขณะที่แนวพระราชดำริ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เป็นวิธีการแห่งศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่หน่วยงานด้านความมั่นคงน้อมรับปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยความเข้าใจจุดศูนย์ดุลของปัญหาและสภาพแวดล้อมในทุกมิติอย่างรอบด้าน ขณะเดียวกันต้องเข้าถึงสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริงผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม

๔. การบูรณาการเพื่อส่งเสริมความร่วมมือของทุกภาคส่วน ให้ความสำคัญกับแนวทางบูรณาการการทำงานของหน่วยงานภาครัฐให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน (Whole-of-Government Approach) มุ่งเน้นให้คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา หน่วยงานของรัฐตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนและของหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถสร้างผลผลิตที่จะผลักดันให้เกิดผลลัพธ์ที่ต้องการ โดยเฉพาะผลลัพธ์ที่จะต้องร่วมกันทำหรือบูรณาการระหว่างหน่วยงาน รวมทั้งส่งเสริมความสัมพันธ์และพัฒนา/ขยายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐไทยกับต่างประเทศ **ควบคู่กับแนวทางบูรณาการการทำงานที่ทุกภาคส่วนในสังคมมีส่วนร่วม (Whole-of-Society Approach)** เป็นแนวทางที่ทุกภาคส่วนในสังคม ทั้งภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมตลอดกระบวนการจัดทำและขับเคลื่อนเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติ ทำให้เกิดองค์ความรู้ด้านความมั่นคง ความเข้าใจถึงสาเหตุแท้จริงของปัญหาที่เป็นปัจจัยผลักดันได้อย่างรอบด้านและสามารถระบุหรือกำหนดลำดับความสำคัญในการพัฒนาและการป้องกันแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น

๕. การบริหารจัดการความเสี่ยง(Risk Management) และการสร้างความสามารถในการกลับคืนสู่สภาพเดิม หรือ “ลัมแล้ว ลูกไว” (Resilience) เป็นการตระหนักถึงการบริหารจัดการเพื่อลด หลีกเลี่ยง ควบคุมและกระจายความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่รับได้ ในขณะที่ต้องมีการเตรียมการให้ลดความเปราะบางต่อความเปลี่ยนแปลงของความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น โดยมุ่งเน้นการสร้างความสามารถของประเทศ ๓ ระดับ ดังนี้

๕.๑ การพร้อมรับ หรือ ระดับ “อยู่รอด” ในการแก้ไขข้อจำกัดหรือจุดอ่อนที่มีอยู่ซึ่งเป็นผลให้ประชาชนประสบความยากลำบากในการดำรงชีวิต หรือทำให้ประเทศมีความเปราะบางต่อการเปลี่ยนแปลงจากภายนอกและภายใน รวมถึงการสร้างความพร้อมในทุกกระดับในการรับมือกับ สภาวะวิกฤติที่อาจเกิดขึ้นให้สามารถฟื้นคืนสู่ภาวะปกติได้อย่างรวดเร็ว

๕.๒ การปรับตัว หรือ ระดับ “พอเพียง” ในการปรับเปลี่ยนปัจจัยที่จำเป็นเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ในระดับครอบครัว ชุมชน พื้นที่และประเทศ รวมถึงปรับทิศทางรูปแบบ และแนวทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่

๕.๓ การเปลี่ยนแปลงเพื่อพร้อมเติบโตอย่างยั่งยืน หรือ ระดับ “ยั่งยืน” ในการผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างในมิติต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างความสามารถของบุคคลและสังคมในการพัฒนาอย่างต่อเนื่องรวมทั้งเพื่อสนับสนุนให้ประเทศสามารถเติบโตได้อย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

๖. การให้ความสำคัญกับแนวคิดยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ตลอดจนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง ครอบคลุมประเด็นความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน บ้านเมือง มีความสงบเรียบร้อย การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงที่มีอยู่เดิมและป้องกัน ปัญหาใหม่การพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติการบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ องค์กรภาครัฐและที่มีใช้ภาครัฐ และการพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบบูรณาการ เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติ

๗. การพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน เศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy : BCG Model) ให้ความสำคัญกับการบูรณาการการพัฒนาการขับเคลื่อนประเทศไทยอย่างสมดุล เป็นธรรม และยั่งยืน ตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทาง โดยรักษา ต่อยอด ภูมิปัญญาเดิม และใช้องค์ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีสมัยใหม่ นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจควบคู่กับการรักษาความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากฐานทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ การบริหารจัดการ โดยชุมชนภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอันจะช่วยสนับสนุนการเสริมสร้างความมั่นคงแบบองค์รวมและสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ

๒.๘ กรอบแผนพัฒนาภาค พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐^๗

ภาคเหนือ

มุ่งสู่การพัฒนาเป็น “ฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประเทศ” ตามแนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์ สานสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ สุขภาวะดี วิถีชีวิตยั่งยืน ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑. พัฒนาสู่การเป็นระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคเหนือ Creative LANNA ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และลำปาง

๒. พัฒนาการผลิตตามระบบเกษตรกรรมยั่งยืน เชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมแปรรูปมูลค่าสูง

๓. พัฒนาการท่องเที่ยวและบริการบนฐานภูมิปัญญาและวัฒนธรรม

๔. เสริมศักยภาพของเมืองและพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนเพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และเอื้อต่อการอยู่อาศัย

^๗สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๖๔, กรกฎาคม). แผนพัฒนาภาค พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐.

๕. พัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิต เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน พัฒนาผู้สูงอายุสู่การเป็นผู้สูงอายุ ที่มีศักยภาพ (Active Aging) และพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน

๖. อนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำ พัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำที่มีความสมดุล ป้องกันและแก้ไขปัญหา หมอกควัน ปัญหาสิ่งแวดล้อมเมือง

สภาพเศรษฐกิจสาขาเกษตรของภาคเหนือ

๑. พื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรส่วนใหญ่อยู่ในภาคเหนือตอนล่าง ในปี ๒๕๖๒ มีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรรวม ๓๒.๕ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๘ ของพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรของทั้งประเทศ โดยพื้นที่เกษตรของภาคเหนือส่วนใหญ่อยู่ในภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งเป็นพื้นที่ราว ๒๑.๙ ล้านไร่ ทำการผลิตพืชสำคัญ ได้แก่ ข้าว อ้อยโรงงาน และมันสำปะหลัง และภาคเหนือตอนบน ๑๐.๖ ล้านไร่ เป็นพื้นที่สำคัญในการผลิตพืชผัก และผลไม้

๒. สัดส่วนพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรของภาคเหนือสูงกว่าสัดส่วนของประเทศ ช่วยลดความเสี่ยงของภัยแล้ง ในปี ๒๕๖๒ ภาคเหนือมีพื้นที่ชลประทานรวม ๑๐.๒ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๔ ของพื้นที่ชลประทานทั้งประเทศ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๒๗.๘ ในปี ๒๕๕๙ โดยมีสัดส่วนพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรร้อยละ ๓๑.๓ สูงกว่าระดับประเทศที่มีสัดส่วนร้อยละ ๒๓.๒

๓. ผลิตภาพแรงงานภาคเกษตรต่ำ เมื่อเทียบกับผลิตภาพแรงงานในสาขาการผลิตอื่น โดยผลิตภาพแรงงานภาคเกษตรภาคเหนือในปี ๒๕๖๒ เท่ากับ ๔๒,๑๑๒.๕๖ บาทต่อคน ขณะที่ภาคอุตสาหกรรมเท่ากับ ๒๙๓,๘๕๒.๕๖ บาทต่อคน และภาคบริการเท่ากับ ๑๖๐,๖๗๖.๘๘ บาทต่อคน รวมทั้งมีมูลค่าเศรษฐกิจต่ำ โดยในปี ๒๕๖๒ ผลิตภณัฒ์มวลรวมภาคการเกษตรภาคเหนือมีมูลค่า ๓๓๓,๑๙๕ ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๒๕.๖ ของผลิตภณัฒ์มวลรวมภาคเหนือ

๔. กระบวนการผลิตการเกษตรเริ่มปรับเปลี่ยนสู่การเกษตรสร้างมูลค่า เกษตรกรมีการปรับกระบวนการผลิตสู่เกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์มากขึ้น ตามพฤติกรรมของผู้บริโภคที่ใส่ใจในสุขภาพและสิ่งแวดล้อม และมีการใช้เทคโนโลยีในกระบวนการผลิต อาทิ การใช้โดรน การใช้แอปพลิเคชัน ทดแทนแรงงานเกษตรที่สูงวัย ซึ่งจะเป็นการพัฒนาสู่ระบบเกษตรอัจฉริยะที่มีการบริหารจัดการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๙ แผนปฏิบัติการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)^๔ เป็นแผนหลักในการขับเคลื่อนภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไปสู่ การปฏิบัติที่ชัดเจน และเป็นรูปธรรม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ และนำไปใช้ในการติดตามและประเมินผลโครงการสำคัญประจำปีงบประมาณ ตลอดจนผู้บริหารสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการกำกับดูแล และติดตามผลการดำเนินงานของโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ในแต่ละผลผลิตให้สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารราชการแผ่นดิน ในภาพรวมมี วิสัยทัศน์ คือ “เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๑๐ ต่อปี” โดยมีเป้าหมายผลิตภณัฒ์มวลรวมในประเทศสาขาเกษตรเพิ่มขึ้น ผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตรเพิ่มขึ้น รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรเพิ่มขึ้น สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร) มีศักยภาพเพิ่มขึ้นและการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการผลิตทางการเกษตรมีความสมดุล ประกอบด้วย ๕ ประเด็นการพัฒนา ๒๘ แนวทางการพัฒนา ได้แก่

^๔ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (๒๕๖๔, ตุลาคม). แผนปฏิบัติการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐).

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ เสริมสร้างความมั่นคงทางการเกษตร มีแนวทางการพัฒนา คือ การป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางการเกษตร

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร มีแนวทางการพัฒนา คือ เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป เกษตรอัจฉริยะ การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร ท้องเที่ยวเกษตรเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม โครงสร้างพื้นฐาน และระบบโลจิสติกส์การเกษตร การสร้างความเข้มแข็งของสถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร) ให้เป็นผู้ประกอบการยุคใหม่ และการพัฒนาการเกษตรในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ สร้างความเสมอภาคและกระจายความเท่าเทียมทางสังคมเกษตร มีแนวทาง การพัฒนา คือ การเสริมสร้างทุนทางสังคม การรองรับสังคมเกษตรสูงวัยเชิงรุก การยกระดับ ศักยภาพของเกษตรกรรายย่อยให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจ และการสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริม การพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล และยั่งยืน มีแนวทางการพัฒนา คือ การพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมเชิงนิเวศ การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน บนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล การสร้างการเติบโต อย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ การจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสารเคมี ในภาคเกษตรทั้งระบบให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล การพัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบ เพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ การเพิ่มผลิตภาพของน้ำทั้งระบบในการใช้น้ำอย่างประหยัด รู้คุณค่า และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำให้ทัดเทียมกับระดับสากล

ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ พัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐและงานวิจัยด้านการเกษตร มีแนวทางการพัฒนา คือ การพัฒนาบริการประชาชน การพัฒนาระบบบริหารงานภาครัฐ การสร้างและ พัฒนาบุคลากรภาครัฐ การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ การพัฒนากฎหมาย และการวิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตร

๒.๑๐ นโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์^๙

พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒ โดยคณะรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาให้ทราบถึงแนวทางการบริหารราชการแผ่นดินที่รัฐบาล จะดำเนินการเพื่อพัฒนาประเทศไทยให้ก้าวไปข้างหน้าด้วยความมั่นคง สังคมไทยมีความสุข สามัคคี และเอื้ออาทร คนไทยมีคุณภาพ ชีวิตที่ดีขึ้นและมีความพร้อมที่จะดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ เศรษฐกิจไทย มีความแข็งแกร่งและมีความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น ควบคู่ไปกับการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีนโยบายประกอบด้วย นโยบายหลัก ๑๒ ด้าน นโยบายเร่งด่วน ๑๒ เรื่อง โดยมีนโยบายหลักและนโยบายเร่งด่วนที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดังนี้

๑. นโยบายหลัก ๘ ด้าน ประกอบด้วย นโยบายหลักที่ ๑ การปกป้องและเชิดชู สถาบันพระมหากษัตริย์ นโยบายหลักที่ ๔ การสร้างบทบาทของไทยในเวทีโลก นโยบายหลักที่ ๕ การพัฒนา เศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย นโยบายหลักที่ ๖ การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจและการกระจาย ความเจริญสู่ภูมิภาค นโยบายหลักที่ ๗ การพัฒนาสร้างความเข้มแข็งจากฐานราก นโยบายหลักที่ ๑๐ การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและรักษาสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน นโยบายหลักที่ ๑๑ การปฏิรูปการบริหารจัดการภาครัฐ และนโยบายหลักที่ ๑๒ การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและ ประพฤติกรรมมิชอบและกระบวนการยุติธรรม

^๙ คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒. (๒๕๖๒, ๒๕ กรกฎาคม). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖ ตอนพิเศษ ๑๘๖ ง.

๒. นโยบายเร่งด่วน ๑๐ เรื่อง ประกอบด้วย นโยบายเร่งด่วนที่ ๑ การแก้ไขปัญหาในการดำรงชีวิตของประชาชน นโยบายเร่งด่วนที่ ๓ มาตรการเศรษฐกิจ นโยบายเร่งด่วนที่ ๔ การให้ความช่วยเหลือเกษตรกร และพัฒนานวัตกรรม นโยบายเร่งด่วนที่ ๕ ยกระดับศักยภาพแรงงาน นโยบายเร่งด่วนที่ ๖ การวางรากฐานระบบเศรษฐกิจของประเทศสู่อนาคต นโยบายเร่งด่วนที่ ๗ เตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ ๒๑ นโยบายเร่งด่วนที่ ๘ การแก้ไขปัญหาทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ ทั้งฝ่ายการเมืองและฝ่ายราชการประจำ นโยบายเร่งด่วนที่ ๙ การแก้ไขปัญหายาเสพติดและสร้างความสงบสุขในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ นโยบายเร่งด่วนที่ ๑๐ การพัฒนาระบบการให้บริการ ประชาชน และนโยบายเร่งด่วนที่ ๑๑ การจัดเตรียมมาตรการรองรับภัยแล้งและอุทกภัย

๒.๑๑ นโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑. ยุทธศาสตร์และนโยบายของรัฐมนตรีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ดร.เฉลิมชัย ศรีอ่อน) ได้มีแนวทางการพัฒนาเพื่อขับเคลื่อนด้านการเกษตรให้มีความยั่งยืนด้วยยุทธศาสตร์และแนวทางนโยบายหลัก ดังนี้

๑.๑ ยุทธศาสตร์ ๕ ประเด็น ประกอบด้วย

๑) ยุทธศาสตร์ตลาดนำการผลิต โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินการประสานความร่วมมือกับกระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย Lazada Shopee Alibaba สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง ๕ เพื่อเพิ่มช่องทางการตลาดให้มีความหลากหลายทั้งในรูปแบบตลาดออนไลน์และออฟไลน์ รวมถึงการจัดกิจกรรมจับคู่ธุรกิจผู้ซื้อกับผู้ขายเพื่อสร้างเครือข่ายธุรกิจเกษตรทั้งผลิตและสินค้าเกษตรแปรรูป เพื่อเป็นผลิตภัณฑ์เกษตรชุมชนที่เชื่อมโยงกับตลาดชุมชนหรือตลาดเกษตรกร อีกทั้งส่งเสริมระบบเกษตรพันธสัญญา เพื่อสร้างความไว้วางใจระหว่างเกษตรกรกับผู้ประกอบการ โดยมีความร่วมมือด้านการตลาดที่สำคัญ ได้แก่

๑.๑) ความร่วมมือกับกระทรวงพาณิชย์ การสร้างกลไกความร่วมมือให้เกิดการบูรณาการอย่างเป็นรูปธรรมระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกระทรวงพาณิชย์ให้เกิดการขับเคลื่อนภายใต้ยุทธศาสตร์ตลาดนำการผลิต ผ่านคณะทำงานร่วมของทั้ง ๒ กระทรวง โดยการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการขับเคลื่อน ได้แก่ (๑) การสร้างและใช้ข้อมูลจากฐานเดียวกัน (Single Big Data) จัดทำ Dashboard สินค้าเกษตร (๒) การสร้างแพลตฟอร์มกลาง “เกษตรผลิต พาณิชย์ตลาด” โดยคัดเลือกกลุ่มสหกรณ์ กลุ่มเกษตรแปลงใหญ่และวิสาหกิจชุมชนเป็นกลุ่มนำร่องในการออกแบบจัดทำแพลตฟอร์มกลาง (๓) การสร้างความเชื่อมั่นด้านคุณภาพ มาตรฐาน ความปลอดภัย และการตรวจสอบย้อนกลับ และ (๔) การพัฒนาคนและผลิตภัณฑ์ให้ตรงตามความต้องการของตลาด

๑.๒) ความร่วมมือกับสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย โดยพัฒนาเกษตรแม่นยำสู่ธุรกิจเกษตรอุตสาหกรรม ในสินค้าเกษตรสำคัญ อาทิ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน อ้อยโรงงาน ข้าวโพดหวาน และมะเขือเทศ ร่วมกับบริษัทผู้รับซื้อในเครือข่ายสภาอุตสาหกรรม เป็นการดำเนินงานที่เน้นให้เกษตรกรรวมกลุ่มเป็นแปลงใหญ่ ด้วยกระบวนการจัดการที่ลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น สนับสนุนแผนการตลาดที่ชัดเจนของอุตสาหกรรม ทั้งด้านปริมาณ คุณภาพ และช่วงเวลาการรับซื้อ ทั้งนี้ พื้นที่เป้าหมาย คือ พื้นที่เกษตรกรที่ผลิต สินค้าตามเป้าหมายของอุตสาหกรรมที่ห่างจากแหล่งรับซื้อผลผลิตในรัศมีไม่เกิน ๑๐๐ กิโลเมตร เพื่อลดภาระต้นทุนการจัดการด้านโลจิสติกส์

๑.๓) การพัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มโอกาสและการรับรู้ความต้องการของตลาด โดยการพัฒนาช่องทางเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรทั้งในและต่างประเทศ การจัดทำร้านค้าออนไลน์ให้กับสินค้าเกษตร ด้วยการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่างๆ พัฒนาระบบเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งานอย่างต่อเนื่อง และการพัฒนาต่อยอดระบบเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้การใช้งานของเกษตรกร เช่น การ Live จำหน่ายสินค้าทาง Facebook รวมถึงการเชื่อมโยงระบบจัดเก็บและขนส่งสินค้า ตลอดจนการเชื่อมโยงเครือข่าย/คลัสเตอร์ ให้แก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร โดยการพัฒนากลไกเพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

๒) ยุทธศาสตร์เทคโนโลยีเกษตร ๔.๐ เพื่อการพัฒนาภาคเกษตรกรรม โดยการใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมตลอดโซ่อุปทานและโซ่คุณค่า (Supply-Value Chain) ตั้งแต่การผลิต การแปรรูปจนถึงการตลาด โดย

๒.๑) พัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เพื่อเป็นต้นแบบเกษตรอัจฉริยะให้กับเกษตรกร รวมถึงเป็นกลไกส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีการเกษตรผ่านการรวมกลุ่ม

๒.๒) พัฒนาศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (AIC) เป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีทางการเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมเทคโนโลยีเกษตร การประดิษฐ์ นวัตกรรม รวมทั้งเครื่องจักรกลเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่ของแต่ละจังหวัด โดยเชื่อมโยงการทำงานกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เพื่อยกระดับสู่การทำเกษตรสมัยใหม่ เกษตรแบบแม่นยำ (Precision Agriculture) และเกษตรอัจฉริยะ

๒.๓) พัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer) และส่งเสริมสถาบันเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร ให้เป็นผู้ให้บริการทางการเกษตร (Agricultural Service Providers : ASP) เพื่อยกระดับการให้บริการทางการเกษตร และเป็นช่องทางการเข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรสมัยใหม่ได้อย่างครบวงจร

๓) ยุทธศาสตร์ ๓'S คือ "Safety" ความปลอดภัยของอาหาร "Security" ความมั่นคง มั่งคั่ง ของภาคการเกษตรและอาหาร และ "Sustainability" ความยั่งยืนของภาคการเกษตร

๓.๑) Safety เน้นสินค้าเกษตรและอาหารของไทยมีความปลอดภัย เชื่อมั่นในระบบที่มีมาตรฐาน สามารถตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) มาตรฐานสินค้าเกษตรของไทยเป็นไปตามมาตรฐานสากล และมั่นใจว่าสินค้าเกษตรและอาหารของไทยผลิตด้วยความปลอดภัยทั้งระบบ เพื่อผู้บริโภคภายในประเทศและส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ

๓.๒) Security เน้น ๔ ด้าน ได้แก่ (๑) Food Security ไทยเป็นผู้ส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารที่สำคัญของโลก สามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหารได้เพียงพอ และสามารถผลิตเลี้ยงคนทั่วโลกได้ โดยมีตัวอย่างสินค้าดาวเด่นของไทย อาทิ ข้าว มันสำปะหลัง ไข่ สินค้าประมง (๒) Health Security ไทยมีมาตรการ ควบคุม ป้องกัน การระบาดของโรคที่เข้มงวด (๓) Biosecurity ไทยมีระบบควบคุม/ป้องกันโรคระบาดในสัตว์และพืช รวมทั้งศัตรูพืช การนำแอปพลิเคชัน e-Smart Plus มาใช้ในการประเมินความเสี่ยงฟาร์มสุกรแบบ Realtime สำหรับโรค African Swine Fever (ASF) และ (๔) Farmer Security เน้นการเสริมสร้างเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ให้มีความเข้มแข็ง ส่งเสริมเกษตรกรพอเพียงและ Smart Farmer, Young Smart Farmer เพื่อให้ภาคเกษตรมีความมั่นคง

๓.๓) Sustainability ระบบการทำเกษตรของไทยเน้นความยั่งยืน เช่น เกษตรผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ เกษตรธรรมชาติ และวนเกษตร การลด ละ เลิก การใช้สารเคมี ประชาสัมพันธ์

ให้เกษตรกรรับรู้เกี่ยวกับ การใช้สารเคมีอย่างถูกต้อง มีการนำเทคโนโลยีฝนหลวงมาใช้ประโยชน์ มีการจัดสิทธิในการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้มีความสำคัญกับความยั่งยืนของดิน การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) เพื่อลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และมีการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ รวมถึงการขับเคลื่อนโดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (Bio – Circular – Green Economy : BCG Economy) และ SDGs ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร

๔) ยุทธศาสตร์การบริหารเชิงรุกแบบบูรณาการกับทุกภาคส่วน

๔.๑) การบูรณาการเพื่อพัฒนาฐานข้อมูล Big Data ในการใช้ประโยชน์และเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อการบริหารและสนับสนุนข้อมูลที่ดีแก่เกษตรกรสำหรับการตัดสินใจที่ถูกต้องและเหมาะสม รวมถึงตรวจสอบศักยภาพพื้นที่ โดยบูรณาการจัดทำระบบแผนที่เกษตร เพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) สำหรับเป็นเครื่องมือในการวางแผนบริหารจัดการสินค้าเกษตรที่สำคัญ ที่คำนึงถึงความเหมาะสมด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจสำหรับการเชื่อมโยงข้อมูล และช่วยให้เกษตรกรมีข้อมูลที่ดี โดยมีการรวบรวมข้อมูลและการดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตรให้ครอบคลุมทุกด้านทั้งสินค้า การตลาด และทรัพยากรและครอบคลุม พื้นที่ทั้ง ๗๗ จังหวัด เพื่อบริหารจัดการสินค้าเกษตรและทรัพยากรทางการเกษตร นำไปใช้วางแผนการผลิตอย่างเป็นระบบ รวมถึงการรับรู้ความต้องการคุณภาพและปริมาณของตลาดทั้งในและต่างประเทศ

๔.๒) สร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในด้านการพัฒนาการเกษตร

การนำจุดแข็งหรือศักยภาพของแต่ละภาคส่วนมาร่วมมือกัน เพื่อพัฒนาภาคเกษตรตลอดโซ่อุปทาน เช่น ความร่วมมือด้านการตลาด ร่วมกับกระทรวงพาณิชย์ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย แพลตฟอร์มตลาดออนไลน์ต่างๆ เพื่อเชื่อมโยงด้านการตลาดให้มีความหลากหลายใช้ในการซื้อขายได้จริง

๕) ยุทธศาสตร์เกษตรกรรมยั่งยืนตามแนวศาสตร์พระราชฯ โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติ เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันและสร้างความมั่นคงแก่เกษตรกร ได้แก่ โครงการอันเนื่องมาจาก พระราชดำริฯ เกษตรทฤษฎีใหม่ และโครงการหลวง ด้วยการถ่ายทอดองค์ความรู้ผ่านกลุ่มเกษตรกร เครือข่ายเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและพึ่งพาตนเองได้

๑.๒ แนวทางนโยบายหลัก ๑๕ ด้าน ประกอบด้วย

๑) นโยบาย “ตลาดนำการผลิต” เป็นนโยบายหลักโดยเพิ่มช่องทางตลาดให้หลากหลาย ทั้งในรูปแบบตลาดออนไลน์ (แพลตฟอร์มรายสินค้าเพื่อรองรับ (New Normal) ตลาดออฟไลน์ โมเดิร์นเทรด (Modern Trade) รถโมบาย ตลาดสด ตลาดชุมชน คาราวานสินค้าเกษตร พันธุ์สัญญา และเคาน์เตอร์เทรด จัดกิจกรรมจับคู่ธุรกิจผู้ซื้อกับผู้ขายเพื่อสร้างเครือข่ายธุรกิจ โดยร่วมมืออย่างเข้มข้นกับกระทรวงพาณิชย์ภายใต้โมเดล “เกษตร - พาณิชย์ทันสมัย”

๒) การสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันเกษตรกรและเศรษฐกิจฐานราก โดยส่งเสริมให้เกษตรกรมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้มีอำนาจต่อรองในการซื้อขายผลผลิต ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อเป็นผลิตภัณฑ์เกษตร ชุมชน เชื่อมโยงกับตลาดชุมชน/ตลาดเกษตรกร ตลาดสีเขียว (Green Market) และการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสร้างเศรษฐกิจหมุนเวียนภายในชุมชน รวมทั้งพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ สามารถช่วยเหลือสมาชิกเกษตรกร เอื้อให้เกิดการพัฒนาในพื้นที่ ทั้งสังคม ชุมชน วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติให้เข้มแข็งและยั่งยืน

๓) การส่งเสริมสถาบันเกษตรกร ผู้ประกอบการ และ Start Up เป็นหน่วยธุรกิจให้บริการทางการเกษตร (Agricultural Service Providers : ASP) เพื่อยกระดับสู่การให้บริการทางการเกษตร เช่น เทคโนโลยี ในการดูแลรักษา รดน้ำ การกลั่นในการเตรียมดินและการเก็บเกี่ยว สำหรับให้บริการแก่พี่น้องเกษตรกรแบบครบวงจร

๔) การส่งเสริมเกษตรพันธสัญญา (Contract Farming) เพื่อสร้างความไว้วางใจและความร่วมมือในการพัฒนาศักยภาพการผลิตอย่างยั่งยืน ระหว่างเกษตรกรกับผู้ประกอบการ และร่วมกันยกระดับคุณภาพผลผลิต และแก้ปัญหาผลผลิตล้นตลาด

๕) การพัฒนาศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (AIC) เป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีทางการเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมเทคโนโลยีเกษตร โดยเชื่อมโยงการทำงานกับ ศพก. เพื่อยกระดับสู่การทำเกษตรสมัยใหม่ และเกษตรแบบแม่นยำ (Precision Agriculture)

๖) การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ด้านการเกษตร เพื่อตอบสนองต่อโซ่อุปทานที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะการค้าสินค้าเกษตรออนไลน์ที่ขยายตัวต่อเนื่อง เพื่อรักษาคุณภาพสินค้าเกษตร ให้มีความสดใหม่และถึงมือผู้บริโภคอย่างรวดเร็ว รวมถึงพัฒนาระบบเชื่อมโยงทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่ออำนวยความสะดวกในการส่งออกและนำเข้าสินค้าเกษตร

๗) การบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ มีการกระจายน้ำอย่างเหมาะสมและทั่วถึง รวมทั้งพัฒนาแหล่งน้ำในไร่นาของเกษตรกรและชุมชน เพื่อให้เกษตรกรมีน้ำเพียงพอสำหรับใช้ในการอุปโภค บริโภค และทำการเกษตร ตลอดจนป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัย

๘) การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์จากที่ดินได้ตรงตามศักยภาพของที่ดิน และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดมากที่สุด โดยกำหนดเขตความเหมาะสมในการทำเกษตรในแต่ละพื้นที่ให้เกิดประสิทธิภาพในการผลิตสูงสุดผ่านข้อมูล Agri – Map

๙) การส่งเสริมศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เพื่อบ่มเพาะเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer ผ่านการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกร รวมทั้งให้บริการทางวิชาการและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรต้นแบบเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และเป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรในระดับพื้นที่

๑๐) การประกันภัยพืชผล ให้ความคุ้มครองความเสียหายหรือความสูญเสียต่อพืชผลที่เอาประกันภัย ซึ่งเกิดจากภัยต่างๆ เช่น น้ำท่วม ภัยแล้ง ลมพายุ ลูกเห็บตก เป็นต้น ซึ่งจะช่วยสร้างเสถียรภาพทางรายได้และความมั่นคงในอาชีพให้แก่เกษตรกร รวมถึงการให้ความช่วยเหลือเยียวยาเกษตรกรที่ประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติอย่างทันท่วงที

๑๑) การส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันและสร้างความมั่นคงแก่เกษตรกร ได้แก่ เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ เกษตรธรรมชาติ และวนเกษตร ด้วยการลด ละ เลิก การใช้สารเคมี ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรรับรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีอย่างถูกต้อง และมีการพัฒนาอาหารของไทย ให้เป็นรูปแบบอาหารที่ปลอดภัยและมีกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อตอบสนองต่อความต้องการสินค้าเกษตรปลอดภัยใน ๕ร ได้แก่ โรงเรียน โรงแรม โรงพยาบาล เรือนจำ และร้านอาหาร

๑๒) การยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น สร้างแบรนด์ให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าจากความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น สมุนไพร แผลงเศรษฐกิจ ส่งเสริมสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพ

ทางการตลาดในอนาคต ทั้งสินค้าอาหารอนาคต (Future Food) และสินค้าเกษตรที่ตอบสนองผู้บริโภคเฉพาะกลุ่ม (Functional Food) รวมทั้งสินค้าเกษตรเพื่อพลังงานและอุตสาหกรรมแห่งอนาคต

๑๓) การวิจัยและพัฒนา เพื่อตอบสนองการพัฒนาภาคเกษตรของประเทศ ไทยบนพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต่อเกษตรกรและผู้บริโภค

๑๔) การพัฒนาฐานข้อมูล Big Data ในการใช้ประโยชน์และเชื่อมโยง แลกเปลี่ยนกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อการบริหารและช่วยให้เกษตรกรมีข้อมูลที่ดีและเพียงพอต่อการ ตัดสินใจที่ถูกต้องและเหมาะสมเพื่อการผลิตและการจำหน่ายผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์

๑๕) การประกันรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

๒. แนวทางการขับเคลื่อนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ของปลัดกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มอบแนวทางการขับเคลื่อนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้กับผู้บริหารและบุคลากรของส่วนราชการ/หน่วยงาน ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยสรุปเป็นแนวทางดำเนินงานหลัก ใน ๓ ด้าน ดังนี้

๒.๑ การกิจเร่งด่วนเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และนโยบายให้บรรลุเป้าหมาย

ประกอบด้วย

- ๑) เร่งรัดงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของกระทรวง
- ๒) ขยายพื้นที่เกษตรทฤษฎีใหม่สร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรฐานราก
- ๓) ยกระดับศักยภาพแปลงใหญ่ด้วยเกษตรสมัยใหม่
- ๔) ผลักดันการสร้างเกษตรมูลค่าสูง
- ๕) พัฒนาช่องทางเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรทั้งในและต่างประเทศ
- ๖) ผลักดันการพัฒนา Big Data อย่างเป็นรูปธรรม
- ๗) ยกระดับ ศพก. ศูนย์พัฒนา Smart Farmer ครบวงจร
- ๘) ปรับปรุงกลไกและคณะทำงานขับเคลื่อนระดับพื้นที่
- ๙) มอบหมายรองปลัดกระทรวงดูแลการขับเคลื่อนระดับพื้นที่
- ๑๐) ปรับปรุงระบบประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบให้ทันสมัยเข้าถึงเกษตรกร

๒.๒ ขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าให้เกษตรกร ประกอบด้วย

- ๑) การแก้ไขปัญหาให้เกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากโควิด - ๑๙
- ๒) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร
- ๓) การรับเรื่องราวร้องทุกข์และการเยี่ยมเยียนพี่น้องเกษตรกร
- ๔) การแก้ไขปัญหาหนี้สินให้เกษตรกร

๒.๓ วางรากฐานการทำงานของกระทรวงรองรับความปกติใหม่ (New Normal)

ประกอบด้วย

- ๑) สร้างเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพที่ชัดเจนและพัฒนา Smart Officer ให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

๒) สร้างความตระหนักในวัฒนธรรมองค์กร ค่านิยมร่วม และสร้างอัตลักษณ์ของกระทรวง รวมทั้งยกระดับสวัสดิการเพื่อคนกระทรวง

๓) กำหนดตัวชี้วัดร่วมเพื่อสร้างพลังการขับเคลื่อนบูรณาการทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

๔) ปรับปรุงโครงสร้าง อำนาจหน้าที่และบทบาทของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงให้สอดคล้องกับเป้าหมายระยะยาวและแนวทางการพัฒนาด้านการเกษตรของประเทศ

๕) สร้างเอกภาพในการขับเคลื่อนภารกิจของกระทรวง

๖) สร้างหอบังคับการ (Control Tower) เพื่อตรวจสอบ ติดตามการบริหารแผนงานและงบประมาณของกระทรวง

๗) ทบทวนแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัดให้เป็นแผนหลักด้านการเกษตรของกระทรวงในจังหวัด เพื่อบูรณาการงบประมาณและสร้างแนวร่วมการพัฒนา

๘) ให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงและผู้ตรวจราชการกรมเป็นผู้นำการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการในพื้นที่

๙) ผลักดันการศึกษาวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรทุกด้าน

๒.๑๒ ประเด็นการพัฒนาตามแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด

แนวทางการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑

เป้าหมายการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือ

“พัฒนาพื้นที่บนพื้นฐานวัฒนธรรมสร้างสรรค์ สู่อุตสาหกรรมมูลค่าสูงอย่างยั่งยืน”

ประเด็นการพัฒนาของกลุ่จังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ การพัฒนาเศรษฐกิจท่องเที่ยวและบริการตลอดห่วงโซ่มูลค่าอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์	เพื่อยกระดับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เชิงวัฒนธรรม และเชิงธรรมชาติ โดยผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีนวัตกรรมในการเพิ่มมูลค่าการตลาดที่เน้นการเป็นแหล่งท่องเที่ยวปลายทาง (Destination) และการสร้างมาตรฐานการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน
แนวทางการพัฒนา	๑. พัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยง ๔ โดยการยกระดับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การแพทย์แผนไทย ๒. ส่งเสริมอัตลักษณ์วัฒนธรรมล้านนาและพัฒนาหัตถกรรมท้องถิ่นของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ ๓. เพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เพื่อรองรับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลอดห่วงโซ่มูลค่า ๔. ส่งเสริมการตลาด ประชาสัมพันธ์ และสร้างการรับรู้การท่องเที่ยวให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยว

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ การพัฒนาเศรษฐกิจมูลค่าสูงและเป็นศูนย์กลางการค้าการลงทุนของภาคเหนือ

วัตถุประสงค์	เป็นศูนย์กลางทางการค้า การลงทุนของภาคเหนือ เชื่อมโยงความร่วมมือทางเศรษฐกิจทั้งในและต่างประเทศ
--------------	---

แนวทางการพัฒนา	๑. ส่งเสริมอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปอาหารมูลค่าสูง (Northern Thailand Food Valley : NTFV) อุตสาหกรรมสุขภาพ ความงาม สมุนไพร และหัตถอุตสาหกรรมของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ ๒. เชื่อมโยงอัตลักษณ์ล้านนาผาแสนเทคโนโลยีนวัตกรรม (High Touch High Value) ตลอดห่วงโซ่คุณค่า เพื่อตอบสนองตลาดในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน และ AEC บนความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษา
ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ วัตถุประสงค์	การพัฒนาเศรษฐกิจเกษตรสร้างสรรค์ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของเกษตรกรและผู้ประกอบการในการผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพ ได้รับการรับรองมาตรฐานและยกระดับผลผลิตการเกษตร และผลิตภัณฑ์เกษตร ให้มีมูลค่าเพิ่มในการสร้างโอกาสทางตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ
แนวทางการพัฒนา	๑. ส่งเสริมเกษตรต้นทาง และเกษตรแปรรูปในพื้นที่ (Northern Thailand Food Valley : NTFV) ของผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญและโดดเด่นในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ ๒. พัฒนาวัตถุติบการเกษตรแบบหมุนเวียน ๓. พัฒนารูปแบบการผลิตเพื่อยกระดับมาตรฐานของสินค้าเกษตร ๔. สร้างโอกาสในการจำหน่ายเพื่อการเชื่อมโยงธุรกิจการค้าทั้งในประเทศและต่างประเทศ
ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ วัตถุประสงค์	การพัฒนาเศรษฐกิจสิ่งแวดล้อมเพื่อลดฝุ่นควัน เพื่อแก้ไขและป้องกันปัญหาฝุ่นควัน $PM_{2.5}$ ตลอดห่วงโซ่คุณค่าและการอนุรักษ์พื้นที่ทรัพยากรธรรมชาติให้มีสภาพอุดมสมบูรณ์บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า และมีความยั่งยืน
แนวทางการพัฒนา	๑. ส่งเสริมการเกษตรและอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ๒. ยกระดับการบริหารจัดการวัสดุทางการเกษตร ด้วยการนำความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีนวัตกรรมช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการลดฝุ่นควัน ($PM_{2.5}$) ๓. สร้างมาตรการปลอดการเผาทั้งรูปแบบของการส่งเสริมอาชีพและการบูรณาการอย่างมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ พื้นที่ เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวและอากาศบริสุทธิ์ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ อย่างยั่งยืน

เป้าหมายการพัฒนาจังหวัดลำปาง ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๕)

ลำปางเมืองอัจฉริยะสร้างสรรค์และเมืองมรดกทางวัฒนธรรม (Smart Cities and Cultural Heritage Cities)

ลำปางเป็นเมืองแห่งความสุข ๒ มิติ เมืองเก่าที่ยังมีพลวัตและเมืองใหม่อัจฉริยะ เป็นการพัฒนาที่มุ่งไปสู่การเป็นเมืองยั่งยืน ๒ มิติ ด้วยการผสมผสานมนต์เสน่ห์แห่งความเป็นเมืองเก่า ย้อนยุคทางประวัติศาสตร์มายาวนานกว่า ๑,๓๐๐ ปี เชื่อมโยงไปสู่มิติเมืองใหม่อย่างลงตัว เป็นเมืองอัจฉริยะเมืองที่ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการให้บริการและการบริหารจัดการเมืองภายใต้แนวคิด การพัฒนาเมืองน่าอยู่ เมืองทันสมัย ให้ประชาชนในเมืองมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุข อย่างยั่งยืน

LAMPANG Model : Livable and Sustainable

L : Learning & Smart & Creative & Livable & Sustainable City

เมืองแห่งการเรียนรู้ อัจฉริยะ สร้างสรรค์ น่าอยู่ ยั่งยืน

A : Age - Friendly City & Wellness Economy

เมืองที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ และเศรษฐกิจเชิงสุขภาพ

M : Multiple Logistics Ecosystem & Clean Energy & Clean Industry

เมืองระบบนิเวศโลจิสติกส์ที่หลากหลายพลังสะอาด อุตสาหกรรมสะอาด

P : Pottery & Advance ceramic & Handicraft & Creative Industry (Art & Design)

เมืองเครื่องปั้นดินเผาและวัสดุเซรามิกสมัยใหม่ อุตสาหกรรมและหัตถอุตสาหกรรมสร้างสรรค์

A : Agro Innopolis & Agriculture based on BCG & Food Valley

เมืองนวัตกรรมเกษตรมูลค่าสูง เมืองเกษตรฐาน BCG และอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปและอาหารแบบครบวงจร

N : Natural resources & environment sustainability & Holistic Security Management

เมืองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยั่งยืนและการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม

G : Green tourism & Cultural heritage Tourism & geo - tourism)

เมืองท่องเที่ยวสีเขียว ท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา

แนวทางการพัฒนาจังหวัดลำปาง (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

เป้าหมายการพัฒนาจังหวัด

“ลำปาง เมืองแห่งความสุข ๒ มิติ” (Livable & Smart City)

“จังหวัดลำปางมุ่งไปสู่การเป็นเมืองแห่งความสุข ๒ มิติ ด้วยการผสมผสาน มนต์เสน่ห์แห่งความเป็นเมืองเก่า ย้อนยุคทางประวัติศาสตร์มายาวนานกว่า ๑,๓๐๐ ปี เชื่อมโยงไปสู่มิติเมืองใหม่อย่างลงตัว เป็นเมืองอัจฉริยะ เมืองที่ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการให้บริการและการบริหารจัดการเมือง ภายใต้แนวคิดการพัฒนา เมืองน่าอยู่ เมืองทันสมัย ให้ประชาชนในเมืองมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุข อย่างยั่งยืน”

L	:	Livable & Smart City & Smart link
A	:	Agriculture & Industrial Handicraft & Creative Industry
M	:	Multiple Logistic Ecosystem & Tourism
P	:	Philosophy of Sufficiency Economy
A	:	Art & Culture & Tradition & Geopark
N	:	Nature & Environment
G	:	Goodness & Happiness

พันธกิจ

๑. ส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นเมืองแห่งการท่องเที่ยว เพื่อเสริมสร้างเศรษฐกิจที่ดีของจังหวัด
๒. ส่งเสริมให้มีการผลิตและจำหน่ายสินค้าเกษตรเชิงคุณภาพ ภายใต้นโยบาย BCG Model เพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)
๓. ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการค้าการลงทุน ให้มีประสิทธิภาพสามารถแข่งขันได้ในตลาดการค้าประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และตลาดโลก และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ให้สนับสนุนต่อการค้าการลงทุน
๔. พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกช่วงวัยให้มีความเข้มแข็ง เสริมสร้างความมั่นคงภายในและการดำรงชีวิตตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๕. อนุรักษ์ ป่าไม้ และส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และพลังงาน ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ดีสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

ตำแหน่งการพัฒนา (Positioning)

เมืองอัจฉริยะและเมืองมรดกทางวัฒนธรรม (Smart cities and cultural heritage cities) เป็นการผสมผสานระหว่างแนวคิดเมืองอัจฉริยะและมรดกทางวัฒนธรรม เพื่อสร้างเมืองที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมและมีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โดยเมืองอัจฉริยะ (Smart Cities) เน้นการใช้เทคโนโลยีและข้อมูลอัจฉริยะในการจัดการและพัฒนาเมืองให้มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นสำหรับประชาชนทั่วไป การนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) มาใช้ในการจัดการระบบการขนส่งสาธารณะ การจัดการน้ำ การจัดการพลังงาน การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม และการบริการสาธารณะอื่น ๆ เมืองมรดกทางวัฒนธรรม (Cultural Heritage Cities) เน้นการอนุรักษ์และการส่งน้อมรดกทางวัฒนธรรม ทางศิลปะ ประวัติศาสตร์ และสถาปัตยกรรมของเมือง มีการอนุรักษ์และ

ประชาสัมพันธ์กับสถานที่สำคัญทางวัฒนธรรม การพัฒนาเมืองมรดกทางวัฒนธรรมมุ่งเน้นการสร้างสรรค์ประสบการณ์ทางวัฒนธรรมสำหรับนักท่องเที่ยวและชุมชนท้องถิ่น ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาเมืองที่ผสมผสานวัฒนธรรมและเทคโนโลยีอย่างลงตัวที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและใช้เทคโนโลยีพัฒนาระบบบริหารจัดการเมืองในทุกมิติอย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นการพัฒนาของจังหวัด

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ การพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิต เสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัย เพื่อสังคมและคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน

เป้าประสงค์

๑. ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ส่งเสริมสิทธิความเท่าเทียมในการเข้าถึงสวัสดิการของรัฐ ประชาชนทุกกลุ่มวัยได้รับการพัฒนาคุณภาพที่ดี
๒. สังคมมีความเข้มแข็งเกิดภูมิคุ้มกัน การลดปัญหาความรุนแรง การคุกคามทางเพศ ในครอบครัวและสังคม และส่งเสริมร่วมนวัตกรรมในท้องถิ่น
๓. สนับสนุนการจัดความยากจนด้วยการลดความเหลื่อมล้ำและสร้างโอกาส การเข้าถึงการพัฒนาอาชีพ การศึกษาเรียนรู้ และเทคโนโลยีอย่างเท่าเทียมตามแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน
๔. เสริมสร้างความมั่นคง ปลอดภัย ของคนในจังหวัด

แนวทางการพัฒนา

๑. เสริมสร้างศักยภาพมนุษย์และการพัฒนาคนเชิงคุณภาพในทุกช่วงวัยให้ครอบคลุม ๕ มิติ รายได้ ที่อยู่อาศัย การศึกษา สุขภาพ และการเข้าถึงบริการสาธารณะ รวมทั้งมุ่งเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนา
๒. เสริมสร้างสังคมคุณภาพผู้สูงอายุ เพื่อให้เป็นสังคมคุณภาพทั้งในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อม และสามารถพึ่งพาตนเองได้
๓. การส่งเสริมและพัฒนาการออกกำลังกายและกีฬาเพื่อมวลชลให้เป็นวิถีชีวิต
๔. สนับสนุนการจัดความยากจนด้วยการลดความเหลื่อมล้ำ ส่งเสริมและสร้างความเข้มแข็งเศรษฐกิจฐานราก สร้างองค์ความรู้และพัฒนาทักษะให้กับกลุ่มผู้มีรายได้น้อย เพื่อยกระดับสู่การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนและตามแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน SDGS
๕. เสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อยกระดับและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน
๖. เสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ ภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
๗. การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ภายใต้กลไกของทุกภาคส่วนแบบบูรณาการ
๘. เพิ่มศักยภาพการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อสร้างความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ เป้าประสงค์	ส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจังหวัด
แนวทางการพัฒนา	๑. เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มจากการท่องเที่ยวทั้งสินค้าและบริการครอบคลุมการท่องเที่ยวในทุกรูปแบบ ทั้งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวแบบพิเศษ (การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษาและการเรียนรู้ การท่องเที่ยวแบบผจญภัย การท่องเที่ยวชุมชน) ๒. เพื่อยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยและสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ๓. เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบนิเวศ และทรัพยากรที่เอื้อต่อการเติบโตของการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ ๔. เพื่อกระจายโอกาสในการสร้างรายได้ไปสู่ชุมชนอย่างทั่วถึงและยั่งยืน
แนวทางการพัฒนา	๑. พัฒนาปัจจัยแวดล้อมให้เอื้อต่อการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เพื่อนำมาพัฒนาต่อยอดสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว ๒. ส่งเสริมและพัฒนาการประชาสัมพันธ์และการตลาดทางการท่องเที่ยวและบริการ ๓. การพัฒนาระบบนิเวศการท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก มาตรฐานความปลอดภัย ปัจจัยแวดล้อม ให้เอื้อต่อการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวและการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ๔. ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ และท่องเที่ยวแบบพิเศษ (การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษา และการเรียนรู้ การท่องเที่ยวแบบผจญภัย การท่องเที่ยวชุมชน) ทั้งในหมู่บ้าน ชุมชน จังหวัด เชื่อมโยงสู่ระดับสากล ๕. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว
ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ เป้าประสงค์	ยกระดับหัตถอุตสาหกรรม อุตสาหกรรม บนพื้นฐานของเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์
แนวทางการพัฒนา	๑. เป็นแหล่งผลิตสินค้าอัตลักษณ์อุตสาหกรรม หัตถอุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์ชุมชน บนพื้นฐานของเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ ๒. สร้างความเข้มแข็งให้เครือข่ายผู้ประกอบการอุตสาหกรรมและหัตถอุตสาหกรรม ๓. ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก รวมถึงการเป็นจุดเชื่อมโยงโลจิสติกส์ของภาคเหนือที่สามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน ๑. ยกระดับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมและหัตถอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ด้วยนวัตกรรม โดยให้ความสำคัญกับการสร้างมูลค่าเพิ่มจากทุนทางสังคม วัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งฐานอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพเดิมของจังหวัดและผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ ๒. สร้างความเข้มแข็งให้เครือข่ายผู้ประกอบการอุตสาหกรรมและหัตถอุตสาหกรรม และสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ๓. การสร้างความเข้มแข็งผู้ประกอบการอัจฉริยะ พัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็นและความถนัดที่แตกต่างและหลากหลายของแรงงาน โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัล และธุรกิจรูปแบบใหม่ในอนาคต

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ การพัฒนาเกษตรเชิงคุณภาพ เกษตรแปรรูปมูลค่าสูง ด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี
เป้าประสงค์

๑. เป็นแหล่งผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์การเกษตร เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ
๒. การบริหารจัดการฐานทรัพยากรทางเกษตรและระบบการผลิตเกษตร ปลอดภัยที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
๓. ยกระดับการผลิตเกษตรแปรรูปที่มีคุณภาพมาตรฐานโดดเด่นของภาคเหนือ และของประเทศ ภายใต้นโยบาย BCG Model
๔. พัฒนาเกษตรกรและผู้ประกอบการด้านการเกษตร เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

แนวทางการพัฒนา

๑. การพัฒนาและต่อยอดสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ด้วยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา นวัตกรรมและเทคโนโลยีการพัฒนาระบบการผลิต และบรรจุภัณฑ์ เพื่อให้มีสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่นออกสู่ตลาดสม่ำเสมอ
๒. พัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย ส่งเสริมและสนับสนุน เกษตรกร ชุมชน ท้องถิ่น รวมถึงผู้ประกอบการ ให้สามารถผลิตสินค้าเกษตร และอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐาน
๓. การพัฒนาและส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มจากเกษตรชีวภาพ สนับสนุน การใช้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพ การผลิต การแปรรูป และการพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์จากฐานเกษตรกรรม และ ฐานทรัพยากรชีวภาพ สนับสนุนให้มีการนำวัตถุดิบเหลือทิ้งทางการเกษตร มาใช้ในอุตสาหกรรมและพลังงานที่เกี่ยวข้องกับชีวภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๔. ส่งเสริมการสร้างมูลค่าโดยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน
๕. ส่งเสริมเกษตรอัจฉริยะและการพัฒนาศักยภาพการผลิต เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิตทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยอาศัยเทคโนโลยี และนวัตกรรมเกษตรในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้ง ส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ ทั้งกลุ่ม Smart Farmer และ Young Smart Farmer ที่สามารถนำองค์ความรู้ ไปประยุกต์ใช้พัฒนาไปสู่รูปแบบฟาร์มอัจฉริยะ
๖. พัฒนาเกษตรกรและผู้ประกอบการด้านการเกษตร เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
๗. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบบริหารจัดการน้ำ เพื่อสนับสนุนการเกษตร

ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ การอนุรักษ์ ป่าไม้ และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
เป้าประสงค์

๑. เพื่ออนุรักษ์ ป่าไม้ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)
๒. เพื่อนำเทคโนโลยีและนวัตกรรม ในการใช้พลังงานทดแทน ให้เกิดประโยชน์
๓. เพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการขยะมูลฝอยอย่างเป็นระบบ
๔. เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ ป่าไม้ และรักษาสิ่งแวดล้อม แบบมีส่วนร่วม

แนวทางการพัฒนา

๑. การป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ และฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM ๒.๕ โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และนำเทคโนโลยีมาปรับเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและแก้ไข
๒. การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมของเมืองทั้งระบบให้มีความสำคัญกับการสร้างความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม จัดการคุณภาพอากาศ จัดการขยะมูลฝอยที่ครอบคลุมขยะชุมชน
๓. การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว สนับสนุนการเพิ่มพื้นที่ป่าเพิ่มพื้นที่สีเขียวทั้งในเขตเมืองและชุมชนอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำและการพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำที่มีความสมดุล
๔. การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรม ในการใช้พลังงานทดแทน เพื่อทดแทนการใช้พลังงานแบบเดิม ช่วยลดปัญหามลพิษ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ ๒

ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

๑. ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด

จังหวัดลำปาง เป็นจังหวัดที่มีอายุเก่าแก่ไม่น้อยกว่า ๑,๓๐๐ ปี มีชื่อเรียกขานกันหลายชื่อ ซึ่งปรากฏหลักฐานตามตำนานต่าง ๆ รวม ๑๑ ชื่อ ได้แก่ กุกกุกนคร ลัมภักปะนคร ศรีนครชัย นครเวียงคอกวัว เวียงดิน เขลางค์นคร นครลำปาง คำเขลางค์ อาลัมภางค์ เมืองลคร และเมืองนครลำปาง จากการที่เรียกขานกันว่า “กุกกุกนคร” แปลว่า เมืองไก่ ดังนั้น ตราประจำจังหวัดลำปาง คือ “ไก่ขาว”

จังหวัดลำปาง สร้างเมื่อ พ.ศ. ๑๒๒๓ จากหนังสือพงศาวดารโยนกกล่าวว่า “สุพรหมฤๅษี” สร้างเมืองเพื่อให้เจ้านันทยศ โอรสพระนางจามเทวี ครองคู่กับเมืองหริภุญชัย (ลำพูน) ให้ชื่อเมืองว่า “นครเขลางค์” ต่อมาเปลี่ยนเป็น “นครอัมภางค์” และเปลี่ยนชื่อเป็น “นครลำปาง” ในภายหลัง

ในสมัยโยนกเชียงแสน นครลำปางเคยตกอยู่ภายใต้อำนาจของขอม เคยเป็นเมืองประเทศราชของพม่าและเมืองเชียงใหม่ ในสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี “เจ้าทิพย์ช้าง” สามารถขับไล่พวกพม่าออกจากเมืองลำปางได้สำเร็จ จึงได้รับการสถาปนาเป็น “พระยาสุวลิขัยสงคราม” ขึ้นครองนครลำปาง ในปี พ.ศ. ๒๒๗๙

ในปี พ.ศ. ๒๓๐๗ “เจ้าแก้วฟ้า” พระโอรสของเจ้าทิพย์ช้างได้ขึ้นครองนครลำปาง และเป็นต้นตระกูล ณ ลำปาง ณ ลำพูน รวมทั้ง ณ เชียงใหม่ ในเวลาต่อมา และมี “เจ้าบุญวาทย์วงศ์มานิต” เป็นผู้ครองนครลำปางองค์สุดท้าย

จังหวัดลำปางได้ประกาศจัดตั้งเป็นจังหวัด ในปี พ.ศ. ๒๔๓๕ (สมัยรัชกาลที่ ๕) โดยขึ้นอยู่กับมณฑลพายัพสมัยหนึ่ง (พ.ศ. ๒๔๔๓) ต่อมาแยกเป็นมณฑลมหาสารคาม ในปี พ.ศ. ๒๔๕๘ ซึ่งในเวลาต่อมาได้มีประกาศยกเลิกมณฑลทั่วราชอาณาจักร ลำปางจึงมีฐานะเป็น “จังหวัดลำปาง” ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการอาณาจักรสยาม พ.ศ. ๒๔๗๖

ตราประจำจังหวัดลำปาง รูปไก่ขาวยืนอยู่ในขั้วมณฑปพระธาตุลำปางหลวง หมายถึง ไก่เผือกเป็นสัญลักษณ์ที่มีมาตั้งแต่สมัยเมืองกุกกุกนคร (ตำนานเมืองลำปาง) และได้กลายเป็นสัญลักษณ์สำคัญ โดยปรากฏเครื่องหมายไก่เผือกคู่กับดวงตราแผ่นดินในศาลากลางเมืองลำปาง ตั้งแต่สมัยเริ่มเปลี่ยนที่ทำการเมืองจาก “เค้ายาหนามหลวง” เป็นศาลากลางเมืองนครลำปางขึ้น ในสมัยเริ่มสร้างศาลากลางหลังแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๒

ขั้วมณฑปที่วัดพระธาตุลำปางหลวง เป็นศิลปกรรมล้านนาที่งดงามมาก วัดพระธาตุลำปางหลวงเป็นวัดคู่บ้านคู่เมืองลำปาง มีองค์พระเจดีย์ที่บรรจุพระบรมเกศาธาตุของพระพุทธเจ้า เป็นที่เคารพสักการะของพุทธศาสนิกชนทั่วโลก

ดอกไม้ประจำจังหวัด ชื่อดอกไม้ ดอกธรรมรักษา ต้นไม้ประจำจังหวัดชื่อพรรณไม้ กระเจา หรือชะจาว ชื่อวิทยาศาสตร์ Holoptelea integrifolia (ROXB)

ลายผ้าอัตลักษณ์ลำปาง “ลายละกอนไส้หมู” เป็นลวดลายของสกุลช่างที่ปรากฏในสถาปัตยกรรมวัด บ้านเรือน และงานพุทธศิลป์ของจังหวัดลำปางจำนวนมาก ลักษณะของลวดลายต่อเนื่องตลอดชิ้นงานไม่ขาดช่วง และยังสามารถสืบทอด ปรับรูปแบบให้มีความเป็นสากลและร่วมสมัย สามารถนำไปใช้ต่อยอดในการผลิตผ้าได้หลากหลายเทคนิควิธี อาทิ เทคนิคการยก การพิมพ์ลาย การปักทอ การมัดย้อม รวมถึงพัฒนาลวดลายให้สามารถนำไปใช้กับผลิตภัณฑ์อื่นได้

สีอัตลักษณ์ลำปาง เขียวมะกอก สีแดงครึ่ง สีดินภูเขาไฟ สีแดงครึ่งและสีเขียวมะกอก เป็นสีที่นิยมใช้บนผืนผ้าของจังหวัดลำปางมาตั้งแต่อดีต เนื่องจากจังหวัดลำปางเป็นแหล่งปลูกครั้งมากที่สุดในประเทศไทย และจังหวัดลำปางมีดินจากภูเขาไฟแฝด คือ ภูเขาไฟดอยผาคอก-จำปาแดด และผาคอก-หินฟู ซึ่งไม่เหมือนที่ใดในประเทศไทย

คำขวัญจังหวัดลำปาง

"ถ่านหินลือชา รถม้าลือลั่น เครื่องปั้นลือนาม งามพระธาตุลือไกล ฝึกช้างใช้ลือโลก"

๑.๑ ข้อมูลด้านกายภาพของจังหวัด

๑.๑.๑ ลักษณะทางภูมิศาสตร์

๑) ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

จังหวัดลำปาง ตั้งอยู่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ห่างจากกรุงเทพฯ ตามทางหลวงแผ่นดินสายพหลโยธิน ประมาณ ๖๐๒ กม. ตามทางรถไฟประมาณ ๖๒๕ กม. มีเนื้อที่ประมาณ ๑๒,๕๓๓.๙๖๑ ตร.กม. หรือประมาณ ๗,๘๓๓,๗๒๖ ไร่ มีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นอันดับ ๕ ของภาคเหนือ รองจากเชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน และเพชรบูรณ์ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดข้างเคียงถึง ๗ จังหวัด

๒) อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย และจังหวัดพะเยา
ทิศใต้	ติดต่อกับ จังหวัดตาก
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ จังหวัดแพร่ และจังหวัดสุโขทัย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ จังหวัดลำพูน

๓) สภาพพื้นที่ (ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินลำปาง)

จังหวัดลำปางมีลักษณะเป็นรูปยาวรี อยู่สูงจากระดับน้ำทะเล ๒๖๘.๘๐ เมตร ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง มีภูเขาสูงอยู่ทั่วไปทอดตัวยาวตามแนวทิศเหนือไปทางทิศใต้ของจังหวัดและในบริเวณตอนกลางของจังหวัดบางส่วนมีที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำและตามลักษณะทางกายภาพทางด้านธรณีสัณฐานวิทยา จังหวัดลำปางมีพื้นที่เป็นที่ราบล้อมรอบด้วยภูเขา มีลักษณะเป็นแอ่งแผ่นดินที่ยาวและกว้างที่สุดในภาคเหนือ เรียกว่า “อ่างลำปาง” แบ่งลักษณะภูมิประเทศออกได้เป็น ๓ ลักษณะ คือ

(๑) บริเวณตอนบนของจังหวัด มีลักษณะเป็นที่ราบสูง ภูเขา และเป็นป่าค่อนข้างทึบอุดมสมบูรณ์ด้วยไม้มีค่า ได้แก่ พื้นที่อำเภอเมืองปาน อำเภอแจ้ห่ม อำเภอลี้ และอำเภอองาว

(๒) บริเวณตอนกลางของจังหวัด มีลักษณะเป็นที่ราบและที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำส่วนใหญ่เป็นแหล่งเกษตรกรรมที่สำคัญของจังหวัด ได้แก่ พื้นที่อำเภอห้างฉัตร อำเภอเมืองลำปาง อำเภอกะคา อำเภอแม่ทะ อำเภอแม่เมาะ และอำเภอสบปราบ

(๓) บริเวณตอนใต้ของจังหวัด มีลักษณะเป็นป่าไม้ร้าง บางส่วนมีลักษณะเกือบเป็นทุ่งหญ้า ได้แก่ พื้นที่อำเภอเถิน อำเภอแม่พริก บางส่วนของอำเภอเสริมงาม และอำเภอแม่ทะ

(๔) ลักษณะดิน (ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินลำปาง)

ดินที่พบในพื้นที่จังหวัดลำปาง แยกออกเป็น

พื้นที่ลุ่ม : ลักษณะดินเป็นดินร่วนเหนียว ดินเหนียว มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ใช้สำหรับทำนาปลูกข้าว มีเนื้อที่ ๗๗๒,๒๑๘ ไร่

พื้นที่ดอน : พื้นที่ส่วนใหญ่มีลักษณะดินเป็นดินตื้นร้อยละ ๘.๗๘ มีเศษหินลูกรังอยู่ในเนื้อดินที่พบได้ถึงความลึกไม่เกิน ๕๐ ซม.จากผิวดิน พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพืชพรรณธรรมชาติ ปลุกพืชไร่ มันสำปะหลัง ข้าวโพด มีพื้นที่ ๖๘๕,๕๐๑ ไร่ รองลงมา เป็นดินลิกร้อยละ ๒๓% มีความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงต่ำ เหมาะสำหรับปลูกพืชไร่ ไม้ผล มีพื้นที่ ๑,๘๓๓,๐๓๔ ไร่ และดินพื้นที่ลาดชัน มีความลาดชันมากกว่า ๓๕% ร้อยละ ๕๗.๘๐ ควรสงวนเป็นพื้นที่ป่าต้นน้ำ มีพื้นที่ ๔,๕๑๑,๓๑๙ ไร่

กลุ่มชุดดินที่พบในประเทศไทย แบ่งเป็นดินที่ลุ่ม และดินที่ดอน โดยดินที่ลุ่ม คือ กลุ่มชุดดินที่ ๑-๒๕ ส่วนกลุ่มชุดดินที่ดอน คือ กลุ่มชุดดินที่ ๒๖-๖๐ ข้อมูลกลุ่มชุดดินของจังหวัดลำปาง มี ๑๘ กลุ่มชุดดิน ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๕ ๑๕ ๑๖ ๑๘ ๒๒ ๒๘ ๓๑ ๓๓ ๓๕ ๔๐ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๕๒ ๕๕ ๕๖ ๕๙ และ ๖๒ (คำอธิบายลักษณะกลุ่มชุดดินดังตารางแนบ)

หากพิจารณาจากลักษณะดินในพื้นที่จังหวัดลำปาง โดยแบ่งตามส่วนบน กลาง ล่าง ของจังหวัด สามารถสรุปได้ดังนี้

๑.ตอนบน ของจังหวัด

ดินที่ลุ่ม ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๕ ๑๕ ๑๖ ๑๘ ๒๒ พบว่า กลุ่มชุดดินที่พบมากที่สุด คือ กลุ่มชุดดินที่ ๒๒ เกษตรกรใช้ประโยชน์ที่ดินในการทำนาข้าว พืชผัก โดยกลุ่มชุดดินนี้ มีลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทรายหรือทรายปนร่วน มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ลักษณะโดยทั่วไปเหมาะสมต่อการทำนามากกว่าการปลูกพืชไร่ ไม้ผล รองลงมาได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๕ ซึ่งมีลักษณะเป็นดินเหนียว มีการระบายน้ำเร็ว เหมาะสมต่อการทำนามากกว่าปลูกพืชไร่ และไม้ผล

ดินที่ดอน ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๓๑ ๓๓ ๓๕ ๔๐ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๕๒ ๕๕ ๕๖ และ ๖๒ พบว่ากลุ่มชุดดินที่พบมากที่สุด คือ กลุ่มชุดดินที่ ๔๗ รองลงมาได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๕๖ โดยกลุ่มชุดดินที่ ๔๗ มีลักษณะเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินร่วน ที่มีเศษหินปะปนมาก และพบชั้นหินพื้นลึก ๕๐ - ๘๐ ซม. ดินมีสีน้ำตาลสีน้ำตาลปนแดง เกิดจากการสลายตัวผุพังของหินเนื้อละเอียด มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเนินเขา มีความลาดชันประมาณ ๒ - ๒๐% เป็นดินตื้น มีการระบายน้ำดี ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๓ เมตร ตลอดปีมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำถึงปานกลาง pH ๕.๐ - ๗.๕ ส่วนใหญ่เป็นป่าเบญจพรรณและป่าเต็งรัง บางแห่งทำไร่เลื่อนลอย หรือปลูกป่าทดแทน ได้แก่ ชุดดินลี้ มวกเหล็ก นครสวรรค์ ทาลี่ สบปราบ และไพศาลหินซ้อน โคกปรัด โป่งน้ำร้อนนางว ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวเป็นป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง หรือป่าละเมาะ บางแห่งใช้ทำไร่เลื่อนลอย หรือปลูกป่าทดแทน มีปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดินคือ ดินตื้นมาก มีชั้นหินผุ และหินพื้น น้ำซึมผ่านชั้นดินได้ปานกลาง ถึงค่อนข้างเร็ว มีการอุ้มน้ำปานกลางถึงต่ำ ดินถูกกัดกร่อนได้ง่ายที่ความลาดชันสูง สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่น ถึงเนินเขา ระดับน้ำใต้ดินลึก ในด้านความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช กลุ่มชุดดินที่ ๔๗ มีศักยภาพค่อนข้างไม่เหมาะสมและไม่เหมาะสมที่จะใช้ในการปลูกพืชทั่วไป เนื่องจากเป็นดินตื้นถึงตื้นมาก และสภาพพื้นที่มีความลาดเทสูงเป็นส่วนใหญ่

กลุ่มชุดดินที่ ๕๖ ลักษณะโดยทั่วไป คือ เนื้อดินช่วง ๕๐ ซม. ตอนบนเป็นดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่าง เป็นดินปนเศษหิน ดินสีน้ำตาลเหลืองหรือแดง เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกหินตะกอน เนื้อหยาบ หรือหินอัคนีเนื้อหยาบ พบบนสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดถึงเนินเขา มีความลาดชันประมาณ ๖ - ๓๕% เป็นดินลิกปานกลาง มีการระบายน้ำดี ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๒ เมตร ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ pH ๕.๐-๖.๐ ได้แก่ ชุดดินลาดหญ้า และโพรงามภูสะนา ปัจจุบันดินนี้ส่วนใหญ่จะนำมาใช้ปลูกพืชไร่ เช่น ข้าวโพด มันสำปะหลัง โดยทั่ว ๆ ไปแล้วจะมีปัญหาเรื่องดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และอาจเกิดการชะล้างพังทลายได้ง่าย ถ้าปลูกพืช

ในบริเวณที่มีความลาดชันมาก ๆ โดยได้มีการอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ ดินให้น้ำซึมผ่านค่อนข้างเร็วถึงปานกลาง มีการอุ้มน้ำต่ำ ระดับน้ำใต้ดินลึกมาก ดินมีการกัดกร่อนได้ง่ายที่ความลาดชันสูง ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ สำหรับความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช โดยทั่วไปกลุ่มชุดดินที่ ๕๖ มีศักยภาพค่อนข้างไม่เหมาะสมถึงเหมาะสมในการปลูกพืชไร่ ขึ้นอยู่กับสภาพและความลาดเทของพื้นที่ ไม่ค่อยเหมาะสมในการปลูกพืชผักต่างๆ และไม้ผล เนื่องจากขาดแคลนน้ำ ในการเพาะปลูก และในดินชั้นล่างจะพบชั้นเศษหินที่เป็นวัตถุต้นกำเนิดดิน จึงไม่ค่อยเหมาะสมสำหรับไม้ผล

๒.ตอนกลาง ของจังหวัด

ดินที่ลุ่ม ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๕ ๑๕ ๑๖ ๑๘ ๒๒ พบว่า กลุ่มชุดดินที่พบมากที่สุด คือ กลุ่มชุดดินที่ ๒๒ เกษตรกรใช้ประโยชน์ที่ดินในการทำนาข้าว พืชผัก โดยกลุ่มชุดดินนี้ มีลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทราย หรือทรายปนร่วน มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ลักษณะโดยทั่วไปเหมาะสมต่อการทำนามากกว่าการปลูกพืชไร่ ไม้ผล รองลงมาได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๕ ซึ่งมีลักษณะเป็นดินเหนียว มีการระบายน้ำเร็ว เหมาะสมต่อการทำนามากกว่าปลูกพืชไร่ และไม้ผล

ดินที่ดอน ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๓๑ ๓๓ ๓๕ ๔๐ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๕๒ ๕๕ ๕๖ และ ๖๒ พบว่า กลุ่มชุดดินที่พบมากที่สุด คือ กลุ่มชุดดินที่ ๔๗ รองลงมาได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๕๖

๓.ตอนล่าง ของจังหวัด

ดินที่ลุ่ม ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๕ ๑๕ ๑๖ ๑๘ ๒๒ พบว่า กลุ่มชุดดินที่พบมากที่สุด คือ กลุ่มชุดดินที่ ๒๒ เกษตรกรใช้ประโยชน์ที่ดินในการทำนาข้าว พืชผัก โดยกลุ่มชุดดินนี้ มีลักษณะเป็นดินร่วนปนทรายหรือทรายปนร่วน มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ลักษณะโดยทั่วไปเหมาะสมต่อการทำนา มากกว่าการปลูกพืชไร่ ไม้ผล รองลงมาได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๕ ซึ่งมีลักษณะเป็นดินเหนียว มีการระบายน้ำเร็ว เหมาะสมต่อการทำนามากกว่าปลูกพืชไร่และไม้ผล

ดินที่ดอน ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๓๑ ๓๓ ๓๕ ๔๐ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๕๒ ๕๕ ๕๖ และ ๖๒ พบว่า กลุ่มชุดดินที่พบมากที่สุด คือ กลุ่มชุดดินที่ ๔๗ รองลงมาได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๕๖ และ กลุ่มชุดดินที่ ๔๘ (รายละเอียดและความเหมาะสมต่อการเกษตรเหมือนคำอธิบายกลุ่มชุดดินด้านบน) สำหรับกลุ่มชุดดินที่ ๔๘ มีลักษณะทั่วไป คือ เนื้อดินบนส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนเศษหินหรือปนกรวด ก้อนกรวดขนาดใหญ่ เป็นหินกลมมน ถ้าเป็นดินปนเศษหินมักพบชั้นหินพื้นดินกว่า ๕๐ ซม. ดินเป็นสีน้ำตาล สีน้ำตาลปนแดง สีแดงปนเหลือง พบบริเวณพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเนินเขา มีความลาดชันประมาณ ๓ - ๒๕% เป็นดินตื้นมาก มีความอุดมสมบูรณ์ ตามธรรมชาติต่ำ ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๒ เมตร ตลอดปี pH ๕.๐-๗.๐ ได้แก่ ชุดดินท่ายาง แมริม นาเฉลียง พะเยา น้ำขุน ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวเป็นป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรังป่าละเมาะ และทุ่งหญ้าธรรมชาติ บางแห่งใช้ปลูกพืชไร่หรือไม้โตเร็ว ด้านปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดินคือ ดินตื้นมีก้อนกรวดมาก ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีการกัดกร่อนของดินได้ง่ายที่ความลาดชันสูง สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นถึงเนินเขา สำหรับความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช โดยทั่วไปแล้ว กลุ่มชุดดินที่ ๔๘ มีศักยภาพไม่ค่อยเหมาะสม และไม่เหมาะสมที่จะใช้ในการปลูกพืชไร่ พืชผัก และไม้ยืนต้น เนื่องจากเป็นดินตื้นถึงตื้นมากและมีก้อนหิน หรือเศษหินที่หน้าผิวดินไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการทำนา เนื่องจากสภาพพื้นที่สูงและดินเก็บกักน้ำไม่อยู่ แต่มีศักยภาพพอที่จะใช้ปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ และปลูกไม้โตเร็วบางชนิด

กลุ่มชุดดินที่ ๕ ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว ดินบนมีสีเทาแก่ น้ำตาลปนเทา ดินล่างมีสีเทาอ่อนหรือสีเทา มีจุดประสีน้ำตาลแก่และน้ำตาลปนเหลือง ตลอดชั้นดินมักพบ

ก้อนสารเคมี เหล็ก และแมงกานีสปะปนอยู่ในพื้นที่ปลูกของไม้ผลแต่ละชนิด ชั้นดินลึก ดินกลุ่มดินนี้เกิดจากพวกตะกอนลำน้ำและเป็นดินลึก มีการระบายน้ำเร็ว พบในพื้นที่ ราบเรียบตามลานตะพักลำน้ำค่อนข้างใหม่ และลานตะพักลำน้ำระดับต่ำ น้ำแข็งลึกน้อยกว่า ๓๐ ซม. นาน ๓ - ๕ เดือน ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง pH ๕.๕ - ๖.๕ แต่ถ้าดินมีก้อนปูนปะปนในดินชั้นล่าง ดินชั้นนี้จะมีปฏิกิริยาเป็นด่างอ่อน pH ๗.๕ - ๘.๐ ได้แก่ ชุดดินหางตง และพาน ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่ใช้ทำนา ในบริเวณที่มีแหล่งน้ำใช้ปลูกพืชไร่ พืชผัก และยาสูบในช่วงฤดูแล้ง ข้าวที่ปลูกโดยมากให้ผลผลิตค่อนข้างสูง

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ในฤดูฝนน้ำแช่ช้งนาน ๓ - ๕ เดือน ดินมีการระบายน้ำเร็ว

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : มีความเหมาะสมที่จะใช้ทำนามากกว่าปลูกพืชไร่ ไม้ผล และพืชผัก ซึ่งเกษตรกรก็ได้ใช้ประโยชน์ในการทำนาอยู่แล้วในช่วงฤดูฝน อย่างไรก็ตามกลุ่มชุดดินที่ ๕ ยังสามารถปลูกพืชไร่และพืชผักต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีในช่วงฤดูแล้งหรือหลังการเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว และปฏิบัติกันมากในภาคเหนือของประเทศไทย

กลุ่มชุดดินที่ ๑๕ ลักษณะโดยทั่วไป : เป็นกลุ่มชุดดินที่มีเนื้อดินเป็นพวกดินร่วนเหนียวหรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ดินบนมีสีน้ำตาลปนเทา ดินล่างสีน้ำตาลหรือสีเทาปนชมพูพบจุดประสีเหลืองหรือสีน้ำตาลปนเหลืองตลอดชั้นดิน ในดินชั้นล่างมักพบก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็กและแมงกานีส กลุ่มชุดดินนี้เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ พบบริเวณพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบเป็นดินลึกมาก มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ดินมีความสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง ปฏิกิริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ pH ๖.๐-๗.๕ ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่ใช้ทำนาในฤดูแล้ง บริเวณใกล้แหล่งน้ำใช้ปลูกยาสูบ พืชผักต่าง ๆ หรือพืชไร่บางชนิด ถ้ามีระบบชลประทานใช้ทำนาได้ ๒ ครั้ง ในรอบปี ตัวอย่าง ชุดดินที่อยู่ในกลุ่มนี้ ได้แก่ ชุดดินแม่สาย ชุดดินน่าน ชุดดินหล่มสัก ชุดดินแม่ทะ ชุดดินเฉลียงลับชุดดินลับแล

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : โดยทั่วไปไม่มี แม้บางแห่งดินมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำแต่พอปรับปรุงได้ไม่ยาก

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : มีความเหมาะสมในการทำนามากกว่าการปลูกพืชไร่ ไม้ผลและพืชผัก ซึ่งเกษตรกรก็ได้ใช้ประโยชน์ในการทำนาอยู่แล้วในช่วงฤดูฝน อย่างไรก็ตามกลุ่มชุดดินนี้ยังสามารถปลูกพืชไร่ และพืชผักต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีในช่วงฤดูแล้ง ถ้ามีน้ำชลประทานและเกษตรกรได้ปฏิบัติกันอยู่แล้วในบางพื้นที่ เพื่อให้เกษตรกรมีทางเลือก

กลุ่มชุดดินที่ ๑๖ ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนปนทรายแป้ง สีดินมีสีน้ำตาลอ่อน หรือสีน้ำตาลปนเทา และมีจุดประสีน้ำตาลเข้ม สีเหลือง หรือสีแดง ในดินชั้นล่างอาจพบพวกเหล็กและแมงกานีสปะปน กลุ่มดินนี้เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ พบบริเวณพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบตามลานตะพักลำน้ำระดับต่ำ มีน้ำแช่ช้งลึกน้อยกว่า ๓๐ ซม. นาน ๔ - ๕ เดือนเป็นดินลึกมาก มีการระบายน้ำเร็ว มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำหรือค่อนข้างต่ำ pH ๕.๐ - ๖.๐ ได้แก่ ชุดดินหินกอง ศรีเทพ และพานทอง ลำปาง เกาะใหญ่ ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่ใช้ทำนา

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : หน้าดินแน่นทึบทำให้ข้าวแตกกอได้ยาก ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ฤดูฝนมีน้ำแช่ช้งนาน ๔ - ๕ เดือน

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : มีศักยภาพเหมาะสมที่จะใช้ทำนามากกว่าการปลูกพืชไร่ ไม้ผลและพืชผัก เนื่องจากพบในสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงเกือบราบเรียบ ลักษณะเนื้อดินละเอียด

ปานกลาง มีสภาพการระบายน้ำค่อนข้างเลวถึงเลว ในช่วงฤดูฝนมีน้ำขังที่ผิวดิน ๓ - ๔ เดือน อย่างไรก็ตาม ในฤดูแล้งสามารถปลูกพืชไร่และพืชผักได้ ถ้ามีน้ำชลประทานหรือแหล่งน้ำธรรมชาติช่วยเสริม ในบางพื้นที่เกษตรกรได้ปฏิบัติอยู่แล้ว

กลุ่มชุดดินที่ ๑๘ ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย สีเทาปนน้ำตาลอ่อน สีน้ำตาลปนแดงอ่อน ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย สีเทาปนน้ำตาล สีเทาปนชมพู พบจุดประสีน้ำตาลแก่ สีแดงปนเหลืองปะปน เกิดจากพวกตะกอนลำน้ำ พบบริเวณพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบตามลานตะพักลำน้ำระดับต่ำ น้ำแช่ขังลึก ๓๐ ซม. นานประมาณ ๔ เดือน เป็นดินลึก มีการระบายน้ำค่อนข้างเลว มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่อนข้างต่ำ ดินชั้นบน pH ๖.๐ - ๗.๐ ส่วนดินชั้นล่าง pH ประมาณ ๕.๕ - ๖.๕ ได้แก่ ชุดดินเขาย้อย ชลบุรี และโคกสำโรง ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่ใช้ทำนา บางแห่งใช้ปลูกอ้อยหรือปลูกพืชล้มลุกในฤดูแล้ง

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : เนื้อดินเป็นดินทรายหยาบ พืชมีโอกาสเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำ ความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ ฤดูฝนมีน้ำแช่ขังนาน ๔ เดือน

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : มีศักยภาพเหมาะสมในการทำนามากกว่าการปลูกพืชไร่ พืชผักและไม้ผล ยกเว้นถ้าได้มีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาน้ำขังและการระบายน้ำของดิน อย่างไรก็ตามในสภาพปัจจุบันสามารถปลูกพืชไร่และพืชผักอายุสั้นได้ในช่วงฤดูแล้ง ถ้ามีน้ำชลประทานและแหล่งน้ำธรรมชาติเสริม

กลุ่มชุดดินที่ ๒๒ ลักษณะโดยทั่วไป : เป็นกลุ่มชุดดินที่มีเนื้อดินเป็นพวกดินร่วนปนทราย ดินทรายปนดินร่วนสีพื้นเป็นสีเทาหรือน้ำตาลปนเทา มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลือง หรือสีเหลืองปนน้ำตาลอ่อน และอาจพบศิลาแลงอ่อนในดินชั้นล่าง มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ เป็นดินลึก มีการระบายน้ำค่อนข้างเลว ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดแก่ ค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕ - ๕.๕ บริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่ในฤดูฝนใช้ปลูกข้าว บางแห่งยังคงสภาพเป็นป่าอยู่ หรือใช้ปลูก ไม้ยืนต้น แต่ถ้ามีปัญหาเรื่องการแช่ขังของน้ำในช่วงฤดูฝน ตัวอย่างชุดดินที่อยู่ในกลุ่มนี้ ได้แก่ ชุดดินน้ำกระจาย ชุดดินสีทน ชุดดินสนทราย และชุดดินชัยภูมิ

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ดินค่อนข้างเป็นทราย มีความสามารถในการอุ้มน้ำต่ำ และมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : ศักยภาพเหมาะที่จะใช้ในการทำนา เนื่องจากสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบมีน้ำขังแช่ในช่วงฤดูฝน แต่สามารถปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เช่น ถั่วเหลือง ถั่วลิสง ข้าวโพด ยาสูบ กระเทียม มะเขือเทศ ฯลฯ ก่อนและหลังการปลูกข้าวถ้ามีน้ำชลประทาน หรือมีแหล่งน้ำธรรมชาติในเขตฝนตกชุก เช่น ภาคใต้ และภาคตะวันออกใช้ปลูกยางพาราและไม้ผล

กลุ่มชุดดินที่ ๒๔ ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวจัดในชั้นดินล่างลึก ๆ อาจพบชั้นปูนมาร์ล สีดินเป็นสีดำ เทาเข้มหรือน้ำตาล อาจพบจุดประสีน้ำตาลหรือสีแดงปนน้ำตาล แต่พบเป็นปริมาณน้อยในช่วงดินชั้นบน มีสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชันประมาณ ๐.๒% บริเวณเทือกเขาหินปูน หรือพวกหินภูเขาไฟ เป็นดินลึก การระบายน้ำดี ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๑ เมตรตลอดปี มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลางถึงสูง pH ประมาณ ๗.๐ - ๘.๐ ได้แก่ ชุดดินชัยบาดาล ลพบุรี บุรีรัมย์-สูง และวังชมพู ดงลาน น้ำเลน สมอทอด ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่ ใช้ปลูกพืชไร่ต่าง ๆ เช่น ข้าวโพด ข้าวฟ่าง ถั่วต่าง ๆ ฝ้าย และไม้ผลบางชนิด

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ดินเหนียวจัดยากต่อการไถพรวน ชั้นดินล่างมีเศษหินผุ น้ำซึมผ่านได้ช้า มีการอุ้มน้ำสูง ในฤดูฝนดินแฉะ พืชอาจได้รับความเสียหาย ฤดูแล้งดินแตกระแหงเป็นร่องลึก ถ้าฝนทิ้งช่วงพืชจะขาดน้ำ

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : มีศักยภาพเหมาะสมในการปลูกพืชไร่และไม้ผลมากกว่าที่จะนำมาปลูกข้าวหรือทำนา เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงลอนชันยากในการที่จะเก็บกักน้ำไว้ปลูกข้าว อย่างไรก็ตามเพื่อให้เกษตรกรมีทางเลือกในการใช้ที่ดิน

กลุ่มชุดดินที่ ๓๑ ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว ดินมีสีน้ำตาลเหลืองแดง เกิดจากการสลายตัวผุพังของหินหลายชนิด พบบริเวณพื้นที่ดินที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงลอนชัน มีความลาดชัน ประมาณ ๓ - ๒๐% เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดีปานกลางถึงดี ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๑ เมตร ในฤดูฝนมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง pH ๕.๕ - ๖.๕ ได้แก่ชุดดินเลย วังไฮ ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกพืชไร่ไม่ผลต่าง ๆ มีส่วนน้อยที่ยังคงสภาพป่าธรรมชาติ

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : น้ำซึมผ่านชั้นดินปานกลางถึงช้า ดินอุ้มน้ำปานกลางถึงสูงมีการพังทลายของดินในบริเวณที่มีความลาดชันน้อยกว่า ๒๐% ระดับน้ำใต้ดินต่ำมาก

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : มีศักยภาพเหมาะสมในการปลูกพืชไร่และไม้ผลหลายชนิด แต่ไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการทำนา เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเป็นเนินเขายากในการที่จะเก็บกักน้ำไว้ปลูกข้าว

กลุ่มชุดดินที่ ๓๓ ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนปนทรายแบ่งดินมีสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนแดง บางแห่งในดินล่างลึก ๆ มีจุดประสีเทาและน้ำตาล อาจมีแระไมก้าหรือก้อนปูนปะปน เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ พบบนสันดินริมน้ำเก่าและเนินตะกอนรูปพัด มีพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาด มีความลาดชันประมาณ ๒ - ๑๒% เป็นดินลึกมาก มีการระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๑ เมตรตลอดปี มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง ดินชั้นบนมี pH ประมาณ ๖.๕ - ๗.๕ ได้แก่ ชุดดินดงยางเอน ชุดดินกำแพงแสน ชุดดินกำแพงเพชร และชุดดินลำสนธิ ชาติพนม

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : มีความเสี่ยงต่อการขาดน้ำได้ในบางปี

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : มีศักยภาพเหมาะสมในการปลูกพืชหลายชนิด ทั้งพืชไร่ พืชผัก ไม้ผล และทำนาข้าว ซึ่งได้ใช้ประโยชน์ดังกล่าวนี้อยู่ในภาคต่าง ๆ ที่พบดินกลุ่มนี้ อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เกษตรกรมีทางเลือกในการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เหมาะสมกับศักยภาพ

กลุ่มชุดดินที่ ๓๕ ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย สีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดง เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือเกิดจากการสลายตัวผุพังของหินเนื้อหยาบ พบบริเวณพื้นที่ดินที่มีลักษณะเป็นลูกคลื่นจนถึงที่ลาดเชิงเขา ส่วนใหญ่มีความลาดชันประมาณ ๓ - ๒๐% และบางส่วนมีความลาดชันประมาณ ๒๐ - ๓๕% เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดี ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๑.๕๐ เมตรตลอดปี มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ pH ประมาณ ๔.๕ - ๕.๕ ได้แก่ ชุดดินดอนไร่ ไคราช สะตึก วาริน ยโสธร และด่านซ้าย มาบบอน ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกพืชไร่ต่าง ๆ เช่น มันสำปะหลัง ข้าวโพด ข้าวฟ่าง อ้อย ปอ งา และถั่ว บางแห่งใช้ปลูกไม้ผลและไม่ยีนต้นบางชนิด

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย มีการอุ้มน้ำต่ำถึงปานกลาง น้ำใต้ดินลึก มีการกัดกร่อนของดินปานกลางถึงรุนแรง บริเวณที่มีความลาดชันสูงเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : มีศักยภาพในการปลูกพืชไร่ ไม้ผล และ ไม้ยืนต้น ตลอดทั้ง พัฒนาทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์มากกว่าที่จะนำมาใช้ทำนา หรือปลูกข้าวที่ต้องการน้ำขัง เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอนสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดถึงลูกคลื่นลอนชันเป็นส่วนใหญ่ ลักษณะเนื้อดิน เป็นดินร่วนปนทรายถึงดินร่วนเหนียวปนทราย การระบายน้ำดี เนื้อดินมีความพรุนมาก เก็บกักน้ำไม่ค่อยอยู่

กลุ่มชุดดินที่ ๔๐ ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนปนทราย ดินสีน้ำตาลอ่อน สีเหลืองหรือแดง บางแห่งอาจพบจุดประสีในดินชั้นล่าง เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดพวกตะกอน ลำน้ำหรือจากการสลายตัวผุพังของหินเนื้อหยาบ พบบริเวณพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ จนถึงพื้นที่ลาดเชิงเขา ส่วนใหญ่มีความลาดชันประมาณ ๒ - ๒๐% และบางส่วนมีความลาดชันประมาณ ๒๐ - ๓๕% เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดี ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๑ เมตรตลอดปี มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่า pH ๔.๕ - ๕.๕ ได้แก่ ชุดดินสันป่าตอง เขาพลอง หุบกระพง และชุดดินยางตลาด ชุมพาง ปัจจุบันบริเวณดังกล่าว ใช้ปลูกพืชไร่ต่าง ๆ เช่น มันสำปะหลัง อ้อย ปอ ข้าวโพด และถั่ว บางแห่งมีสภาพเป็นป่าละเมาะ หรือ ทุ่งหญ้าธรรมชาติ

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : เนื้อดินเป็นทรายจัด น้ำซึมผ่านชั้นดินได้เร็วมาก ดินอุ้มน้ำต่ำ ระดับน้ำใต้ดินต่ำมาก ดินมีการกัดกร่อนในบริเวณที่มีความลาดชันสูง ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : มีความเหมาะสมในการปลูกพืชไร่ และไม้ผล ค่อนข้างไม่เหมาะสมที่จะนำมาปลูกพืชผัก และไม่เหมาะสมที่จะใช้ในการทำนา เนื่องจากเนื้อดินค่อนข้าง เป็นทรายและสภาพพื้นที่ไม่อำนวย แต่สามารถใช้ประโยชน์ในการปลูกไม้โตเร็วและปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ได้ดี

กลุ่มชุดดินที่ ๔๖ ลักษณะโดยทั่วไป : ส่วนใหญ่เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวปนกรวด หรือปนลูกรัง ดินสีน้ำตาลหรือสีเหลืองหรือแดง พบบริเวณที่ดินมีลักษณะเป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงลูกคลื่น ลอนชัน มีความลาดชันประมาณ ๕ - ๒๐% เป็นดินตื้นมาก มีการระบายน้ำดี ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๕ เมตร ตลอดปี มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่า pH ๔.๕ - ๗.๐ ได้แก่ ชุดดินเชียงคาน ภูสะนา กบินทร์บุรี สุรินทร์ โป่งตอง ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกพืชไร่บางชนิด เช่น มันสำปะหลัง อ้อย และปอ บางแห่งเป็นทุ่งหญ้าธรรมชาติ และป่าละเมาะ หรือมีการปลูกป่าทดแทน

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ดินมีลูกรังตลอด และชั้นหินพื้นอยู่ตื้นมาก การซาบซึมของน้ำปานกลางถึงค่อนข้างเร็ว ดินมีการอุ้มน้ำปานกลางถึงต่ำ มีการกัดกร่อนของดิน ที่ความลาดชันสูง ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : มีศักยภาพไม่ค่อยเหมาะสมและ ไม่เหมาะสมที่จะใช้ในการปลูกพืชไร่ พืชผัก และไม้ผล เนื่องจากเป็นดินตื้นถึงตื้นมาก เนื้อดินมีกรวดลูกรัง ปนไม่ต่ำกว่า ๓๕ เปอร์เซ็นต์ โดยปริมาตรไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการทำนา เนื่องจากสภาพพื้นที่สูงและ ดินเก็บกักน้ำไม่ค่อยอยู่ อย่างไรก็ตามมีศักยภาพพอที่จะใช้ปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์หรือพัฒนาเป็นทุ่งหญ้า เลี้ยงสัตว์ได้ ถ้าในกรณีที่จะใช้ปลูกพืชไร่ ควรเลือกพืชไร่ที่มีรากตื้นและหน้าดินควรจะหนาไม่ต่ำกว่า ๑๕ ซม.

กลุ่มชุดดินที่ ๔๗ ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินร่วน ที่มีเศษหินปะปนมาก และพบชั้นหิน พื้นลึก ๕๐ - ๘๐ ซม. ดินมีสีน้ำตาล สีน้ำตาลปนแดง เกิดจาก การสลายตัวผุพังของหินเนื้อละเอียด มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเนินเขา มีความลาดชันประมาณ ๒ - ๒๐% เป็นดินตื้นมีการระบายน้ำดี ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๓ เมตรตลอดปี มีความอุดมสมบูรณ์ ตามธรรมชาติต่ำถึงปานกลาง pH ๕.๐ - ๗.๕ ส่วนใหญ่เป็นป่าเบญจพรรณและป่าเต็งรัง บางแห่งทำไร่ เลื่อนลอย หรือปลูกป่าทดแทน ได้แก่ ชุดดินลิ้ม มวกเหล็ก นครสวรรค์ ท่าลี่ สบปราบ และไพศาลี หินซอน

โคกปรัด โป่งน้ำร้อนงาว ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวเป็นป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง หรือป่าละเมาะ บางแห่งใช้ทำไร่เลื่อนลอย หรือปลูกป่าทดแทน

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ดินตื้นมากมีชั้นหินผุ และหินพื้น น้ำซึมผ่านชั้นดินได้ปานกลางถึงค่อนข้างเร็ว มีการอุ้มน้ำปานกลางถึงต่ำ ดินถูกกัดกร่อนได้ง่ายที่ความลาดชันสูง สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นถึงเนินเขา ระดับน้ำใต้ดินลึก

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : มีศักยภาพค่อนข้างไม่เหมาะสมและไม่เหมาะสมที่จะใช้ในการปลูกพืชทั่วไป เนื่องจากเป็นดินตื้นถึงตื้นมาก และสภาพพื้นที่ที่มีความลาดสูงเป็นส่วนใหญ่

กลุ่มชุดดินที่ ๔๔ ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินบนส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนเศษหินหรือปนกรวด ก้อนกรวดขนาดใหญ่เป็นหินกลมมน ถ้าเป็นดินปนเศษหินมักพบชั้นหินพื้นตื้นกว่า ๕๐ ซม. ดินเป็นสีน้ำตาล สีน้ำตาลปนแดง สีแดงปนเหลือง พบบริเวณพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเนินเขา มีความลาดชันประมาณ ๓ - ๒๕% เป็นดินตื้นมาก มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๒ เมตรตลอดปี pH ๕.๐ - ๗.๐ ได้แก่ ชุดดินท่ายาง แมริม นาเลียงพะเยา น้ำขุน ปัจจุบันบริเวณดังกล่าว เป็นป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง ป่าละเมาะ และทุ่งหญ้าธรรมชาติ บางแห่งใช้ปลูกพืชไร่ หรือไม้โตเร็ว

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ดินตื้นมีก้อนกรวดมาก ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีการกัดกร่อนของดินได้ง่ายที่ความลาดชันสูง สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นถึงเนินเขา

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : มีศักยภาพไม่ค่อยเหมาะสมและไม่เหมาะสมที่จะใช้ในการปลูกพืชไร่ พืชผัก และไม้ยืนต้น เนื่องจากเป็นดินตื้นถึงตื้นมากและมีก้อนหิน หรือเศษหินที่หน้าผิวดินไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการทำนา เนื่องจากสภาพพื้นที่สูงและดินเก็บกักน้ำไม่อยู่ แต่มีศักยภาพพอที่จะใช้ปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์และปลูกไม้โตเร็วบางชนิด

กลุ่มชุดดินที่ ๕๒ ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินร่วนเหนียว ที่มีก้อนปูนหรือปูนมาร์ลปะปนอยู่มากตั้งแต่ ๓๐ ซม. จากผิวดิน ดินสีดำ สีน้ำตาล หรือแดง พบบริเวณเชิงเขา หินปูนลักษณะพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาด มีความลาดชันประมาณ ๒ - ๔% เป็นดินตื้นถึงตื้นมาก ระดับน้ำใต้ดินลึกกว่า ๒ เมตร มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลางถึงสูง pH ๗.๐ - ๘.๕ ได้แก่ ชุดดินตาคี และ บึงชะงั้ง ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกพืชไร่ เช่น ฝ้าย ข้าวโพด ถั่ว และไม้ผลบางชนิด เช่น มะม่วง มะพร้าว และน้อยหน่า ถ้าในกรณีที่พบชั้นปูนมาร์ลในระดับความลึกกว่า ๒๕ ซม. บ้างนำมาใช้ปลูกพืชไร่

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : เป็นดินตื้น มีชั้นดินหรือก้อนกรวด การไถพรวนยาก ดินเป็นด่างปานกลางถึงด่างแก่ ถ้าพบชั้นปูนมาร์ลในระดับความลึกกว่า ๒๕ ซม. ชั้นปูนอยู่ตื้น จะมีปัญหาการไถพรวน

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : มีศักยภาพเหมาะสมในการปลูกพืชไร่และพืชผักหลายชนิด ถึงแม้จะเป็นดินตื้น แต่มักจะมีหน้าดินหนากว่า ๑๕ ซม. เป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์สูง และลักษณะทางกายภาพดีเป็นส่วนใหญ่ ไม่ค่อยเหมาะสมในการปลูกไม้ผลหรือไม้ยืนต้น และไม่เหมาะสมในการทำนา เพราะพบในบริเวณที่ดอนและสภาพพื้นที่ค่อนข้างสูง จึงเก็บกักน้ำที่ผิวดินไม่ค่อยอยู่ มีความเหมาะสมอย่างมากในการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์หรือพัฒนาเป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์

กลุ่มชุดดินที่ ๕๕ ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว สีดินเป็นสีน้ำตาลหรือแดงในดินชั้นล่างระดับความลึกต่ำ ๕๐ ซม. ลงไปจะพบหินผุ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหินตะกอนเนื้อละเอียด บางแห่ง มีก้อนปูนปะปนอยู่ด้วย สีดินเป็นสีน้ำตาลหรือสีแดงเกิดจากวัสดุต้นกำเนิด ดินพวกหินตะกอน

เนื้อละเอียดที่มีปูนปน ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบถึงลูกคลื่นลอนลาด มีความลาดเท ๑ – ๒% มีการระบายน้ำดี ถึงดีปานกลาง ค่าความเป็นกรดประมาณ ๖.๐ - ๗.๕ มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง ได้แก่ ชุดดินวังสะพุง หักกวาง และจัตุรัส ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกพืชไร่บางชนิด เช่น ข้าวโพด มันสำปะหลัง บางแห่งเป็นป่าละเมาะ หญ้าเพ็ก และไผ่

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ดินลึกปานกลาง มีชั้นที่มีก้อนปูนหรือเศษหิน ปะปนดินดานและชั้นหินพื้นอยู่ลึก ๑ เมตร น้ำซึมผ่านชั้นดินได้ปานกลางถึงค่อนข้างช้า การอุ้มน้ำของดิน ปานกลาง มีการกักตรอนของดินที่ความลาดชันสูง

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : มีศักยภาพเหมาะสมในการปลูกพืชไร่ พืชผัก ไม้ผลหรือไม้ยืนต้น และพัฒนาเป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ แต่ค่อนข้างเหมาะสมถึงไม่เหมาะสมในการที่จะใช้ทำนา เนื่องจากสภาพพื้นที่ไม่อำนวยคือ สูงเกินไป และบางส่วนมีความลาดเทสูงสำหรับนาข้าว จึงเก็บกักน้ำไม่อยู่

กลุ่มชุดดินที่ ๕๖ ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินช่วง ๕๐ ซม. ตอนบนเป็นดินร่วน หรือ ดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่าง เป็นดินปนเศษหิน ดินสีน้ำตาลเหลืองหรือแดง เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดิน พวกหิน ตะกอนเนื้อหยาบ หรือหินอัคนีเนื้อหยาบ พบบนสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดถึงเนินเขา มีความลาดชัน ประมาณ ๖ – ๓๕% เป็นดินลึกปานกลาง มีการระบายน้ำดี ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๒ เมตร ดินมีความอุดมสมบูรณ์

ตามธรรมชาติค่า pH ๕.๐ - ๖.๐ ได้แก่ ชุดดินลาดหญ้าและโพงาม, ภูสะนา ปัจจุบันดินนี้ส่วนใหญ่จะนำมาใช้ปลูกพืชไร่ เช่น ข้าวโพด มันสำปะหลัง โดยทั่ว ๆ ไปแล้ว จะมีปัญหาเรื่องดิน มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และอาจเกิดการชะล้างพังทลายได้ง่าย ถ้าปลูกพืชในบริเวณที่มีความลาดชันมาก ๆ โดยได้มีการอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ดินให้น้ำซึมผ่านค่อนข้างเร็วถึงปานกลาง มีการอุ้มน้ำต่ำระดับน้ำใต้ดินลึกมาก ดินมีการกักตรอนได้ง่าย ที่ความลาดชันสูง ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : มีศักยภาพค่อนข้างไม่เหมาะสม ถึงเหมาะสมในการปลูกพืชไร่ขึ้นอยู่กับสภาพและความลาดเทของพื้นที่ ไม่ค่อยเหมาะสมในการปลูกพืชผัก ต่างๆ และไม้ผล เนื่องจากขาดแคลนน้ำในการเพาะปลูก และในดินชั้นล่างจะพบชั้นเศษหินที่เป็นวัตถุต้นกำเนิดดิน จึงไม่ค่อยเหมาะสมสำหรับไม้ผล

กลุ่มชุดดินที่ ๕๙ ลักษณะโดยทั่วไป : ดินมีการผสมของดินหลายชนิด ซึ่งเกิดจาก ตะกอน ลำน้ำพัดพามาทับถมกัน พบบริเวณที่ราบลุ่ม หรือบริเวณพื้นที่ล่างของหุบเขา มีสภาพพื้นที่ราบเรียบ มีความลาดชัน ประมาณ ๐ – ๒% ดินที่พบส่วนใหญ่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ถึงเร็ว มีลักษณะและคุณสมบัติต่าง ๆ เช่น เนื้อดิน สีดิน ความลึกของดิน ปฏิกริยาดิน ตลอดจนความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับชนิดของวัตถุต้นกำเนิดดินในบริเวณนั้น ๆ ส่วนมากมีก้อนกรวดและเศษหินปะปนอยู่ในเนื้อดิน ได้แก่ ชุดดินตะกอนสีน้ำ การระบายน้ำเร็ว (AL-P) ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ประโยชน์ในการทำนา ส่วนในฤดูแล้งถ้ามีแหล่งน้ำนิยมใช้ปลูกพืชผักหรือพืชไร่อายุสั้น

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ดินมีการระบายน้ำเร็ว มีน้ำแช่ขังในฤดูฝน และดินแฉะเกินไปสำหรับพืช

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : มีศักยภาพเหมาะสมในการทำนาในช่วงฤดูฝน และเหมาะสมในการปลูกพืชไร่ในช่วงฤดูแล้ง เนื่องจากดินมีความชื้นพอที่จะปลูกพืชไร่ได้หลายชนิด หลังการเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว และพื้นที่บางส่วนของกลุ่มดินนี้อยู่ภายใต้ระบบชลประทาน โดยเฉพาะในภาคเหนือ

ส่วนการปลูกไม้ผลหรือไม้ยืนต้นนั้นไม่เหมาะสม เพราะมีน้ำท่วมขังในฤดูฝนและดินมีสภาพการระบายน้ำค่อนข้างเลวถึงเลว

กลุ่มชุดดินที่ ๖๒ ลักษณะโดยทั่วไป : ดินนี้ประกอบด้วยพื้นที่ภูเขา ซึ่งมีความลาดชันมากกว่า ๓๕% ดินที่พบในบริเวณดังกล่าวนี้มีทั้งดินลึกและดินตื้น ลักษณะของเนื้อดินและความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติแตกต่างกันไปแล้ว แต่ชนิดของหินต้นกำเนิดในบริเวณนั้น มักมีเศษหินก้อนหิน หรือหินพื้นโผล่กระจัดกระจายทั่วไป ส่วนใหญ่ยังปกคลุมด้วยป่าไม้ประเภทต่าง ๆ เช่น ป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง หรือป่าดิบชื้น หลายแห่งมีการทำไร่เลื่อนลอย โดยปราศจากมาตรการในการอนุรักษ์ดินและน้ำ ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดการชะล้างพังทลายของดินจนบางแห่งเหลือแต่หินพื้นโผล่ได้แก่ ชุดดินที่ลาดชันเชิงซ้อน (Sc) กลุ่มชุดดินนี้ไม่ควรนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตร เนื่องจากมีปัญหาหลายประการที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ ควรสงวนไว้เป็นป่าตามธรรมชาติ เพื่อรักษาแหล่งต้นน้ำลำธาร

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : พื้นที่ภูเขาลาดชันมากกว่า ๓๕% มีการกัดกร่อนของดินได้ง่าย

ความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกพืช : ดินกลุ่มที่ ๖๒ มีศักยภาพไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการเพาะปลูกพืช เนื่องจากเป็นดินตื้น มีหินโผล่ที่ผิวดินเป็นส่วนใหญ่ และพื้นที่เป็นภูเขาสูงชัน มีความลาดเทเฉลี่ยเกิน ๓๕% ยากต่อการชะล้างพังทลายของดิน จึงเหมาะสมที่จะรักษาไว้เป็นพื้นที่ป่าไม้ธรรมชาติเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมและเป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธาร สำหรับ ML เป็นพื้นที่เบ็ดเตล็ดทั่วไป ได้แก่ เหมือนแร่ และ W เป็นพื้นที่แหล่งน้ำ

ตารางที่ ๑ อธิบายลักษณะกลุ่มชุดดินของจังหวัดลำปาง

กลุ่มชุดดิน	ลักษณะเนื้อดิน	การระบายน้ำ	ความเหมาะสมต่อการปลูกพืช	ความอุดมสมบูรณ์
๕	ดินเหนียว	เลว	เหมาะต่อการทำนามากกว่าปลูกพืชไร่ ไม้ผล	ค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง
๑๕	ดินร่วนเหนียว ร่วนเหนียวปนทรายแป้ง	ค่อนข้างเลว	เหมาะต่อการทำนามากกว่าปลูกพืชไร่ ไม้ผล	ค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง
๑๖	ดินร่วนปนทรายแป้ง	เลว	เหมาะต่อการทำนามากกว่าปลูกพืชไร่ ไม้ผล	ต่ำถึงค่อนข้างต่ำ
๑๘	ดินร่วนปนทราย	ค่อนข้างเลว	เหมาะต่อการทำนามากกว่าปลูกพืชไร่ ไม้ผล	ค่อนข้างต่ำ
๒๒	ดินร่วนปนทราย หรือทรายปนดินร่วน	ค่อนข้างเลว	เหมาะต่อการทำนามากกว่าปลูกพืชไร่ ไม้ผล	ต่ำ
๒๘	ดินเหนียวจัดในชั้นล่างลึก	ดี	เหมาะต่อการปลูกพืชไร่ ไม้ผล	ปานกลางถึงสูง
๓๑	ดินเหนียว	ดีปานกลางถึงดี	เหมาะต่อการปลูกพืชไร่ ไม้ผล	ปานกลาง

กลุ่ม ชุดดิน	ลักษณะเนื้อดิน	การระบายน้ำ	ความเหมาะสม ต่อการปลูกพืช	ความอุดม สมบูรณ์
๓๓	ดินร่วนแป้งปนทราย	ดีถึง ดีปานกลาง	พืชไร่ พืชผัก ไม้ผล	ปานกลาง
๓๕	ดินร่วนปนทราย	ดี	พืชไร่ ไม้ผล ไม้ยืนต้น	ต่ำ
๔๐	ดินร่วนปนทราย	ดี	พืชไร่ ไม้ผล	ต่ำ
๔๖	ดินเหนียวปนกรวด หรือปนลูกรัง ดินตื้น	ดี	ไม่เหมาะสมต่อไม้ผล เพราะ เป็นดินตื้น	ต่ำ
๔๗	ดินเหนียวหรือร่วนปน เศษหินมาก ดินตื้น	ดี	ไม่เหมาะสมต่อการปลูกพืช ทั่วไป ดินตื้น	ต่ำ
๔๘	ดินร่วนปนทรายปน ก้อนกรวด ดินตื้น	ดี	ไม่เหมาะต่อการปลูกพืชไร่ พืชผัก ไม้ยืนต้น	ต่ำ
๕๒	ดินเหนียวหรือร่วน เหนียวมีก้อนปูน ดินตื้นมาก	ดี	เหมาะต่อการปลูกพืชไร่ พืชผัก	ปานกลางถึง สูง
๕๕	ดินเหนียวน้ำตาลหรือ แดง มีปูนผสม	ดีถึง ดีปานกลาง	เหมาะต่อการปลูกพืชไร่ ไม้ผล ไม้ยืนต้น	ปานกลาง
๕๖	ดินร่วน ร่วนปนทราย ดินตื้น	ดี	ไม่เหมาะต่อการปลูกพืชไร่	ต่ำ
๕๙	ดินผสมหลายชนิด ตะกอนลำน้ำพัดพา	ค่อนข้างเลวถึงเลว	เหมาะต่อการทำนา ในช่วงฤดูฝน	ไม่แน่นอน
๖๒	ดินภูเขา บนพื้นที่ ลาดชัน	-	ไม่เหมาะต่อการปลูกพืช ควรรักษาให้เป็นป่า	-
ML	พื้นที่เบ็ดเตล็ด ได้แก่ เหมืองแร่	-	-	-
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	-	-	-

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินลำปาง

๑.๑.๒ ลักษณะภูมิอากาศ

๑) ฤดูกาล (ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยา)

ฤดูกาลของจังหวัดลำปาง พิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศ แบ่งออกได้เป็น ๓ ฤดู ดังนี้
 ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม มีอากาศร้อน
 อบอ้าวทั่วไป โดยเฉพาะในเดือนเมษายน เป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวมากที่สุดในรอบปี
 ฤดูฝน เริ่มประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นระยะ
 ที่ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเข้าสู่ประเทศไทย อากาศจะชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกตั้งแต่ประมาณกลางเดือน
 พฤษภาคมเป็นต้นไป เดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือเดือนกันยายน

ฤดูหนาว เริ่มประมาณกลางเดือน ตุลาคม ถึงกลางเดือน กุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงที่ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย อากาศโดยทั่วไปจะหนาวเย็นและแห้ง เดือนที่มีอากาศหนาวที่สุดคือเดือนมกราคม

๒) ปริมาณน้ำฝน

ตารางที่ ๒ ปริมาณน้ำฝน ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๖๗ ถึง ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

เดือน	ปริมาณน้ำฝน (มม.)
มกราคม	๑๑.๐๐
กุมภาพันธ์	๐.๐๐
มีนาคม	๑๙.๔๐
เมษายน	๔๐.๖๐
พฤษภาคม	๑๘๑.๖๐
มิถุนายน	๑๔๕.๔๐
กรกฎาคม	๑๑๓.๓๐
สิงหาคม	๑๙๑.๔๐
กันยายน	๓๓๗.๓๐
ตุลาคม	๑๑๙.๖๐
พฤศจิกายน	๑๒.๗๐
ธันวาคม	๑๔.๓๐
รวม	๑,๑๘๖.๖๐

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาลำปาง

๓) อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

ตารางที่ ๓ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์สูงสุด - ต่ำสุด ปี ๒๕๖๔ - ๒๕๖๗

ปี	อุณหภูมิ (°C)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)		
	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี
๒๕๖๔	๔๑.๓	๑๐.๐	๒๗.๒๖	๙๘	๑๔	๗๑.๗๓
๒๕๖๕	๔๑.๘	๑๒.๗	๒๗.๑๗	๑๐๐	๑๖	๗๔.๙๓
๒๕๖๖	๔๓.๔	๑๒.๔	๒๗.๘๐	๑๐๐	๑๓	๗๓.๒๒
๒๕๖๗	๔๔.๐	๑๒.๘	๒๗.๙๔	๑๐๐	๑๔	๗๒.๙๘

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาลำปาง

๑.๑.๓ แหล่งน้ำธรรมชาติ

จังหวัดลำปาง มีแม่น้ำวังไหลผ่าน อำเภอวังเหนือ อำเภอแจ้ห่ม อำเภอเมืองลำปาง อำเภอกะคา อำเภอสบปราบ อำเภอเถิน อำเภอแม่พริก นอกจากนี้ยังมีห้วย ลำธาร คลอง บึง ซึ่งสามารถนำมาใช้เพื่อการเกษตรได้ในฤดูแล้งเป็นจำนวนมาก รายละเอียดดังตารางข้อมูลแหล่งน้ำธรรมชาติ จังหวัดลำปาง

ตารางที่ ๔ แหล่งน้ำธรรมชาติ

อำเภอ	แม่น้ำ ห้วย ลำธาร คลอง (สาย)		หนอง บึง (แห่ง)		
	รวม	ใช้ได้ในฤดูแล้ง	รวม	พื้นที่เก็บน้ำ (ไร่)	ใช้ได้ในฤดูแล้ง
เมืองลำปาง	๗๐	๓๔	๒๓	๒๒๖.๖๗	๘
แม่เมะ	๑๗	๙	๖	๑๒.๐๐	๖
กะคา	๒๙	๕	๑๗	๑๕๗.๑๙	๒
เสริมงาม	๕๒	๒๑	๖	๗.๐๐	๓
งาว	๕๔	๒๙	-	-	-
แจ้ห่ม	๓๙	๑๗	๑๑	๑๕๔.๐๐	๘
วังเหนือ	๒๓	๔	-	-	-
เถิน	๒๕	๖	-	-	-
แม่พริก	๔๒	๑๓	๓๓	๑,๒๓๑.๐๐	๑๗
แม่ทะ	๘	๔	-	-	-
สบปราบ	๑๔	๗	-	-	-
ห้างฉัตร	๒๖	๙	๑๐	๗๘.๐๐	๖
เมืองปาน	๖๐	๒๑	๒	๓๕.๐๐	๑
รวม	๔๕๙	๑๗๙	๑๐๘	๑,๙๐๐.๘๙	๕๑

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค ๑ ลำปาง

๑.๑.๔ ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ

๑) ทรัพยากรป่าไม้

จังหวัดลำปาง มีทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย ทั้งทรัพยากรป่าไม้และทรัพยากรแร่ธาตุ ทรัพยากรป่าไม้ จังหวัดลำปางมีเนื้อที่ป่าไม้ ๕,๕๘๗,๐๘๙.๐๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๑ ของพื้นที่จังหวัด มีป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน ๓๓ แห่ง อุทยานแห่งชาติ ๖ แห่ง และอยู่ระหว่างเสนอร่างพระราชกฤษฎีกาเพื่อกำหนดเป็นอุทยานแห่งชาติ จำนวน ๒ แห่ง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ๒ แห่ง เขตห้ามล่าสัตว์ ๒ แห่ง และไม่มีวนอุทยาน (เดิมมีวนอุทยานม่อนพระยาแช่ ซึ่งมีพื้นที่ทับซ้อนกับอุทยานแห่งชาติเขลางค์บรรพต (เตรียมการประกาศ)) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ ๕ ป่าสงวนแห่งชาติ

ลำดับ	ชื่อ	อำเภอ	เนื้อที่ (ไร่)	กฎกระทรวง ฉบับที่/พ.ศ.
๑	ป่าแม่ป๋าย	แจ้ห่ม	๒๖,๘๗๕.๐๐	๒๖/๒๕๐๑
๒	ป่าแม่ต้ง	แม่พริก	๕๖.๒๕	๙๔/๒๕๐๕
๓	ป่าแม่จาง	เมือง - แม่ทะ	๑๐๖,๙๖๘.๗๕	๑๐๒/๒๕๐๕
๔	ป่าแม่สะเลียม	เกาะคา - สบปราบ	๔๐,๖๒๕.๐๐	๑๐๔/๒๕๐๕
๕	ป่าแม่เลิม - ป่าแม่ปะ	เถิน	๑๔๒,๖๒๕.๐๐	๒๐๙/๒๕๐๗
๖	ป่าแม่ทรายคำ	แจ้ห่ม - เมือง	๑๔๐,๖๒๕.๐๐	๗๙/๒๕๐๘
๗	ป่าแม่เมาะ	แม่เมาะ - เมือง	๑๘๑,๙๑๓.๐๐	๒ พ.ย. ๒๕๕๐
๘	ป่าดอยขุนตาล	ห้างฉัตร - เมือง	๑๒๐,๓๕๐.๐๐	๓๕๙/๒๕๑๑
๙	ป่าแม่พริก	แม่พริก	๒๐๓,๑๓๐.๐๐	๔๖๖/๒๕๑๕
๑๐	ป่าแม่จาง (ตอนขุน)	แม่เมาะ	๒๑๕,๐๐๐.๐๐	๔๙๙/๒๕๑๕
๑๑	ป่าแม่จาวฝั่งซ้าย	จาว	๒๙๔,๐๐๐.๐๐	๕๑๘/๒๕๑๕
๑๒	ป่าแม่แจ้ฟ้า	แจ้ห่ม	๑๖๘,๕๒๑.๐๐	๕๕๒/๒๕๑๖
๑๓	ป่าแม่สุก-ป่าแม่สอย	แจ้ห่ม- เมืองปาน	๓๙๕,๐๐๐.๐๐	๕๖๐/๒๕๑๖
๑๔	ป่าแม่จางใต้ฝั่งซ้าย	เกาะคา - แม่ทะ	๑๒๒,๔๐๐.๐๐	๖๑๐/๒๕๑๖
๑๕	ป่าแม่ไฮ	เกาะคา - แม่ทะ - สบปราบ	๕๓,๑๒๕.๐๐	๖๒๐/๒๕๑๖
๑๖	ป่าแม่อาง - ป่าแม่อาง	เมือง	๒๖๒,๕๐๐.๐๐	๖๙๒/๒๕๑๗
๑๗	ป่าแม่จาวฝั่งขวา	จาว - แม่เมาะ	๑๐๔,๑๘๗.๐๐	๗๒๒/๒๕๑๘
๑๘	ป่าแม่เรียง	เสริมงาม - เกาะคา	๒๓๕,๔๙๔.๐๐	๗๓๙/๒๕๑๘
๑๙	ป่าแม่จางฝั่งซ้าย	แม่ทะ	๖๗,๓๑๒.๐๐	๗๔๗/๒๕๑๘
๒๐	ป่าแม่ตำ - ป่าแม่มาย	เมือง - แจ้ห่ม	๒๔๒,๐๐๐.๐๐	๗๖๗/๒๕๑๘
๒๑	ป่าแม่เสริม	เสริมงาม - เกาะคา	๒๑๓,๒๕๐.๐๐	๗๗๒/๒๕๑๘
๒๒	ป่าแม่วะ	แม่พริก - เถิน	๙๖,๘๗๕.๐๐	๗๙๙/๒๕๒๑
๒๓	ป่าแม่โป่ง	จาว	๒๕๐,๓๐๖.๐๐	๘๖๖/๒๕๒๒
๒๔	ป่าขุนวังแปลงที่ ๑	วังเหนือ - แจ้ห่ม	๑๖๔,๒๓๔.๐๐	๙๓๕/๒๕๒๔
๒๕	ป่าแม่ต๋อยฝั่งขวา	เมือง - เมืองปาน	๗๖,๐๐๐.๐๐	๙๕๔/๒๕๒๔
๒๖	ป่าแม่อาว	ห้างฉัตร - เกาะคา	๘๔,๘๑๒.๐๐	๙๗๓/๒๕๒๕
๒๗	ป่าแม่ปราบ	สบปราบ - เถิน	๘๔,๘๔๓.๐๐	๑,๐๕๓/๒๕๒๗
๒๘	ป่าแม่อาบ	เถิน	๑๖๘,๗๕๐.๐๐	๑,๐๖๖/๒๕๒๗
๒๙	ป่าขุนวังแปลงที่ ๒	วังเหนือ	๑๙๑,๕๓๘.๐๐	๑,๐๗๘/๒๕๒๗
๓๐	ป่าแม่ทาน	สบปราบ - เกาะคา - แม่ทะ	๑๐๘,๑๒๕.๐๐	๑,๐๘๐/๒๕๒๗
๓๑	ป่าแม่มอก	เถิน	๔๘๖,๐๙๔.๐๐	๑,๑๐๔/๒๕๒๘
๓๒	ป่าขุนวังแปลงที่ ๓	วังเหนือ	๑๗๙,๓๙๕.๐๐	๑,๑๑๐/๒๕๒๘
๓๓	ป่าแม่ต๋อยฝั่งซ้าย	เมือง - เมืองปาน - แจ้ห่ม	๗๕,๕๖๐.๐๐	๑,๑๘๙/๒๕๒๙
รวม			๕,๓๐๒,๔๗๔.๐๐	

ตารางที่ ๖ อุทยานแห่งชาติ

ที่	อุทยานแห่งชาติ	ที่ตั้ง	เนื้อที่ทั้งหมด (ไร่)	เนื้อที่อยู่ใน จ.ลำปาง (ไร่)	ปีที่ ประกาศ (พ.ศ.)
๑	ดอยขุนตาล	อ.เมืองลำปาง อ.ห้างฉัตร จ.ลำปาง - จ.ลำพูน	๑๖๓,๖๗๙.๓๒	๑๒๓,๑๐๑.๔๔	๒๕๑๘
๒	แจ้ห่ม	อ.เมืองปาน อ.แจ้ห่ม อ.วังเหนือ อ.เมืองลำปาง จ.ลำปาง	๔๘๐,๐๐๐.๐๐	๔๘๐,๐๐๐.๐๐	๒๕๓๑ และ ๒๕๔๓
๓	แม่ทะ	อ.เถิน อ.แม่พริก จ.ลำปาง -จ.ตาก	๓๖๔,๑๗๓.๐๐	๒๕๑,๙๙.๐๐	๒๕๔๓
๔	ดอยง	อ.สบปราบ อ.เถิน อ.แม่พริก จ.ลำปาง - จ.ลำพูน	๒๑๐,๒๐๐	๑๗๓,๓๓๒.๖๙	๒๕๖๒
๕	ถ้ำผาไท (เตรียมการประกาศ)	อ.งาว อ.แจ้ห่ม อ.แม่เมาะ อ.วังเหนือ อ.เมืองลำปาง จ.ลำปาง	๗๕๐,๓๐๑.๒๗	๗๕๐,๓๐๑.๒๗	-
๖	เขลางค์บรรพต (เตรียมการประกาศ)	อ.เมืองลำปาง อ.แม่เมาะ อ.แม่ทะ จ.ลำปาง	๔๙,๔๐๐.๐๐	๗๕๐,๓๐๑.๒๗	-
รวม			๒,๐๑๓,๖๑๐.๕๒	๑,๘๒๖,๑๓๑.๙๖	

ตารางที่ ๗ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

ที่	เขตรักษาพันธุ์ สัตว์ป่า	ที่ตั้ง	เนื้อที่ทั้งหมด (ไร่)	เนื้อที่อยู่ใน จ.ลำปาง (ไร่)	ปีที่ ประกาศ (พ.ศ.)
๑	ดอยผาเมือง	อ.แม่ทา อ.บ้านโฮ้ง อ.ลี้ จ.ลำพูน อ.ห้างฉัตร จ.ลำปาง	๓๖๔,๔๔๙	๘๖,๙๘๔	๒๕๒๓
๒	ถ้ำเจ้ารวม	อ.ทุ่งเสลี่ยม อ.บ้านด่านลานหอย อ.ศรีสำโรง จ.สุโขทัย อำเภอกาญจนา จ.ลำปาง	๒๑๓,๑๗๑	๗๐,๔๑๑.๕๒	๒๕๔๔
รวม			๕๗๗,๖๒๐	๑๕๗,๓๙๖.๕๒	

ตารางที่ ๘ เขตห้ามล่าสัตว์ป่า

ที่	วนอุทยานแห่งชาติ	ที่ตั้ง	เนื้อที่ทั้งหมด (ไร่)	เนื้อที่อยู่ใน จ.ลำปาง (ไร่)	ปีที่ ประกาศ (พ.ศ.)
๑	ดอยพระบาท	อ.เมืองปาน อ.แจ้ห่ม อ.เมืองลำปาง จ.ลำปาง	๗๑,๐๐๐.๐๐	๗๑,๐๐๐.๐๐	๒๕๕๑
๒	แม่มาย	อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง	๑๘,๕๙๗.๐๐	๑๘,๕๙๗.๐๐	๒๕๖๒
รวม			๘๙,๕๙๗.๐๐	๘๙,๕๙๗.๐๐	

ที่มา : สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๓ ลำปางและสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๓ (สาขาลำปาง)

๒) ทรัพยากรแร่ธาตุ

ข้อมูลจำนวนประทานบัตรและปริมาณการผลิตแร่ ในปี ๒๕๖๗ จังหวัดลำปาง มีประทานบัตร จำนวน ๙๙ แปลง เปิดการทำเหมืองแร่ในพื้นที่ จำนวน ๙๗ แปลง และมีโรงโม่บดหรือย่อยหินที่ได้รับอนุญาต จำนวน ๑๙ โรงงาน และเปิดทำการ จำนวน ๑๗ โรงงาน โดยประทานบัตรดังกล่าวจำแนกตามชนิดแร่

ปริมาณแร่ที่ผลิตได้ทั้งหมดในปี ๒๕๖๗ จำนวน ๑.๑๔ ล้านเมตริกตัน โดยชนิดแร่ที่ผลิตได้มากที่สุด ได้แก่ ถ่านหิน ผลิตได้ ๐.๘ ล้านเมตริกตัน รองลงมาเป็นหินปูนเพื่ออุตสาหกรรมซีเมนต์ ผลิตได้ ๐.๓ ล้านเมตริกตัน และหินปูนเพื่ออุตสาหกรรมก่อสร้าง ผลิตได้ ๐.๑๓ ล้านเมตริกตัน ตามลำดับ

ตารางที่ ๙ ปริมาณการผลิตแร่

ลำดับ	ชนิดแร่	ปริมาณการผลิต (เมตริกตัน)	
		พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗
๑	ดินขาว แต่งแล้วเกรดเซรามิก	๙,๗๑๐	๑๒,๓๕๕.๔๕
๒	บอลเคลย์	๒๕๖,๘๕๗.๘๕	๓๒๐,๐๖๘.๙๘
๓	ถ่านหิน	๑๒,๙๗๐,๙๐๒	๑๕,๖๑๓,๑๓๐
๔	ดินขาวที่ยังไม่ได้แต่งเกรดเซรามิก	๒๗๕,๙๑๗.๒๐	๑๑๗,๘๓๕.๑๒
๕	หินอุตสาหกรรม (หินปูน+เคมี)	๑,๐๑๕,๐๐๐	๙๐๐,๐๐๐
๖	หินอุตสาหกรรม (หินปูน+ซีเมนต์)	๓,๑๗๐,๐๐๐	๒,๘๙๐,๐๐๐
๗	หินอุตสาหกรรม (หินปูน+ก่อสร้าง)	๒,๐๐๐,๐๑๖	๒,๐๓๗,๔๓๔.๔๑
๘	หินอุตสาหกรรม (หินดินดาน+ซีเมนต์)	๗๙,๐๐๐	๑๗๑,๐๐๐
๙	หินอุตสาหกรรมชนิดดินซีเมนต์	๒๐๐,๗๕๐	๒๒๗,๐๐๐
๑๐	บอลเคลย์ ส่งออกนอกฯ	๕๘,๑๑๙	๕๕,๓๕๘.๒๕
๑๑	แร่ดินเบา ส่งออกนอกฯ	๓๐๐	-
รวม		๒๑,๓๓๑,๕๓๓.๙๖	๒๒,๓๔๔,๑๘๒.๒๑

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลำปาง

ตารางที่ ๑๐ สถานภาพปริมาณสำรองแร่

ลำดับ	ชนิดแร่	ยอดผลิต ปี ๒๕๖๗ (เมตริกตัน)	ปริมาณสำรองแร่ใน พื้นที่ประทานบัตร ปี ๒๕๖๘ (เมตริกตัน)	ระยะเวลา (ปี)
๑	บอลเคลย์	๓๗๕,๔๒๗.๒๓	๓,๘๒๗,๙๗๕.๑๙	๑๘
๒	ถ่านหิน	๑๕,๖๑๓,๑๓๐	๔๕๓,๕๖๙,๔๕๕.๘๑	๒๙
๓	ดินขาว	๑๓๐,๑๙๐.๕๗	๗,๗๕๘,๔๔๒.๗๔	๑๘
๔	หินปูนเพื่ออุตสาหกรรมเคมี	๙๐๐,๐๐๐	๓๕,๐๙๐,๐๕๐	๑๘
๕	หินปูนเพื่ออุตสาหกรรมซีเมนต์	๒,๘๙๐,๐๐๐	๗๑,๐๐๗,๐๐๐	๑๘
๖	หินปูนเพื่ออุตสาหกรรมก่อสร้าง	๒,๐๓๗,๔๓๔.๔๑	๒๕๐,๑๘๒,๔๖๑.๕๘	๑๘
๗	หินดินดานเพื่ออุตสาหกรรมซีเมนต์	๑๗๑,๐๐๐	๒,๖๓๓,๐๐๐	๑๕
๘	หินอ่อน	-	๕๐,๐๐๐	๒๙
๙	ดินอุตสาหกรรมชนิดดินซีเมนต์	๒๒๗,๐๐๐	๕,๖๓๒,๘๑๐	๑๓
๑๐	ดินเบา	-	๑๖๒,๓๐๐	
รวม		๒๒,๓๔๔,๑๘๒.๒๑	๘๒๙,๙๑๓,๑๙๕.๓๒	

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลำปาง

๑.๒ ข้อมูลด้านการปกครองของจังหวัด

๑.๒.๑ การแบ่งเขตการปกครอง

จังหวัดลำปางแบ่งออกเป็น ๑๓ อำเภอ ๑๐๐ ตำบล ๙๔๐ หมู่บ้าน ๕๙ องค์การบริหารส่วนตำบล และ ๑๕๙ ชุมชน ตามรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ ๑๑ การแบ่งเขตการปกครองของจังหวัดลำปาง

อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	ร้อยละ	ที่ว่าการ อำเภอ ห่างจาก ศาลากลาง จังหวัด (กม.)	จำนวน				
				ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาลนคร/ เมือง/ตำบล	อบต.	ชุมชน
๑. เมืองลำปาง	๑,๑๕๖.๐๐	๙	๗.๒	๑๙	๑๔๖	๕	๑๐	๑๕๐
๒. เกาะคา	๕๕๑.๐๐	๔	๑๕	๙	๗๘	๘	๒	๐
๓. แจ้ห่ม	๑,๓๔๙.๑๒	๑๑	๕๒	๗	๖๖	๓	๕	๐
๔. เถิน	๑,๘๕๕.๐๐	๑๕	๙๖	๘	๙๕	๔	๔	๙
๕. ห้างฉัตร	๖๘๔.๗๖	๕	๑๖	๗	๗๓	๕	๓	๐
๖. แม่ทะ	๘๑๐.๕๔	๖	๒๗	๑๐	๙๕	๕	๕	๐
๗. งาว	๑,๘๑๕.๓๓	๑๔	๘๓	๑๐	๘๕	๒	๘	๐
๘. วังเหนือ	๑,๐๓๕.๐๐	๘	๑๐๗	๘	๘๐	๒	๗	๐
๙. สบปราบ	๕๐๒.๔๖	๔	๕๔	๔	๔๖	๑	๔	๐
๑๐. แม่พริก	๕๓๘.๙๒	๔	๑๒๕	๔	๓๐	๓	๑	๐
๑๑. ศรีมงาม	๖๓๑.๗๓	๕	๓๙	๔	๔๓	๓	๒	๐
๑๒. แม่เมาะ	๘๖๐.๔๔	๗	๔๐	๕	๔๕	๑	๔	๐
๑๓. เมืองปาน	๘๖๕.๑๐	๗	๖๙	๕	๕๘	๑	๔	๐
รวม				๑๐๐	๙๔๐	๔๓	๕๙	๑๕๙

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดลำปาง

๑.๒.๒ ข้อมูลประชากร

จังหวัดลำปางมีประชากรทั้งสิ้น ๗๑๓,๔๐๙ คน จำแนกเป็น เพศชาย ๓๓๘,๔๗๘ คน และเพศหญิง ๓๖๕,๐๘๐ คน อำเภอที่มีประชากรมากที่สุด คือ อำเภอเมืองลำปาง รองลงมา คือ อำเภอเกาะคา อำเภอเถิน และอำเภองาว จำนวนครัวเรือน ๓๐๙,๒๐๑ ครัวเรือน

ตารางที่ ๑๒ จำนวนประชากรของจังหวัดลำปาง

อำเภอ	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)	จำนวนครัวเรือน (ครัวเรือน)
๑. เมืองลำปาง	๑๐๓,๒๘๐	๑๑๔,๘๘๓	๒๑๘,๑๖๓	๑๐๙,๑๔๐
๒. เกาะคา	๒๗,๑๑๕	๒๙,๕๐๔	๕๖,๖๑๙	๒๒,๘๑๘
๓. แจ้ห่ม	๑๗,๙๙๙	๓๓,๔๖๗	๕๑,๔๖๖	๑๕,๑๖๐
๔. เถิน	๒๖,๙๘๙	๒๘,๖๙๑	๕๕,๖๘๐	๒๒,๗๖๒
๕. ห้างฉัตร	๒๓,๔๔๐	๒๔,๖๖๔	๔๘,๑๐๔	๒๑,๔๐๐
๖. แม่ทะ	๒๔,๓๘๘	๒๕,๔๖๙	๔๙,๘๕๗	๒๒,๔๐๔
๗. งาว	๒๕,๓๐๙	๒๕,๗๐๒	๕๑,๐๑๑	๒๑,๘๙๒
๘. วังเหนือ	๒๑,๐๖๕	๒๑,๐๑๔	๔๒,๐๗๙	๑๖,๗๐๑
๙. สบปราบ	๑๒,๕๙๔	๑๓,๒๓๔	๒๕,๘๒๘	๘,๙๔๕
๑๐. แม่พริก	๗,๒๖๐	๗,๗๕๒	๑๕,๐๑๒	๕,๘๔๔
๑๑. เสริมงาม	๑๔,๖๙๖	๑๔,๘๔๑	๒๙,๕๓๗	๑๑,๐๓๔
๑๒. แม่เมาะ	๑๙,๐๑๙	๑๙,๓๔๕	๓๘,๓๖๔	๑๘,๔๖๒
๑๓. เมืองปาน	๑๕,๗๗๗	๑๕,๙๑๒	๓๑,๖๘๙	๑๒,๖๓๙
รวม	๓๓๘,๔๗๘	๓๖๕,๐๘๐	๗๐๓,๕๐๙	๓๐๙,๒๐๑

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดลำปาง

๑.๓ ข้อมูลด้านสังคมและวัฒนธรรม

๑.๓.๑ ด้านการศึกษา

ปีการศึกษา ๒๕๖๗ จังหวัดลำปางมีสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีจำนวนทั้งสิ้น ๕๘๔ แห่ง จำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๔,๗๖๑ คน จำนวนห้องเรียน ๔,๒๐๑ ห้อง ผู้เรียน จำนวน ๙๓,๕๔๖ คน ตามรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ ๑๓ จำนวนสถานศึกษาแยกตามสังกัดในจังหวัดลำปาง

สังกัด		สถานศึกษา	จำนวนครู/ บุคลากร	จำนวน ห้องเรียน	จำนวน ผู้เรียน
รวมทั้งสิ้น		๕๘๔	๔,๗๖๑	๔,๒๐๑	๙๓,๕๔๖
กระทรวงศึกษาธิการ					
๑	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน				
	๑.๑ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน (ลำปาง)	๓๑	๕๓๐	๖๕๙	๑๙,๐๖๘
	๑.๒ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ	๒	๑๒๒	๑๑๗	๙๗๘
	๑.๓ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต ๑	๑๐๒	๑,๐๘๐	๙๕๔	๑๕,๖๒๘

สังกัด		สถานศึกษา	จำนวนครู/ บุคลากร	จำนวน ห้องเรียน	จำนวน ผู้เรียน
	๑.๔ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต ๒	๙๔	๑,๒๐๑	๙๐๗	๑๐,๘๖๙
	๑.๕ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต ๓	๘๙	๕๖๓	๖๐๗	๕,๕๖๒
	รวมสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๓๑๘	๓,๔๙๖	๓,๒๔๔	๕๒,๑๐๕
๒	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน				
	เรียนเอกชนนานาชาติ	๓	๓๘	๐	๑๙๐
	โรงเรียนเอกชนสามัญ (สามัญปกติ)	๑๖	๗๗๓	๐	๑๒,๒๘๐
	โรงเรียนเอกชนสามัญ (การกุศลของวัด)	๗	๑๓๖	๐	๒,๐๗๔
	โรงเรียนเอกชนสามัญ (การศึกษาพิเศษ)	๑	๑๕	๐	๓๘
	รวมสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	๒๗	๙๖๒	๐	๑๔,๕๘๒
๓	กรมส่งเสริมการเรียนรู้				
	๓.๑ สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดลำปาง	๑	๒	-	-
	๓.๒ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอเมืองลำปาง	๑	๔	-	๑,๒๘๓
	๓.๓ สถาบันส่งเสริมการเรียนรู้ภาคเหนือ	๑	๑๗	-	-
	๓.๔ ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาลำปาง	๑	๖	๒	-
	๓.๕ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่เมาะ	๑	๑	-	๓๔๔
	๓.๖ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอเกาะคา	๑	๓	-	๔๑๓
	๓.๗ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอเสริมงาม	๑	๓	-	๒๘๙
	๓.๘ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภองาว	๑	๓	-	๕๖๒
	๓.๙ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแจ้ห่ม	๑	๔	๒	๔๔๖
	๓.๑๐ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอวังเหนือ	๑	๒	-	๔๘๗
	๓.๑๑ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอเถิน	๑	๔	-	๖๕๔
	๓.๑๒ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่พริก	๑	๒	๑	๓๖๖
	๓.๑๓ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่ทะ	๑	๑	-	๔๓๙
	๓.๑๔ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอสบปราบ	๑	๒	-	๓๔๕
	๓.๑๕ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอห้างฉัตร	๑	๒	-	๖๗๒
	๓.๑๖ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอเมืองปาน	๑	๒	-	๔๓๒
	รวมกรมส่งเสริมการเรียนรู้	๑๖	๕๘	๕	๖,๗๓๒
๔	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา				
	๔.๑ วิทยาลัยเทคนิคลำปาง	๑	-	๒๐๖	๔,๒๐๗
	๔.๒ วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง	๑	-	๑๓๑	๒,๑๓๑
	๔.๓ วิทยาลัยสารพัดช่างลำปาง	๑	-	๕	๐

สังกัด		สถานศึกษา	จำนวนครู/ บุคลากร	จำนวน ห้องเรียน	จำนวน ผู้เรียน
	๔.๔ วิทยาลัยเทคนิค กฟผ. แม่เมาะ	๑	-	๓๑	๖๓๓
	๔.๕ วิทยาลัยเทคนิคนครลำปาง	๑	-	๑๑๐	๗๘๐
	๔.๖ วิทยาลัยการอาชีพแจ้ห่ม	๑	-	๑๑๑	๔๗๔
	๔.๗ วิทยาลัยการอาชีพเถิน	๑	-	๕๘	๗๑๕
	๔.๘ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเถินเทคโนโลยี	๑	๑๒	๒๓	๑๘๗
	รวมสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	๘	๑๒	๖๗๕	๙,๑๒๗
๕ สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม					
	โรงเรียนสาธิต	๒	๘๘	๐	๕๔๔
	รวมสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	๒	๘๘	๐	๕๔๔
๖ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น					
	๖.๑ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	๑๘๐	-	-	๔,๕๖๓
	๖.๒ โรงเรียน	๒๓	-	๑๘๖	๔,๗๐๔
	รวมกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	๒๐๓	-	๑๘๖	๙,๒๖๗
๗ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ					
	โรงเรียนกีฬาจังหวัดลำปาง	๑	๗๒	๑๒	๕๔๒
	รวมมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ	๑	๗๒	๑๒	๕๔๒
๘ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ					
	๘.๑ สถานศึกษาอำเภอห้างฉัตร	๑	๙	๙	๑๐๓
	๘.๒ สถานศึกษาอำเภอวังเหนือ	๑	๗	๑๐	๑๐๐
	๘.๓ สถานศึกษาอำเภอแจ้ห่ม	๑	๗	๖	๓๓
	๘.๔ สถานศึกษาอำเภอแม่ทะ	๒	๑๖	๑๙	๑๓๙
	๘.๕ สถานศึกษาอำเภอเกาะคา	๑	๙	๑๑	๑๓๖
	๘.๖ สถานศึกษาอำเภองาว	๑	๗	๘	๕๒
	๘.๗ สถานศึกษาอำเภอเมืองลำปาง	๒	๑๘	๑๖	๘๔
	รวมสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดลำปาง	๙	-	๖๘๗	๑๐๙

ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลำปาง

๑.๓.๒ ด้านศาสนา

ตารางที่ ๑๔ จำนวนวัดและพระภิกษุ สามเณร จังหวัดลำปาง

อำเภอ	จำนวนวัด			จำนวนพระภิกษุ-สามเณร						รวมทั้ง ๒ นิกาย
	มหานิกาย	ธรรมยุต	รวม	มหานิกาย			ธรรมยุต			
				พระ	เณร	รวม	พระ	เณร	รวม	
เมืองลำปาง	๑๘๙	๗	๑๙๖	๕๘๖	๑๙๖	๗๘๒	๓๓	-	๓๓	๘๑๕
เกาะคา	๖๖	๖	๗๒	๑๔๙	๑๖	๑๖๕	๓๖	๖	๔๒	๒๐๗
งาว	๔๔	-	๔๔	๑๑๕	๑๑๘	๒๓๓	-	-	-	๒๓๓
แจ้ห่ม	๓๗	๑	๓๘	๙๘	๔๘	๑๔๖	๗	-	๗	๑๕๓
เถิน	๗๔	๕	๗๙	๑๗๙	๒๔	๒๐๓	๖	-	๖	๒๐๙
แม่ทะ	๗๑	๓	๗๔	๑๗๑	๑๘๙	๓๖๐	๑๑	-	๑๑	๓๗๑
แม่พริก	๒๒	-	๒๒	๕๓	๒๕	๗๘	-	-	-	๗๘
เมืองปาน	๔๒	๑	๔๓	๘๒	๒๖	๑๐๘	-	-	-	๑๐๘
แม่เมาะ	๒๔	๔	๒๘	๗๕	๑๔	๘๙	๑๕	-	๑๕	๑๐๔
วังเหนือ	๕๕	๓	๕๘	๑๑๕	๑๒๓	๒๓๘	๗	-	๗	๒๔๕
สบปราบ	๒๕	๑	๒๖	๖๐	๑๓	๗๓	๔	๑	๕	๗๘
เสริมงาม	๒๙	-	๒๙	๖๗	๕๖	๑๒๓	-	-	-	๑๒๓
ห้างฉัตร	๖๓	๘	๗๑	๑๑๒	๑๑๕	๒๒๗	๑๓	๗	๒๐	๒๔๗
รวม	๗๔๑	๓๙	๗๘๐	๑,๘๖๒	๙๖๓	๒,๘๒๕	๑๓๒	๑๔	๑๔๖	๒,๙๗๑

ที่มา : สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดลำปาง

๑.๓.๓ ด้านสาธารณสุข

ตารางที่ ๑๕ จำนวนสถานบริการสาธารณสุขภาครัฐและภาคเอกชนในจังหวัดลำปาง

สถานบริการสาธารณสุขในจังหวัดลำปาง	จำนวน (แห่ง)	จำนวนเตียง
สถานบริการสาธารณสุขภาครัฐ		
๑.โรงพยาบาลศูนย์	๑	๗๔๓
๒.โรงพยาบาลชุมชน ๑๒๐ เตียง	๑	๑๒๐
๓.โรงพยาบาลชุมชน ๖๐ เตียง	๑	๖๐
๔.โรงพยาบาลชุมชน ๓๐ เตียง	๑๐	๓๐๐
๕.โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	๑๔๑	-
๖.ศูนย์บริการสาธารณสุขสังกัดเทศบาลตำบล	๑	-
๗.สถานบริการสาธารณสุขชุมชน	๒	-
๘.โรงพยาบาลมะเร็งลำปาง	๑	๒๐๐
๙.โรงพยาบาลเวชารักษ์	๑	๖๐
๑๐.โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม	๑	๑๕๐

สถานบริการสาธารณสุขในจังหวัดลำปาง	จำนวน (แห่ง)	จำนวนเตียง
๑๑.สถานพยาบาลกองการแพทย์และอนามัย กพพ. อำเภอแม่เมาะ	๑	-
สถานบริการสาธารณสุขภาคเอกชน		
๑.โรงพยาบาล	๑	๑๐๓
๒.สถานพยาบาลเอกชน	๑	๒๙
๓.คลินิกเอกชน	๒๖๔	-
๔.สถานที่ขายยา	๑๕๖	-

ตารางที่ ๑๖ จำนวนและอัตราส่วนบุคลากรต่อประชากร จังหวัดลำปาง

ประเภท	อัตราส่วน ๑ : ประชากร	
	จังหวัดลำปาง	ประเทศ
- แพทย์	๑ : ๒,๒๖๕	๑ : ๓,๒๖๐
- ทันตแพทย์	๑ : ๘,๘๖๘	๑ : ๑๑,๒๘๓
- เภสัชกร	๑ : ๕,๓๓๔	๑ : ๖,๖๑๙
- พยาบาลวิชาชีพ	๑ : ๔๑๔	๑ : ๕๘๓
- นักวิชาการสาธารณสุข	๑ : ๑,๙๔๗	
- เจ้าพนักงานสาธารณสุข	๑ : ๕,๑๒๓	
- เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข	๑ : ๗,๖๕๙	

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง

๑.๓.๔ ด้านวัฒนธรรมประเพณี

ตารางที่ ๑๗ งานวัฒนธรรม/ประเพณี/เทศกาลของจังหวัดลำปาง

งานวัฒนธรรม/ประเพณี/ เทศกาล	ช่วงเวลายำหนดจัดงาน	สถานที่จัดงาน
งานแห่สลุงหลวงและสงกรานต์	๑๒-๑๔ เมษายน ของทุกปี	รอบเมืองลำปาง
งานหลวงเวียงละกอน	ก่อนลอยกระทงของทุกปี	วัดพระแก้วดอนเต้าสุชาดาราม และวัดพระธาตุลำปางหลวง
งานขันโตกช้าง	ทุกวันศุกร์ – เสาร์แรกของ เดือนกุมภาพันธ์	ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย อำเภอห้างฉัตร
งานเซรามิกแฟร์	ทุกวันศุกร์แรกของ เดือนธันวาคม (๑๐ วัน)	บริเวณตัวเมือง จังหวัดลำปาง
งานพิธีบวงสรวงเสาหลักเมือง และสืบชะตาเมือง	เดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี	หน้าศาลากลาง จังหวัดเดิม
งานวันรถไฟธรมมาลำปาง	ต้นเดือนเมษายนของทุกปี	บริเวณสถานีรถไฟนครลำปาง
งานเดิน-วิ่งมินิมาร์ธมาราธอน แม่เมาะ	เดือนสิงหาคม	เหมืองลิคไนต์ อำเภอแม่เมาะ

งานวัฒนธรรม/ประเพณี/ เทศกาล	ช่วงเวลายกหนดจัดงาน	สถานที่จัดงาน
งานประเพณีล่องสะเปา จาวเวียงละกอน	เดือนพฤศจิกายน	วัดพระธาตุลำปางหลวง อำเภอเกาะคา
งานฤดูหนาวและของดี นครลำปาง	เดือนธันวาคม	สวนสาธารณะหนองกระเทียม อำเภอเมืองลำปาง
งานวันดอกไม้บาน	เดือนธันวาคม	สวนป่าทุ่งเกวียน อำเภอห้างฉัตร

ที่มา : สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดลำปาง

๑.๓.๕ ด้านแรงงาน

กำลังแรงงาน การมีงานทำ การว่างงาน

สถานการณ์แรงงานจังหวัดลำปาง ปี ๒๕๖๗ ช่วงเดือนมกราคม - ธันวาคม ๒๕๖๗ นำเสนอข้อมูลในประเด็นต่าง ๆ ตามลำดับคือ ๑) กำลังแรงงาน การมีงานทำ การว่างงาน ๒) การส่งเสริมการมีงานทำ ๓) การพัฒนาศักยภาพแรงงาน ๔) การคุ้มครองแรงงานและสวัสดิการ ๕) การประกันสังคม สำนักงานสถิติจังหวัดลำปาง ดำเนินการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร โดยในไตรมาสที่ ๔ ปี ๒๕๖๗ สรุปรายละเอียดได้ดังนี้ จังหวัดลำปางมีประชากรทั้งสิ้น ๗๐๔,๑๒๖ คน โดยสัดส่วนของประชากรเพศชายมีน้อยกว่าเพศหญิง กล่าวคือ เพศชายมีจำนวน ๓๔๑,๖๖๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๕๒ ขณะที่เพศหญิงมีจำนวน ๓๖๒,๔๖๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๔๘ โดยประชากรทั้งหมดพบว่า เป็นผู้อยู่ในวัยทำงานหรืออายุ ๑๕ ปีขึ้นไป มีจำนวน ๕๘๑,๕๖๖ คน

ในกลุ่มผู้อยู่ในวัยทำงาน (ผู้มีอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป) จำนวน ๕๘๑,๕๖๖ คน พบว่าเป็นผู้อยู่ในกำลังแรงงาน ๓๖๓,๖๓๔ คน โดยจำแนกเป็นผู้มีงานทำ ๓๕๘,๗๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๖๕ ของผู้อยู่ในกำลังแรงงาน ขณะที่เป็นผู้ว่างงาน ๔,๐๙๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๑๒ เมื่อเปรียบเทียบกับการมีงานทำในไตรมาสนี้พบว่าเพศหญิง มีอัตราส่วนการทำงานหรืออัตราการจ้างงานน้อยกว่าเพศชาย (คำนวณจากผู้มีงานทำจำแนกตามเพศต่อผู้อยู่ในกำลังแรงงานจำแนกเพศ) เพศชาย มีอัตราร้อยละ ๕๓.๙๙ ขณะที่เพศหญิง มีร้อยละ ๔๖.๐๑ และเมื่อพิจารณาในภาพรวมจะพบว่าอัตราการมีงานทำ ซึ่งคำนวณจากสัดส่วนผู้มีงานทำต่อผู้อยู่ในกำลังแรงงาน มีอัตราร้อยละ ๙๘.๖๕ นั้นหมายความว่า ผู้อยู่ในกำลังแรงงาน ๑๐๐ คน จะมีงานทำประมาณ ๙๘ คน ส่วนอัตราการว่างงาน ซึ่งคำนวณจากผู้ว่างงานต่อผู้อยู่ในกำลังแรงงานมีอัตรา ร้อยละ ๑.๑๒ อัตราการว่างงานในไตรมาสนี้ เพิ่มขึ้นจากไตรมาสที่ ๓/๒๕๖๗ (๐.๙๙) ร้อยละ ๑๓.๑๓ สำหรับตัวเลขในกลุ่มของผู้ที่ไม่อยู่ในกำลังแรงงานซึ่งมีจำนวน ๒๑๗,๙๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๔๗ ของผู้อยู่ในวัยทำงาน พบว่า เป็นผู้ทำงานบ้าน จำนวน ๔๔,๐๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๒๐ เรียนหนังสือจำนวน ๔๕,๖๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๙๔ เด็ก/ชรา/ป่วย/พิการ จนไม่สามารถทำงานได้ จำนวน ๑๐๕,๖๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๔๖ ดูแลเด็ก/ผู้สูงอายุ/ผู้ป่วยผู้พิการ จำนวน ๗,๖๘๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๕๓ และอื่น ๆ จำนวน ๑๔,๙๖๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๘๗ ที่ไม่สามารถทำงานได้ของผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงานตามลำดับ

๑.๔ ข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค

๑.๔.๑ การคมนาคมขนส่ง

การเดินทางสู่จังหวัดลำปาง สามารถเดินทางได้ทั้งรถยนต์ รถโดยสารประจำทาง รถไฟ และทางเครื่องบิน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑) ทางรถยนต์ เดินทางจากกรุงเทพฯ ใช้ทางหลวงหมายเลข ๑ ถึงกิโลเมตรที่ ๕๒ แยกซ้ายเข้าทางหลวงหมายเลข ๓๒ ผ่านจังหวัดสิงห์บุรี ชัยนาท เข้าจังหวัดนครสวรรค์ แล้วแยกซ้ายเข้าทางหลวงหมายเลข ๑ ผ่านจังหวัดกำแพงเพชร ตาก ตรงเข้าสู่จังหวัดลำปาง รวมระยะทางทั้งสิ้น ๕๙๙ กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ ๗ ชั่วโมง หรือใช้เส้นทางสายใหม่จากจังหวัดพิษณุโลก เข้าอำเภอเด่นชัย จังหวัดแพร่ แล้วเดินทางเข้าสู่จังหวัดลำปาง

๒) การเดินทางรถโดยสารประจำทาง บริษัท ขนส่ง จำกัด จัดบริการรถโดยสารธรรมดาและปรับอากาศ

๓) การเดินทางโดยรถไฟ การรถไฟแห่งประเทศไทย บริการรถด่วน รถเร็ว และรถธรรมดา จากสถานีรถไฟหัวลำโพง สิ้นสุดที่สถานีรถไฟนครเชียงใหม่ ซึ่งผ่านสถานีรถไฟนครลำปางทุกวัน

๔) การเดินทางโดยเครื่องบิน ปัจจุบันจังหวัดลำปาง มีบริการเดินทางโดยเครื่องบินจำนวน ๑ บริษัท คือ บริษัทบางกอกแอร์เวย์ (Bangkok Airway)

ที่มา : สำนักงานขนส่งจังหวัดลำปาง

๑.๔.๒ ไฟฟ้า

ไฟฟ้า จังหวัดลำปาง มีพลังงานไฟฟ้าที่จำหน่ายและใช้ จำนวน ๑,๐๗๐,๗๙๗,๗๗๙.๓๕ ล้านกิโลวัตต์ - ชั่วโมง พื้นที่ที่มีการใช้ไฟฟ้ามากที่สุด ๓ อันดับ ได้แก่ อำเภอเมืองลำปาง คิดเป็นประมาณร้อยละ ๖๒ ของพลังงานไฟฟ้าที่จำหน่าย และใช้ทั้งหมดในจังหวัดลำปาง รองลงมาได้แก่ อำเภอกะคา และอำเภอห้างฉัตร ตามลำดับ และพื้นที่ที่มีการใช้ไฟฟ้าน้อยที่สุด ๓ อันดับ ได้แก่ อำเภอแม่พริก (ประมาณร้อยละ ๐.๐๐๙) รองลงมา ได้แก่ อำเภอเมืองปาน และอำเภอเสริมงาม ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๘ ข้อมูลประเภทการใช้ไฟฟ้าจังหวัดลำปาง

ประเภทผู้ใช้ไฟฟ้า	พลังงานไฟฟ้าที่จำหน่ายและใช้	
	กิโลวัตต์-ชั่วโมง	ร้อยละ
บ้านอยู่อาศัย	๓๙๓,๐๑๖,๗๙๖.๖๔	๓๖.๗๐
กิจการขนาดเล็ก	๑๗๔,๘๒๑,๙๙๓.๔๕	๑๖.๓๓
กิจการขนาดกลาง	๑๘๗,๘๗๘,๙๘๘.๔๐	๑๗.๕๕
กิจการขนาดใหญ่	๒๙๒,๕๓๐,๗๓๕.๔๙	๒๗.๓๒
ประเภทโรงแรมรีสอร์ท	๙,๔๓๕,๖๓๘.๒๐	๐.๘๘
องค์กรที่ไม่แสวงหากำไร	๒๖๕,๒๒๗.๗๓	๐.๐๒
สูบน้ำเพื่อการเกษตร	๕,๗๙๑,๓๓๖.๐๕	๐.๕๔
ไฟชั่วคราว	๗,๐๕๗,๐๖๓.๓๙	๐.๖๖
รวมทั้งสิ้น	๑,๐๗๐,๗๙๗,๗๗๙.๓๕	๑๐๐.๐๐

ที่มา : การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดลำปาง

๑.๔.๓ ข้อมูลด้านการกักกันของจังหวัด (โปรดทำเครื่องหมาย ☒)

- มีด่าน ☐ ศุลกากร ที่ตั้ง ประเภท.(ด่านชายแดน ท่าเรือ ท่าอากาศยาน คนเดินเท้า อื่นๆ)
- ☐ ตรวจพืช ที่ตั้ง มีห้องปฏิบัติการตรวจเบื้องต้น ☒ ไม่มี ☐ มี
- ที่ตั้งสถานกักกันพืช ☒ ไม่มี ☐ มี
- ☐ ตรวจประมง ที่ตั้ง มีห้องปฏิบัติการตรวจเบื้องต้น ☒ ไม่มี ☐ มี
- ที่ตั้งสถานกักกันสัตว์น้ำ ☒ ไม่มี ☐ มี
- ☒ ปศุสัตว์ ที่ตั้ง มีห้องปฏิบัติการตรวจเบื้องต้น ☐ ไม่มี ☒ มี
- ตำบลเวียงตาล อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง
- ที่ตั้งด่านกักกันสัตว์ ☐ ไม่มี ☒ มี

- ด่านกักกันสัตว์ลำปาง หมู่ ๖ ตำบลเวียงตาล อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง
- จุดตรวจสัตว์แม่พริก ทางหลวงหมายเลข ๑ หมู่ ๕ ตำบลพระบาทวังตวง อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง

๑.๔.๔ ข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

การประปา จังหวัดลำปางมีการใช้น้ำประปา ซึ่งมีพื้นที่ให้บริการของการประปาส่วนภูมิภาค สาขาลำปาง จำนวน ๔ อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองลำปาง อำเภอแม่เม่า อำเภอแจ้ห่ม และอำเภอเมืองปาน ส่วนใหญ่เป็นการใช้น้ำประปาที่อยู่อาศัย และการประกอบธุรกิจขนาดเล็ก ตามรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ ๑๙ ข้อมูลการผลิตและการจำหน่ายน้ำของการประปาส่วนภูมิภาคสาขาลำปาง

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ การประปาส่วนภูมิภาค สาขาลำปาง มีจำนวนผู้ใช้น้ำ ๔๙,๒๗๙ ราย ปริมาณน้ำผลิต ๑๕,๐๖๘,๖๐๖ ลูกบาศก์เมตร และปริมาณน้ำจำหน่าย ๑๐,๖๒๘,๐๓๕ ลูกบาศก์เมตร

ปี	จำนวนผู้ใช้น้ำ (ราย)	ปริมาณน้ำผลิต (ลบ.ม)	ปริมาณน้ำจำหน่าย (ลบ.ม)
๒๕๖๔	๔๕,๑๙๘	๑๔,๓๑๐,๘๐๖	๙,๙๓๗,๑๔๖
๒๕๖๕	๔๖,๗๗๕	๑๔,๐๒๐,๙๙๖	๙,๙๖๔,๘๒๑
๒๕๖๖	๔๘,๔๔๐	๑๔,๔๕๘,๒๗๕	๑๐,๔๕๓,๙๖๖
๒๕๖๗	๔๙,๒๗๙	๑๕,๐๖๘,๖๐๖	๑๐,๖๒๘,๐๓๕

ที่มา : การประปาส่วนภูมิภาค สาขาลำปาง

โทรคมนาคมจังหวัดลำปาง มีบริการโทรศัพท์ในพื้นที่ ดังนี้

ตารางที่ ๒๐ รายละเอียดการให้บริการ (ผู้เช่า)

ปี	รายละเอียดการให้บริการ (ผู้เช่า)					
	ภาคราชการ	บ้านพักอาศัย	ภาคธุรกิจ	ทศท.	บริการสาธารณะ	รวม
๒๕๖๗	๒,๙๕๕	๑๘,๕๐๗	๒,๕๘๐	๓๐๑	๑๕๘	๒๔,๕๐๑
๒๕๖๖	๑,๗๐๓	๕,๒๑๗	๑,๖๗๙	๒๖๖	๑๐๑	๘,๙๖๖
๒๕๖๕	๓,๖๘๕	๒๓,๒๐๙	๓,๙๕๒	๔๘๘	๑๒๙	๓๑,๔๖๓
๒๕๖๔	๓,๓๑๖	๒๒,๘๒๙	๔,๐๖๕	๘๖๑	๕๔๗	๓๑,๖๑๘

ที่มา : โทรคมนาคมจังหวัดลำปาง

๑.๕ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของจังหวัด

๑.๕.๑ สภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไป

เศรษฐกิจจังหวัดลำปาง ปี ๒๕๖๗

“เศรษฐกิจจังหวัดลำปางปี ๒๕๖๗ คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ ๒.๙ ผลจากแรงขับเคลื่อนการขยายตัวทางเศรษฐกิจด้านการผลิตและการใช้จ่าย ปรับตัวดีขึ้นจากที่ขยายตัวร้อยละ ๒.๗ ในปีก่อน”

สำนักงานคลังจังหวัดลำปาง ได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจและผู้ประกอบการธุรกิจที่สำคัญของจังหวัดตามเครื่องชี้เศรษฐกิจจังหวัดในแต่ละด้านและประมวลผลสรุปดัชนีเศรษฐกิจจังหวัดลำปางปี ๒๕๖๗ คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ ๒.๙ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ ๒.๔ ถึง ๓.๔ ต่อปี) เนื่องจากคาดว่า

ด้านอุปทาน

ในปี ๒๕๖๗ คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ ๓.๒ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ ๒.๗ ถึง ๓.๗ ต่อปี) ปรับตัวดีขึ้นจากที่ขยายตัวร้อยละ ๓.๐ ในปีก่อน จาก *ภาคอุตสาหกรรม* คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ ๓.๓ (โดยมีช่วงคาดการณ์ร้อยละ ๒.๘ ถึง ๓.๘ ต่อปี) ปรับตัวเพิ่มขึ้นจากที่ขยายตัวร้อยละ ๓.๒ ในปีก่อน สะท้อนจากปริมาณความต้องการใช้หินปูนก่อสร้างและหินปูนซีเมนต์ยังคงเพิ่มขึ้นจากปัจจัยหนุนของภาคการก่อสร้างภาครัฐและภาคเอกชนในประเทศ สอดคล้องกับพื้นที่ได้รับอนุญาตก่อสร้างรวมที่เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ภาคการก่อสร้างยังมีความเสี่ยงจากต้นทุนที่ปรับสูงขึ้น ทั้งค่าขนส่ง ค่าจ้างแรงงาน และราคาวัสดุก่อสร้าง สำหรับภาษีมูลค่าเพิ่มหมวดอุตสาหกรรมขยายตัว โดยได้รับปัจจัยจากการผลิตภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดที่เริ่มฟื้นตัวและการท่องเที่ยวที่ขยายตัว *ภาคเกษตรกรรม* คาดว่าจะขยายตัวชะลอตัว ร้อยละ ๓.๖ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ ๓.๑ ถึง ๔.๑ ต่อปี) ปรับตัวลดลงจากที่ขยายตัว ร้อยละ ๓.๗ ในปีก่อน ตามปริมาณข้าวเหนียวนาปี ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง และสับปะรดที่ลดลง เนื่องจากผลกระทบจากปรากฏการณ์เอลนีโญ ส่งผลให้ปริมาณฝนลดลงในช่วงต้นฤดูการผลิตสภาวะฝนทิ้งช่วง ทำให้ขาดแคลนน้ำในด้านการเกษตร ส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตของพืช

นอกจากนี้ ราคาปัจจัยการผลิตที่สำคัญหลายชนิดยังอยู่ในระดับสูงทั้งปุ๋ยเคมีและวัตถุดิบอาหารสัตว์ ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ส่งผลให้เกษตรกรบางส่วนชะลอการผลิตและลดปริมาณการผลิตลง สำหรับราคาสินค้าเกษตรที่สำคัญอยู่ในเกณฑ์ดี ตามความต้องการเพิ่มขึ้นจากทั้งในประเทศและต่างประเทศ ด้านปศุสัตว์เพิ่มขึ้นจากจำนวนไก่และสุกร เป็นผลจากการบริหารจัดการฟาร์มที่ได้มาตรฐานและการควบคุมเฝ้าระวังโรคระบาดอย่างต่อเนื่อง และความต้องการบริโภคสินค้าปศุสัตว์ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง *ภาคบริการ* คาดว่าขยายตัวร้อยละ ๓.๐ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ ๒.๕ ถึง ๓.๕ ต่อปี) ปรับตัวดีขึ้นจากที่ขยายตัวร้อยละ ๒.๘ ในปีก่อน ตามยอดภาษีมูลค่าเพิ่มหมวดขายส่งขายปลีก ยอดขายสินค้าของห้างสรรพสินค้าในจังหวัด และสินเชื่อรวมที่ขยายตัวเพิ่มขึ้น จากการฟื้นตัวต่อเนื่องของภาคการท่องเที่ยวและสถานการณ์เงินเฟ้อที่คลี่คลายลง ประกอบกับจังหวัดลำปางมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองซึ่งเป็นอีกปัจจัยที่ช่วยดึงดูดเงินและกระตุ้นการใช้จ่ายในจังหวัดลำปาง ส่งผลให้รายได้จากผู้เยี่ยมเยือนเพิ่มขึ้น

ด้านอุปสงค์

ในปี ๒๕๖๗ คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ ๒.๔ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ ๑.๙ ถึง ๒.๙ ต่อปี) ปรับตัวดีขึ้นจากที่ขยายตัวร้อยละ ๒.๓ ในปีก่อน พิจารณาจาก *การบริโภคภาคเอกชน* คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ ๓.๒ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ ๒.๗ ถึง ๓.๗ ต่อปี) ปรับตัวดีขึ้นจากที่ขยายตัวร้อยละ ๓.๐

ในปีก่อน สะท้อนจากยอดขายรถของบริษัทขายรถ และภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บได้ที่เพิ่มสูงขึ้น โดยมีปัจจัยสนับสนุนจากการปรับขึ้นของอัตราค่าจ้างค่าแรงขั้นต่ำและฐานรายได้ที่สูงขึ้น รวมถึงการฟื้นตัวจากภาคการท่องเที่ยวและอุปสงค์ภายในประเทศที่ฟื้นตัวต่อเนื่อง รวมทั้งภาครัฐได้มีนโยบายในการกระตุ้นเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องทั้งการอุดหนุนราคาพลังงานและการลดหย่อนภาษี ประกอบกับความเชื่อมั่นของผู้บริโภคที่ปรับตัวดีขึ้น **การลงทุนภาคเอกชน** คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ ๒.๒ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ ๑.๗ ถึง ๒.๗ ต่อปี) ปรับตัวดีขึ้นจากที่ขยายตัวร้อยละ ๒.๑ ในปีก่อน สะท้อนจากยอดจำหน่ายรถยนต์และอุปกรณ์การก่อสร้าง และพื้นที่ได้รับอนุญาตก่อสร้างรวมที่เพิ่มขึ้น โดยมีปัจจัยบวกจากการดำเนินมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ อย่างต่อเนื่องของภาครัฐ ประกอบกับการฟื้นตัวการท่องเที่ยวจากการเปิดประเทศมีส่วนช่วยให้สถานการณ์เศรษฐกิจในประเทศเริ่มกลับเข้าสู่ภาวะปกติได้ดียิ่งขึ้น สำหรับสินเชื่อเพื่อการลงทุนที่ปรับตัวลดลง โดยสถาบันการเงินยังคงมีความระมัดระวังและมาตรฐานการให้สินเชื่อที่เข้มงวด **การใช้จ่ายภาครัฐ** คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ ๑.๗ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ ๑.๒ ถึง ๒.๒ ต่อปี) ปรับตัวลดลงจากที่ขยายตัวร้อยละ ๑.๙ ในปีก่อน เป็นผลจากการเบิกจ่ายงบลงทุนส่วนราชการลดลง

เนื่องจากการจัด พ.ร.บ.งบประมาณรายจ่ายประจำปี ๒๕๖๗ ที่ล่าช้า ส่งผลให้การใช้จ่ายภาครัฐปรับลดลงจากคาดการณ์เดิม

ด้านรายได้เกษตรกรในปี ๒๕๖๗ คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ ๑๑.๕ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ ๑๑.๐ ถึง ๑๒.๐ ต่อปี) ปรับตัวดีขึ้นจากที่ขยายตัวร้อยละ ๑๐.๘ ตามความต้องการสินค้าทางการเกษตรที่เพิ่มมากขึ้น ประกอบกับผลกระทบจากปรากฏการณ์เอลนีโญ ทำให้ปริมาณผลผลิตออกสู่ตลาดน้อยลง ทำให้ราคาผลผลิตทางการเกษตรขยายตัวต่อเนื่อง ส่งผลให้รายได้สุทธิของเกษตรกรเพิ่มขึ้น

เสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

อัตราเงินเฟ้อทั่วไป ในปี ๒๕๖๗ คาดว่าจะอยู่ที่ร้อยละ ๐.๗ ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ ๐.๒ ถึง ๑.๒ ต่อปี) ปรับตัวลดลงจากที่ขยายตัวร้อยละ ๑.๒ ในปีก่อน โดยมีปัจจัยสนับสนุนจากมาตรการลดค่าครองชีพด้านพลังงาน ทั้งการตรึงราคาค่ากระแสไฟฟ้าและราคาน้ำมันดีเซลไม่เกิน ๓๐ บาทต่อลิตร รวมทั้งการลดลงของราคาหมวดอาหารสด ทั้งเนื้อสัตว์ และผักสดที่ผลผลิตออกสู่ตลาดมากขึ้น รวมถึงสินค้าอุปโภคที่จำเป็นต่อการครองชีพอีกหลายรายการ ซึ่งส่งผลต่ออัตราเงินเฟ้ออย่างมีนัยสำคัญ **การจ้างงาน** คาดว่าจะขยายตัว ร้อยละ ๒.๙ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ ๒.๔ ถึง ๓.๔ ต่อปี) ปรับตัวดีขึ้นจากที่ขยายตัวร้อยละ ๑.๓ ในปีก่อน ตามการขยายตัวภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการเป็นหลักจากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจภายในประเทศและการเดินทางเข้ามาอย่างต่อเนื่องของนักท่องเที่ยวทั้งคนไทยและชาวต่างชาติ ขณะที่ภาคเกษตรกรรมการจ้างงานหดตัวลงเล็กน้อยจากปัญหารายได้

ปัจจัยสนับสนุนทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ของจังหวัดลำปาง

๑. ภาคการท่องเที่ยวที่ฟื้นตัว ช่วยให้ภาคบริการขยายตัวเพิ่มขึ้น
๒. สถานการณ์เงินเฟ้อที่ลดลง ส่งผลบวกต่อการใช้จ่ายใช้สอยภายในประเทศ
๓. มาตรการภาครัฐในการกระตุ้นและฟื้นฟูเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง อาทิ นโยบายช่วยเหลือค่าครองชีพให้แก่ประชาชน ทั้งมาตรการลดค่าไฟฟ้า ราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าโดยสารรถไฟ และสินค้าอุปโภค - บริโภคที่จำเป็นต่อการครองชีพ มาตรการช่วยเหลือเกษตรกร มาตรการด้านการเงิน

มาตรการลดหย่อนภาษี มาตรการเสริมสภาพคล่องให้ผู้ประกอบการ รวมทั้งมาตรการส่งเสริมและกระตุ้นการท่องเที่ยวในประเทศ เช่น โครงการเที่ยวเมืองรอง

ปัจจัยเสี่ยงทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ของจังหวัดลำปาง

๑. ผลกระทบจากปรากฏการณ์เอลนีโญ ส่งผลให้เกิดสถานการณ์ภัยแล้งและฝนทิ้งช่วง รวมทั้งการเข้าสู่ฤดูร้อน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อต้นทุนและปริมาณผลผลิตทางการเกษตร

๒. ภาระหนี้สินครัวเรือนและธุรกิจที่ยังอยู่ในระดับสูงจะเป็นอุปสรรคต่อการฟื้นตัว และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น

๓. ผู้ประกอบการขาดความเชื่อมั่นและกังวลต่อสถานการณ์เศรษฐกิจในประเทศและเศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัว

๔. ราคาพลังงานยังคงอยู่ในระดับสูงจากสถานการณ์สงครามระหว่างรัสเซีย - ยูเครน

ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัด

๑.๕.๒ เศรษฐกิจการเกษตรจังหวัดลำปาง

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑ ดำเนินการจัดทำภาวะเศรษฐกิจการเกษตรจังหวัดลำปาง พบว่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรจังหวัดลำปาง หรือ GPP จังหวัดลำปาง (ณ ราคาที่แท้จริง หรือ แบบปริมาณลูกโซ่) ในปี ๒๕๖๔ - ๒๕๖๗ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก ๒,๙๕๒ ล้านบาท ในปี ๒๕๖๔ เป็น ๓,๒๓๕ ล้านบาท ในปี ๒๕๖๖ และลดลงเป็น ๓,๐๓๔ ล้านบาท ในปี ๒๕๖๗ โดยช่วงปี ๒๕๖๔ - ๒๕๖๗ อัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๑.๙๗ ต่อปีสำหรับปี ๒๕๖๘ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑ ประเมินการผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ ๑.๘ - ๒.๘ (ที่มา : ข้อมูลปี ๒๕๖๗ - ๒๕๖๘) ประเมินการโดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑) โครงสร้างการผลิตทางการเกษตรที่สำคัญของจังหวัดลำปาง ปี ๒๕๖๗ ได้แก่ สาขาพืช ซึ่งมีสัดส่วนมากที่สุดร้อยละ ๖๒.๙ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตร (GPP ภาคเกษตร) รองลงมา คือ สาขาปศุสัตว์ สาขาบริการทางการเกษตร สาขาประมง และสาขาป่าไม้ คิดเป็น ร้อยละ ๒๕.๔, ๘.๐, ๓.๔ และ ๐.๓ ตามลำดับ สำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ข้าวนาปี ข้าวนาปรัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง สับปะรดโรงงาน กาแฟ ลำไย กระเทียม สุกร ไก่เนื้อ โคเนื้อ กระบือ ประมงน้ำจืดจากแหล่งน้ำธรรมชาติ และประมงน้ำจืดเพาะเลี้ยง

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตภาคเกษตร

๑. ปริมาณน้ำต้นทุนและน้ำฝนเพียงพอต่อการเพาะปลูก รวมถึงสภาพอากาศเอื้ออำนวยต่อการเจริญเติบโต

๒. การดำเนินนโยบายของภาครัฐที่ช่วยเหลือและการส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต มาตรการควบคุมและป้องกันโรคพืช ปศุสัตว์

๓. สภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง (Climate Change) ได้แก่ สภาพอากาศแปรปรวน ส่งผลให้เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ

๔. ราคาปัจจัยการผลิตทางการเกษตรสูง ได้แก่ ปุ๋ยเคมี น้ำมันเชื้อเพลิง และวัตถุดิบอาหารสัตว์

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑

๑.๖ ข้อมูลด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ด้านการท่องเที่ยว

จังหวัดลำปางมีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลาย ทั้งแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ศาสนสถาน และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและหัตถกรรม ได้แก่

ตารางที่ ๒๑ แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดลำปาง

แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์	แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์/ศาสนสถาน	แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและหัตถกรรม
๑. อุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน เช่น น้ำตกแจ้ซ้อน เส้นทางศึกษาธรรมชาติ น้ำตกแม่เปียง น้ำตกแม่นอน น้ำตกแม่ขุน บ่อน้ำพุร้อน ห้างอาบน้ำแร่ ลานดอกเสี้ยว(บ้านป่าเหมี้ยง โฮมสเตย์) จุดชมวิวดอยล้าน ๒. อุทยานแห่งชาติดอยขุนตาล เช่น อุโมงค์ขุนตาล เส้นทางศึกษาธรรมชาติพิชิต ย.๑-ย ๓. น้ำตกแม่ลอง น้ำตกตาดเหมย ๔. อุทยานแห่งชาติถ้ำผาไท เช่น ถ้ำผาไท หล่มภูเขียว ถ้ำโจ ถ้ำราชครูห์ น้ำตกแม่แก้ว ๕. อุทยานแห่งชาติดอยจาง เช่น น้ำตกตาดปูหล้า น้ำตกธารมะไฟ น้ำตกแม่แฮด น้ำตกขุนแม่ย่อง น้ำตกแม่ลอง ผาของ ถ้ำเขาคัน ถ้ำแดง จุดชมวิวยอดดอยจาง ๖. อุทยานแห่งชาติแม่วะ เช่น น้ำตกแม่วะ ถ้ำหีบ ถ้ำพระเจดีย์ ถ้ำน้ำผาผางาม ๗. วนอุทยานม่อนพระยาแช่ เช่น วัดม่อนพระยาแช่ จุดชมวิวมืองลำปาง ๘. เขื่อนกิ่วลม ๙. เขื่อนกิ่วคอหมา ๑๐. อ่างเก็บน้ำวังเหือ ๑๑. ภูเขาไฟผาลาด	๑. วัดพระธาตุลำปางหลวง ๒. ภาพเขียนสีก่อนประวัติศาสตร์ ประตุม้า ๓. วัดพระแก้วดอนเต้า สุชาดาราม ๔. วัดเจดีย์ขาวหลัง ๕. วัดพระธาตุเสด็จ ๖. วัดปงยางคก ๗. วัดม่อนพระยาแช่ ๘. วัดศรีรองเมือง ๙. วัดศรีชุม ๑๐. วัดพระธาตุจอมปิง ๑๑. วัดเสลารัตนปัพพตาราม ๑๒. วัดอักษะชัยคีรี ๑๓. ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองจังหวัดลำปาง ๑๔. ศาลเจ้าพ่อประตุม้า ๑๕. วัดป่าฝาง ๑๖. วัดจองคา ๑๗. วัดจองคำ ๑๘. วัดม่อนจำศีล ๑๙. วัดม่อนปู่ยักษ์ ๒๐. วัดปงสนุก ๒๑. อนุสาวรีย์พญาสุลวะฤไชยสงคราม (พ่อเจ้าทิพย์ช้าง) ๒๒. วัดถ้ำพระสบาย ๒๓. วัดถ้ำสุขเกษมสวรรค์ ๒๔. สำนักปฏิบัติธรรมหลวงพ่อกษมเขมโก ๒๕. วัดปงสนุกเหนือ-ใต้ ๒๖. อนุสาวรีย์เจ้าพ่อพญาคำลือ ๒๗. วัดพุทธบาทวังตวง	๑. ถนนคนเดินกาตองต้า ๒. ถนนวัฒนธรรม ๓. บ้านป่องนก ๔. กาดเก๊าจาว ๕. หมู่บ้านแกะสลัก (บ้านหลุก) ๖. หมู่บ้านปั้นหม้อดิน บ้านม่อนเขาแก้ว ๗. ศูนย์ศิลปาชีพแม่ต้า ๘. สมาคมรมม้าจังหวัดลำปาง ๙. กาดนัดสะพานโยง ๑๐. ศูนย์อนุรักษ์ภาพยนตร์ย้อนยุค ๑๑. กะลาดีไซน์ ๑๒. หมู่บ้านท่องเที่ยวโอท็อป บ้านขามแดง ๑๓. หมู่บ้านกระดาศา (บ้านท่าล้อ) ๑๔. กลุ่มดอกไม้ประดิษฐ์ จากกระดาศา บ้านฮ้องกอก ๑๕. หมู่บ้านทอผ้าพื้นเมือง ผ้าไหมอูญ (บ้านศรีหลวงแจ้ซ้อน) ๑๖. พิพิธภัณฑ์ธนบดี ๑๗. โครงการศูนย์ศิลปาชีพ รอยต่อบ้านทุ่งจี้ ๑๘. หมู่บ้านชาวเขา อำเภองาว ๑๙. สะพานบุญวัดพระธาตุ-สันดอน อำเภอมะทะ ๒๐. โฮมสเตย์บ้านแม่แจ่ม

แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์	แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์/ศาสนสถาน	แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและหัตถกรรม
๑๒. โรงไฟฟ้าแม่เมาะ สวนพฤกษชาติ ภูเขาไฟจำป่าแดด ๑๓. น้ำตกวังแก้ว ๑๔. น้ำตกธารทอง ๑๕. น้ำตกพระเสด็จ ๑๖. น้ำตกแม่แก้ว อ.งาว ๑๗. สถาบันคชบาลแห่งชาติ ในพระอุปถัมภ์ ฯ ๑๘. สวนป่าทุ่งเกวียน ๑๙. อ่างเก็บน้ำแม่มอกอำเภอดิน ๒๐. น้ำตกแม่ตั่ง อำเภอมะแม ๒๑. ทุ่งดอกบัวตองแม่เมาะ อำเภอมะแม	๒๘. วัดอุมลอง ๒๙. วัดเวียง ๓๐. วัดพระธาตุจอมก้อย (พระพุทธรูปเจ้าดอกสวน) ๓๑. วัดช่วงกอม ๓๒. กู่เจ้ายาสุตา ๓๓. วัดพระบาทสุทธาวาส ๓๔. วัดดงนั้งชัยคีรี ๓๕. โบราณสถาน/โบราณวัตถุ พระพุทธรูปไม้แก่นจันทร์ ๓๖. วัดสันตถอยน้อย ๓๗. วัดป่าเพิ่มพูนสามัคคี ๓๘. ตามรอยพระพรพบุรุษมนุษย์ โฮโมอีเรคตัส (มนุษย์เกะคา) ๓๙. วัดประตูปอง ๔๐. หออะม็อก ๔๑. กำแพงเมืองลำปาง (ประตูม้า) ๔๒. วัดเชียงราย ๔๓. วัดท่ามะโอ ๔๔. วัดพระเจ้าทันใจ ๔๕. วัดกู่คำ ๔๖. วัดศรีหลวงแจ้ซ้อน ๔๗. ชุมประตูปองวัดล้อมแรด ๔๘. วัดบ้านก่อ อำเภอดอยหล่อ ๔๙. สะพานโยง อำเภอดอย ๕๐. สะพานรัชฎาภิเศก ๕๑. วัดพระธาตุดอยม่วงคำ อ.แม่ทะ ๕๒. วัดไหล่หินหลวง อำเภอดอย ๕๓. วัดพระธาตุดอยพระมาน ๕๔. วัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้า ราชานุสรณ์ (วัดพระบาทปู่ผาแดง) ๕๕. สถานีรถไฟนครลำปาง	๒๑. โฮมสเตย์บ้านสามขา ๒๒. โฮมสเตย์บ้านแม่หลวง ๒๓. โฮมสเตย์บ้านวอแก้ว ๒๔. โฮมสเตย์บ้านท่าช้าง

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สำนักงานลำปาง

๒. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

๒.๑ ครั้วเรือนเกษตรกร

จำนวนครั้วเรือนทั้งหมด จำนวน ๓๐๗,๙๖๙ ครั้วเรือน เป็นครั้วเรือนเกษตรกร ๙๑,๒๖๓ ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๗๑

ตารางที่ ๒๒ จำนวนครั้วเรือนเกษตรกร

อำเภอ	จำนวนครั้วเรือน	จำนวนครั้วเรือนเกษตรกร	ร้อยละจำนวน ครั้วเรือนเกษตรกร/ ครั้วเรือนทั้งหมด
เมืองลำปาง	๑๐๘,๙๒๖	๑๒,๔๗๔	๑๑.๔๕
แม่เม่า	๑๘,๑๑๖	๔,๗๖๐	๒๕.๘๐
เกาะคา	๒๒,๘๔๔	๗,๓๓๐	๓๒.๑๗
เสริมงาม	๑๑,๐๒๕	๖,๑๒๒	๕๕.๕๓
งาว	๒๑,๐๕๔	๗,๗๖๔	๓๖.๘๙
แจ้ห่ม	๑๕,๑๕๑	๖,๔๔๙	๔๒.๕๖
วังเหนือ	๑๖,๖๘๖	๗,๘๖๓	๔๗.๑๒
เถิน	๒๒,๗๒๘	๘,๐๔๖	๓๕.๓๙
แม่พริก	๕,๘๓๘	๓,๐๘๗	๖๙.๑๒
แม่ทะ	๒๒,๓๘๓	๑๐,๐๓๖	๔๔.๘๔
สบปราบ	๘,๙๓๕	๕,๒๑๖	๖๔.๑๓
ห้างฉัตร	๒๑,๓๘๘	๖,๐๐๕	๒๘.๐๘
เมืองปาน	๑๒,๖๑๙	๖,๑๐๘	๔๘.๔๐
รวม	๓๐๗,๙๖๙	๙๑,๒๖๓	๒๙.๗๑

พื้นที่เกษตรกรรม

จังหวัดลำปาง มีพื้นที่ทั้งหมด จำนวน ๗,๘๓๓,๗๒๖ ไร่ เป็นพื้นที่เกษตรกรรม จำนวน ๙๘๑,๙๕๙ ไร่ (คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๕๔ ของพื้นที่ทั้งหมด) แบ่งเป็น

พื้นที่เพาะปลูก จำนวน ๙๗๒,๔๔๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๐๓

พื้นที่ประมง จำนวน ๕,๖๐๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐๐.๕๗

พื้นที่ส่งเสริมปลูกพืชอาหารสัตว์ จำนวน ๓,๙๑๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐๐.๔๐

พื้นที่เพาะปลูก ทั้งหมด จำนวน ๙๗๒,๔๔๒ ไร่ จำแนกเป็น

๑) พื้นที่นา จำนวน ๔๙๖,๐๔๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๐๑

๒) พื้นที่ปลูกพืชไร่ จำนวน ๓๓๓,๑๓๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๒๖

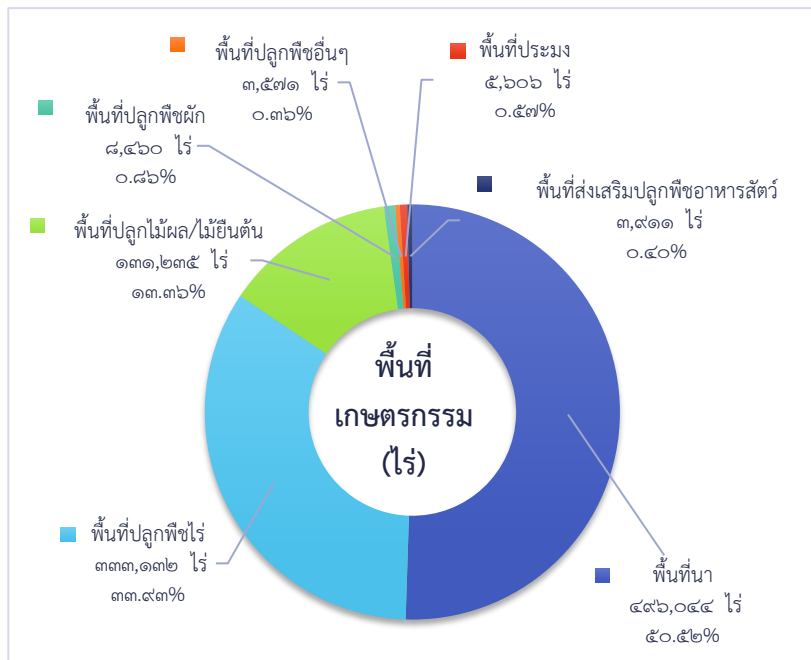
๓) พื้นที่ปลูกไม้ผล/ไม้ยืนต้น จำนวน ๑๓๑,๒๓๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๕๐

๔) พื้นที่ปลูกพืชผัก จำนวน ๘,๔๖๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐๐.๘๗

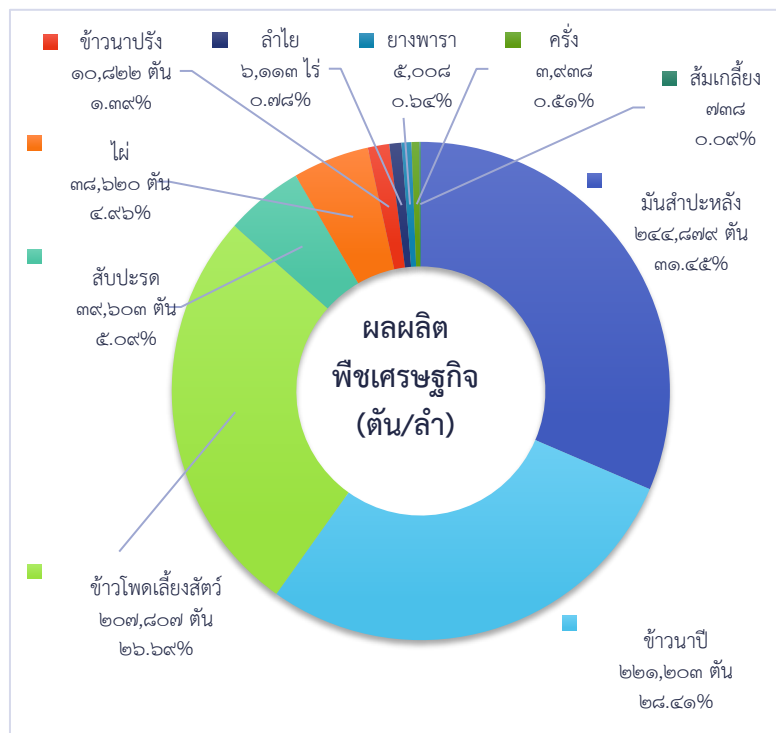
๕) พื้นที่ปลูกพืชอื่นๆ จำนวน ๓,๕๓๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐๐.๓๗

โดยมีพื้นที่ชลประทาน จำนวน ๗๐๘,๔๓๖ ไร่ (คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๑๕ ของพื้นที่เกษตรกรรม)

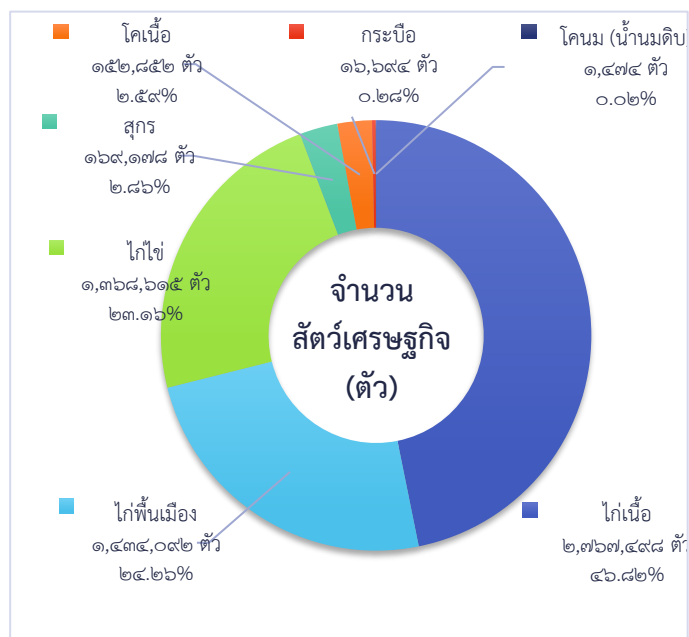
พื้นที่นอกเขตชลประทานจำนวน ๒๗๓,๔๙๖ ไร่ (คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๘๕ ของพื้นที่เกษตรกรรม)

แผนภาพที่ ๑ พื้นที่เกษตรกรรม

แผนภาพที่ ๒ ผลผลิตพืชเศรษฐกิจ

แผนภาพที่ ๓ จำนวนสัตว์เศรษฐกิจ

๒.๒ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร

ตารางที่ ๒๓ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรแยกตามรายอำเภอ จังหวัดลำปาง

อำเภอ	จำนวน			พื้นที่การเกษตร (ไร่)					
	ครัวเรือนทั้งหมด ^๑	ครัวเรือนเกษตรกร ^๒	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่) ^๓	ที่นา	พืชไร่	ไม้ผล ไม้ยืนต้น	พืชผัก	เกษตรอื่น ๆ	รวม
เมืองลำปาง	108,522	12,474	7,322,615	107,545	50,502	14,575	7,323	18	127,052
แม่เม่า	18,448	4,760	555,465	15,524	30,404	3,534	83	3,147	53,452
เกาะคา	22,788	7,330	344,465	46,555	6,480	8,505	-	-	62,378
เสริมงาม	11,025	6,122	344,583	32,240	7,462	4,345	686	31	44,373
งาว	21,054	7,767	1,134,565	32,550	53,015	15,325	3,576	50	104,563
แจ้ห่ม	15,151	6,444	843,255	34,116	25,456	10,053	432	-	74,057
วังเหนือ	16,656	7,563	646,450	25,741	64,155	15,450	144	26	104,566
เถิน	22,728	8,046	1,114,588	41,117	3,135	31,666	157	55	76,154
แม่พริก	5,538	3,057	404,044	14,644	5,322	1,733	151	148	26,008
แม่ทะ	22,383	10,036	507,263	46,555	35,333	1,521	51	33	88,263
สบปราบ	8,535	5,216	314,038	25,456	15,655	3,141	76	35	44,400
ห้างฉัตร	21,388	6,005	427,575	41,456	2,611	4,233	840	22	49,242
เมืองปาน	12,615	6,108	540,658	26,450	21,104	12,008	1,403	-	61,005
รวมทั้งสิ้น	307,565	91,263	7,904,455	456,044	333,132	131,235	8,460	3,571	912,452

หมายเหตุ: ๑. ครัวเรือนทั้งหมด หมายถึง จำนวนบ้าน (หลัง) เดือนธันวาคม ๒๕๖๗ จากระบบสถิติประชากรทางทะเบียนราษฎร (รายเดือน) สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง สืบค้นจาก <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMONTH/statmonth/#/mainpage>

๒. ครัวเรือนเกษตรกร หมายถึง ครัวเรือนที่ประกอบกิจการเกษตร จากการขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตร

ปีเพาะปลูก ๒๕๖๗/๖๘ ณ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๘

๓. พื้นที่ทั้งหมด หมายถึง พื้นที่ทั้งหมดของอำเภอ ข้อมูลจากที่ทำการปกครองจังหวัดลำปาง

๒.๓ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

๒.๓.๑ พื้นที่ชลประทานและระบบชลประทาน

โครงการชลประทานลำปาง มีขอบเขตความรับผิดชอบครอบคลุมพื้นที่ในเขตจังหวัดลำปาง ทั้งหมดรวม ๑๓ อำเภอ ซึ่งมีพื้นที่รวมทั้งสิ้นประมาณ ๑๒,๕๓๔ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๗,๘๓๓,๗๖๐ ไร่ แต่มีพื้นที่เหมาะสมสำหรับใช้ทำการเกษตร ได้ประมาณ ๑,๖๙๐,๙๕๓ ไร่ พื้นที่ในเขตชลประทาน จำนวน ๗๐๘,๔๓๖ ไร่ และอยู่ในเขตโครงการชลประทานขนาดใหญ่ ๒ โครงการ คือ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษากว๊ม-ก๊วกอหมา และโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่วัง จำนวน ๑๖๙,๘๓๙ ไร่ อยู่ในเขตโครงการชลประทานลำปาง ประกอบด้วยโครงการชลประทานประเภทต่างๆ เช่น โครงการชลประทานขนาดกลาง โครงการชลประทานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการชลประทานขนาดเล็กที่ถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า รวมพื้นที่ ๕๘๘,๕๙๗ ไร่ สำหรับพื้นที่ ที่เหลืออีกจำนวน ๙๘๒,๕๑๗ ไร่ เป็นพื้นที่ชลประทานที่ดำเนินการโดยหน่วยงานอื่นๆ จำนวน ๖๕,๗๘๕ ไร่ และบางส่วนเป็นพื้นที่นอกเขตชลประทาน จำนวน ๙๑๖,๗๓๒ ไร่ ซึ่งยังต้องพึ่งพาน้ำฝนที่จะต้องพัฒนาแหล่งน้ำอีกต่อไป

จังหวัดลำปางมีอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก รวมทั้งหมด ๑๓๗ แห่ง มีความจุระดับเก็บกักรวม ๕๐๗,๘๖๗,๕๗๘ ลูกบาศก์เมตร แบ่งเป็น อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ๒ แห่ง คือ เขื่อนกว๊ม และเขื่อนก๊วกอหมา มีความจุระดับเก็บกักรวม ๒๗๖,๕๐๘,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร อ่างเก็บน้ำขนาดกลาง ๓๑ แห่ง มีความจุระดับเก็บกักรวม ๑๗๒,๕๔๓,๖๒๐ ลูกบาศก์เมตร อ่างเก็บน้ำขนาดเล็กพระราชดำริ ๕๔ แห่ง มีความจุระดับเก็บกักรวม ๓๓,๗๒๔,๕๒๘ ลูกบาศก์เมตร และอ่างเก็บน้ำขนาดเล็กถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๕๐ แห่ง มีความจุระดับเก็บกัก รวม ๒๕,๐๙๑,๔๓๐ ลูกบาศก์เมตร รวมพื้นที่ชลประทาน ๗๐๘,๔๓๖ ไร่ โดยมีแหล่งน้ำที่สำคัญ ดังนี้

ตารางที่ ๒๔ พื้นที่ชลประทานในเขตจังหวัดลำปาง

ที่	แหล่งน้ำ	ความจุสูงสุด (ล้าน ลบ.ม.)	ความจุกักเก็บ (ล้าน ลบ.ม.)
โครงการชลประทานขนาดใหญ่ จำนวน ๒ แห่ง			
๑	เขื่อนกว๊ม	๑๑๐.๐๐๐	๑๐๖.๒๒๐
๒	เขื่อนก๊วกอหมา	๒๐๖.๖๐๐	๑๗๐.๒๘๘
โครงการชลประทานขนาดกลาง จำนวน ๓๑ แห่ง			
๑	อ่างเก็บน้ำแม่ทะ	๒.๙๗๕	๒.๕๔๐
๒	อ่างเก็บน้ำแม่ทรายคำ	๑.๕๖๑	๑.๒๔๘
๓	อ่างเก็บน้ำห้วยหลวงวังวัว	๑.๙๐๐	๑.๖๑๖
๔	อ่างเก็บน้ำห้วยแม่ค่อม	๑.๕๖๐	๑.๓๕๖
๕	อ่างเก็บน้ำแม่ต๋าน้อย	๑.๒๕๐	๑.๐๙๐
๖	อ่างเก็บน้ำแม่เฟือง	๑.๓๙๖	๑.๑๓๒
๗	อ่างเก็บน้ำแม่ไฮ	๑.๕๐๐	๑.๒๒๕
๘	อ่างเก็บน้ำแม่ธิ	๑.๙๓๕	๑.๕๙๐
๙	อ่างเก็บน้ำแม่เลียงพัฒนา	๘.๔๕๐	๖.๙๐๐

ที่	แหล่งน้ำ	ความจุสูงสุด (ล้าน ลบ.ม.)	ความจุกักเก็บ (ล้าน ลบ.ม.)
๑๐	อ่างเก็บน้ำแม่ตำตอนล่าง	๓.๔๐๐	๒.๕๔๐
๑๑	อ่างเก็บน้ำแม่กิด	๑.๕๖๙	๑.๓๐๐
๑๒	อ่างเก็บน้ำแม่ทาน	๑๖.๕๖๐	๑๓.๖๐๐
๑๓	อ่างเก็บน้ำห้วยสมัย	๑.๕๓๐	๑.๒๐๐
๑๔	อ่างเก็บน้ำแม่ทก	๑.๓๓๗	๑.๑๑๓
๑๕	อ่างเก็บน้ำแม่เรียง	๑.๓๕๘	๑.๑๒๐
๑๖	อ่างเก็บน้ำห้วยหลวง	๑.๔๙๐	๑.๒๖๐
๑๗	อ่างเก็บน้ำแม่อาบ	๘.๗๘๐	๗.๕๖๐
๑๘	อ่างเก็บน้ำแม่พริก	๕.๔๕๘	๔.๒๐๐
๑๙	อ่างเก็บน้ำแม่ล้อหัก	๑.๖๔๘	๑.๓๓๖
๒๐	อ่างเก็บน้ำแม่วะ	๘.๕๐๐	๕.๙๐๐
๒๑	อ่างเก็บน้ำห้วยแม่งอน	๑.๕๔๐	๑.๒๘๐
๒๒	อ่างเก็บน้ำห้วยเกี๋ยง	๑๓.๓๒๐	๑๑.๖๐๐
๒๓	อ่างเก็บน้ำแม่ปอน	๒.๑๕๓	๑.๘๑๓
๒๔	อ่างเก็บน้ำแม่มาว	๔.๒๒๐	๓.๔๘๐
๒๕	อ่างเก็บน้ำแม่ไพร	๓.๕๒๐	๓.๒๐๐
๒๖	อ่างเก็บน้ำแม่สัน	๔.๑๒๕	๓.๕๒๕
๒๗	อ่างเก็บน้ำแม่ฟ้า	๒๒.๖๐๐	๑๙.๙๒๐
๒๘	อ่างเก็บน้ำแม่พริกผาวังซู้	๔๔.๒๗๐	๓๖.๔๘๐
๒๙	อ่างเก็บน้ำแม่ฮ้อน ๒	๒๐.๐๐๐	๑๙.๑๐๐
๓๐	อ่างเก็บน้ำแม่เนิง	๙.๘๒๒	๙.๑๙๗
๓๑	อ่างเก็บน้ำแม่อาจ	๓.๕๐๔	๓.๑๒๑

ที่มา : โครงการชลประทานลำปาง

๒.๔ ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

๒.๔.๑ ด้านการปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัด

ตารางที่ ๒๕ การปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัดลำปาง

ชนิดพืช	จำนวน เกษตรกร (ราย)	เนื้อที่ เพาะปลูก (ไร่)	ผลผลิต ที่เก็บเกี่ยวได้ (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย/ เนื้อที่เก็บเกี่ยว (กิโลกรัม)	ราคา ที่เกษตรกร ขายได้ (บาท)
๑. ข้าวนาปี	๗๕,๐๖๓	๔๓๓,๘๘๘	๔๒๘,๘๕๓	๕๑๖	๒๒๑,๒๐๓
๒. ข้าวนาปรัง	๔,๐๙๙	๒๑,๔๓๐	๒๑,๔๓๐	๕๐๕	๑๐,๘๒๒
๓. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๑๘,๘๘๐	๒๘๒,๓๒๕	๒๘๐,๗๓๒	๗๔๐	๒๐๗,๘๐๗
๔. มันสำปะหลัง	๖,๔๕๔	๘๒,๙๒๕	๘๑,๑๒๘	๓,๐๑๘	๒๔๔,๘๗๙

ชนิดพืช	จำนวน เกษตรกร (ราย)	เนื้อที่ เพาะปลูก (ไร่)	ผลผลิต ที่เก็บเกี่ยวได้ (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย/ เนื้อที่เก็บเกี่ยว (กิโลกรัม)	ราคา ที่เกษตรกร ขายได้ (บาท)
๕. สับปะรด	๑,๔๙๑	๑๗,๙๐๒	๑๖,๖๔๖	๒,๓๗๙	๓๙,๖๐๓
๖. ยางพารา	๒,๓๖๔	๓๘,๘๘๔	๓๗,๑๘๗	๑๓๕	๕,๐๐๘
๗. ลำไย	๖,๕๔๙	๒๔,๐๔๗	๒๒,๗๓๐	๒๖๙	๖,๑๑๓
๘. ไข่	๓,๐๐๓	๙,๖๕๕	๙,๖๕๕	๔,๐๐๐	๓๘,๖๒๐
๙. ส้มเกลี้ยง	๖๑๘	๙๓๘	๖๔๗	๑,๑๔๑	๗๓๘
๑๐. ครึ่ง	๒,๙๕๖	๔,๙๒๒	๔,๙๒๒	๘๐๐	๓,๙๓๘

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง ข้อมูล ณ เดือนเมษายน ๒๕๖๘

๒.๔.๒ ด้านการปศุสัตว์ของจังหวัด

ตารางที่ ๒๖ สถานการณ์ด้านการปศุสัตว์ของจังหวัดลำปาง

ลำดับ	ชนิดสัตว์	จำนวนเกษตรกร (ราย)	จำนวน (ตัว)	ผลผลิต (ตัว/ฟอง/กก.)
๑	ไก่พื้นเมือง	๔๐,๗๒๙	๑,๔๓๔,๐๙๒	๒,๘๖๘,๑๘๔ ตัว
๒	ไก่ไข่	๑,๔๘๑	๑,๓๖๘,๖๑๕	๓๙๙,๖๕๓,๕๘๐ ฟอง
๓	ไก่เนื้อ	๒๐๗	๒,๗๖๗,๔๙๘	๑๓,๘๓๗,๔๙๐ ตัว
๔	สุกร	๒,๖๔๒	๑๖๙,๑๗๘	๒๖๒,๓๕๕ ตัว
๕	โคเนื้อ	๑๔,๗๗๗	๑๕๒,๘๕๒	๔๓,๓๐๘ ตัว
๖	โคนม (น้ำนมดิบ)	๒๓	๑,๔๗๔	๒๑๖,๕๒๐ กก.
๗	กระบือ	๑,๖๙๙	๑๖,๖๙๔	๒,๑๐๔ ตัว

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลำปาง

สถานการณ์การผลิตและราคาสินค้าเกษตรที่สำคัญ

การเลี้ยงสัตว์ ส่วนใหญ่เลี้ยงลักษณะรายย่อยในท้องที่ ๑๓ อำเภอ มีลักษณะการเลี้ยงหลากหลาย และเลี้ยงภายในครัวเรือน เช่น เลี้ยงไก่พื้นเมือง ควบคู่กับการโคเนื้อลูกผสมพื้นเมือง สุกร เป็นต้น สำหรับการเลี้ยงไก่เนื้อ ไก่ไข่ จะอยู่ในรูปแบบการเลี้ยงลักษณะระบบฟาร์ม ในท้องที่อำเภอเมืองลำปาง แจ้ห่ม แม่ทะ เกาะคา เสริมงาม และอำเภอสบปราบ ลักษณะรับจ้างหรือสัญญาประกันระหว่างเกษตรกรกับตัวแทนบริษัท ซีพีเอฟ (ประเทศไทย) จำกัด บริษัท เบทาโกรภาคเหนือ อุตสาหกรรม จำกัด บริษัท แก้วไก่ บริษัท หมูอินเตอร์ บริษัท RPM และกลุ่มอิสระ

สำหรับการเลี้ยงสุกร เป็นการเลี้ยงลักษณะฟาร์มในท้องที่อำเภอเมืองลำปาง ห้างฉัตร แม่ทะ เกาะคา และอำเภอเสริมงาม แนวโน้มการเลี้ยงของเกษตรกรรายย่อยลดลงอย่างต่อเนื่อง มีรายละเอียดดังนี้

๑. โก๋พื้นเมือง จำหน่ายในตลาดชุมชนในจังหวัด ร้อยละ ๙๐ และจำหน่ายภายนอกพื้นที่ จังหวัดผ่านพ่อค้าคนกลางจากจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดเชียงราย ร้อยละ ๑๐

๒. โก๋ไข่ การเลี้ยงเป็นลักษณะฟาร์มใหญ่ โดยบริษัทต่างๆ เข้ามาเป็นผู้ส่งเสริมการผลิต และรับซื้อ จำหน่ายภายในจังหวัด ร้อยละ ๒๐ จำหน่ายภายในพื้นที่จังหวัดภาคเหนือ ๑๖ จังหวัด ร้อยละ ๘๐

๓. โก๋เนื้อ การเลี้ยงเป็นลักษณะฟาร์มใหญ่โดยบริษัทต่าง ๆ เป็นผู้ส่งเสริมการผลิตและรับซื้อ จำหน่ายภายในจังหวัด ร้อยละ ๒๐ จำหน่ายภายนอกจังหวัด ร้อยละ ๘๐

๔. สุกกร การเลี้ยงเป็นลักษณะฟาร์มใหญ่โดยบริษัทต่างๆ เป็นผู้ส่งเสริมการผลิตและรับซื้อจำหน่ายภายในจังหวัด ร้อยละ ๓๐ จำหน่ายภายนอกจังหวัด ร้อยละ ๗๐

๕. โคเนื้อ การเลี้ยงลักษณะรายย่อย เพื่อผลิตจำหน่าย มีพ่อค้าคนกลางในชุมชนและต่างจังหวัด มีตลาดนัดซื้อขายหมุนเวียน ซื้อขายภาคเหนือ ภาคกลาง อีสาน จำหน่ายภายในจังหวัด ร้อยละ ๔๐ ภายนอกจังหวัด ๖๐

๖. กระบือ จำหน่าย ตลาดนัดโค - กระบือ ตำบลลำปางหลวง อำเภอเกาะคาทุกวันจันทร์ โดยจำหน่ายภายในจังหวัด ร้อยละ ๖๐ และจำหน่ายภายนอกจังหวัด ได้แก่ ภาคเหนือภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ ๔๐

๒.๔.๓ ด้านการประมงของจังหวัด

การประมง จังหวัดลำปางมีพื้นที่ทำการประมงทั้งสิ้น ๕,๖๐๖.๐๕ ไร่ มีฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ๑๒,๓๖๔ ราย แบ่งเป็นฟาร์มเลี้ยง ๑๒,๓๔๓ ราย และโรงเพาะฟัก ๒๑ ราย ชนิดสัตว์น้ำ เช่น ปลานิล ปลาดุก ปลาตะเพียน ปลาไน กบ ปลายี่สก ปลาสวาย ปลาช่อน ปลานวลจันทร์ ปลาจาระเม็ดน้ำจืด ปลาหมอเทศ ปลาหมอไทย ปลากด ปลาแรด ปลาชะโด และปลาอื่น ๆ

ตารางที่ ๒๗ สถานการณ์ด้านการประมงของจังหวัดลำปาง

ชนิดสัตว์น้ำ	จำนวนเกษตรกร (ครัวเรือน)	พื้นที่เลี้ยงสัตว์น้ำ (ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	ผลผลิต (กก.)
๑. ปลานิล	๘,๑๑๔	๓,๘๖๔.๒๑	๒๑๙	๘๔๖,๐๐๐
๒. ปลาดุก	๒,๘๔๘	๑,๑๑๒.๖๕	๓๐๑	๓๓๕,๒๒๐

๒.๔.๔ ข้อมูลสินค้าเกษตรที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

ข้าวแต๋น ลำปาง หนึ่งในสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ประเทศไทย ข้าวแต๋น เป็นข้าวเหนียวห่อกรอบ รวดด้วยน้ำอ้อย ขนบโบราณของคนเมือง ข้าวแต๋นเป็นภูมิปัญญาชาวบ้าน เป็นการถนอมอาหารของคนล้านนา ข้าวแต๋นลำปางจะมีรสชาติที่เป็นเอกลักษณ์ คือ หวาน หอม กรอบ

จังหวัดลำปางมีผู้ผลิตและผู้ประกอบการที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ข้าวแต๋นลำปาง จำนวน ๑๒ ราย ดังนี้

๑. หสม. ข้าวแต๋นธานี ต.บ้านเป้า อ.เมืองลำปาง
๒. หจก. ทวีพรรณ โปรดัคส์ ต.นาแก้ว อ.เกาะคา
๓. บจก. ทองอำไพ ควอลิตี้ฟู้ด ต.บ้านเป้า อ.เกาะคา
๔. ไทยนิวเทรียนท์ฟู้ดส์ (ลำปาง) ต.บ้านเป้า อ.เมืองลำปาง
๕. ข้าวแต๋นบุญทวี ต.บ้านเป้า อ.เมืองลำปาง

๖. ข้าวแต่น้ำแดงโมแม่บัวจันทร์ ต.บ้านเป้า อ.เมืองลำปาง
๗. ข้าวแต่น้ำดำไฟ ต.บ้านเป้า อ.เมืองลำปาง
๘. บจก. ข้าวแต่น้ำดำ ๙๙๙ ต.บ้านเป้า อ.เมืองลำปาง
๙. หจก. ข้าวแต่น้ำเสปียง ต.บ้านเป้า อ.เมืองลำปาง
๑๐. จิรวัดน์ข้าวแต่น้ำ ต.เกาะคา อ.เกาะคา
๑๑. ข้าวแต่น้ำไรทอง ต.เกาะคา อ.เกาะคา
๑๒. ข้าวแต่น้ำล้านนาไทย ต.เกาะคา อ.เกาะคา

ขามไก่อำปาง ลักษณะเด่น คือ ผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา ประเภทเครื่องใช้บนโต๊ะอาหาร ที่ผลิตขึ้นในจังหวัดลำปาง มีลักษณะเฉพาะถิ่นที่โดดเด่นทั้งกระบวนการผลิตและลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดลำปาง โดยมีลวดลายไก่อ่ ดอกโบตั๋น และต้นกล้วยจากการวาดมือ สมาคมเครื่องปั้นดินเผาอำปาง ๑๑๑/๔ ถนนพหลโยธิน ตำบลสวนดอก อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

ส้มเกลี้ยงลำปาง หรือ Lampang Sweet Orange หรือ Som Klieng Lampang ลักษณะเด่น คือ ส้มเกลี้ยงที่มีผลทรงกลมถึงแป้น ผิวเปลือกเรียบ ค่อนข้างหนา เปลือกไม่ล่อน เมื่อสุกผิวจะมีสีเขียวอมเหลือง มีตุ่มน้ำมันเล็กๆ กระจายรอบผล เนื้อผลมีสีขาวอมเหลืองถึงสีเหลืองอ่อน รสชาติหวานมีขนาดเล็ก ฉ่ำน้ำ รสชาติหวานอมเปรี้ยวมีกลิ่นหอมเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ผลิตในพื้นที่อำเภอเถิน ๕ ตำบล ได้แก่ ตำบลแม่ถอด ตำบลแม่ปะ ตำบลล้อมแรด ตำบลเถินบุรี ตำบลแม่วะ และอำเภอแม่พริก ๓ ตำบล ได้แก่ ตำบลแม่ปู ตำบลพระบาทวังตวง และตำบลแม่พริก ของจังหวัดลำปาง

ที่มา: สำนักงานพาณิชย์จังหวัดลำปาง

สินค้าเกษตร/สินค้าเกษตรแปรรูปสำคัญ

สินค้าเด่นของจังหวัดลำปาง ได้แก่

๑. ข้าวอินทรีย์ ลักษณะเด่น ข้าวหอมใบเตย พื้นที่ปลูกอำเภอเมืองลำปาง จำนวน ๒๐ ไร่ ผลผลิต ๒๐ ตัน
๒. ข้าวอินทรีย์ ลักษณะเด่น ข้าวมะลิแดง พื้นที่ปลูกอำเภอเถิน จำนวน ๖๐ ไร่ ผลผลิต ๓.๖๐ ตัน
๓. ข้าวอินทรีย์ ลักษณะเด่น ข้าวไรซ์เบอร์รี่ ข้าวขาวดอกมะลิ ๑๐๕ ข้าวมะลิแดง พื้นที่ปลูกอำเภอแม่พริก จำนวน ๑๙๓.๗๕ ไร่ ผลผลิต ๖ ตัน
๔. ข้าว GAP ลักษณะเด่น ข้าวกล้อง ข้าวไรซ์เบอร์รี่ ข้าวทับทิมชุมแพ พื้นที่ปลูกอำเภอห้างฉัตร จำนวน ๑๘๐ ไร่ ผลผลิต ๑๐๐ ตัน
๕. ข้าว ลักษณะเด่น ข้าวกล้อง ข้าวไรซ์เบอร์รี่ ข้าวสายน้ำแร่แจ้ซ้อน พื้นที่ปลูกอำเภอเมืองปาน จำนวน ๘ ไร่ ผลผลิต ๓.๖ ตัน
๖. สับปะรด GAP ลักษณะเด่น สับปะรด GAP เกษตรกร จำนวน ๓๑๗ ราย พื้นที่ปลูกอำเภอเมืองลำปาง และอำเภอแจ้ห่ม จำนวน ๑,๘๒๙ ไร่
๗. ส้มเกลี้ยง GAP ลักษณะเด่น น้ำส้มเกลี้ยง เกษตรกร จำนวน ๒๑๗ ราย พื้นที่ปลูกอำเภอแม่พริก และอำเภอเถิน จำนวน ๓๓๓ ไร่

ที่มา: สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง

๒.๔.๕ ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตร

๑. การรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร เกษตรอินทรีย์ของจังหวัดลำปาง เกษตรกรจำนวน ๗๖ ราย ๗๖ แปลง พื้นที่การทำเกษตรอินทรีย์ รวมทั้งหมด ๓๖๙.๓๑ ไร่ ประกอบด้วย ๑) ข้าวอินทรีย์ เกษตรกร ๒๐ ราย พื้นที่รับรองมาตรฐาน ๑๐๙.๗๕ ไร่ และ ๒) พืชอาหารอินทรีย์ เกษตรกร ๕๖ ราย พื้นที่รับรองมาตรฐาน ๒๕๙.๕๖ ไร่

ตารางที่ ๒๘ การรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร (เกษตรอินทรีย์)

ชนิดสินค้า	จำนวน		จำนวน (ไร่)
	ราย	แปลง	
๑) ข้าว	๒๐	๒๘	๑๐๙.๗๕
- รับรองมาตรฐานแบบรายเดี่ยว	๒๐	๒๘	๑๐๙.๗๕
๒) พืชอาหาร	๕๖	๕๖	๒๕๙.๕๖
- ปรับเปลี่ยน	๒๐	๒๐	๓๙.๑๔
- รับรองมาตรฐาน	๓๖	๓๖	๒๒๐.๔๒
รวมทั้งสิ้น	๗๖	๗๖	๓๖๙.๓๑

ที่มา: ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรลำปาง

๒. การรับรองมาตรฐาน GAP เกษตรกรทั้งหมด ๓,๐๗๖ ราย ๕,๖๓๔ แปลง/ฟาร์ม พื้นที่ทั้งหมด ๑๑,๔๘๒ ไร่ ประกอบด้วย ๑) ด้านพืชอาหาร เกษตรกร ๒,๕๓๗ ราย ๕,๐๙๕ แปลง พื้นที่ ๘,๖๗๒ ไร่ ๒) ด้านข้าว เกษตรกร ๑๔๖ ราย พื้นที่ ๒,๖๘๙.๒๕ ไร่ ๓) ด้านประมง เกษตรกร จำนวน ๙๗ ราย/ฟาร์ม พื้นที่ ๑๒๑.๐๕ ไร่ และ ๔) ด้านปศุสัตว์ เกษตรกร จำนวน ๒๙๖ ราย/ฟาร์ม

ตารางที่ ๒๙ การรับรองมาตรฐาน GAP

ชนิดสินค้า	จำนวนเกษตรกร (ราย)	จำนวนแปลง (แปลง/ฟาร์ม)	จำนวน (ไร่)
๑) พืชอาหาร	๒,๕๓๗	๕,๐๙๕	๘,๖๗๒
๒) ข้าว GAP	๑๔๖	๑๔๖	๒,๖๘๙.๒๕
- GAP รายเดี่ยว	๒	๒	๑๓.๕๐
- GAP Seed (กลุ่ม)	๑๒	๑๒	๓๒.๐๐
- GAP Grain (กลุ่ม)	๑๓๒	๑๓๒	๒,๖๔๓.๗๕
๓) ประมง GAP	๙๗	๙๗	๑๒๑.๐๕
๔) ปศุสัตว์	๒๙๖	๒๙๖	-
- ไก่ไข่	๓๓	๓๓	-
- ไก่เนื้อ	๙๒	๙๒	-
- สุกร	๑๔๕	๑๔๕	-
- โคเนื้อ	๑๕	๑๕	-
- ผึ้ง	๑๐	๑๐	-
- ปางช้าง	๑	๑	-
รวม	๓,๐๗๖	๕,๖๓๔	๑๑,๔๘๒.๓๐

ที่มา: ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรลำปาง สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลำปาง สำนักงานประมงจังหวัดลำปาง

๒.๔.๖ สินค้า OTOP ของจังหวัด

ตารางที่ ๓๐ สินค้า OTOP ๑๐ อันดับแรกของจังหวัด

สินค้า	กลุ่มเกษตรกรที่ผลิต	แหล่งรับซื้อวัตถุดิบ	การสนับสนุนของ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๑. กาแฟคั่วคั่วขี้หนู	ไร่ปางมะโอ ตำบลวังเงิน อำเภอแม่ทะ	เกษตรกรผลิตเอง	
๒. ข้าวไรซ์เบอร์รี่แจ้ซ้อน	กลุ่มข้าวทิพย์ร่มโพธิ์ ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน	กลุ่มเกษตรกรผลิตเอง	- ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ลำปาง ได้ตรวจรับรอง มาตรฐานข้าวอินทรีย์ - สำนักงานเกษตรและ สหกรณ์จังหวัดลำปาง สนับสนุนบรรจุภัณฑ์
๓. กาแฟอาราบิก้า คั่วเมล็ด	สุวรรณการ์เด็น ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน	เกษตรกรผลิตเอง	สำนักงานเกษตร จังหวัดลำปาง สนับสนุน เครื่องกะเทาะเปลือก กาแฟ
๔. ใส่อ้วสมุนไพรมะพร้าว แหล่งรับซื้อวัตถุดิบ	ใส่อ้วสมุนไพรมะพร้าว ตำบลชมพู อำเภอเมืองลำปาง	ร้านขายส่งปลาเนื้อที่ ชุดสำเร็จแล้วเพื่อมา ทำใส่อ้ว เครื่อง สมุนไพรซื้อจาก เกษตรกรในพื้นที่และ ตลาดในชุมชน	
๕. ลูกชิ้นหมูตรา อรรธวัฒน์	ลูกชิ้น - หมูยอ อรรธวัฒน์ ตำบลชมพู อำเภอเมืองลำปาง	ฟาร์มในพื้นที่อำเภอเมือง	
๖. น้ำพริกกรอบ สมุนไพร	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร บ้านเมะหลวง ตำบลแม่เมะ อำเภอแม่เมะ	กลุ่มสหกรณ์ การเกษตร แม่เมะพัฒนาจำกัด	
๗. น้ำพริกตาแดง (ตำรับล้านนา)	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สันป่าสัก (น้ำพริกตาแดง) ตำบลใหม่พัฒนา อำเภอเกาะคา	ตลาดในพื้นที่ อำเภอเกาะคา ตลาดชุมชน และตลาดในจังหวัด	
๘. ข้าวแต่น้ำแดงโม หน้าอ้อย-งา	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ลำปางหลวง ตำบลลำปางหลวง อำเภอเกาะคา	ซื้อข้าว จากโรงสี ในพื้นที่อำเภอเกาะคา	

สินค้า	กลุ่มเกษตรกรที่ผลิต	แหล่งรับซื้อวัตถุดิบ	การสนับสนุนของ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๙.ไข่เค็มเสริมไอโอดีน	กลุ่มแม่บ้านบ้านมั่ว ตำบลทุ่งงาม อำเภอเสริมงาม	ตลาดชุมชน ในพื้นที่ และ ตลาดในจังหวัด	
๑๐.ขมิ้นชันแคปซูล ผู้ประกอบการ/กลุ่ม	สหกรณ์การเกษตร สมุนไพร่ตำบลแม่มอก จำกัด ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน	สหกรณ์ฯ ผลิตเอง	สำนักงานสหกรณ์ จังหวัดลำปางกำกับ ติดตามกระบวนการ ผลิตสมุนไพร

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดลำปาง สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง สำนักงานเกษตร
จังหวัดลำปาง สำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำปาง และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง

๔.๗ การเพาะปลูกและผลผลิตเก็บเกี่ยวรายเดือนของสินค้าเกษตรของจังหวัด

ตารางที่ ๓๑ ข้อมูลการเพาะปลูกและร้อยละผลผลิตเก็บเกี่ยวรายเดือนของสินค้าเกษตรของจังหวัด

หน่วย : ร้อยละ

ชนิดสินค้า	ปี ๒๕๖๗												ปี ๒๕๖๘											
	มค	กพ	มีค	เมย	พค	มิย	กค	สค	กย	ตค	พย	ธค	มค	กพ	มีค	เมย	พค	มิย	กค	สค	กย	ตค	พย	ธค
พืชไร่																								
๑.ข้าวนาปี																								
ช่วงเวลาการเพาะปลูก																								
ช่วงเวลาการออกผลผลิต (ร้อยละ)											๕๐	๕๐												
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์																								
ช่วงเวลาการเพาะปลูก																								
ช่วงเวลาการออกผลผลิต (ร้อยละ)				๓๕	๖๕						๖๐	๔๐												
มันสำปะหลังโรงงาน																								
ช่วงเวลาการเพาะปลูก																								
ช่วงเวลาการออกผลผลิต (ร้อยละ)													๒๐	๖๐	๒๐									
สับปะรดโรงงาน																								
ช่วงเวลาการเพาะปลูก																								
ช่วงเวลาการออกผลผลิต (ร้อยละ)																		๔๑	๓๕	๒๔				

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง

๒.๕ สถาบันเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๒.๕.๑ ประเภทสหกรณ์และจำนวนสมาชิก

ตารางที่ ๓๒ ประเภทสหกรณ์และจำนวนสมาชิก

ประเภทสหกรณ์	จำนวน (สหกรณ์)	สมาชิก (ราย)
๑. สหกรณ์ภาคการเกษตร		
๑.๑ สหกรณ์การเกษตร	๓๖	๑๐๗,๖๑๒
๑.๒ สหกรณ์นิคม	๑	๑,๙๗๖

ประเภทสหกรณ์	จำนวน (สหกรณ์)	สมาชิก (ราย)
๒. สหกรณ์นอกภาคการเกษตร		
๒.๑ สหกรณ์ออมทรัพย์	๑๐	๒๑,๙๖๑
๒.๒ สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน	๒๓	๑๔,๒๗๙
๒.๓ สหกรณ์บริการ	๑๐	๑,๓๙๗
๒.๔ สหกรณ์ร้านค้า	๒	๒,๑๕๐
๒.๕ สหกรณ์ประมง	-	-
รวม	๘๕	๑๔๙,๓๗๕

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำปาง

๒.๕.๒ กลุ่มเกษตรกรจังหวัดลำปาง

ตารางที่ ๓๓ จำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรจังหวัดลำปาง

อำเภอ	กลุ่มเกษตรกร		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน	
	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก
เกาะคา	๑๒	๖๖๔	๑๒	๑๒๐	๒	๒๓	๕๖	๙๔๐
งาว	๓	๑๓๖	๘	๘๙	๕	๕๒	๑๖๒	๑,๖๔๙
แจ้ห่ม	๕	๒๙๙	๑๐	๑๐๐	๕	๑๔๖	๙๔	๑,๖๙๓
เถิน	๓	๒๕๐	๙	๑๓๑	๓	๕๔	๘๖	๑,๕๐๑
เมืองปาน	๑	๗๗	๑๓	๑๗๑	๑	๒๒	๙๐	๑,๑๐๔
เมืองลำปาง	๕	๓๘๐	๒๕	๓๒๙	๕	๑๕๖	๑๕๓	๒,๔๔๖
แม่ทะ	๓	๔๑๒	๑๔	๑๘๗	๒	๒๕	๑๕๒	๒,๐๑๘
แม่พริก	๐	๐	๑๒	๑๗๓	๖	๑๔๓	๔๕	๗๕๑
แม่เมะ	๓	๕๗๓	๒๑	๒๑๐	๖	๑๐๓	๒๑๕	๒,๒๗๔
วังเหนือ	๓	๒๔๕	๑๒	๑๔๐	๗	๑๐๕	๑๘๕	๒,๕๙๓
สบปราบ	๕	๕๕๓	๑๕	๑๕๘	๔	๗๓	๔๗	๖๒๒
เสริมงาม	๔	๑๘๒	๔๓	๖๗๔	๕	๑๒๘	๓๕	๕๑๖
ห้างฉัตร	๑๑	๑,๒๕๗	๑๕	๑๖๑	๔	๙๖	๙๐	๑,๗๘๒
รวม	๕๘	๕,๑๐๑	๒๐๙	๒,๖๔๓	๕๕	๑,๑๒๖	๑,๔๑๐	๑๙,๘๘๙

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง และสำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำปาง

๒.๖ ข้อมูลจำนวนอาสาสมัครเกษตรของจังหวัด
ตารางที่ ๓๔ จำนวนอาสาสมัครเกษตรของจังหวัดลำปาง

อำเภอ	ครู บัญชี	หมอดิน อาสา	ประมง อาสา	เศรษฐกิจ การเกษตร อาสา	ครูยาง	อาสาสมัคร ปฎิรูปที่ดิน เพื่อ เกษตรกรรม	อาสา ปลูก พืช	อาสา ฝน หลวง	อาสา สมัคร สหกรณ์	อาสา สมัคร ชลประทาน	ชาวนา อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สารวัตร เกษตร อาสา	ไหม อาสา
เมืองลำปาง	๑๒	๑๖๕	๗	๒	๑	๑๔	๓๙	๑๘	๓๓	๓	๖๒๓	๒๓๘	๐	๐
ห้างฉัตร	๘	๗๕	๖	๑	๒	๔	๓๘	๕	๕	๗	๑๖๖	๑๓๖	๓๐	๑
เกาะคา	๖	๗๘	๑๐	๒	๑	๑๐	๓๗	๒๒	๗	-	๒๔๓	๑๓๔	๐	๐
เสริมงาม	๑	๔๒	๓	๑	๐	๑๑	๔๙	๙	๐	๓	๑๕๕	๑๐๗	๔๕	๑
สบปราบ	๓	๕๒	๕	๑	๐	๙	๓๓	๖	๔๗	๖	๑๔๖	๔๖	๑๕	๐
เถิน	๔	๙๙	๙	๑	๐	๑๕	๒๙	๘	๓	๒	๓๐๕	๒๕๘	๓๐	๒
แม่พริก	๔	๓๔	๗	๑	๐	๗	๒๒	๓	๖	๑	๑๑๑	๖๔	๐	๐
แม่เมาะ	๔	๔๓	๒	๑	๐	๙	๓๙	๑๐	๖	-	๑๐๑	๗๖	๐	๑
แม่ทะ	๙	๙๙	๙	๑	๐	๑๖	๒๓	๔	๓	๑	๒๙๓	๑๐๓	๓๐	๐
เมืองปาน	๓	๕๖	๕	๑	๒	๑๓	๒๐	๔	๐	-	๒๐๐	๕๘	๐	๐
แจ้ห่ม	๗	๗๐	๑๒	๑	๒	๑๒	๔๕	๕	๖	-	๒๑๘	๖๖	๐	๑
วังเหนือ	๓	๘๗	๑	๑	๕	๒๕	๑๘	๑๑	๔	-	๓๑๖	๑๔๘	๓๐	๐
งาว	๒	๑๐๐	๑๒	๑	๑	๑๖	๖๕	๘	๐	๑	๒๘๔	๘๕	๓๐	๐
รวม	๖๖	๑,๐๐๐	๘๘	๑๕	๑๔	๑๖๑	๔๕๗	๑๑๓	๑๒๐	๒๔	๓,๑๙๔	๑,๕๑๙	๒๑๐	๖

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปางและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๗ จำนวนประชาชนชาวบ้านของจังหวัดภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่
โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ ๓๕ จำนวนประชาชนชาวบ้านแยกรายอำเภอ

ลำดับที่	อำเภอ	จำนวน(ราย)
๑	แจ้ห่ม	๑
๒	งาว	๑
๓	แม่เมาะ	๑

ที่มา : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง

๒.๘ ข้อมูลด้านการเกษตรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ข้อมูล Smart Farmer, Young Smart Farmer, แหล่งแปรรูป, แหล่งกระจายสินค้า ฯลฯ

ตารางที่ ๓๖ ข้อมูล Smart Farmer, Young Smart Farmer จังหวัดลำปาง

อำเภอ	Smart Farmer (ราย)	Young Smart Farmer (ราย)
เมืองลำปาง	๕๙๔	๕๐
เกาะคา	๓๗๘	๑๕
แจ้ห่ม	๓๐๑	๑๕

อำเภอ	Smart Farmer (ราย)	Young Smart Farmer (ราย)
ห้างฉัตร	๔๗๑	๑๖
สบปราบ	๓๗๔	๒๐
เสริมงาม	๓๓๑	๒๑
แม่พริก	๕๐๐	๑๑
แม่เมะ	๔๒๑	๑๔
แม่ทะ	๔๗๗	๒๖
วังเหนือ	๔๘๐	๒๖
เถิน	๔๙๓	๑๐
งาว	๓๘๓	๒๓
เมืองปาน	๓๘๓	๓๒
รวม	๕,๕๘๖	๒๗๙

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง

ส่วนที่ ๓

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกจังหวัด ที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จะนำมาเป็นพื้นฐานในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ตามเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์

ตารางที่ ๓๗ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (S : Strength - จุดแข็ง)

ลำดับที่	จุดแข็ง (S)
๑	ที่ตั้งของจังหวัด อยู่กึ่งกลางของภาคเหนือเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สามารถพัฒนาเป็นศูนย์กลางในการเชื่อมโยงเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบนและตอนล่าง สามารถเชื่อมโยงระบบการขนส่งในรูปแบบต่างๆ มีแนวโน้มเป็น Logistics Hub และพัฒนาระบบรางให้เกิด Container Yard เหมาะสมสำหรับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในรูปแบบ Farm to table
๒	หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม ในจังหวัดลำปาง มีการบูรณาการประสานความร่วมมือในการพัฒนาเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร Smart Farmer/Young Smart Farmer และอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)
๓	มีแหล่งน้ำต้นทุนด้านการเกษตรที่ดีและมีการพัฒนาแหล่งน้ำอย่างต่อเนื่อง
๔	มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หลัก ระดับอำเภอ จำนวน ๑๓ อำเภอ และศูนย์ ศพก.เครือข่าย ในท้องที่ตำบล จำนวน ๒๔๗ ศูนย์ และเชื่อมโยงประสานงานกับศูนย์ AIC จังหวัดลำปาง
๕	มีศูนย์เรียนรู้การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักทฤษฎีใหม่ โคก หนอง นา กระจายอยู่ในพื้นที่ ๑๓ อำเภอ ที่เป็นแหล่งเรียนรู้
๖	มีสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่สามารถเป็นแหล่งความรู้และพัฒนานวัตกรรมสร้างสรรค์ด้านการเกษตร ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลล้านนา ลำปาง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์ลำปาง และมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ศูนย์ลำปาง

จุดแข็ง ที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนา ได้แก่

ภูมิศาสตร์เชิงยุทธศาสตร์ ลำปางตั้งอยู่ใจกลางภาคเหนือ เหมาะต่อการพัฒนาเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ (Land Logistics Hub) และรองรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในรูปแบบ Farm Stay หรือ Farm to Table ที่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมได้อย่างยั่งยืน

ความเข้มแข็งของเครือข่ายภาคี การบูรณาการระหว่างภาครัฐ เอกชน ชุมชน และประชาสังคม โดยมียุทธศาสตร์ Smart Farmer, Young Smart Farmer และอาสาสมัครเกษตร เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนและถ่ายทอดองค์ความรู้แบบมีส่วนร่วมในระดับพื้นที่

โครงสร้างพื้นฐานด้านแหล่งน้ำและศูนย์เรียนรู้ มีแหล่งน้ำต้นทุนรองรับการเกษตร และมีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หลัก และศูนย์เรียนรู้การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักทฤษฎีใหม่ โคก หนอง นา ครอบคลุมทุกอำเภอ รวมถึงศูนย์ AIC ที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางด้านข้อมูล นวัตกรรม และการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่เกษตรกร

ฐานวิชาการและนวัตกรรม มีมหาวิทยาลัยหลายแห่งในพื้นที่ ทำให้เกิดการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ด้านเกษตรกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในด้านเกษตรอัจฉริยะ เกษตรอินทรีย์ และระบบอาหารปลอดภัย ซึ่งช่วยยกระดับศักยภาพของพื้นที่เข้าสู่ระบบเศรษฐกิจ BCG อย่างยั่งยืน

ตารางที่ ๓๘ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (W : Weakness - จุดอ่อน)

ลำดับที่	จุดอ่อน (W)
๑	ในการเชื่อมโยงข้อมูลด้านการเกษตรระหว่างหน่วยงานยังขาดฐานข้อมูลหลัก (Big Data) ด้านเกษตรระดับจังหวัดที่เกษตรกรสามารถเข้าถึงข้อมูลและนำไปใช้ประโยชน์อย่างสะดวกรวดเร็ว
๒	เกษตรกรส่วนใหญ่ทำการเกษตรแบบเชิงเดี่ยว การทำเกษตรผสมผสาน/เกษตรทฤษฎีใหม่ ยังไม่ได้รับการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ จึงได้รับความนิยมน้อย เกษตรกรจึงมีความเสี่ยงของรายได้จากการประกอบอาชีพ มีความรู้และความเข้าใจในการใช้ปัจจัยการผลิตอย่างถูกต้องน้อย มีความรู้ด้านเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืช การบริหารจัดการก่อนและหลังการเก็บเกี่ยว เทคโนโลยีการใช้น้ำให้มีประสิทธิภาพ การแปรรูป การเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร และการตลาดน้อย ส่งผลให้ผลผลิตขาดคุณภาพ ปริมาณผลผลิตน้อย และราคาตกต่ำ
๓	เกิดการเชื่อมโยงผู้ประกอบการและเกษตรกร (ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ) เพื่อวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับกำลังการผลิตน้อย ส่งผลให้การซื้อขายผลผลิตทางการเกษตรไม่เป็นธรรม
๔	ภาครัฐสนับสนุนให้เกิดโรงงานแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรที่ได้มาตรฐานในชุมชนน้อย
๕	เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจ ด้านการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรน้อย
๖	เกษตรกรขาดความรู้และความเข้าใจในการทำเกษตรพันธสัญญา ส่งผลให้เกษตรกรเสียเปรียบ
๗	ขาดระบบขนส่งสินค้าการเกษตรที่ดี (Logistic and Cold chain system) และขาดศูนย์รวบรวมผลผลิตทางการเกษตรที่มีขนาดใหญ่
๘	มีการพัฒนาถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมทางการเกษตรน้อย รวมถึงการคัดเลือกพันธุ์พืชและสัตว์ที่ดีเหมาะสมกับพื้นที่และทนทานต่อโรค

จุดอ่อน ที่เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนา ได้แก่

ระบบข้อมูลเกษตร (Agri Big Data) ยังไม่สมบูรณ์ แม้หลายหน่วยงานจะเริ่มพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการเกษตร แต่การจัดเก็บข้อมูลยังขาดความเป็นระบบและไม่สามารถบูรณาการได้ในระดับจังหวัด ส่งผลให้เกษตรกรไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลที่จำเป็น เช่น ราคาตลาด พยากรณ์อากาศ เทคโนโลยีการผลิต และแผนการปลูกพืชอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการตัดสินใจทางการเกษตรในยุคดิจิทัล

การทำเกษตรเชิงเดี่ยวเป็นหลัก รูปแบบการเกษตรส่วนใหญ่ในจังหวัดยังคงเป็นเกษตรเชิงเดี่ยว (Monoculture) ซึ่งแม้จะสะดวกต่อการจัดการ แต่กลับมีความเปราะบางต่อความผันผวน

ด้านเศรษฐกิจ ภัยธรรมชาติ และโรคพืช ทำให้เกษตรกรขาดความยืดหยุ่นในการรับมือกับความเสี่ยง และไม่สามารถกระจายรายได้จากแหล่งรายได้ทางการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขาดการเชื่อมโยงห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) การผลิตสินค้าเกษตรในจังหวัดลำปาง ยังขาดการเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบระหว่าง ต้นน้ำ-กลางน้ำ-ปลายน้ำ ทำให้เกิดช่องว่างในการวางแผนการผลิตตามความต้องการของตลาด เกิดความซ้ำซ้อนของผลผลิตและปัญหาราคาตกต่ำ อีกทั้งเกษตรกรจำนวนมากยังอยู่ในฐานะผู้ผลิตวัตถุดิบ (Raw Material Supplier) ไม่สามารถต่อรองราคาได้อย่างเป็นธรรม

ข้อจำกัดด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาปรับใช้ในภาคเกษตร ยังอยู่ในวงจำกัด ทั้งด้านเครื่องมือ เครื่องจักร การบริหารจัดการหลังการเก็บเกี่ยว ไปจนถึงการแปรรูป สินค้า ส่งผลให้สินค้าเกษตรจำนวนมากยังอยู่ในรูปแบบดั้งเดิม ไม่สามารถเพิ่มมูลค่าและสร้างความแตกต่างได้ในเชิงพาณิชย์ ส่งผลต่อขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งในระดับประเทศและสากล

ขาดระบบโลจิสติกส์และศูนย์รวบรวมผลผลิตขนาดใหญ่ จังหวัดลำปางยังไม่มี ศูนย์รวบรวมและกระจายสินค้าเกษตร (Agri Distribution Center) ขนาดใหญ่ รวมถึงขาดระบบโลจิสติกส์เฉพาะทาง เช่น Cold Chain Logistics สำหรับสินค้าเกษตรสดและแปรรูป ทำให้การจัดเก็บ ขนส่ง และกระจายสินค้าไม่เป็นระบบ ส่งผลให้คุณภาพของผลผลิตลดลงและไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของตลาดสมัยใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ ๓๙ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (O : Opportunity - โอกาส)

ลำดับที่	โอกาส (O)
๑	หน่วยงานภาครัฐมีการพัฒนาการเพิ่มประสิทธิภาพผลิต และการตลาดออนไลน์มากขึ้น ช่วยเพิ่มช่องทางการตลาดให้แก่เกษตรกร เช่น วิสาหกิจชุมชน OTOP/SME/Start up/ Food Safety/เกษตรอินทรีย์ และเว็บไซต์ Fisherman Shop
๒	นโยบายของรัฐให้ความสำคัญกับ Food Safety/Organic Zoning/เกษตรแปลงใหญ่/ Smart Farmer และเศรษฐกิจพอเพียง มีความชัดเจนและขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง
๓	นโยบายรัฐบาลให้ความสำคัญกับมาตรฐานด้านความปลอดภัยของอาหาร มีการส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าสู่มาตรฐานการผลิตที่ดี สอดคล้องกับมาตรฐานแห่งชาติและมาตรฐานสากล เพื่อยกระดับสินค้าเกษตรให้เทียบเท่าระดับสากล
๔	New Mega Trends ทำให้ประชาชนนิยมบริโภคสินค้าเกษตรที่ได้มาตรฐานและปลอดภัย เพิ่มมากขึ้น กระแส Slow life เกิดกระแสการท่องเที่ยวเชิงเกษตร Home Stay/ Farm Stay ทำให้เกิดผู้ประกอบการเกษตรผลิตสินค้าและบริการที่สามารถเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรให้มากขึ้น
๕	มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น Smart Phone การเชื่อมโยงระบบอินเทอร์เน็ตเข้ากับทุกสิ่ง (IoT) ทำให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีการเกษตร และการจำหน่ายสินค้าการเกษตรผ่านตลาดออนไลน์
๖	ภาคเอกชน SME ระดับประเทศเข้ามาสนับสนุน เช่น SCG และการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
๗	เป็นจังหวัดนำร่องในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติภายใต้ BCG Model (สินค้าข้าวเหนียว ไม้ ครั่งและจามจุรี)

ลำดับที่	โอกาส (O)
๘	มีการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน โดยเน้นการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาผลิตพลังงาน เช่น ชังข้าวโพด มันสำปะหลัง เศษไม้ ฝั พางข้าว แกลบ และขี้เลื่อย
๙	มีโอกาสนในการเป็นศูนย์กลางขนส่งทางบกและจุดพักสินค้า Land Logistic Hub
๑๐	มีโอกาสนในการสร้างพันธมิตรในกลุ่มประเทศประชาคมอาเซียน AEC กลุ่มประเทศอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS) และกลุ่มประเทศเอเชียใต้ (BIMSTEC) และการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (NEC) ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคเหนือ Northern Economic Corridor : Creative LANNA
๑๑	เกษตรกรมีการปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตรที่เหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศและสภาพพื้นที่ มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ในการผลิตสินค้าเกษตร เพื่อให้ได้สินค้าเกษตรที่ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค
๑๒	มีแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่หลากหลายผ่านช่องทางจากสถาบันการเงิน ทั้งภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน

โอกาส ที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนา ได้แก่

การสนับสนุนเชิงนโยบายจากภาครัฐ ภาครัฐมีทิศทางเชิงนโยบายที่ชัดเจนในการส่งเสริมการเกษตรปลอดภัย (Food Safety), การผลิตแบบแปลงใหญ่ (Large-scale Farming), Smart Farmer, การจัดเขตเกษตรอินทรีย์ (Organic Zoning) และเศรษฐกิจฐานชีวภาพ (Bio-Economy) ซึ่งสอดคล้องกับแนวทาง BCG Economy Model และสามารถนำมาใช้เป็นกรอบในการพัฒนาเชิงพื้นที่ให้ลำปางเป็นจังหวัดนำร่องด้านเกษตรคุณภาพสูงที่ยั่งยืน

การเป็นจังหวัดนำร่องภายใต้โมเดล BCG ลำปางได้รับการผลักดันให้เป็นพื้นที่ต้นแบบในการขับเคลื่อน BCG Economy Model โดยใช้สินค้าเกษตรที่มีอัตลักษณ์เฉพาะ เช่น ข้าวเหนียว, ฝั, ครั่ง และจามจุรี เป็นสินค้าหลักในการสร้างมูลค่าเพิ่ม ทั้งในด้านการแปรรูป การท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการสร้างผลิตภัณฑ์จากทรัพยากรชีวภาพ ซึ่งสามารถพัฒนาเป็น เศรษฐกิจสร้างสรรค์เชิงพื้นที่ ได้อย่างมีศักยภาพ

แนวโน้มผู้บริโภคและกระแส Agri-tourism การเปลี่ยนแปลงของกระแสผู้บริโภคในยุค New Mega Trends ได้ส่งผลให้เกิดความนิยมในสินค้าเกษตรที่ปลอดภัย มีแหล่งที่มา และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวแนว Slow Life, Farm Stay และ Home Stay จึงกลายเป็นกลไกเสริมที่ช่วยเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรและส่งเสริมให้เกิดผู้ประกอบการเกษตรรายใหม่ที่พัฒนา สินค้าและบริการเชิงประสบการณ์ ซึ่งตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวยุคใหม่

การเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลและการตลาดออนไลน์ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี เช่น Smartphone, IoT, E-commerce ช่วยให้เกษตรกรเข้าถึงองค์ความรู้ด้านการผลิต เทคโนโลยีสมัยใหม่ และสามารถจำหน่ายสินค้าได้โดยตรงผ่านช่องทางออนไลน์ ลดต้นทุนการตลาดและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน อีกทั้งยังช่วยเชื่อมโยงกับเครือข่ายผู้บริโภคได้โดยตรงแบบ Real - Time

การสนับสนุนจากภาคเอกชนรายใหญ่และ SME การมีภาคีเครือข่ายจากภาคเอกชน เช่น SCG, กฟผ. และกลุ่ม SME ด้านเกษตร เข้ามามีบทบาทในพื้นที่จังหวัดลำปาง ทำให้เกิดการถ่ายทอด

เทคโนโลยี การลงทุนร่วม และการพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรผ่านกลไกความร่วมมือแบบ Public-Private-People Partnership (๔P) ส่งเสริมให้เกิดระบบเศรษฐกิจเกษตรที่ยืดหยุ่นและทันสมัยมากขึ้น

การพัฒนาเศรษฐกิจหมุนเวียนจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร จังหวัดลำปาง มีทรัพยากรชีวมวลจำนวนมากจากกิจกรรมการเกษตร เช่น ช้างข้าวโพด, มันสำปะหลัง, เศษไม้ไผ่, ฟางข้าว, แกลบ และขี้เลื่อย ซึ่งสามารถนำไปต่อยอดเพื่อผลิตพลังงานสะอาด และพัฒนาเป็นต้นแบบของ เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Agriculture) ช่วยลดของเสีย เพิ่มมูลค่า และลดปัญหาสิ่งแวดล้อมจากการเผาในที่โล่ง

การพัฒนาเป็นศูนย์กลางขนส่งสินค้า (Land Logistics Hub) ด้วยศักยภาพด้านภูมิศาสตร์และการเชื่อมโยงคมนาคม ลำปางมีโอกาสนในการพัฒนาเป็นจุดพักรถสินค้าและศูนย์กระจายสินค้าทางการเกษตรในระดับภูมิภาค (Land Logistics Hub) ซึ่งจะส่งผลต่อการลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์ และเพิ่มประสิทธิภาพในการขนส่งสินค้าทั้งภายในประเทศและส่งออก

การเชื่อมโยงเศรษฐกิจระดับภูมิภาคผ่านกลุ่มประเทศ AEC, GMS, BIMSTEC และ NEC ลำปางสามารถใช้โอกาสจากการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) และการเป็นส่วนหนึ่งของแผนการพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคเหนือ (NEC : Northern Economic Corridor – Creative LANNA) เพื่อขยายเครือข่ายพันธมิตรการค้าและการลงทุนในระดับภูมิภาค สร้างความสามารถในการแข่งขันในเวทีสากลได้อย่างยั่งยืน

การปรับตัวของเกษตรกรและการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เกษตรกรในพื้นที่มีแนวโน้มในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่และความต้องการของตลาดมากขึ้น พร้อมนำเทคโนโลยีการเกษตร (Precision Agriculture, Digital Farming) เข้ามาใช้ในการกระบวนการผลิต เพื่อเพิ่มคุณภาพ ลดต้นทุน และสร้างผลผลิตที่สอดคล้องกับมาตรฐานตลาดเป้าหมาย

การเข้าถึงแหล่งทุนเพื่อพัฒนาอาชีพเกษตรกร เกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำจากหลากหลายแหล่ง ทั้งจากภาครัฐ (ธ.ก.ส., กองทุนต่าง ๆ) รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน ซึ่งเป็นโอกาสสำคัญในการต่อยอดการผลิต พัฒนาเครื่องจักรกลทางการเกษตร และแปรรูปสินค้าเพื่อเพิ่มมูลค่า

ตารางที่ ๔๐ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (T : Threat - อุปสรรค)

ลำดับที่	อุปสรรค (T)
๑	การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ (Climate change) ส่งผลกระทบต่อการผลิตพืช ทั้งภัยแล้ง วาตภัย อุทกภัย โรคระบาดสัตว์ และโรคแมลงศัตรูพืชระบาด ทำให้ปริมาณผลผลิตลดลง และมีคุณภาพต่ำ
๒	ราคาผลผลิตทางการเกษตรมีความผันผวน เป็นไปตามกลไกตลาด ไม่สามารถควบคุมได้
๓	สถานการณ์ความไม่สงบในต่างประเทศ ระหว่างสหพันธรัฐรัฐเซีย สาธารณรัฐยูเครน และในส่วนของภูมิภาคตะวันออกกลาง ผลกระทบด้านราคาปัจจัยการผลิตทางการเกษตร ได้แก่ ปุ๋ยเคมี น้ำมันเชื้อเพลิง และค่าแรงงานเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตทางการเกษตรสูง
๔	เกษตรกรบางส่วนไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง และบางรายทำกินในที่ดินที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ ส่งผลให้ไม่สามารถเข้าถึงการพัฒนา สนับสนุน และแก้ไขปัญหาจากหน่วยงานภาครัฐได้

ลำดับที่	อุปสรรค (T)
๕	ผลงานวิจัย และองค์ความรู้ต่าง ๆ ยังขาดการส่งเสริมการนำไปใช้ประโยชน์ และการถ่ายทอดขยายผลสู่เกษตรกรให้แพร่หลาย
๖	มาตรฐานประเทศผู้นำเข้าสินค้าเกษตรมีความเข้มงวด และมีมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี ประกอบกับมีสินค้าเกษตรนำเข้าจากต่างประเทศที่มีจำนวนมากและราคาต่ำ ส่งผลให้เกษตรกรไม่สามารถจำหน่ายสินค้าได้ในราคาที่เหมาะสม
๗	นโยบาย ระเบียบภาครัฐบางอย่างไม่สอดคล้องกับบริบทของงานและพื้นที่ ทำให้ไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น นโยบายการค้าเสรี นโยบายการปรับเปลี่ยนการปลูกพืชตามนโยบาย Zoning และนโยบายการขอรับรองมาตรฐาน
๘	ผลกระทบจากการเปิดเขตการค้าเสรี (Free Trade Area : FTA) ส่งผลให้เกษตรกรต้องปรับตัวหรือเปลี่ยนไปผลิตสินค้าที่มีศักยภาพ

อุปสรรค ที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนา ได้แก่

ความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในระดับโลกส่งผลกระทบต่อภาคการเกษตรในลำดับอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งในรูปแบบของภัยแล้งที่รุนแรงขึ้น ความแปรปรวนของฤดูกาล วาตภัย และการแพร่ระบาดของศัตรูพืชและโรคในสัตว์ ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้ และทำให้ผลผลิตทางการเกษตรมีความผันผวนสูงทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ ส่งผลกระทบต่อรายได้ ความมั่นคงทางอาหาร และความสามารถในการวางแผนผลิตของเกษตรกร

ต้นทุนการผลิตที่สูงและความไม่แน่นอนของราคาปัจจัยการผลิต ภาคเกษตรยังต้องพึ่งพาปัจจัยการผลิตภายนอก เช่น ปุ๋ยเคมี เมล็ดพันธุ์ ยาฆ่าแมลง น้ำมันเชื้อเพลิง และแรงงาน ซึ่งมีความผันผวนตามตลาดโลก โดยเฉพาะในช่วงที่เกิดวิกฤตระหว่างประเทศ เช่น ความขัดแย้งรัสเซีย-ยูเครน หรือสถานการณ์ในตะวันออกกลาง ส่งผลให้ราคาต้นทุนเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ราคาผลผลิตยังไม่แน่นอน ทำให้เกษตรกรต้องแบกรับความเสี่ยงทางเศรษฐกิจอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี และการแข่งขันจากสินค้านำเข้า ประเทศผู้นำเข้าสินค้าเกษตรจำนวนมากมีการตั้ง มาตรฐานความปลอดภัยและสุขอนามัย (Sanitary and Phytosanitary – SPS) ที่เข้มงวดขึ้น รวมถึงใช้ มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (NTBs) ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการส่งออกสินค้าเกษตรของไทย ขณะเดียวกัน การเปิดเสรีทางการค้า (FTA) ยังทำให้สินค้าเกษตรราคาถูกลงจากต่างประเทศไหลเข้าสู่ตลาดไทยมากขึ้น ส่งผลให้เกษตรกรในประเทศแข่งขันได้ยากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มที่ไม่มีมาตรฐานรับรองหรือยังพึ่งพาการขายวัตถุดิบดิบเป็นหลัก

ข้อจำกัดด้านกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน เกษตรกรจำนวนหนึ่งในจังหวัดลำปางยังไม่มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดินที่ทำกิน เช่น ส.ป.ก., นส.๓ หรือโฉนดที่ดิน ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งทุน สิทธิการสนับสนุนจากภาครัฐ และการพัฒนาต่อเนื่องในระบบเกษตรกรรมได้อย่างเต็มที่ ปัญหานี้ยังส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในการดำรงอาชีพ และเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเกษตรกรรมในระยะยาว

นโยบายภาครัฐที่ขาดความยืดหยุ่นและไม่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ แม้ว่าภาครัฐจะมีนโยบายส่งเสริมการพัฒนาเกษตรกรรมในหลายด้าน แต่บางนโยบายยังคงขาดความยืดหยุ่นและไม่สอดคล้องกับบริบททางสังคม เศรษฐกิจ และภูมิสังคมในระดับพื้นที่ เช่น การบังคับใช้ Zoning พืชเศรษฐกิจ โดยไม่รับฟังความคิดเห็นของเกษตรกรการกำหนดมาตรฐานที่ไม่สอดคล้องกับความสามารถ

ในการปฏิบัติของกลุ่มเกษตรกรรายย่อยการดำเนินการตาม นโยบายการค้าเสรี (FTA) โดยไม่เตรียมมาตรการรองรับผลกระทบปัจจัยเหล่านี้ อาจส่งผลให้เกษตรกรขาดความเชื่อมั่น และลดแรงจูงใจในการปรับตัวสู่แนวทางเกษตรสมัยใหม่

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดย McKinsey ๗-S Framework

ซึ่งจะวิเคราะห์ว่ามี จุดแข็ง จุดอ่อน อย่างไรในปัจจัยทั้ง ๗ ประการ ประกอบด้วย

๑. กลยุทธ์ (Strategy)
๒. โครงสร้างขององค์กร (Structure)
๓. ระบบการปฏิบัติงาน (System)
๔. บุคลากร (Staff)
๕. ทักษะ ความรู้ ความสามารถ (Skill)
๖. รูปแบบการบริหารจัดการ (Style)
๗. ค่านิยมร่วม (Shared Values)

ตารางที่ ๔๑ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน โดย McKinsey ๗-S Framework

๗-SMcKinsey	จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
๑. กลยุทธ์ (Strategy)	- จังหวัดมีแผนพัฒนาการเกษตรที่ชัดเจนครอบคลุมทุกด้าน - จังหวัดกำหนดกลยุทธ์ด้านการเกษตรชัดเจน	- การดำเนินงานพัฒนาสินค้าจากต้นทางถึงปลายทาง จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานจำนวนมาก
๒. โครงสร้างขององค์กร (Structure)	- โครงสร้างองค์กรด้านการเกษตรมีครบทุกด้าน - ภารกิจงานที่รับผิดชอบ มีความชัดเจนตามกฎหมาย	- มีหน่วยงานจำนวนมาก ทำให้มีความพร้อมในเวลาเดียวกันยาก - เกิดความล่าช้าในการแก้ไขปัญหาเนื่องจากมีขั้นตอนการบังคับบัญชาซับซ้อน
๓. ระบบการปฏิบัติงาน (System)	- มี อ.พ.ก. , SCP และ SCD ในการกำกับดูแล บริหารจัดการงานด้านการเกษตร - มีการรายงานผล และการสื่อสารที่รวดเร็วผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่	- มีงานนอกเหนือภารกิจหลัก ส่งผลให้ปฏิบัติงานไม่ได้เป็นไปตามแผน - มีระบบการติดตามงานที่ซับซ้อนและไม่เป็นเอกภาพ
๔. บุคลากร (Staff)	- บุคลากรของหน่วยงานมีความรู้ความรับผิดชอบงานในหน้าที่ - บุคลากรมีความใกล้ชิดเกษตรกรรักเกษตรกรในพื้นที่	- มีการสับเปลี่ยนโยกย้ายบุคลากร จึงต้องมาเรียนรู้กระบวนการทำงานใหม่

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมนอกโดย PESTEL Analysis

๑. ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย (Political Factors) เช่น นโยบายของรัฐ ระบบการปกครองเสถียรภาพด้านการเมือง ความร่วมมือระหว่างประเทศ

๒. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors) เช่น การปรับอัตราภาษี อัตราดอกเบี้ย อัตราการจ้างงานภาวะทางเศรษฐกิจ

๓. ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม (Social cultural Factors) เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ค่านิยมการบริโภคอุปโภค

๔. ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technological Factors) เช่น เครื่องจักรกลทางการเกษตร เทคโนโลยีสารสนเทศ

๕. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (Environment Factors) เช่น สภาพภูมิอากาศ ภูมิประเทศ ธรรมชาติ

๖. ปัจจัยด้านกฎหมาย (Law/Legal Factors) เช่น กฎหมายแรงงาน กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ระเบียบข้อบังคับด้านธุรกิจ

ตารางที่ ๔๒ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกโดย PESTEL Analysis

โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
ด้านการเมือง : P - นโยบายของรัฐบาลที่สนับสนุนทั้งการผลิตและการตลาด เช่น วิสาหกิจชุมชน OTOP SME Start up - นโยบายของรัฐให้ความสำคัญกับ BCG Model Food Safety Zoning เกษตรแปลงใหญ่ Smart Farmer และ Young Smart Farmer	- นโยบายอุดหนุนราคาสินค้าเกษตร ส่งผลให้เกษตรกรบางส่วน ไม่ปรับแนวคิดการผลิตให้เหมาะสมกับนโยบาย เช่น Zoning
ด้านเศรษฐกิจ : E - การปรับตัวราคาสับปะรดเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากพื้นที่ให้ผลผลิตลดลง - การพักชำระหนี้ให้เกษตรกรรายย่อย เนื่องจากพื้นที่ทำการเกษตรได้รับความเสียหาย เกิดภาวะฝนแล้งและฝนทิ้งช่วง	- ภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว ส่งผลต่อปริมาณความต้องการสินค้าเกษตรบางชนิดของจังหวัดลดลง เช่น ข้าวเปลือก และมันสำปะหลัง - สินค้าเกษตรที่มีคู่แข่งทั้งในและต่างประเทศ เกิดสถานการณ์แข่งขันสูง ช่องทางการตลาดน้อย เช่น ยางพารา - ปัจจัยการผลิตทางการเกษตรมีราคาสูง ทำให้ต้นทุนการผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้น เช่น น้ำมันเชื้อเพลิง พลังงานไฟฟ้า และค่าแรงงาน
ด้านสังคม : S - New Mega Trends ทำให้ประชาชนนิยมบริโภคสินค้าเกษตรที่ได้มาตรฐานและปลอดภัย เพิ่มมากขึ้น - กระแส Slow life เกิดกระแสการท่องเที่ยวเชิงเกษตร Home Stay/Farm Stay/ Farm to table ทำให้เกิดผู้ประกอบการเกษตรผลิตสินค้าและบริการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร	- ค่านิยมการทำเกษตร ยังมีภาพลักษณ์ที่มีรายได้ต่ำ คนรุ่นใหม่จึงยังไม่สนใจปรับเปลี่ยนอาชีพ เพื่อทำเกษตรอย่างจริงจัง

โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
<u>ด้านเทคโนโลยี : T</u> - มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น Smart Phone การเชื่อมโยงระบบอินเทอร์เน็ตเข้ากับทุกสิ่ง (IoT) ทำให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ และสามารถทำการตลาดออนไลน์ - มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น Agri-map โดรน Smart Farm ทำให้สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคการเกษตร	- เกษตรกรส่วนใหญ่เข้าสู่วัยผู้สูงอายุ ใช้เทคโนโลยีในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรน้อย - ทำให้เกิดผลผลิตไม่มากและมีคุณภาพต่ำ ส่งผลให้มีต้นทุนสูง และรายได้ต่ำ
<u>ด้านสิ่งแวดล้อม : E</u> - ความนิยมในการใช้พลังงานทดแทนมีเพิ่มมากขึ้น ทำให้สามารถนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร มาผลิตพลังงานทดแทนได้	- ภัยธรรมชาติ (ภัยแล้ง น้ำท่วม) และ โรคแมลงศัตรูพืชระบาด ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรเสียหาย - การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ Climate change ที่ส่งผลกระทบต่อทำการเกษตร ไม่เป็นไปตามช่วงเวลาที่เหมาะสม ทำให้ผลผลิตมีคุณภาพและปริมาณที่ลดลง - เกษตรกรใช้สารเคมีอันตรายในการกำจัดศัตรูพืชมากขึ้น โดยเฉพาะในการทำเกษตรเชิงเดี่ยวเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เกิดสารเคมีอันตรายตกค้างในผลผลิตทางการเกษตร ส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม
<u>ด้านกฎหมาย : L</u> - มีคู่มือ ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายที่ใช้ในการปฏิบัติงาน เช่น มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) และระบบเกษตรพันธสัญญา	- นโยบาย ระเบียบภาครัฐบางอย่างไม่สอดคล้องกับบริบทของงานและพื้นที่ และไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น นโยบายการค้าเสรี นโยบายส่งเสริมการลดการใช้สารเคมี การปรับเปลี่ยนการปลูกพืชตามนโยบาย Zoning

การจัดทำ TOWS Matrix เพื่อกำหนดประเด็นการพัฒนาเชิงรุก เชิงแก้ไข เชิงป้องกัน และเชิงรับ
ตารางที่ ๔๓ TOWS Matrix เพื่อกำหนดประเด็นการพัฒนาเชิงรุก เชิงแก้ไข เชิงป้องกัน และเชิงรับ

SO ประเด็นการพัฒนาเชิงรุก (ใช้จุดแข็งเกาะกุมโอกาส)	
S๑ O๔ O๙ O๑๐	ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ได้มาตรฐานปลอดภัยของผู้บริโภคและ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร Home Stay Farm Stay ทำให้เกิด ผู้ประกอบการเกษตรผลิตสินค้าและบริการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร และ เป็นศูนย์กลางขนส่งทางบกและจุดพักสินค้า Logistics Hub และ พัฒนา ระบบรางให้เกิด Container Yard และเหมาะสมสำหรับการส่งเสริม การท่องเที่ยวเชิงเกษตรในรูปแบบ Farm to table เพื่อรองรับการพัฒนา ของกลุ่มประเทศประชาคมอาเซียน AEC กลุ่มประเทศอนุภูมิภาค ลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) และกลุ่มประเทศเอเชียใต้ (BIMSTEC) และการ ขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (NEC) ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ภาคเหนือ Northern Economic Corridor : Creative LANNA
S๒ S๕ O๕ O๑๑	ส่งเสริมพัฒนาเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน/ผู้ประกอบการ รุ่นใหม่ Smart Farmer/Young Smart Farmer ให้เข้าถึงแหล่งเรียนรู้ ด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย และการจำหน่ายสินค้าผ่านตลาดออนไลน์ ตามความต้องการของผู้บริโภค
S๓ S๖ O๑ O๒ O๑๑ O๑๒	ส่งเสริมการทำเกษตรปลอดภัย/เกษตรอินทรีย์ การนำงานวิจัยและ นวัตกรรมจากสถาบันการศึกษามายาผล ในพื้นที่ที่เหมาะสมและ มีศักยภาพตลอดจนพัฒนาช่องทางการจำหน่ายผลผลิตของเกษตรกรและ เชื่อมโยงแหล่งทุนดอกเบี้ยต่ำของสถาบันการเงินทั้งภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน
S๒ S๕ S๖ O๖ O๗ O๘	สนับสนุนให้เกษตรกรและศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้า เกษตรเข้าถึงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูป/การนำวัสดุ เหลือใช้ทางการเกษตรมาเพิ่มมูลค่าเป็นเกษตรมูลค่าสูงภายใต้แนวทาง BCG Model และส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนจากวัสดุเหลือใช้ทาง การเกษตร โดยภาคเอกชน SME/SCG และการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่ง ประเทศไทย ให้การสนับสนุนแหล่งเงินทุน

WO ประเด็นการพัฒนาเชิงแก้ไข (เอาชนะจุดอ่อนโดยอาศัยโอกาส)	
W๑ W๓ W๕ W๖ W๗ W๘ O๓ O๕	ส่งเสริมและพัฒนาทักษะองค์ความรู้/เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการวางแผนการผลิต การบริหารจัดการด้านการตลาด การบริหารจัดการสินค้าเกษตรเชิงธุรกิจให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร เพื่อเข้าสู่มาตรฐานการผลิตที่ดี รวมถึงการจัดทำข้อมูลฐานข้อมูลหลัก (Big Data) ด้านการเกษตรที่เกษตรกรสามารถเข้าถึงได้ง่าย
W๒ W๔ O๑ O๒ O๓ O๔	ส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกรทำเกษตรปลอดภัย/เกษตรอินทรีย์/เกษตรแปลงใหญ่/Smart Farmer/เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรผสมผสาน เพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตรและพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เทคโนโลยีการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงสนับสนุนให้เกิดโรงงานแปรรูปผลผลิตที่ได้มาตรฐานระดับชุมชน และต่อยอดสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานและปลอดภัยมากขึ้น และเพิ่มช่องทางการตลาดออนไลน์

ST ประเด็นการพัฒนาเชิงป้องกัน (ใช้จุดแข็งหลักเลี้ยงภัยคุกคาม)	
S๑ S๓ S๔ S๕ T๕ T๖ T๗ T๘	บริหารจัดการพื้นที่และการผลิตในพื้นที่ที่มีศักยภาพและเหมาะสม โดยเฉพาะการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้องค์ความรู้/งานวิจัยและนวัตกรรม จากสถาบันการศึกษา/ภาครัฐ/เอกชน/เครือข่ายภาคเกษตร/เกษตรกรรุ่นใหม่/กลุ่มเกษตรกร/ศูนย์เรียนรู้ ด้านการเกษตรต่างๆ เพื่อให้ผลงานวิจัยได้นำสู่การปฏิบัติและขยายผลสู่เกษตรกรในพื้นที่อย่างแท้จริง นำไปสู่การบรรเทาปัญหาจากนโยบายการค้าเสรี การกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี
S๖ T๑ T๓	พัฒนาทักษะองค์ความรู้ Knowhow/นวัตกรรมสมัยใหม่ เพื่อใช้วางแผนบริหารจัดการผลผลิตให้มีคุณภาพ และลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ (Climate Chang) และภัยธรรมชาติ เช่น ภัยแล้ง วาตภัย อุทกภัย โรคระบาดสัตว์ โรคแมลงศัตรูพืช สถานการณ์ความไม่สงบในต่างประเทศ ระหว่างสหพันธรัฐรัฐเซียกับสาธารณรัฐยูเครน และในส่วนภูมิภาคตะวันออกกลาง ผลกระทบด้านราคาปัจจัยการผลิตทางการเกษตร ได้แก่ ปุ๋ยเคมี น้ำมันเชื้อเพลิง และค่าแรงงานเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตทางการเกษตรสูง

WT ประเด็นการพัฒนาเชิงรับ (ลดจุดอ่อนและหลีกเลี่ยงภัยคุกคาม)	
W๓ W๔ W๕ W๖ T๓ T๔	ส่งเสริมพัฒนาองค์ความรู้/ทักษะความชำนาญให้กับเกษตรกร/ผู้ประกอบการด้วยเทคโนโลยี/นวัตกรรมสมัยใหม่ รวมถึงการลงทุน การก่อสร้างโรงงานแปรรูปผลผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัด เพื่อลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต รวมถึงส่งเสริมการรวมกลุ่มในรูปแบบสถาบันเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น รวมถึง สนับสนุนให้เกษตรกรที่ไม่มีที่ดินทำกิน เข้าถึงการจัดสรรที่ดิน เพื่อเกษตรกรในรูปแบบของ สปก ๔ - ๐๑ หรือ คทช. มากขึ้น
W๔ T๕	ส่งเสริมและพัฒนางานวิจัยด้านการเกษตรให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติ และขยายผลสู่เกษตรกร โดยอาศัยความร่วมมือบูรณาการร่วมกับ เกษตรกรรุ่นใหม่ Smart Farmer/Young Smart Farmer) /ผู้ประกอบการ เพื่อพัฒนาภาคเกษตรให้เกิดการถ่ายทอดเทคโนโลยี นวัตกรรม เพื่อพัฒนาการคัดเลือกพันธุ์พืชและสัตว์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ และทนทานต่อโรค
W๖ T๖	สนับสนุน ส่งเสริมเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เข้าสู่แรงงานภาคการเกษตรและ ส่งเสริมการทำเกษตรแบบผสมผสาน โดยการจัดการที่ดิน Zoning by Ari-Map การใช้พลังงานทดแทนพลังงานจากแสงอาทิตย์ ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อลดต้นทุนการผลิต ทางภาคเกษตร สามารถแข่งขันด้านราคาและคุณภาพสินค้าเกษตร ลดการเผชิญความผันผวนของราคาผลผลิตทางการเกษตร

ส่วนที่ ๔

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

๑. เป้าหมายการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

“ลำปางเมืองเกษตรปลอดภัย มุ่งสู่เกษตรสมัยใหม่มูลค่าสูง ยกระดับรายได้เกษตรกร ทรัพยากรยั่งยืน”

๒. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

- ๒.๑ อัตราการขยายตัวของภาวะเศรษฐกิจการเกษตรของจังหวัดลำปางเพิ่มขึ้น
ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓ ต่อปี
- ๒.๒ รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕ ต่อปี
- ๒.๓ สินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดได้รับการพัฒนาแบบครบวงจรภายใต้ BCG Model
(ต้นทาง กลางทาง ปลายทาง) และได้รับการพัฒนาต่อยอดสร้างคุณค่าเป็นสินค้าเกษตร
มูลค่าสูง จำนวนไม่น้อยกว่า ๕ ผลิตภัณฑ์
- ๒.๔ เพิ่มพื้นที่บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน
ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑.๔ ต่อปี

๓. ประเด็นการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรด้วยเกษตรสมัยใหม่
โดยนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมร่วมสมัยมาประยุกต์ใช้

เป้าหมาย

- ๑) เพื่อเพิ่มรายได้ในการประกอบอาชีพให้ครัวเรือนเกษตรกร โดยการยกระดับ
การผลิตด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมร่วมสมัย
- ๒) เพื่อให้เกษตรกรมีความมั่นคงสามารถพัฒนาอาชีพเกษตรกร และสร้างรายได้
ในการประกอบอาชีพ
- ๓) เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ
เกษตรมีอาชีพ
- ๔) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานแบบบูรณาการทั้งด้านบุคลากรและ
กระบวนการทำงานให้เกิดความต่อเนื่องมีธรรมาภิบาล โปร่งใสและตรวจสอบได้

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ๑) รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้น (Net Cash Family Income) (ร้อยละ)

- ๒) จำนวนสถาบันเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนา/ถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมร่วมสมัย
(สหกรณ์/กลุ่ม)
- ๓) จำนวนเกษตรกรมีอาชีพ (Smart Farmer/Young Smart Farmer)
อาสาสมัครเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนา/ถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรม
ร่วมสมัย (ราย)
- ๔) จำนวนศูนย์ถ่ายทอดองค์ความรู้ทางด้านเทคโนโลยีการเกษตร (แห่ง)
- ๕) ฐานข้อมูลด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดลำปางได้ปรับปรุง
ให้เป็นปัจจุบัน (ระบบ)
- ๖) จำนวนโครงการที่มีการบูรณาการการทำงานร่วมกัน (โครงการ)

- แนวทางการพัฒนา**
- ๑) เสริมสร้างความภาคภูมิใจ และความมั่นคงในการประกอบอาชีพเกษตรกร
 - ๒) พัฒนาองค์ความรู้ของเกษตรกรสู่เกษตรกรมืออาชีพ
 - ๓) สร้างความเข้มแข็งและเชื่อมโยงเครือข่ายของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร
 - ๔) พัฒนาศักยภาพเกษตรกรสู่ Smart Farmer/Young Smart Farmer/ Smart Group/อาสาสมัครเกษตร
 - ๕) ส่งเสริม สนับสนุน เกษตรสมัยใหม่ โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมร่วมสมัย ด้านการเกษตร ในทุกกลุ่มช่วงวัย
 - ๖) ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรเข้าถึงแหล่งทุน
 - ๗) ส่งเสริมและพัฒนากำลังคนด้านการเกษตรโดยภาครัฐ โดยใช้กระบวนการทำงาน ในลักษณะบูรณาการด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตร
 - ๘) พัฒนาข้อมูลการเกษตรขนาดใหญ่ (Big Data) และระบบเตือนภัย การติดตามเฝ้าระวัง เพื่อลดความเสี่ยงด้านการผลิตสินค้าเกษตร
 - ๙) สนับสนุนเครื่องมือ/อุปกรณ์ เทคโนโลยีในการพัฒนาระบบการทำงานขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ
 - ๑๐) สนับสนุนและส่งเสริมศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้า เกษตรหลักและเครือข่ายทุกแห่ง

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและพัฒนาระดับเป็นสินค้าเกษตรมูลค่าสูง โดยเน้นการขับเคลื่อนภายใต้ BCG Model ตลอดโซ่การผลิต

- เป้าหมาย**
- ๑) การผลิตสินค้าเกษตรโดยใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด
 - ๒) ยกระดับผลผลิตและการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม สินค้าเกษตรมูลค่าสูงอย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ๑) อัตราการขยายตัวของภาวะเศรษฐกิจการเกษตรของจังหวัดลำปางเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓ ต่อปี

๒) สินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดได้รับการพัฒนาแบบครบวงจรภายใต้ BCG Model (ต้นทาง กลางทาง ปลายทาง) และได้รับการพัฒนาต่อยอดสร้างคุณค่าเป็นสินค้าเกษตรมูลค่าสูง จำนวนไม่น้อยกว่า ๕ ผลิตภัณฑ์

- แนวทางการพัฒนา**
- ๑) ส่งเสริมการพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และผลักดันให้เป็นสินค้า GI โดยใช้ทรัพยากรที่โดดเด่นในพื้นที่ เช่น ฮิวมัสล้านปี ข้าวสาขาน้ำแร่แจ้ซ้อน เพื่อสร้างความเข้มแข็งในชุมชน
 - ๒) บริหารจัดการการผลิต การตลาดสินค้าเกษตรแบบเบ็ดเสร็จในระดับพื้นที่ โดยใช้แนวทางตลาดนำการผลิต และการแสวงหาตลาดส่งออกใหม่และตลาดในประเทศเพื่อลดปัญหาผลผลิตล้นตลาด
 - ๓) ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่การเกษตรที่เหมาะสม รวมถึงการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและระบบโครงสร้างพื้นฐาน
 - ๔) ส่งเสริมให้มีการใช้ประโยชน์จากผลผลิตทางการเกษตรอย่างคุ้มค่า เน้นการนำผลผลิตทั้งหมดมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
 - ๕) ส่งเสริมการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดโซ่การผลิต เพื่อเชื่อมโยงตั้งแต่การผลิตการแปรรูป และการตลาด อย่างครบวงจร

๖) ส่งเสริมการแปรรูปสินค้า โดยสร้าง Value Added ให้กับสินค้าเกษตร
ทางเลือกเกษตรมูลค่าสูง

๗) การยกระดับ Farmer Market เป็นศูนย์กระจาย/การตลาดเชิงรุก

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ ส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรกรรมยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
เป้าหมาย

๑) เพื่อเพิ่มพื้นที่การทำเกษตรกรรมยั่งยืน

๒) ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพ มีความปลอดภัย เป็นที่ยอมรับ
ของผู้บริโภค และได้รับการรับรองมาตรฐาน

๓) เกษตรกรมีความเข้มแข็ง และสามารถพึ่งพาตนเองเพื่อให้เกิดความมั่นคง
ทางอาหาร

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ๑) จำนวนแปลงฟาร์มที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน (แปลง/ฟาร์ม/กลุ่ม)

๒) เกษตรกรได้รับความรู้ด้านเกษตรกรรมยั่งยืน (ราย)

แนวทางการพัฒนา

๑) ขยายผลการทำการเกษตรและองค์ความรู้ปราชญ์เกษตรตามหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง

๒) ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืน โดยเน้นการพึ่งพาตนเองเพื่อให้เกิด
ความมั่นคงทางอาหาร

๓) ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืน/เกษตรปลอดภัย/เกษตรอินทรีย์ให้เห็นผล
อย่างเป็นรูปธรรม

๔) ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานรองรับความต้องการของตลาด

๕) ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์การเกษตร
แก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

๖) ส่งเสริมความเข้าใจของผู้บริโภคต่อมาตรฐานเกษตรอินทรีย์/เกษตรปลอดภัย
ตลอดจนสนับสนุนมาตรฐานเกษตรปลอดภัย/สินค้าเกษตร เพื่อสุขภาพ
ผู้บริโภค

๗) สนับสนุนกระบวนการผลิต การแปรรูป การตลาดสินค้าเกษตรไปสู่คุณภาพ
และมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย/PGS/เกษตรอินทรีย์/IFOAM/อย./ฮาลาล/GMP

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน
เป้าหมาย

พัฒนาแหล่งน้ำภาคการเกษตร ในเขตพื้นที่จังหวัดลำปาง โดยการสนับสนุน
ช่วยเหลือพื้นที่รับประโยชน์ และพื้นที่ชลประทานที่เพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ๑) สนับสนุนพื้นที่รับประโยชน์เดิม (ไร่)

๒) จำนวนพื้นที่ชลประทานที่เพิ่มขึ้น (ไร่)

๓) จำนวนเกษตรกรที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำ (ราย)

๔) จำนวนแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน (บ่อ)

๕) พื้นที่ที่ได้รับการส่งเสริมมีการปรับเปลี่ยนเข้าสู่ระบบเกษตร (ไร่)

๖) จำนวนพื้นที่เกษตรกรรมลดการเผา (ไร่)

๗) จำนวนฝายชะลอน้ำแบบชั่วคราวสำหรับเพิ่มประสิทธิภาพของแหล่งน้ำ
ในเขตปฏิรูปที่ดิน (แห่ง)

แนวทางการพัฒนา

- ๑) พัฒนา/ปรับปรุงแหล่งน้ำที่ต้นเขิน
- ๒) พัฒนา/ปรับปรุง/ซ่อมแซมแหล่งน้ำ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการชลประทานขนาดกลาง โครงการชลประทานขนาดเล็ก
- ๓) จัดระบบบริหารจัดการน้ำ รวมทั้ง กำกับ ดูแล จัดระเบียบการใช้น้ำ ให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน

๔. แผนที่แสดงความสอดคล้องของแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดลำปาง (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ฉบับทบทวน
กับแผน ๓ ระดับ

แผนระดับ ๑	ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน เป้าหมาย ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น ประเด็น การเกษตรสร้างมูลค่า ประเด็นย่อย เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป เกษตรอัจฉริยะ พัฒนาระบบนิเวศการเกษตร
------------	---

แผนระดับ ๒	แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การเกษตร - เป้าหมายประเด็นของแผนแม่บทผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในสาขาเกษตรเพิ่มขึ้น - แผนย่อยของแผนแม่บทเกษตรปลอดภัย - เป้าหมายแผนย่อยสินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น - แนวทางการพัฒนา ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร ชุมชนท้องถิ่น รวมถึงผู้ประกอบการให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐาน	แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจ เรื่อง/ประเด็นการปฏิรูป เรื่องความเท่าเทียมและการเติบโตอย่างมีส่วนร่วม ประเด็นการยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตในระดับบุคคล	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ - หมวดหมู่ที่ ๑ ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง - เป้าหมายการพัฒนา มูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปสูงขึ้น - แนวทางการพัฒนาการยกระดับขีดความสามารถของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร	นโยบายและแผนระดับชาติ ว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติที่ ๑๒ แผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติที่ ๑๒ ประเด็นหลัก การรักษาความมั่นคงด้านอาหารและน้ำ เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ ประเทศไทยมีความมั่นคงและปลอดภัยในด้านอาหารฯ
------------	---	--	---	--

สาระสำคัญแผนพัฒนา การเกษตรและสหกรณ์ ของจังหวัด	เป้าหมายการพัฒนา ด้านการเกษตรและ สหกรณ์ของจังหวัด “ลำปางเมืองเกษตรปลอดภัย มุ่งสู่เกษตรสมัยใหม่มูลค่าสูง ยกระดับรายได้เกษตรกร ทรัพยากรยั่งยืน”	ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ● อัตราการขยายตัวของภาวะเศรษฐกิจการเกษตรของจังหวัดลำปางเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓ ต่อปี ● รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕ ต่อปี ● สินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดได้รับการพัฒนาแบบครบวงจรภายใต้ BCG Model (ต้นทาง กลางทาง ปลายทาง) และได้รับการพัฒนาต่อยอดสร้างคุณค่าเป็นเกษตรมูลค่าสูง จำนวน ๕ ผลิตภัณฑ์ ● เพิ่มพื้นที่บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑.๔ ต่อปี
---	--	---

แผนระดับ ๓	แผนพัฒนาจังหวัดลำปาง ลำปางเมืองแห่งความสุข ๒ มิติ” (Livable & Smart City)	แผนพัฒนา ภาคเหนือ พัฒนาพื้นที่บน พื้นฐานวัฒนธรรม สร้างสรรค์ สู่เศรษฐกิจมูลค่าสูง อย่างยั่งยืน	ยุทธศาสตร์กระทรวงเกษตร และสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี เกษตรกรรมมั่นคง ภาคการเกษตรมั่นคง ทรัพยากรเกษตรยั่งยืน	แผนปฏิบัติการราชการของกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) “เกษตรกรรมมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๑๐ ต่อปี”	แผนปฏิบัติการด้านการ ขับเคลื่อนการพัฒนา ประเทศไทยด้วยโมเดล เศรษฐกิจ BCG “เศรษฐกิจเติบโตอย่างมี คุณภาพและยั่งยืน ประชาชนมีรายได้ดี คุณภาพชีวิตดี รักษา และฟื้นฟูฐานทรัพยากร จากความหลากหลาย ทางชีวภาพให้มีคุณภาพ ที่ดี ด้วยการใช้ความรู้ เทคโนโลยี และ นวัตกรรม” การยกระดับการพัฒนา อุตสาหกรรมภายใต้ เศรษฐกิจ BCG ให้สามารถ แข่งขันได้อย่างยั่งยืน
-------------------	--	--	---	---	--

ประเด็นการพัฒนา ด้านการเกษตรและ สหกรณ์ของจังหวัด	<u>ประเด็นการพัฒนาที่ ๑</u> สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและ สถาบันเกษตรกรด้วยเกษตรสมัยใหม่ โดยนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมร่วม สมัยมาประยุกต์ใช้	<u>ประเด็นการพัฒนาที่ ๒</u> เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และพัฒนายกระดับเป็นสินค้า เกษตรมูลค่าสูง โดยเน้นการ ขับเคลื่อนภายใต้ BCG Model ตลอดโซ่การผลิต	<u>ประเด็นการพัฒนาที่ ๓</u> ส่งเสริมและพัฒนาการทำ เกษตรกรรมยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	<u>ประเด็นการพัฒนาที่ ๔</u> การบริหารจัดการทรัพยากร การเกษตรและสิ่งแวดล้อม อย่างสมดุลและยั่งยืน
โครงการสำคัญ	๑.โครงการควบคุมป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ด้วยการผ่าตัดทำหมันสุนัขและแมวจร จัด ในบริเวณวัด สถานที่ท่องเที่ยว และ สถานที่สาธารณะ ภายใต้โครงการสัตว์ ปลอดโรค คนปลอดภัยจากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธาน ศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้า จุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน- วรชัตติยราชนารี ๒.โครงการพัฒนาศักยภาพอาสาปศุสัตว์ ในจังหวัดลำปาง เพื่อเฝ้าระวัง และ ส่งเสริมปศุสัตว์ปลอดภัย	๑.โครงการลำปางเมืองกาแฟ ส่งเสริม การปลูกสร้างมูลค่า และเชื่อมโยงสู่ ตลาดอย่างยั่งยืน ๒.ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ การผลิตแมลงเศรษฐกิจจังหวัดลำปาง ๓.โครงการเสริมสร้างความรู้และ ทักษะเพื่อการผลิตมันสำปะหลัง อย่างมีประสิทธิภาพ ๔.โครงการยกระดับสินค้าเกษตร มูลค่าสูงจังหวัดลำปาง (ถั่วลิสง) ๕.โครงการพัฒนาระบบการผลิต ปศุสัตว์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยการถ่ายทอดเทคโนโลยีแก๊สชีวภาพ ๖.โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน เพื่อการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบ จากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	๑.โครงการพัฒนาศักยภาพ เกษตรกรและเชื่อมโยงการตลาด สินค้าเกษตรสมัยใหม่จังหวัดลำปาง ๒.โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้า เกษตรปลอดภัย จังหวัดลำปาง ๓.โครงการเพิ่มผลผลิตอาหาร ปลอดภัย สร้างมูลค่า ขยายรายได้ ด้านประมงสู่ชุมชนตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	๑.โครงการพัฒนาระบบ นิเวศการเกษตรเพื่อสนับสนุน ให้เกิดการพัฒนาเกษตรกร และภาคเกษตรทั้งระบบ

๕. สรุปโครงการด้านการเกษตรและสหกรณ์ที่สำคัญของจังหวัดลำปาง (พ.ศ. ๒๕๖๖-พ.ศ. ๒๕๗๐)

ตารางที่ ๔๔ เป้าหมายการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดลำปาง

ประเด็นการพัฒนา	ตัวชี้วัดของประเด็นการพัฒนา	ค่าเป้าหมาย					
		พ.ศ.๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับ เกษตรกรและสถาบัน เกษตรกร ด้วยเกษตร สมัยใหม่ โดยนำเทคโนโลยี และนวัตกรรมร่วมสมัยมา ประยุกต์ใช้	๑.รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้น (Net Cash Family Income) (ร้อยละ)	๕	๕	๕	๕	๕	๕
	๒.จำนวนสถาบันเกษตรกร ที่ได้รับ การพัฒนา/ถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรม ร่วมสมัย (สหกรณ์/กลุ่ม) หมายเหตุ : เป็นการพัฒนากลุ่มเดิมทุกปี	๑๔๕	๑๔๔	๑๔๔	๑๔๔	๑๔๐	๑๔๐
	๓. จำนวนเกษตรกรมืออาชีพ (Smart Farmer/Young Smart Farmer) อาสาสมัครเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนา/ถ่ายทอด เทคโนโลยีและนวัตกรรมร่วมสมัย (ราย)						๑,๔๖๐
	- YSF	๔๐	๓๐	๓๐	๒๕	๒๕	๑๕๐
	- พี่ช	๑๘๐	๑๘๐	๒๐๐	๒๐๐	๒๐๐	๙๖๐
	- ปศุสัตว์	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๒๐๐
	- ยางพารา	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐	๑๕๐

ประเด็นการพัฒนา	ตัวชี้วัดของประเด็นการพัฒนา	ค่าเป้าหมาย					
		พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ เพิ่มขีดความสามารถ ในการแข่งขันและ ยกระดับเป็นสินค้า เกษตรมูลค่าสูง โดยเน้นการขับเคลื่อน ภายใต้ BCG Model ตลอดโซ่การผลิต	๑. อัตราการขยายตัวของภาวะเศรษฐกิจการเกษตร ของจังหวัดลำปางเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ	๓	๓	๓	๓	๓	๓
	๒. สินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดได้รับการ พัฒนาแบบครบวงจรภายใต้ BCG Model (ต้นทาง กลางทาง ปลายทาง) และได้รับการพัฒนา ต่อยอดสร้างคุณค่าเป็นสินค้าเกษตรมูลค่าสูง จำนวนไม่น้อยกว่า (ผลิตภัณฑ์)	๕	๕	๕	๕	๕	๕
ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ ส่งเสริมและพัฒนาการ ทำเกษตรกรรมยั่งยืน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง	๑. จำนวนแปลง/ฟาร์มที่ได้รับรองมาตรฐาน (แปลง/ฟาร์ม/กลุ่ม) <u>มาตรฐาน GAP</u> - ข้าว (ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง) - GAP ข้าวทั่วไป (ราย/แปลง) - GAP ข้าวทั่วไป นาแปลงใหญ่ (กลุ่ม) - GAP ข้าวเมล็ดพันธุ์ (กลุ่ม)	๒๑/๒๑	๒๑/๒๑	๒๑/๒๑	๒๑/๒๑	๒๑/๒๑	๒๑ (ราย/แปลงเดิม) ๒๑ กลุ่ม (สะสม) ๑๒ (กลุ่มเดิม)
	- จัดทะเบียนตรวจสอบรับรองแหล่งผลิตพืช (GAP) (แปลง)	๒,๑๐๐	๓,๓๑๔	๓,๓๑๔	๓,๓๑๔	๓,๓๑๔	๑๕,๓๕๖
	- GAP กรมประมง/มกษ. (ฟาร์ม)	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๖๐

ประเด็นการพัฒนา	ตัวชี้วัดของประเด็นการพัฒนา	ค่าเป้าหมาย					
		พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
	มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ - ข้าว - ข้าวอินทรีย์ (ราย/แปลง)	๒๑/๒๕	๒๑/๒๕	๒๑/๒๕	๒๑/๒๕	๒๑/๒๕	๒๑/๒๕ (ราย/แปลงเดิม)
	- ข้าวอินทรีย์ (กลุ่ม/แปลง)	๓๙/๑,๓๕๐	๓๙/๑,๓๕๐	๓๙/๑,๓๕๐	๓๙/๑,๓๕๐	๓๙/๑,๓๕๐	๓๙/๑,๓๕๐ (กลุ่ม/แปลง)
	- PGS (พัฒนาที่ดิน/กลุ่ม)	๓	๓	๓	๓	๓	๑๕
	- ตรวจรับรองแหล่งพืชอินทรีย์ (ราย)	๑๓	๑๙	๑๙	๑๙	๑๙	๘๙
	- เตรียมเข้าสู่ปุ๋ยสัตว์อินทรีย์ (ราย)	๔	๔	๔	๔	๔	๔ (รายเดิม)
	๒.เกษตรกรได้รับความรู้ด้านเกษตรกรรมยั่งยืน (ราย)	๔๑๐	๔๑๐	๔๘๐	๑,๓๙๐	๑,๒๘๐	๓,๘๖๐
ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ การบริหารจัดการ ทรัพยากรการเกษตร และสิ่งแวดล้อมอย่าง สมดุลและยั่งยืน	๑.สนับสนุนพื้นที่รับประโยชน์เดิม (ไร่)	๗,๓๘๒	๘,๓๘๒	๙,๓๘๒	๑๐,๘๘๒	๑๖,๕๘๒	๑๖,๕๘๒
	๒.จำนวนพื้นที่ชลประทานที่เพิ่มขึ้น (ไร่)	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๕๐๐	๕,๗๐๐	๑,๐๐๐	๑๐,๒๐๐
	๓.จำนวนเกษตรกรที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำ (ราย)	๕,๑๐๐	๕,๓๘๕	๕,๙๗๔	๒,๗๐๗	๘,๙๗๔	๒๘,๑๔๐
	๔. จำนวนแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน (บ่อ)	๒๔๓	๑๐๐	๑๐๐	๑๕๐	๑๐๐	๖๙๓

ประเด็นการพัฒนา	ตัวชี้วัดของประเด็นการพัฒนา	ค่าเป้าหมาย					
		พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
	๕.พื้นที่ที่ได้รับการส่งเสริมมีการปรับเปลี่ยนเข้าสู่ระบบวนเกษตร (ไร่)	๑,๓๐๐	๕๐๐	-	-	-	๑,๘๐๐
	๖.จำนวนพื้นที่เกษตรกรรมลดการเผา (ไร่)	๓๐๐	๓๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๙๐๐
	๗.จำนวนฝายชะลอน้ำแบบชั่วคราวสำหรับเพิ่มประสิทธิภาพของแหล่งน้ำในเขตปฏิรูปที่ดิน (แห่ง)	๑๗	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๕๗

ตารางที่ ๔๕ สรุปโครงการด้านการเกษตรและสหกรณ์ที่สำคัญของจังหวัดลำปาง (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
โครงการสำคัญ	แหล่ง งปม.	หน่วย ดำเนินการ	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรด้วยเกษตรสมัยใหม่ โดยนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมร่วมสมัยมาประยุกต์ใช้								
<u>งปปกติ</u>								
๑.โครงการส่งเสริมการบริโภคและการใช้ วัตถุดิบสินค้า Q	๒	สนง.เกษตร และสหกรณ์ จ.ลำปาง	๓๘,๖๐๐	๓๘,๖๐๐	๓๘,๖๐๐	๓๘,๖๐๐	๓๘,๖๐๐	๑๙๓,๐๐๐
๒.โครงการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน	๒	สนง.เกษตร จ.ลำปาง	๒๑๔,๖๕๐	๒๑๔,๖๕๐	๒๑๔,๖๕๐	๒๑๔,๖๕๐	๒๑๔,๖๕๐	๑,๐๗๓,๒๕๐
๓.โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร (กลุ่มส่งเสริมอาชีพ การเกษตร,กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร, กลุ่มยุวเกษตรกร)	๒	สนง.เกษตร จ.ลำปาง	๑๑๙,๐๐๐	๑๑๙,๐๐๐	๑๑๙,๐๐๐	๑๑๙,๐๐๐	๑๑๙,๐๐๐	๕๙๕,๐๐๐
๔.โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)	๒	สนง.เกษตร จ.ลำปาง	๑๗๕,๕๐๐	๑๗๕,๕๐๐	๑๗๕,๕๐๐	๑๗๕,๕๐๐	๑๗๕,๕๐๐	๘,๗๗๕,๐๐๐
๕.โครงการส่งเสริมเคหกิจเกษตรในครัวเรือน เกษตรสูงวัย	๒	สนง.เกษตร จ.ลำปาง	๓๘,๖๐๐	๓๘,๖๐๐	๓๘,๖๐๐	๓๘,๖๐๐	๓๘,๖๐๐	๑๙๘,๐๐๐
๖.ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	๒	สนง.เกษตร จ.ลำปาง	๓๘,๕๐๐	๓๘,๕๐๐	๓๘,๕๐๐	๓๘,๕๐๐	๓๘,๕๐๐	๑๙๒,๕๐๐
๗.โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่	๒	สนง.ประมง จ.ลำปาง	๘๒,๐๐๐	๘๒,๐๐๐	๘๒,๐๐๐	๘๒,๐๐๐	๘๒,๐๐๐	๔๑๐,๐๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
โครงการสำคัญ	แหล่ง งปม.	หน่วย ดำเนินการ	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
๘.โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	๒	สนง.ประมง จ.ลำปาง	๑๒๘,๐๐๐	๑๒๘,๐๐๐	๑๒๘,๐๐๐	๑๒๘,๐๐๐	๑๒๘,๐๐๐	๖๔๐,๐๐๐
๙.โครงการพัฒนาเกษตรกรอินทรีย์	๒	สนง.ประมง จ.ลำปาง	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐
๑๐.โครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่ด้านการประมง	๒	สนง.ประมง จ.ลำปาง	๒๗๕,๐๐๐	๒๗๕,๐๐๐	๒๗๕,๐๐๐	๒๗๕,๐๐๐	๒๗๕,๐๐๐	๑,๓๗๕,๐๐๐
๑๑.โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร	๒	สนง.ประมง จ.ลำปาง	๔,๖๐๐	๒,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๒๑,๖๐๐
๑๒.โครงการส่งเสริมอาชีพประมง	๒	สนง.ประมง จ.ลำปาง	๕,๓๐๐	๕,๘๐๐	๕,๘๐๐	๕,๘๐๐	๕,๘๐๐	๒๘,๕๐๐
๑๓.โครงการตรวจสอบรับรองคุณภาพสินค้าปศุสัตว์	๒	สนง.ปศุสัตว์ จ.ลำปาง	๑๗๖,๓๐๐	๑๗๖,๓๐๐	๑๗๖,๓๐๐	๑๗๖,๓๐๐	๑๗๖,๓๐๐	๘๘๑,๕๐๐
๑๔.โครงการพัฒนาศักยภาพเกษตรกร สู่ปศุสัตว์/Young Smart Farmer	๒	สนง.ปศุสัตว์ จ.ลำปาง	๒๒,๕๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๑๐๒,๕๐๐
๑๕.โครงการพัฒนาปรับปรุงพันธุ์สัตว์	๒	สนง.ปศุสัตว์ จ.ลำปาง	๙๖,๖๐๐	๙๖,๖๐๐	๙๖,๖๐๐	๙๖,๖๐๐	๙๖,๖๐๐	๔๘๓,๐๐๐
๑๖.โครงการพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	๒	สนง.ปศุสัตว์ จ.ลำปาง	๑๓๙,๕๐๐	๑๒๗,๔๐๐	๑๒๗,๔๐๐	๑๒๗,๔๐๐	๑๒๗,๔๐๐	๖๔๙,๑๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
โครงการสำคัญ	แหล่ง งปม.	หน่วย ดำเนินการ	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
๑๗.โครงการพัฒนาศักยภาพสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรให้เข้าสู่ระบบการผลิตเกษตรแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่า	๒	สนง.สหกรณ์ จ.ลำปาง	๑๗๘,๗๐๐	๓๗๖,๙๐๐	๓๗๖,๙๐๐	๓๗๖,๙๐๐	๓๗๖,๙๐๐	๑,๖๘๖,๓๐๐
๑๘.โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ในเขตปฏิรูปที่ดิน	๒	ส.ป.ก.ลำปาง	-	๑,๘๐๖,๐๐๐	๑,๕๐๐,๐๐๐	๑,๓๐๐,๐๐๐	-	๔,๖๐๖,๐๐๐
	๓	ส.ป.ก.ลำปาง	-	๑,๕๕๒,๒๔๐	๑,๒๔๒,๕๗๐	๑,๒๐๐,๐๐๐	-	๓,๙๙๔,๘๑๐
๑๙.โครงการพัฒนาผู้แทนเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน	๒	ส.ป.ก.ลำปาง	๓๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๓๘,๔๒๐	๓๕,๐๐๐	๓๕,๐๐๐	๑๔๗,๙๒๐
	๓	ส.ป.ก.ลำปาง	-	๕๐,๖๖๐	-	-	-	๕๐,๖๖๐
๒๐.โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่องในเขตปฏิรูปที่ดิน (Smart Farmer)	๒	ส.ป.ก.ลำปาง	-	๒๖๕,๑๕๘	-	-	-	๒๖๕,๑๕๘
๒๑.โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ	๒	ส.ป.ก.ลำปาง	-	๗๘,๑๐๐	๖๑๐,๐๐๐	๙๒,๐๐๐	๙๒,๐๐๐	๘๗๒,๑๐๐
	๓	ส.ป.ก.ลำปาง	-	๔๓๔,๘๖๐	๙๒,๙๕๘	-	-	๕๒๗,๘๑๘
๒๒.โครงการอบรมหมอดินอาสา	๒	สถานีพัฒนา ที่ดินลำปาง	๓๓๗,๐๐๐	๓๓๗,๐๐๐	๓๓๗,๐๐๐	๓๓๗,๐๐๐	๓๓๗,๐๐๐	๑,๖๘๕,๐๐๐
๒๓.โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่	๒	ศูนย์เมล็ด พันธุ์ข้าวลำปาง	๕๐๐,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐	๑,๙๐๐,๐๐๐
๒๔.โครงการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว (เงินทุนหมุนเวียน)	๒	ศูนย์เมล็ด พันธุ์ข้าวลำปาง	๖๗,๓๐๐,๐๐๐	๖๗,๓๐๐,๐๐๐	๖๗,๓๐๐,๐๐๐	๖๗,๓๐๐,๐๐๐	๖๗,๓๐๐,๐๐๐	๓๓๗,๖๐๐,๐๐๐
๒๕.โครงการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว	๒	ศูนย์เมล็ด พันธุ์ข้าวลำปาง	๑,๙๒๐,๐๐๐	๒,๐๐๐,๐๐๐	๒,๐๐๐,๐๐๐	๒,๐๐๐,๐๐๐	๒,๐๐๐,๐๐๐	๙,๙๒๐,๐๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
โครงการสำคัญ	แหล่ง งปม.	หน่วย ดำเนินการ	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
๒๖.โครงการเสริมสร้างศักยภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของศูนย์ข้าวชุมชน	๒	ศูนย์เมล็ด พันธุ์ข้าวลำปาง	๔๕๐,๐๐๐	๔๕๐,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐	๒,๔๐๐,๐๐๐
๒๗.โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)	๒	ศูนย์เมล็ด พันธุ์ข้าวลำปาง	๑๕,๐๐๐	๑๕,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๑๒๐,๐๐๐
๒๘.โครงการ Good Rice Seed Shop	๒	ศูนย์เมล็ด พันธุ์ข้าวลำปาง	๒๑,๙๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๑๐๑,๙๐๐
๒๙.โครงการส่งเสริมการเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ข้าว	๒	ศูนย์เมล็ด พันธุ์ข้าวลำปาง	๗,๓๔๙,๐๕๐	-	-	-	-	๗,๓๔๙,๐๕๐
๓๐.โครงการสนับสนุนลดต้นทุนการผลิตด้านการเกษตร	๒	ศูนย์เมล็ด พันธุ์ข้าวลำปาง	๔๐,๐๐๐	๔๐,๐๐๐	๔๐,๐๐๐	๔๐,๐๐๐	๔๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐
๓๑.โครงการ ๑ อำเภอ ๑ แปลงเกษตรอัจฉริยะ	๒	ศูนย์เมล็ด พันธุ์ข้าวลำปาง	๑๕,๐๐๐	๑๕,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๑๒๐,๐๐๐
๓๒.โครงการเสริมสร้างการจัดทำบัญชีครัวเรือนเพื่อการจัดการเศรษฐกิจระดับครัวเรือน	๒	สนง.ตรวจบัญชี สหกรณ์ลำปาง	๗๐,๐๐๐	๗๐,๐๐๐	๗๐,๐๐๐	๗๐,๐๐๐	๗๐,๐๐๐	๓๕๐,๐๐๐
๓๓.โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรระบบแปลงใหญ่	๒	สนง.ตรวจบัญชี สหกรณ์ลำปาง	๑๘๐,๐๐๐	๑๘๐,๐๐๐	๑๘๐,๐๐๐	๑๘๐,๐๐๐	๑๘๐,๐๐๐	๙๐๐,๐๐๐
๓๔.โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตร เพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)	๒	สนง.ตรวจบัญชี สหกรณ์ลำปาง	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๑๖๐,๐๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
โครงการสำคัญ	แหล่ง งปม.	หน่วย ดำเนินการ	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
๓๕.โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อ แก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร	๒	สำนักงานตรวจ บัญชีสหกรณ์ ลำปาง	๓๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๑๕๐,๐๐๐
๓๖.โครงการวิจัยและพัฒนาพันธุ์น้ำว้า	๒	ศูนย์วิจัยและ พัฒนาการ เกษตรลำปาง	๔๗๗,๐๐๐	๔๗๔,๐๐๐	-	-	-	๙๕๑,๐๐๐
๓๗.โครงการวิจัยการพัฒนาพันธุ์มะเขี๋ยงเพื่อ การแปรรูปเป็นน้ำผลไม้พร้อมดื่ม	๒	ศูนย์วิจัยและ พัฒนาการ เกษตรลำปาง	๓๗๑,๐๐๐	๒๖๔,๐๐๐	-	-	-	๖๓๕,๐๐๐
๓๘.โครงการวิจัยการเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตส้มเกลี้ยงและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เฉพาะถิ่นจังหวัดลำปาง	๒	ศูนย์วิจัยและ พัฒนาการ เกษตรลำปาง	๔๓๒,๐๐๐	๒๒๕,๐๐๐	-	-	-	๖๕๗,๐๐๐
๓๙.โครงการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี การผลิตมันชันอินทรีย์ในพื้นที่จังหวัดลำปาง	๒	ศูนย์วิจัยและ พัฒนาการ เกษตรลำปาง	๑๔๘,๐๐๐	๑๐๕,๐๐๐	-	-	-	๒๕๓,๐๐๐
๔๐.โครงการวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืชเส้นใย	๒	ศูนย์วิจัยและ พัฒนาการ เกษตรลำปาง	๗๕,๐๐๐	-	-	-	-	๗๕,๐๐๐
๔๑.โครงการวิจัยพัฒนานวัตกรรมการผลิต กาแฟอะราบิกาคุณภาพเพื่อสร้างอัตลักษณ์ ขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนภาคเหนือตอนบน	๒	ศูนย์วิจัยและ พัฒนาการ เกษตรลำปาง	-	๑๐๙,๐๐๐	๑๐๙,๐๐๐	๑๐๙,๐๐๐	-	๓๒๗,๐๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
โครงการสำคัญ	แหล่ง งปม.	หน่วย ดำเนินการ	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
๔๒.โครงการวิจัยเพิ่มศักยภาพผลิตกาแพะ อะราบิกากาเหนือตอนบนด้วยพันธุ์กาแพะ อะราบิกาเชียงราย ๑ และเชียงราย ๒	๒	ศูนย์วิจัยและ พัฒนาการ เกษตรลำปาง	-	๑๐๕,๐๐๐	๑๐๕,๐๐๐	๑๐๕,๐๐๐	-	๓๑๕,๐๐๐
๔๓.โครงการขับเคลื่อนผลงานวิจัยสู่การใช้ ประโยชน์ กิจกรรม : การเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตพืชสมุนไพรแบบครบวงจรพื้นที่ ต.แม่มอก อ.เถิน จ.ลำปาง	๒	ศูนย์วิจัยและ พัฒนาการ เกษตรลำปาง	๒๕๒,๐๐๐	-	-	-	-	๒๕๒,๐๐๐
๔๔.โครงการขับเคลื่อนผลงานวิจัยสู่การใช้ ประโยชน์ กิจกรรม : โครงการชุมชนนวัตกรรม การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตกาแพะอะราบิก คุณภาพพื้นที่ภาคเหนือตอนบน	๒	ศูนย์วิจัยและ พัฒนาการ เกษตรลำปาง	-	๑๓๕,๐๐๐	๑๓๕,๐๐๐	-	-	๒๗๐,๐๐๐
๔๕.โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตร ชีวภาพ กิจกรรม : การเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์สมุนไพร	๒	ศูนย์วิจัยและ พัฒนาการ เกษตรลำปาง	๑๐๕,๐๐๐	๗๖,๐๐๐	-	-	-	๑๘๑,๐๐๐
๔๖.โครงการศูนย์การเรียนรู้การเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	๒	ศูนย์วิจัยและ พัฒนาการ เกษตรลำปาง	๒๒๕,๐๐๐	๑๗๖,๐๐๐	-	-	-	๔๐๑,๐๐๐
รวม			๘๑,๘๑๒,๓๐๐	๓๘,๔๐๖,๘๖๘	๓๖,๔๘๓,๗๙๘	๓๕,๖๒๖,๘๕๐	๓๒,๙๑๒,๘๕๐	๘๑,๘๑๒,๓๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
โครงการสำคัญ	แหล่ง งปม.	หน่วย ดำเนินการ	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
งบพัฒนาจังหวัด								
๑.โครงการควบคุมป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าด้วยการผ่าตัดทำหมันสุนัขและแมวจรจัดในบริเวณวัด สถานที่ท่องเที่ยว และสถานที่สาธารณะ ภายใต้โครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยจากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธาน ศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จพะเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน-วรขัตติยราชนารี	๑	สนง.ปศุสัตว์ จ.ลำปาง	-	-	-	-	๑,๐๐๐,๐๐๐	๑,๐๐๐,๐๐๐
๒.โครงการพัฒนาศักยภาพอาสาปศุสัตว์ในจังหวัดลำปาง เพื่อเฝ้าระวัง และส่งเสริมปศุสัตว์ปลอดภัย	๑	สนง.ปศุสัตว์ จ.ลำปาง	-	-	-	-	๕๑๔,๑๐๐	๕๑๔,๑๐๐
๓.โครงการยกระดับเกษตรอุตสาหกรรมตลาดนำการผลิต	๑	สนง.เกษตร และสหกรณ์ จ.ลำปาง	-	-	-	-	๑,๕๐๐,๐๐๐	๑,๕๐๐,๐๐๐
รวม			-	-	-	-	๓,๐๑๔,๑๐๐	๓,๐๑๔,๑๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
โครงการสำคัญ	แหล่ง งปม.	หน่วย ดำเนินการ	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและยกระดับเป็นสินค้าเกษตรมูลค่าสูง โดยเน้นการขับเคลื่อนภายใต้ BCG Model ตลอดโซ่การผลิต								
งปมกต								
๑.โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไม้และหวายเพื่อความยั่งยืน	๒	สนง.เกษตร จ.ลำปาง	๑๔๕,๐๐๐	๑๔๕,๐๐๐	๑๔๕,๐๐๐	๑๔๕,๐๐๐	๑๔๕,๐๐๐	๗๒๕,๐๐๐
๒.โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ (แมลงเศรษฐกิจ)	๒	สนง.เกษตร จ.ลำปาง	๑๙,๐๐๐	๑๙,๐๐๐	๑๙,๐๐๐	๑๙,๐๐๐	๑๙,๐๐๐	๙๕,๐๐๐
๓.โครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร	๒	สนง.เกษตร จ.ลำปาง	๓๑,๑๐๐	๓๑,๑๐๐	๓๑,๑๐๐	๓๑,๑๐๐	๓๑,๑๐๐	๑๕๕,๕๐๐
๔.โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร	๒	สนง.เกษตร จ.ลำปาง	๓๗๐,๕๐๐	๓๗๐,๕๐๐	๓๗๐,๕๐๐	๓๗๐,๕๐๐	๓๗๐,๕๐๐	๑,๘๕๒,๕๐๐
๕.โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร	๒	สนง.เกษตร จ.ลำปาง	๙๕,๐๐๐	๙๕,๐๐๐	๙๕,๐๐๐	๙๕,๐๐๐	๙๕,๐๐๐	๔๗๕,๐๐๐
๖.โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่	๒	สนง.เกษตร จ.ลำปาง	๘๒๑,๖๐๐	๘๒๑,๖๐๐	๘๒๑,๖๐๐	๘๒๑,๖๐๐	๘๒๑,๖๐๐	๔,๑๐๘,๐๐๐
๗.โครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น	๒	สนง.เกษตร จ.ลำปาง	๔๐๗,๕๐๐	๔๐๗,๕๐๐	๔๐๗,๕๐๐	๔๐๗,๕๐๐	๔๐๗,๕๐๐	๒,๐๓๗,๕๐๐
๘.โครงการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร	๒	สนง.เกษตร จ.ลำปาง	๒๖,๔๐๐	๒๖,๔๐๐	๒๖,๔๐๐	๒๖,๔๐๐	๒๖,๔๐๐	๑๓๒,๐๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
โครงการสำคัญ	แหล่ง งปม.	หน่วย ดำเนินการ	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
๙.โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	๒	สนง.เกษตร จ.ลำปาง	๑,๐๓๖,๙๐๐	๑,๐๓๖,๙๐๐	๑,๐๓๖,๙๐๐	๑,๐๓๖,๙๐๐	๑,๐๓๖,๙๐๐	๕,๑๘๔,๕๐๐
๑๐.โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	๒	สนง.เกษตร จ.ลำปาง	๒๓๐,๐๐๐	๒๓๐,๐๐๐	๒๓๐,๐๐๐	๒๓๐,๐๐๐	๒๓๐,๐๐๐	๑,๑๕๐,๐๐๐
๑๑.โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร	๒	สนง.เกษตร จ.ลำปาง	๓๘,๐๐๐	๓๘,๐๐๐	๓๘,๐๐๐	๓๘,๐๐๐	๓๘,๐๐๐	๑๙๐,๐๐๐
๑๒.โครงการ ๑ อำเภอ ๑ แปลงเกษตรอัจฉริยะ	๒	สนง.เกษตร จ.ลำปาง	๗,๑๐๐	๗,๑๐๐	๗,๑๐๐	๗,๑๐๐	๗,๑๐๐	๓๕,๕๐๐
๑๓.โครงการพัฒนาคุณภาพการผลิตสินค้าเกษตรของสมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรสู่มาตรฐาน GAP	๒	สนง.สหกรณ์ จ.ลำปาง	๖๔,๕๐๐	๖๔,๕๐๐	๗๗,๒๐๐	๗๗,๒๐๐	๗๗,๒๐๐	๓๖๐,๖๐๐
รวม			๓,๒๙๒,๖๐๐	๓,๒๙๒,๖๐๐	๓,๓๐๕,๓๐๐	๓,๓๐๕,๓๐๐	๓,๓๐๕,๓๐๐	๑๖,๕๐๑,๑๐๐
โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงจังหวัดลำปาง								
๑.โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแปรรูปกล้วยสายน้ำแร่แช่ช่องแช่แข็ง	๒	สนง.เกษตร จ.ลำปาง/ สนง.เกษตร อ.เมืองปาน	-	-	-	-	๑,๕๐๐,๐๐๐	๑,๕๐๐,๐๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
โครงการสำคัญ	แหล่ง งปม.	หน่วย ดำเนินการ	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
๒.โครงการส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และแปรรูปถั่วลิสงบ้านแม่สงเหนือ	๒	สนง.เกษตร จ.ลำปาง/ สนง.เกษตร อ.วังเหนือ	-	-	-	-	๒๑๐,๒๐๐	๒๑๐,๒๐๐
๓.โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงคุณภาพดี	๒	สนง.เกษตร จ.ลำปาง/ สนง.เกษตร อ.เสริมงาม	-	-	-	-	๑,๒๐๐,๐๐๐	๑,๒๐๐,๐๐๐
๔.โครงการยกระดับการเพิ่มมูลค่าถั่วลิสงสู่สินค้าเกษตรมูลค่าสูง	๒	สนง.เกษตร จ.ลำปาง / สนง.เกษตร อ.เสริมงาม	-	-	-	-	๒๐๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐
๕.โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและแปรรูปเพิ่มมูลค่าถั่วลิสง ตำบลวังเงิน	๒	สนง.เกษตร จ.ลำปาง / สนง.เกษตร อ.แม่ทะ	-	-	-	-	๕๐๐,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐
๖.โครงการเพิ่มศักยภาพการแปรรูปและสร้างมูลค่า ผักหวานป่า บ้านแม่วะเด่นชัย	๒	สนง.เกษตร จ.ลำปาง / สนง.เกษตร อ.เถิน	-	-	-	-	๓๐๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
โครงการสำคัญ	แหล่ง งปม.	หน่วย ดำเนินการ	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
๗.โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าแปรรูปปลานิลทุ่งมันเหินือครบวงจร	๒	สนง.ประมง จ.ลำปาง/ สนง.ประมง อ.เมืองลำปาง	-	-	-	-	๘๐๐,๐๐๐	๘๐๐,๐๐๐
๘.โครงการพัฒนาสินค้าสับปรดบ้านท่าสี่สู่เกษตรมูลค่าสูง	๒	สนง.เกษตร จ.ลำปาง/ สนง.เกษตร อ.แม่เมาะ	-	-	-	-	๓๐๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐
๙.โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตและแปรรูปสมุนไพรแบบครบวงจร	๒	สนง.เกษตร จ.ลำปาง/ สนง.เกษตร อ.ห้างฉัตร	-	-	-	-	๓๖๐,๒๔๐	๓๖๐,๒๔๐
๑๐.โครงการส่งเสริมและพัฒนากล้วยบ้านผาปึงกลาง	๒	สนง.เกษตร จ.ลำปาง/ สนง.เกษตร อ.แม่พริก	-	-	-	-	๒๘๐,๐๐๐	๒๘๐,๐๐๐
๑๑.โครงการส่งเสริมการผลิตและแปรรูปกระท้อนบ้านแป้น	๒	สนง.เกษตร จ.ลำปาง/ สนง.เกษตร อ.แจ้ห่ม	-	-	-	-	๓๐๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
โครงการสำคัญ	แหล่ง งปม.	หน่วย ดำเนินการ	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
๑๒.โครงการส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและแปรรูปพื้คว บ้านนาเวียง ตำบลท่าผา อำเภอกะเคา จังหวัดลำปาง	๒	สนง.เกษตร จ.ลำปาง/ สนง.เกษตร อ.กะเคา	-	-	-	-	๔๕๐,๐๐๐	๔๕๐,๐๐๐
๑๓.โครงการส่งเสริมและพัฒนาการแปรรูปสินค้ากล้วยบ้านแก่น	๒	สนง.เกษตร จ.ลำปาง/ สนง.เกษตร อ.สบปราบ	-	-	-	-	๒๐๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐
๑๔.โครงการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ไผ่ซางหม่น	๒	สนง.เกษตร จ.ลำปาง/ สนง.เกษตร อ.งาว	-	-	-	-	๓๗๐,๐๐๐	๓๗๐,๐๐๐
รวม			-	-	-	-	๖,๙๗๐,๔๔๐	๖,๙๗๐,๔๔๐
รวมทั้งหมด			๓,๒๙๒,๖๐๐	๓,๒๙๒,๖๐๐	๓,๓๐๕,๓๐๐	๓,๓๐๕,๓๐๐	๒๓,๔๗๑,๕๔๐	๒๓,๔๗๑,๕๔๐
งบพัฒนาจังหวัด								
๑.โครงการลำปางเมืองกาแฟ ส่งเสริมการปลูกสร้างมูลค่า และเชื่อมโยงสู่ตลาดอย่างยั่งยืน	๑	สนง.เกษตรและ สหกรณ์ จ.ลำปาง และหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง	-	-	-	-	๒,๑๔๖,๙๐๐	๒,๑๔๖,๙๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
โครงการสำคัญ	แหล่ง งปม.	หน่วย ดำเนินการ	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
๒.โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจจังหวัดลำปาง	๑	สนง.เกษตร จ.ลำปาง	-	-	-	-	๔๑๕,๑๐๐	๔๑๕,๑๐๐
๓.โครงการเสริมสร้างความรู้และทักษะเพื่อการผลิตมันสำปะหลังอย่างมีประสิทธิภาพ	๑	สนง.เกษตร จ.ลำปาง	-	-	-	-	๘๑๔,๔๐๐	๘๑๔,๔๐๐
๔.โครงการยกระดับสินค้าเกษตรมูลค่าสูงจังหวัดลำปาง (ถั่วลิสง)	๑	สนง.เกษตร จ.ลำปาง	-	-	-	-	๘๔๓,๔๐๐	๘๔๓,๔๐๐
๕.โครงการพัฒนาระบบการผลิตปศุสัตว์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยการถ่ายทอดเทคโนโลยีแก๊สชีวภาพ	๑	สนง.ปศุสัตว์ จ.ลำปาง	-	-	-	-	๙๕๙,๕๐๐	๙๕๙,๕๐๐
๖.โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนเพื่อการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	งบกลุ่ม จังหวัด	สนง.เกษตรและ สหกรณ์ จ.ลำปาง และหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง	-	-	-	-	๒,๙๕๘,๘๐๐	๒,๙๕๘,๘๐๐
รวม			-	-	-	-	๗,๗๒๑,๐๐๐	๗,๗๒๑,๐๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
โครงการสำคัญ	แหล่ง งปม.	หน่วย ดำเนินการ	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ ส่งเสริมและพัฒนาการทำเกษตรกรรมยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง								
<u>งปปกติ</u>								
๑.โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรผสมผสาน) กิจกรรม : การรวมกลุ่ม	๒	สนง.เกษตรและ สหกรณ์ จ.ลำปาง	๓๕,๐๐๐	๓๕,๐๐๐	๓๕,๐๐๐	๓๕,๐๐๐	๓๕,๐๐๐	๑๗๕,๐๐๐
๒.โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	๒	สนง.เกษตรและ สหกรณ์จ.ลำปาง	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐
๓.โครงการฟาร์มตัวอย่างตามแนวพระราชดำริ	๒	สนง.เกษตร จ.ลำปาง	๒๒,๐๐๐	๒๒,๐๐๐	๒๒,๐๐๐	๒๒,๐๐๐	๒๒,๐๐๐	๑๑๐,๐๐๐
๔.โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ ในพระราชานุเคราะห์	๒	สนง.เกษตร จ.ลำปาง	๘๐,๐๐๐	๘๐,๐๐๐	๘๐,๐๐๐	๘๐,๐๐๐	๘๐,๐๐๐	๔๐๐,๐๐๐
๕.โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน	๒	สนง.เกษตร จ.ลำปาง	๑๑๙,๑๐๐	๑๑๙,๑๐๐	๑๑๙,๑๐๐	๑๑๙,๑๐๐	๑๑๙,๑๐๐	๕๙๕,๕๐๐
๖.โครงการขับเคลื่อนการประยุกต์ใช้ปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในสหกรณ์และ กลุ่มเกษตรกร	๒	สนง.สหกรณ์ จ.ลำปาง	๓,๒๐๐	๖,๕๐๐	๖,๕๐๐	๖,๕๐๐	๖,๕๐๐	๒๙,๒๐๐
๗.โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ เพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินตามนโยบายรัฐบาล	๒	สนง.สหกรณ์ จ.ลำปาง	๑๖๐,๐๐๐	๑๔๖,๐๐๐	๑๔๖,๐๐๐	๑๔๖,๐๐๐	๑๔๖,๐๐๐	๗๔๔,๐๐๐
๘.โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน	๒	ส.ป.ก.ลำปาง	-	-	๗,๘๖๐	๗,๘๖๐	๗,๘๖๐	๒๓,๕๘๐
	๓	ส.ป.ก.ลำปาง	-	-	๔๙๔,๙๓๐	๔๙๔,๙๓๐	๔๙๔,๙๓๐	๑,๔๗๔,๙๓๐

บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
โครงการสำคัญ	แหล่ง งปม.	หน่วย ดำเนินการ	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
๙.โครงการส่งเสริมการดำเนินงาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	๒	ส.ป.ก.ลำปาง	๕๙,๐๕๕	๓๘,๕๙๐	๖๘,๙๐๐	๓๗,๐๐๐	๓๗,๐๐๐	๒๔๐,๕๔๕
๑๐.โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรทฤษฎีใหม่ ในเขตปฏิรูปที่ดิน	๒	ส.ป.ก.ลำปาง	๘๖,๐๔๐	๖,๐๐๐	-	-	-	๙๒,๐๔๐
	๓	ส.ป.ก.ลำปาง	-	๘๔,๔๒๐	-	-	-	๘๔,๐๔๐
๑๑.โครงการส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม	๒	สถานีพัฒนา ที่ดินลำปาง	๓๘๕,๘๐๐	๓๘๕,๘๐๐	๓๘๕,๘๐๐	๓๘๕,๘๐๐	๓๘๕,๘๐๐	๑,๙๒๙,๐๐๐
๑๒.โครงการพัฒนาเกษตรกรกรมยั่งยืน (เกษตรกรอินทรีย์)	๒	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ ข้าวลำปาง	๔๘๖,๓๐๙	-	-	-	-	๔๘๖,๓๐๙
๑๓.โครงการพัฒนาเกษตรกรกรมยั่งยืน (เกษตรกรทฤษฎีใหม่)	๒	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ ข้าวลำปาง	๓๒๖,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๔๔๖,๐๐๐
๑๔.โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาด ภายในสำหรับสินค้าเกษตร	๒	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ ข้าวลำปาง	๒๑๐,๐๐๐	-	-	-	-	๒๑๐,๐๐๐
๑๕.โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐาน สินค้าเกษตร	๒	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ ข้าวลำปาง	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๖๒,๖๔๐	๖๒,๖๔๐	๖๒,๖๔๐	๒๘๗,๙๒๐
๑๖.โครงการส่งเสริมการดำเนินงาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	๒	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ ข้าวลำปาง	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐
๑๗.โครงการตรวจสอบและรับรองการผลิต เมล็ดพันธุ์ข้าวด้วยการปฏิบัติที่ดี (GAP Seed)	๒	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ ข้าวลำปาง	๑๓๔,๐๐๐	๑๔๐,๐๐๐	๑๔๐,๐๐๐	๑๔๐,๐๐๐	๑๔๐,๐๐๐	๖๙๔,๐๐๐
๑๘.โครงการการตรวจติดตามควบคุมกำกับ สถานประกอบการธุรกิจเมล็ดพันธุ์ควบคุม	๒	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ ข้าวลำปาง	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
โครงการสำคัญ	แหล่ง งปม.	หน่วย ดำเนินการ	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
๑๙.โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรทฤษฎีใหม่)	๒	สนง.ตรวจบัญชี สหกรณ์ลำปาง	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๒๕๐,๐๐๐
๒๐.โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรอินทรีย์)	๒	สนง.ตรวจบัญชี สหกรณ์ลำปาง	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐
๒๑.โครงการยกระดับสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน กิจกรรม : การจดทะเบียนตรวจสอบ รับรองแหล่งผลิตพืช	๒	ศูนย์วิจัยและ พัฒนาการ เกษตรลำปาง	๑,๐๔๓,๐๐๐	๑,๓๕๒,๐๐๐	-	-	-	๒,๓๙๕,๐๐๐
๒๒.โครงการยกระดับสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน กิจกรรม : การตรวจรับรองแหล่งผลิต อินทรีย์	๒	ศูนย์วิจัยและ พัฒนาการ เกษตรลำปาง	๑๕,๐๐๐	๒๒,๐๐๐	-	-	-	๓๗,๐๐๐
๒๓.โครงการยกระดับสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน กิจกรรม : ตรวจปัจจัยการผลิต/ออก ใบรับรองและควบคุมกำกับดูแล พรบ.	๒	ศูนย์วิจัยและ พัฒนาการ เกษตรลำปาง	๑๐๓,๐๐๐	๙๘,๐๐๐	-	-	-	๒๐๑,๐๐๐
๒๔.โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ เพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร กิจกรรม : ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ เพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร	๒	ศูนย์วิจัยและ พัฒนาการ เกษตรลำปาง	๓๓๔,๐๐๐	๒๕๓,๐๐๐	-	-	-	๕๘๗,๐๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
โครงการสำคัญ	แหล่ง งปม.	หน่วย ดำเนินการ	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
๒๕.โครงการสำรวจพันธุ์ดี	๒	สถานีตำรวจภูธร จังหวัดลำปาง และหน่วยงานใน สังกัดตำรวจภูธร จังหวัดลำปาง ร่วมกับหน่วยงาน ภาครัฐหรือเอกชน ในพื้นที่ จังหวัดลำปาง	-	-	-	-	-	-
๒๖.โครงการทหารพันธุ์ดี ค่ายสุรศักดิ์มนตรี	๒	มณฑลทหารบก ที่ ๓๒	-	-	-	-	-	-
รวม			๓,๗๖๑,๕๐๔	๒,๙๗๘,๔๑๐	๑,๗๐๘,๗๓๐	๑,๖๗๖,๘๓๐	๑,๖๗๖,๘๓๐	๑๑,๗๙๒,๐๖๔
<u>งบพัฒนาจังหวัด</u>								
๑.โครงการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรและ เชื่อมโยงการตลาดสินค้าเกษตรสมัยใหม่ จังหวัดลำปาง	๑	สนง.เกษตรและ สหกรณ์ จ.ลำปาง	-	-	-	-	๘๔๒,๘๐๐	๘๔๒,๘๐๐
๒.โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตร ปลอดภัย จังหวัดลำปาง		สนง.เกษตร จ.ลำปาง	-	-	-	-	๘๑๐,๑๐๐	๘๑๐,๑๐๐
๓.โครงการเพิ่มผลผลิตอาหารปลอดภัย สร้างมูลค่า ขยายรายได้ด้านประมงสู่ชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	๑	สนง.ประมง จ.ลำปาง	-	-	-	-	๑,๓๙๕,๒๐๐	๑,๓๙๕,๒๐๐
รวม			-	-	-	-	๓,๐๔๘,๑๐๐	๓,๐๔๘,๑๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
โครงการสำคัญ	แหล่ง งปม.	หน่วย ดำเนินการ	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน								
งบปกติ								
๑.โครงการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่เกษตร	๒	สนง.เกษตร จ.ลำปาง	๒๑๔,๔๐๐	๒๑๔,๔๐๐	๒๑๔,๔๐๐	๒๑๔,๔๐๐	๒๑๔,๔๐๐	๑,๐๗๒,๐๐๐
๒.โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน	๒	สนง.เกษตร จ.ลำปาง	-	๔๒,๔๐๐	๔๒,๔๐๐	๔๒,๔๐๐	๔๒,๔๐๐	๑๖๙,๖๐๐
๓.โครงการธนาคารสินค้าเกษตร	๒	สนง.ประมง จ.ลำปาง	๔๐,๐๐๐	๔๐,๐๐๐	๔๐,๐๐๐	๔๐,๐๐๐	๔๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐
๔.โครงการส่งเสริมระบบวนเกษตรในเขต ปฏิรูปที่ดิน	๒	ส.ป.ก.ลำปาง	๑,๑๗๑,๐๒๘	-	-	-	-	๑,๑๗๑,๐๒๘
	๓	ส.ป.ก.ลำปาง	-	๓๗๙,๐๐๐	-	-	-	๓๗๙,๐๐๐
๕.โครงการเฝ้าระวังการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน	๒	ส.ป.ก.ลำปาง	-	๓๗๙,๐๐๐	-	-	-	๓๗๙,๐๐๐
	๓	ส.ป.ก.ลำปาง	๑๑๑,๗๑๐	๙๗,๑๗๐	๓๒,๘๐๐	๘๕,๐๐๐	๘๕,๐๐๐	๔๑๑,๖๘๐
๖.โครงการส่งเสริมการดำเนินงาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ กิจกรรม พัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝก	๒	ส.ป.ก.ลำปาง	๑๙,๐๐๐	๙,๐๐๐	๙,๐๐๐	๙,๐๐๐	๙,๐๐๐	๕๕,๐๐๐
๗.โครงการฝายชะลอน้ำแบบชั่วคราวสำหรับ การเพิ่มประสิทธิภาพของแหล่งน้ำในเขต ปฏิรูปที่ดิน	๒	ส.ป.ก.ลำปาง	๘๓๐,๐๐๐	๕๖๙,๐๐๐	๕๖๙,๐๐๐	๕๖๙,๐๐๐	๕๖๙,๐๐๐	๓,๑๐๖,๐๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
โครงการสำคัญ	แหล่ง งปม.	หน่วย ดำเนินการ	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
๘.โครงการส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	๒	สถานีพัฒนา ที่ดินลำปาง	๖,๙๐๐	๖,๙๐๐	๖,๙๐๐	๖,๙๐๐	๖,๙๐๐	๓๔,๕๐๐
๙.โครงการรณรงค์และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝก	๒	สถานีพัฒนา ที่ดินลำปาง	๕,๐๓๔,๗๐๐	๕,๐๓๔,๗๐๐	๕,๐๓๔,๗๐๐	๕,๐๓๔,๗๐๐	๕,๐๓๔,๗๐๐	๒๕,๑๗๓,๕๐๐
๑๐.โครงการสนับสนุนการใช้พืชปุ๋ยสด ปรับปรุงบำรุงดิน	๒	สถานีพัฒนา ที่ดินลำปาง	๗๘,๐๐๐	๗๘,๐๐๐	๗๘,๐๐๐	๗๘,๐๐๐	๗๘,๐๐๐	๓๙๐,๐๐๐
๑๑.โครงการไถกลบตอซังเพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุ และแร่ธาตุในดิน	๒	สถานีพัฒนา ที่ดินลำปาง	๑๓๖,๐๐๐	๑๓๖,๐๐๐	๑๓๖,๐๐๐	๑๓๖,๐๐๐	๑๓๖,๐๐๐	๖๘๐,๐๐๐
๑๒.โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอก เขตชลประทาน	๒	สถานีพัฒนา ที่ดินลำปาง	๔,๔๙๕,๕๐๐	๔,๔๙๕,๕๐๐	๔,๔๙๕,๕๐๐	๔,๔๙๕,๕๐๐	๔,๔๙๕,๕๐๐	๒๒,๔๗๗,๕๐๐
๑๓.การบริหารความหลากหลายทางชีวภาพ	๒	ศูนย์วิจัยและ พัฒนาการ เกษตรลำปาง	๘๐,๐๐๐	๙๗,๐๐๐	-	-	-	๑๗๗,๐๐๐
๑๔.โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการ ผลิตสินค้าเกษตร กิจกรรม : ผลิตพันธุ์พืชและปัจจัยการผลิต	๒	ศูนย์วิจัยและ พัฒนาการ เกษตรลำปาง	๙๗๓,๐๐๐	๑,๔๘๗,๐๐๐	-	-	-	๒,๔๖๐,๐๐๐
๑๕.โครงการส่งเสริมการดำเนินงาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ กิจกรรม : อนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช	๒	ศูนย์วิจัยและ พัฒนาการ เกษตรลำปาง	๑๐๐,๐๐๐	๑๓๑,๐๐๐	-	-	-	๒๓๑,๐๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
โครงการสำคัญ	แหล่ง งปม.	หน่วย ดำเนินการ	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
๑๖.โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อสนับสนุนแหล่งน้ำภาคการเกษตรในเขตพื้นที่จังหวัดลำปาง								
๑๖.๑ โครงการสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำชลประทาน	๒	โครงการชลประทานลำปาง	๔๘,๐๗๕,๗๐๐	๕๗,๕๒๗,๔๐๐	๘๗,๒๔๕,๐๐๐	๓๐,๓๖๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐,๐๐๐	๓๒๓,๒๐๘,๑๐๐
	๒	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่วัง	๗๐,๖๔๑,๐๐๐	๑๐๔,๗๐๐,๐๐๐	๕๖,๓๕๙,๐๐๐	๕๖,๒๔๐,๐๐๐	๔๒,๗๔๕,๐๐๐	๓๔๘,๔๔๐,๐๐๐
	๒	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษากว๊ม-ก๊วกอหมา	๔๑,๐๘๐,๐๐๐	๕๓,๔๘๔,๐๐๐	๘๗,๐๙๘,๐๐๐	๑๐๘,๐๕๑,๕๐๐	๑๖๘,๔๙๘,๐๐๐	๔๕๘,๒๑๑,๕๐๐
๑๖.๒ โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	๒	โครงการชลประทานลำปาง	๗๑,๙๐๘,๐๐๐	๕๗,๖๐๐,๐๐๐	๔๓,๕๕๐,๐๐๐	๗๔,๑๘๐,๐๐๐	๑๙๒,๔๐๖,๐๐๐	๔๓๙,๖๔๔,๐๐๐
๑๖.๓ โครงการปรับปรุงงานชลประทาน	๒	โครงการชลประทานลำปาง	๔๕,๙๐๐,๐๐๐	๘๐,๘๒๗,๘๐๐	๗,๕๐๐,๐๐๐	๑๙,๖๕๐,๐๐๐	๑๐๓,๓๐๐,๐๐๐	๒๕๗,๑๗๗,๘๐๐
	๒	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่วัง	๘๓,๒๓๓,๐๐๐	๖๖,๖๐๕,๕๐๐	๑๑๒,๓๖๓,๐๐๐	๙๘,๘๗๐,๐๐๐	๑๐๖.๐๐๐,๐๐๐	๓๖๑,๐๗๑,๕๐๐
	๒	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษากว๊ม-ก๊วกอหมา	๒๑,๐๐๐,๐๐๐	๒๖,๘๐๐,๐๐๐	๒๖,๐๐๐,๐๐๐	๔๕,๒๐๐,๐๐๐	๑๗๖,๒๐๐,๐๐๐	๒๙๕,๒๐๐,๐๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
โครงการสำคัญ	แหล่ง งปม.	หน่วย ดำเนินการ	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
๑๖.๔ โครงการจัดหาแหล่งน้ำและ เพิ่มพื้นที่ชลประทาน	๒	โครงการ ชลประทาน ลำปาง	-	๒๔,๐๐๐,๐๐๐	๒๕,๔๖๓,๓๐๐	๑๕,๐๐๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐,๐๐๐	๙๔,๔๖๓,๓๐๐
	๒	โครงการก่อสร้าง สำนักงาน ชลประทานที่ ๒	๓๕,๔๖๑,๐๐๐	๖๓,๕๗๓,๘๐๐	-	๙๑,๐๖๘,๐๐๐	๙๒,๕๐๐,๐๐๐	๒๘๒,๖๐๒,๘๐๐
๑๖.๕ โครงการป้องกันและบรรเทาภัย จากน้ำ	๒	โครงการ ชลประทานลำปาง	-	-	๓,๘๐๐,๐๐๐	๒,๕๐๐,๐๐๐	๑๓,๕๐๐,๐๐๐	๑๙,๘๐๐,๐๐๐
	๒	โครงการส่งน้ำและ บำรุงรักษาแม่วัง	๙,๕๐๐,๐๐๐	-	๙,๐๐๐,๐๐๐	๑๑,๐๐๐,๐๐๐	๒๘,๐๐๐,๐๐๐	๕๗,๕๐๐,๐๐๐
	๒	โครงการส่งน้ำ และบำรุงรักษา กิ่วลม-กิ่วคอหมา	-	-	๖๕,๐๐๐,๐๐๐	๑๕,๐๐๐,๐๐๐	๕๕,๐๐๐,๐๐๐	๑๓๕,๐๐๐,๐๐๐
รวม			๔๔๐,๐๘๘,๙๓๘	๕๔๘,๓๑๔,๕๗๐	๕๓๔,๐๓๗,๐๐๐	๕๓๗,๘๓๐,๔๐๐	๑,๐๑๒,๘๕๙,๙๐๐	๓,๑๒๒,๘๘๑,๘๐๘
งบพัฒนาจังหวัด								
๑.โครงการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร เพื่อสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาเกษตรกรและ ภาคเกษตรทั้งระบบ	๑	โครงการ ชลประทานลำปาง	-	-	-	-	๒๘,๑๐๐,๐๐๐	๒๘,๑๐๐,๐๐๐
รวม			-	-	-	-	๒๘,๑๐๐,๐๐๐	๒๘,๑๐๐,๐๐๐

ส่วนที่ ๕

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)

ของโครงการด้านการเกษตรและสหกรณ์ที่สำคัญของจังหวัด

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรด้วยเกษตรสมัยใหม่
โดยนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมร่วมสมัยมาประยุกต์ใช้

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการควบคุมป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าด้วยการผ่าตัดทำหมันสุนัขและแมวจรจัด ในบริเวณวัด สถานที่ท่องเที่ยว และสถานที่สาธารณะ ภายใต้โครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยจากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธาน ศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จพะเจ้าอยู่หัวเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานที่ ๑ ส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว และบุคลากรด้านการท่องเที่ยว
๓. แนวทางการพัฒนา	๑. ยกระดับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมและหัตถอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ด้วยนวัตกรรม โดยให้ความสำคัญกับการสร้างมูลค่าเพิ่มจากทุนทางสังคมวัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งฐานอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพเดิมของจังหวัดและผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ ๒. สร้างความเข้มแข็งให้เครือข่ายผู้ประกอบการอุตสาหกรรมและหัตถ-อุตสาหกรรม และสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ๓. การสร้างความเข้มแข็งผู้ประกอบการอัจฉริยะ พัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็นและความถนัดที่แตกต่างและหลากหลายของแรงงาน โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัล และธุรกิจรูปแบบใหม่ในอนาคต
๔. หลักการและเหตุผล	จังหวัดลำปางเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วัด สถานที่ทางประวัติศาสตร์ และสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญและมีชื่อเสียง ระดับประเทศ เช่น วัดเจดีย์หลวง วัดพระธาตุลำปางหลวง วัดพระแก้วดอนเต้าสุชาราม สุสานไตรลักษณ์ ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย กาดกองต้า น้ํารม้าสักการะ เป็นต้น อีกทั้งยังเป็นจังหวัดทางผ่านที่นักท่องเที่ยวจะเดินทางไปเที่ยว จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย ต้องแวะเที่ยวหรือพักค้างคืน ดังนั้นในแต่ละปีมีนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ของจังหวัดที่มุ่งเน้นส่งเสริมการท่องเที่ยว และการอนุรักษ์

หัวข้อ	รายละเอียด
	ธรรมชาติ และในขณะเดียวกันจังหวัดลำปางก็เป็นจังหวัดที่มีการเลี้ยงสัตว์ และมีสุนัขและแมวที่ไม่มีเจ้าของเป็นจำนวนมากซึ่งสัตว์เหล่านี้สามารถเป็นพาหนะนำโรคที่สำคัญ และร้ายแรง คือ โรคพิษสุนัขบ้า และอาจสร้างปัญหาการบกพร่องแก่นักท่องเที่ยวหากไม่มีการป้องกัน และควบคุม สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลำปางพิจารณาเห็นสมควรให้เสนอโครงการควบคุมป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ด้วยการผ่าตัดทำหมันสุนัขและแมวจรจัด ในบริเวณวัด สถานที่ท่องเที่ยว และสถานที่สาธารณะ ภายใต้โครงการสัตว์ปลอดโรคคนปลอดภัยจากโรคพิษสุนัขบ้าตามพระปณิธาน ศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จพะเจ้าอยู่หัวเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี เพื่อเป็นการน้อมถวายตามปณิธาน และเป็นหนึ่งในมาตรการควบคุมประชากรสุนัขและแมว อีกทั้งยังช่วยลดโอกาสแพร่เชื้อ และลดอุบัติเหตุการเกิดโรคพิษสุนัขบ้าทั้งในคน และสัตว์อย่างมีประสิทธิภาพ เพิ่มคุณภาพชีวิตให้แก่ประชาชนชาวลำปาง และเพิ่มความเชื่อมั่นให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามายังจังหวัดลำปาง
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อควบคุม และป้องกันโรคให้แก่สุนัข และแมวไม่มีเจ้าของตามแหล่งท่องเที่ยว วัด และสถานที่สาธารณะในจังหวัดลำปาง ๒. เพื่อลดประชากรสุนัข และแมวไม่มีเจ้าของตามแหล่งท่องเที่ยว วัด และสถานที่สาธารณะ ในจังหวัดลำปาง ๓. เพื่อประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน และประชาชนทั่วไปมีความรู้ความเข้าใจต่อโรคพิษสุนัขบ้า และการเลี้ยงสัตว์อย่างมีความรับผิดชอบ
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. ทำหมันสุนัข และแมว ที่ไม่มีเจ้าของ จำนวน ๑,๐๐๐ ตัว ๒. วัดปลอดโรคพิษสุนัขบ้าจำนวน ๘๐๒ แห่ง ๓. แหล่งท่องเที่ยวปลอดโรคพิษสุนัขบ้า จำนวน ๕๐ แห่ง
๗. พื้นที่เป้าหมาย	สถานที่สาธารณะ แหล่งท่องเที่ยว จำนวน ๕๐ แห่ง วัดจำนวน ๘๐๒ แห่ง ใน ๑๓ อำเภอ จังหวัดลำปาง
๘. กิจกรรมหลัก	การควบคุมป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าด้วยการผ่าตัดทำหมันสุนัขและแมวจรจัด ในบริเวณวัด สถานที่ท่องเที่ยว และสถานที่สาธารณะ
งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านบาทถ้วน) สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลำปาง ศูนย์วิจัยสัตว์แพทย์ภาคเหนือตอนบน ศูนย์วิจัยพืชอาหารสัตว์ลำปาง ด่านกักกันสัตว์ลำปาง

หัวข้อ	รายละเอียด
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลำปาง ศูนย์วิจัยสัตว์แพทย์ภาคเหนือตอนบน ศูนย์วิจัยพืชอาหารสัตว์ลำปาง ด่านกักกันสัตว์ลำปาง
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	๑ ปี เริ่มต้นปี ตุลาคม ๒๕๖๙ สิ้นสุดปี กันยายน ๒๕๗๐
๑๑. งบประมาณ	๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านบาทถ้วน)
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑.ทำหมันสุนัข และแมว ที่ไม่มีเจ้าของ จำนวน ๑,๐๐๐ ตัว ๒.วัดปลอดโรคพิษสุนัขบ้าจำนวน ๘๐๒ แห่ง รับรอง โดย สำนักงานปศุสัตว์อำเภอหรือปศุสัตว์จังหวัด แต่ละแห่ง ๓.แหล่งท่องเที่ยวปลอดโรคพิษสุนัขบ้าจำนวน ๕๐ แห่ง สำนักงานปศุสัตว์อำเภอหรือปศุสัตว์จังหวัด แต่ละแห่ง
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	ควบคุมและสร้างภูมิกันโรคพิษสุนัขบ้า ควบคุมประชากร สัตว์ โดยการทำหมันแหล่งท่องเที่ยว จำนวน ๕๐ แห่ง วัด จำนวน ๘๐๒ แห่ง

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการยกระดับเกษตรอุตสาหกรรมตลาดนำการผลิต
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานที่ ๑ พัฒนาการผลิตตามระบบเกษตรกรรมยั่งยืน เชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมแปรรูปมูลค่าสูง
๓. แนวทางการพัฒนา	ประเด็นการพัฒนาของจังหวัดลำปางที่ ๔ การพัฒนา เกษตรเชิงคุณภาพ เกษตรแปรรูปมูลค่าสูงด้วยนวัตกรรม และเทคโนโลยี
๔. หลักการและเหตุผล	เนื่องด้วยปัจจุบัน ได้พบปัญหาผลผลิตล้นตลาด ในภาคการเกษตร เกษตรกรไม่สามารถนำผลผลิตส่งโรงงานอุตสาหกรรมได้ เพราะติดปัญหาเรื่องคุณภาพ และมาตรฐาน ขาดการรับผลิตผลผลิตทางการเกษตร และการรักษาคุณภาพ จำนวนของผลผลิตทางการเกษตรทำให้ไม่สามารถนำส่งผลผลิตให้แก่ภาคอุตสาหกรรมได้ จากประเด็นดังกล่าว จึงได้มีแนวคิดจัดทำโครงการยกระดับเกษตรอุตสาหกรรมตลาดนำการผลิต เพื่อสร้างการรับรู้ แนวทาง ตลอดจนส่งเสริมให้คำแนะนำเกษตรกร และกลุ่มเกษตรกรให้มีความรู้ความเข้าใจในการเตรียมผลผลิตให้ได้มาตรฐานและได้รับใบรับรอง จากหน่วยงานภาครัฐอันเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ ภาคอุตสาหกรรม ในการรองรับตลาดของผลผลิตทางการเกษตร โดยจะมีการจัดคู่เชื่อมโยงระหว่างผู้ผลิต (เกษตรกร) และตลาดล่วงหน้า (ภาคอุตสาหกรรม) อันจะสร้างความยั่งยืนให้แก่เกษตรกร ตลอดจนการยกระดับระดับมาตรฐานและคุณภาพของผลผลิตทางการเกษตรสู่มาตรฐานเกษตรปลอดภัยและประสิทธิภาพเพื่อรองรับภาคอุตสาหกรรมล่วงหน้า ซึ่งถือว่าเป็นการส่งเสริมการเกษตรแบบผสมผสานเพื่อการพึ่งพาตนเองได้ และสร้างรายได้ที่แน่นอนในการเชื่อมโยงตลาดอุตสาหกรรมล่วงหน้า แนวทางการพัฒนา Value Chain –เกษตรคุณภาพ เชื่อมโยงอุตสาหกรรม ต้นน้ำ ส่งเสริมสนับสนุนพัฒนา ศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็นผู้ประกอบการ กลางน้ำ ฐานข้อมูลผู้ผลิตผู้จำหน่ายผลผลิตเกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดภัย ที่เป็นระบบมีหน่วยงานจัดเก็บ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ ปลายทาง ส่งเสริมการตลาดและสร้างความเชื่อมั่นผู้บริโภค สร้างช่องทางการตลาด สนับสนุนการจัดธุรกิจเชื่อมโยงผู้ผลิตและตลาด

หัวข้อ	รายละเอียด
	นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีแนวคิดสมัยใหม่และพร้อมปรับตัวสู่ระบบเกษตรตามมาตรฐาน รวมถึงการส่งเสริมผู้ประกอบการรุ่นใหม่ที่น่าสนใจแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีมูลค่าเพิ่มและสามารถแข่งขันในตลาดได้ ตลอดจนเชื่อมโยงไปสู่ระบบคอนแทรคฟาร์มมิ่ง และ MOU ซื้อขายล่วงหน้า เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในระบบตลาดนำการผลิตอย่างแท้จริง
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	- ยกระดับระดับมาตรฐานและคุณภาพของผลผลิตทางการเกษตรสู่มาตรฐานเกษตรปลอดภัยและประสิทธิภาพเพื่อรองรับภาคอุตสาหกรรม - ส่งเสริมการผลิตสินค้าทางการเกษตรปลอดภัย สร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภค - ส่งเสริมให้เกิดเกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีระบบการผลิตตามมาตรฐาน มีการบริหารจัดการฟาร์มแบบมืออาชีพ และสามารถผลิตสินค้าที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดอุตสาหกรรมได้ - ส่งเสริมให้เกิดผู้ประกอบการรุ่นใหม่ที่สามารถแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร สร้างผลิตภัณฑ์ที่มีนวัตกรรม มาตรฐาน และคุณภาพ พร้อมขยายช่องทางการตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ - ส่งเสริมสนับสนุนการจับคู่ธุรกิจเชื่อมโยงภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรม
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	- ผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตร ได้รับมาตรฐานคุณภาพเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๕๐ - เพิ่มช่องทางการตลาด อย่างมีประสิทธิภาพและสร้างให้เกิดรายได้มากขึ้น ร้อยละ ๓๐ - เกิดการจ้างงาน สร้างรายได้ให้กับชุมชน - เกษตรกรรุ่นใหม่และผู้ประกอบการรุ่นใหม่เข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า ๑๐๐ ราย และผ่านการพัฒนาเข้าสู่ระบบมาตรฐาน - เกิดMOU หรือContract farming ระหว่างเกษตรกรกับผู้ประกอบการ โรงงาน/ตลาดรับซื้อ อย่างน้อย ๑๐ คู่
๗. พื้นที่เป้าหมาย	ในพื้นที่จังหวัดลำปาง

หัวข้อ	รายละเอียด
๘. กิจกรรมหลัก	
๘.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	การยกระดับผลิตภัณฑ์เกษตรอุตสาหกรรมตลาด นำการผลิต ส่งเสริมและบ่มเพาะผู้ประกอบการรุ่นใหม่ ๓๕๐,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลำปาง สำนักงานพาณิชย์จังหวัดลำปาง สภาอุตสาหกรรมจังหวัดลำปาง สภาเกษตรกรจังหวัดลำปาง ณ โรงแรมเวียงลคอร จังหวัดลำปาง กิจกรรม ๑. การฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ โดยการบรรยายและ ฝึกภาคปฏิบัติของวิทยากร ด้านมาตรฐานด้านการเกษตร เพื่อรองรับตลาดอุตสาหกรรม หลักสูตร “เกษตรปลอดภัย ได้มาตรฐาน พัฒนาสู่ตลาดอุตสาหกรรม” ๒. การฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ โดยการบรรยายและ ฝึกภาคปฏิบัติของวิทยากรเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และเกษตรกรตามข้อกำหนดเฉพาะของวัตถุดิบ และ ควบคุมคุณภาพวัตถุดิบ ข้อกำหนดเฉพาะทักษะ และ ข้อกำหนดเฉพาะ มาตรฐาน คุณภาพ ต่างๆ ที่จะนำมา วางแผนด้านการตลาด หลักสูตร “เกษตรครบสูตร: วัตถุดิบดี คนมีทักษะ แผนตลาดแม่นยำ” ๓. การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การแปรรูปสินค้าเกษตร สนับสนุนการออกแบบผลิตภัณฑ์ การขอใบรับรองคุณภาพ และเชื่อมโยงเข้าสู่ตลาดออนไลน์ / โมเดิร์นเทรด
๘.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	การพัฒนาศักยภาพระบบการผลิตสินค้าเกษตรที่มี มาตรฐาน ๒๑๙,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลำปาง สำนักงานพาณิชย์จังหวัดลำปาง สภาอุตสาหกรรมจังหวัดลำปาง สภาเกษตรกรจังหวัดลำปาง ณ พื้นที่ที่เหมาะสม ในพื้นที่จังหวัดลำปาง

หัวข้อ	รายละเอียด
	กิจกรรม ๑. การฝึกอบรม หลักสูตร “GAP & Organic Pro: ฟาร์มคุณภาพ ผลิตได้ ขายได้จริง” ฟาร์มเกษตรที่มีระบบมาตรฐาน GAP / เกษตรอินทรีย์ ที่สามารถส่งผลผลิตเข้าสู่ระบบอุตสาหกรรม ๒. การฝึกอบรม หลักสูตร การแปรรูปสินค้าเกษตรที่มีเทคโนโลยีและมาตรฐาน โรงงานต้นแบบนวัตกรรมอาหารครบวงจร มช. (CMU STeP Pilot Plant) ๓. การฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับระบบการผลิตสินค้าเกษตรแบบพันธสัญญา (Contract Farming) ระหว่างเกษตรกรกับผู้ประกอบการ
๘.๓ กิจกรรมหลักที่ ๓ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	จัดงานแสดงสินค้าและส่งเสริมการตลาดเชื่อมโยงธุรกิจเกษตร ๘๓๑,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลำปาง สำนักงานพาณิชย์จังหวัดลำปาง สภาอุตสาหกรรมจังหวัดลำปาง สภาเกษตรกรจังหวัดลำปาง ณ ห้างสรรพสินค้า ในพื้นที่จังหวัดลำปาง กิจกรรม ๑. กิจกรรมการจับคู่ธุรกิจ (Business Matching) เชื่อมโยงตลาดระหว่างเกษตรกรผู้ผลิต และผู้ประกอบการโรงงาน เพื่อส่งเสริมการค้าขายสินค้าล่วงหน้า ๒. กิจกรรมคอนแทรคฟาร์มมิ่ง (Contract Farming) ระหว่างเกษตรกรผู้ผลิตกับผู้ประกอบการโรงงาน ๓. กิจกรรมเวทีเสวนาการเชื่อมโยงธุรกิจเกษตรอุตสาหกรรม ๔. จำหน่ายสินค้า และผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตร ๕. กิจกรรมติดตามและประเมินผลโครงการ (M&E)
๙. หน่วยงานดำเนินการ	๑. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	๑ ตุลาคม ๒๕๖๙ - ๓๐ กันยายน ๒๕๗๐
๑๑. งบประมาณ	งบพัฒนาจังหวัดลำปาง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐ จำนวน ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑. เกษตรกรรุ่นใหม่ได้รับการพัฒนาให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรได้ตามมาตรฐาน พร้อมจำหน่ายเข้าสู่อุตสาหกรรมได้จริง จำนวน ๑๐๐ ราย

หัวข้อ	รายละเอียด
	๒. ผลผลิตทางการเกษตรกร /ผู้ประกอบการ ได้รับมาตรฐาน และมีคุณภาพ จำนวน ๑๐ ราย ๓. ผู้ประกอบการรุ่นใหม่สามารถแปรรูปสินค้าเกษตรสร้างผลิตภัณฑ์ต้นแบบพร้อมจำหน่าย และมีช่องทางการตลาดที่ชัดเจน จำนวน๑๐ ราย ๔. เพิ่มช่องทางการตลาดอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างให้เกิดรายได้มากขึ้น ร้อยละ ๓๐ จากการจำหน่ายผลผลิตรูปแบบเดิม
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	เชิงปริมาณ เกิดผลิตภัณฑ์เกษตร ได้รับมาตรฐานคุณภาพ เพิ่มขึ้น ๕๐% สามารถเพิ่มช่องทางการตลาด อย่างมีประสิทธิภาพ เกษตรกรรุ่นใหม่และผู้ประกอบการรุ่นใหม่เข้าร่วมโครงการ ไม่น้อยกว่า ๑๐๐ ราย และผ่านการพัฒนาเข้าสู่ระบบมาตรฐาน เกิดความร่วมมือ ระหว่างเกษตรกรกับ ผู้ประกอบการ โรงงาน/ตลาดรับซื้อ MOU หรือ (Contract Farming) อย่างน้อย ๑๐ คู่ เชิงคุณภาพ เกษตรกรผลิตสินค้าทางการเกษตรที่ปลอดภัยสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภค มีระบบการผลิตตามมาตรฐานเกษตรปลอดภัย ที่มีประสิทธิภาพ สามารถรองรับภาคอุตสาหกรรม มีการรวมกลุ่มและบริหารจัดการฟาร์มแบบมืออาชีพ สามารถผลิตสินค้าที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดอุตสาหกรรม และเกิดผู้ประกอบการรุ่นใหม่ที่สามารถแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรสร้างผลิตภัณฑ์ที่มีนวัตกรรม มาตรฐาน และมีคุณภาพ พร้อมขยายช่องทางการตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการพัฒนาศักยภาพอาชีพเกษตรกรในจังหวัดลำปาง เพื่อเฝ้าระวังและส่งเสริมปศุสัตว์ปลอดภัย
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานที่ ๑ พัฒนาการผลิตตามระบบเกษตรกรรมยั่งยืน เชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมแปรรูปมูลค่าสูง
๓. แนวทางการพัฒนา	๑. การพัฒนาและต่อยอดสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นด้วยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา นวัตกรรมและเทคโนโลยีการพัฒนาระบบการผลิตและบรรจุภัณฑ์ เพื่อให้มีสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่นออกสู่ตลาดสม่ำเสมอ ๒. พัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร ชุมชน ท้องถิ่น รวมถึงผู้ประกอบการ ให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐาน ๓. การพัฒนาและส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มจากเกษตรชีวภาพ สนับสนุนการใช้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพ การผลิต การแปรรูป และการพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์จากฐานเกษตรกรรม และฐานทรัพยากรชีวภาพ สนับสนุนให้มีการนำวัตถุดิบเหลือทิ้งทางการเกษตรมาใช้ในอุตสาหกรรมและพลังงานที่เกี่ยวข้องกับชีวภาพ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ๔. ส่งเสริมการสร้างมูลค่าโดยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน ๕. ส่งเสริมเกษตรอัจฉริยะและการพัฒนาศักยภาพการผลิต เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยอาศัยเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้ง ส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ทั้งกลุ่ม smart farmer และ Young Smart farmer ที่สามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้พัฒนาไปสู่รูปแบบฟาร์มอัจฉริยะ ๖. พัฒนาเกษตรกรและผู้ประกอบการด้านการเกษตร เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ๗. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบบริหารจัดการน้ำ เพื่อสนับสนุนการเกษตร
๔. หลักการและเหตุผล	ตาม ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๘๐) วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาภาคเกษตร ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ

หัวข้อ	รายละเอียด
	เพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ดีรอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสำนึกและรับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดี ของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่สามและอนุรักษ์ ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สูการเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นวัตกรรม ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีฟตามความถนัดของตนเองแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ในยุทธศาสตร์ที่ ๑๒ : ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์ การพัฒนาแห่งอนาคต ประกอบกับ แผนพัฒนาภาคเหนือ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : พัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ไขปัญหาความ ยากจน พัฒนาระบบดูแลผู้สูงอายุอย่างมีส่วนร่วมของ ครอบครัวและชุมชน ยกระดับทักษะฝีมือแรงงานภาคบริการ การพัฒนาแรงงานให้มีความรู้และทักษะในการประกอบ อาชีพตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน มีการ ฝึกอบรมเพิ่มศักยภาพในทักษะใหม่(Reskill) ที่จำเป็นในการ ทำงานและตรงตามความต้องการของตลาด ตลอดจน การพัฒนายกระดับทักษะเดิมให้ดีขึ้น (Upskill) ตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ให้ แต่ละหน่วยงานในสังกัดจัดทำเครือข่ายภาคประชาชน ในระดับตำบล หมู่บ้านให้เข้มแข็ง ในลักษณะเดียวกับ อาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน : อสม. โดยจัดระบบบริหาร จัดการอาสาสมัครทั้งหมดในระบบต่างๆ มาทำงานร่วมกัน แบบบูรณาการกับเจ้าหน้าที่รัฐ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลำปาง จึงมีนโยบายการพัฒนาศักยภาพอาสาปศุสัตว์อย่างต่อเนื่อง โดยมีหลักการหรือแนวทางในการดำเนินงาน คือ “มีความ ต้องการร่วม มีความสนใจร่วม และมีผลตอบแทนร่วมกัน” โดยมุ่งให้อาสาปศุสัตว์มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการ เลี้ยงดูปศุสัตว์ด้วยตนเองและสามารถให้คำแนะนำและ ช่วยเหลือเพื่อนบ้านในการจัดการด้านปศุสัตว์ได้ เนื่องจากปัจจุบันได้เกิดโรคอุบัติใหม่ เช่น ลัมปีสกิน ในโค กระบือ ASF African Swine Fever หรือโรคอหิวาต์ แอฟริกาในสุกร เป็นโรคติดต่อ โรคกาฬโรคในม้า ซึ่งก่อให้เกิด

หัวข้อ	รายละเอียด
	ความเสียหายกับเศรษฐกิจด้านการปศุสัตว์ในจังหวัดเป็นมูลค่าถึง ๒๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท ดังนั้น สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลำปาง จึงเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพอาสาปศุสัตว์อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้อาสาปศุสัตว์ เป็นกลุ่มที่เข้มแข็งมีความรู้ความสามารถพร้อมช่วยงาน จึงได้มีการกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของอาสาปศุสัตว์ให้ชัดเจน และให้มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางเกี่ยวกับฐานข้อมูลอาสาปศุสัตว์เพื่อเชื่อมโยงฐานข้อมูลเกษตรกรอาสาของทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้เป็นระบบ โดยยึดหลักการมีความสนใจร่วม มีความต้องการร่วม และการมีผลตอบแทนหรือผลประโยชน์ร่วมกันเป็นหลักในการดำเนินงาน และให้อาสาปศุสัตว์มีความเข้าใจ และรู้ทันต่อโรคอุบัติใหม่ ตลอดจนการดูแลรักษาสัตว์ เป็้องต้น ให้ทันท่วงทีกับโรคที่อุบัติใหม่
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อให้อาสาปศุสัตว์มีความรู้ ความเข้าใจใหม่ และสามารถช่วยงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติได้ ๒. เพื่อให้อาสาปศุสัตว์ได้ทบทวนความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงานเป็นผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ ๓. เพื่อให้อาสาปศุสัตว์เป็นผู้ประสานงานระหว่างเกษตรกรกับเจ้าหน้าที่ ๔. เพื่อให้อาสาปศุสัตว์เข้าใจถึงโรคอุบัติใหม่ ๕.อาสาปศุสัตว์ในจังหวัดลำปางมีความรู้ด้านกฎหมายปศุสัตว์
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑.อาสาปศุสัตว์เก่าในจังหวัดลำปาง ๑๐๐ ราย มีความรู้ความเข้าใจโรคอุบัติใหม่ กฎหมาย ระเบียบกรมปศุสัตว์ ๒.อาสาปศุสัตว์ใหม่จำนวน ๓๐ ราย มีความรู้ความเข้าใจโรคอุบัติใหม่ กฎหมาย ระเบียบกรมปศุสัตว์ ๓.เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ในจังหวัดลำปางได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคอุบัติใหม่ กฎหมาย ระเบียบกรมปศุสัตว์
๗. พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่ทุกอำเภอของจังหวัดลำปาง ๑๓ อำเภอ
๘. กิจกรรมหลัก	พัฒนาศักยภาพอาสาปศุสัตว์ในจังหวัดลำปาง
งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๕๑๔,๑๐๐ บาท สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลำปาง - ศูนย์วิจัยสัตว์แพทยภาคเหนือตอนบน - ศูนย์วิจัยพืชอาหารสัตว์ - ด่านกักกันสัตว์ลำปาง

หัวข้อ	รายละเอียด
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลำปาง ศูนย์วิจัยสัตว์แพทย์ภาคเหนือตอนบน ศูนย์วิจัยพืชอาหารสัตว์ลำปาง ด่านกักกันสัตว์ลำปาง
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	๑ ปี ตุลาคม ๒๕๖๙ – กันยายน ๒๕๗๐
๑๑. งบประมาณ	๕๑๔,๑๐๐ บาท (ห้าแสนหนึ่งหมื่นสี่พันบาทถ้วน) งบพัฒนาจังหวัดลำปาง
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑.เพื่อให้อาสาปศุสัตว์เข้าใจถึงโรคอุบัติใหม่กฎหมาย ระเบียบกรมปศุสัตว์ ๒.สร้างความเข้มแข็งกลุ่มอาสาปศุสัตว์ และกลุ่มเกษตรกร ผู้เลี้ยงปศุสัตว์ ๓.อาสาปศุสัตว์ได้ติดตามหาข้อมูลเพื่อต่อยอดกับโรคอุบัติใหม่ ๔.เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ในจังหวัดลำปางได้เฝ้าระวังโรคอุบัติใหม่ กฎหมาย ระเบียบกรมปศุสัตว์ ๕.อาสาปศุสัตว์ได้ติดตามหาข้อมูลเพื่อต่อยอดกับโรคอุบัติใหม่
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	๑.เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์จะลดความสูญเสียที่จะเกิดขึ้น ในโรคอุบัติใหม่โดยมีอาสาปศุสัตว์เป็นเกาะป้องกันขั้นที่ ๑ ก่อน

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและยกระดับเป็นสินค้าเกษตรมูลค่าสูง
โดยเน้นการขับเคลื่อนภายใต้ BCG Model

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการลำปางเมืองกาแฟ ส่งเสริมการปลูกสร้างมูลค่าและเชื่อมโยงสู่ตลาดอย่างยั่งยืน
๒. ชื่อแผนงาน	การพัฒนาเกษตรเชิงคุณภาพ เกษตรแปรรูปมูลค่าสูงด้วยนวัตกรรม และเทคโนโลยี
๓. แนวทางการพัฒนา	การพัฒนาและต่อยอดสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นด้วยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา นวัตกรรมและเทคโนโลยีการพัฒนาระบบการผลิตและบรรจุภัณฑ์ เพื่อให้มีสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่นออกสู่ตลาดสม่ำเสมอ
๔. หลักการและเหตุผล	จังหวัดลำปางเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการเพาะปลูก กาแฟสายพันธุ์อะราบิกาและโรบัสต้า โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๘ มีพื้นที่เพาะปลูกรวมกว่า ๖,๑๔๖.๖๑ ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ในหลายอำเภอ เช่น เมือง แจ้ห่ม งาว แม่เมาะ เมืองปาน และวังเหนือ โดยกาแฟอะราบิกาเป็นสายพันธุ์หลักที่มีการเพาะปลูกถึง ๕,๖๘๘.๓๖ ไร่ ผลผลิตรวม ๒,๓๓๑.๓๕ ตัน จากเกษตรกรกว่า ๔๐๐ ครัวเรือน ขณะที่กาแฟโรบัสต้าเริ่มมีการขยายพื้นที่เพาะปลูกบางส่วน โดยเฉพาะในอำเภอเมืองปาน ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการใช้ที่ดินจากพืชไร่ไปสู่การปลูกกาแฟในเชิงเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตามพื้นที่เพาะปลูกส่วนใหญ่ของกาแฟอะราบิกาในลำปางยังคงอยู่ในเขตพื้นที่ป่า หรือพื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ เช่น เขตอุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน และป่าในอำเภอแจ้ห่ม งาว และแม่เมาะ ซึ่งส่งผลให้ไม่สามารถพัฒนาในรูปแบบแปลงใหญ่ตามนโยบายภาครัฐได้อีกทั้งระบบการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การแปรรูป และการเชื่อมโยงตลาดยังขาดการพัฒนาอย่างเป็นระบบและยั่งยืน ในขณะเดียวกัน ลำปางกลับเป็นจังหวัดที่มีความหลากหลายทางภูมิประเทศและสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมต่อการผลิตกาแฟคุณภาพ มีต้นทุนทางวัฒนธรรม วิถีชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สามารถนำมาต่อยอดเป็นอัตลักษณ์ของกาแฟท้องถิ่นได้อย่างมีคุณค่า หากได้รับการพัฒนาอย่างถูกทิศทาง

หัวข้อ	รายละเอียด
	ลำปางมีศักยภาพที่จะกลายเป็นศูนย์กลางการผลิตและแปรรูปกาแฟระดับภูมิภาคได้ในอนาคต จากบริบทดังกล่าวจึงเกิดความจำเป็นเร่งด่วนในการดำเนินงานโครงการพัฒนาอุตสาหกรรมกาแฟในจังหวัดลำปางอย่างครบวงจร ตั้งแต่ต้นน้ำ (การปลูก) กลางน้ำ (การแปรรูปและจัดการหลังการเก็บเกี่ยว) ไปจนถึงปลายน้ำ (การสร้างแบรนด์ การตลาด และการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์) ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจ BCG (Bio-Circular-Green Economy) และแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) โดยใช้กลไกแบบมีส่วนร่วมจากเกษตรกร สถาบันการศึกษา หน่วยงานรัฐ และภาคเอกชน สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดลำปาง ในฐานะหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบด้านการบูรณาการนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคการเกษตรของจังหวัด ได้เล็งเห็นถึงศักยภาพและโอกาสของการพัฒนาระบบการผลิตกาแฟของลำปางให้เป็นฐานเศรษฐกิจที่สำคัญในระดับพื้นที่ จึงได้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรลำปาง และสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลำปาง จัดทำโครงการนี้ขึ้นภายใต้แนวคิด “ลำปางเมืองกาแฟ” เพื่อส่งเสริมการปลูกสร้างมูลค่าและเชื่อมโยงสู่ตลาดอย่างยั่งยืน โครงการนี้มุ่งเน้นการยกระดับเกษตรกรรมดั้งเดิมให้เป็นระบบเกษตรทันสมัย โดยบูรณาการองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี นวัตกรรม และการบริหารจัดการห่วงโซ่มูลค่าแบบครบวงจร เพื่อสร้างต้นแบบการพัฒนาคุณภาพในระดับพื้นที่ที่สามารถขยายผลได้ในระยะยาว
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ในการผลิตกาแฟ ๒. เพื่อส่งเสริมการแปรรูปกาแฟเบื้องต้นและการสร้างมูลค่าเพิ่ม ด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับบริบทชุมชน และสอดคล้องกับความต้องการของตลาด ๓. เพื่อพัฒนากลไกการเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างเกษตรกร ผู้แปรรูป ผู้ประกอบการ และช่องทางการตลาด ทั้งในระดับชุมชนและระดับภูมิภาคเพื่อสนับสนุนการกระจายสินค้าและขยายโอกาสทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

หัวข้อ	รายละเอียด
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑.เกษตรกร จำนวน ๓๐ ราย มีความรู้ในการผลิตกาแฟ ร่วมกับการเลี้ยงผึ้งโพรง ๒.เกษตรกร จำนวน ๓๐ ราย มีความรู้ในการแปรรูป กาแฟ และการคัดคุณภาพเมล็ดกาแฟ ๓.เชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟ จำนวน ๖ กลุ่ม และผู้ประกอบการธุรกิจกาแฟ จำนวน ๑๐ ราย
๗. พื้นที่เป้าหมาย	ในพื้นที่จังหวัดลำปาง จังหวัดน่าน และจังหวัดเชียงใหม่
๘. กิจกรรมหลัก	
๘.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	การส่งเสริมการผลิตกาแฟร่วมกับการเลี้ยงผึ้งโพรง ๓๓๑,๙๐๐ บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองปาน สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรลำปาง สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลำปาง มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ศูนย์การศึกษาลำปาง ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จังหวัดเชียงใหม่ ณ พื้นที่ที่เหมาะสม ในพื้นที่จังหวัดลำปาง กิจกรรม ๑. การฝึกอบรม โดยการบรรยายและฝึกปฏิบัติ หลักสูตร “การผลิตกาแฟร่วมกับการเลี้ยงผึ้งโพรง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต” ๒. การสนับสนุนการจัดทำแปลงส่งเสริมการผลิตกาแฟ ร่วมกับการเลี้ยงผึ้งโพรง
๘.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	การพัฒนาคุณภาพกระบวนการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว กาแฟอาราบิก้า ๙๐,๑๐๐ บาท ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรลำปาง สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองปาน สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลำปาง มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ศูนย์การศึกษาลำปาง ณ พื้นที่ที่เหมาะสม ในพื้นที่จังหวัดลำปาง

หัวข้อ	รายละเอียด
	กิจกรรม ๑) การฝึกอบรม โดยการบรรยายและฝึกภาคปฏิบัติของวิทยากร หลักสูตร “เทคโนโลยีการแปรรูปผลผลิตกาแฟ และการคัดคุณภาพเมล็ดกาแฟ” ๒) การประเมินผลการฝึกอบรมและการเรียนรู้ - ประเมินความรู้ของเกษตรกรเบื้องต้น ก่อนรับการฝึกอบรม (Pre-test) - ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ หลักสูตร “เทคโนโลยีการแปรรูปผลผลิตกาแฟ และการคัดคุณภาพเมล็ดกาแฟ” - ประเมินความรู้ของเกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรม (Post-test) - ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๘๐
๘.๓ กิจกรรมหลักที่ ๓ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	เส้นทางกาแฟ สัมผัสเมือง ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองปาน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรลำปาง สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลำปาง มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ศูนย์การศึกษาลำปาง ณ พื้นที่ที่เหมาะสม ในพื้นที่จังหวัดลำปาง กิจกรรม ๑. การจัดทำเส้นทางต้นแบบ (Coffee Learning Route) - จัดทำ Coffee Mapping ในอำเภอเมืองปาน โดยสำรวจและเก็บข้อมูลพิกัดของแหล่งปลูก แหล่งแปรรูป และคาเฟ่ชุมชนที่เกี่ยวข้อง - คัดเลือกจุดแหล่งเรียนรู้ต้นแบบสร้างสรรค์ เช่น แปรรูปกาแฟคุณภาพ แหล่งแปรรูปที่บ้าน และจุดสาธิตในชุมชน - ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สร้างสรรค์ เช่น เวิร์กช็อปการชงกาแฟ การเล่าเรื่องราวกาแฟโดยชาวบ้าน และการสาธิตกระบวนการแปรรูป - สื่อสารแนวคิด “จากไร่สู่ถ้วย” (From Farm to Cup) โดยบูรณาการหลัก BCG Model กับอัตลักษณ์ท้องถิ่น เช่นวิถีเกษตรบนพื้นที่สูง ภูมิปัญญาท้องถิ่น และระบบนิเวศป่าเขา

หัวข้อ	รายละเอียด
	๒. การผลิตสื่อและองค์ความรู้เพื่อการเรียนรู้ - จัดทำคู่มือ “The Coffee Map: Lampang Journey by Taste” ในรูปแบบสิ่งพิมพ์และดิจิทัล เพื่อใช้เป็นสื่อประกอบการจัดกิจกรรม - ผลิตวิดีโอสั้น และอินโฟกราฟิกแนะนำแต่ละจุดของเส้นทาง พร้อมสื่อสารผ่านมุมมองการเรียนรู้และเศรษฐกิจสร้างสรรค์เชื่อมโยงเรื่องเล่าของกาแฟกับมิติทางวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น เรื่องราวของกลุ่มชาติพันธุ์ วิถีชีวิตบนพื้นที่สูง หรือแนวคิดการอยู่ร่วมกับป่า ๓. การจัดกิจกรรมนำร่องและสาธิตการท่องเที่ยว - ทดลองจัดกิจกรรม “The Coffee Map : Lampang Journey by Taste” สำหรับกลุ่มเป้าหมาย เช่น นักเรียน นักศึกษา นักท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้ หรือกลุ่มศึกษาดูงาน - เก็บข้อมูลผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับชุมชน เช่น รายได้ที่เพิ่มขึ้นจากนักท่องเที่ยว ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วม - สังเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างต้นแบบโมเดล “กาแฟกับการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่จริง” ที่สามารถขยายผลในพื้นที่อื่นได้ในอนาคต
๘.๔ กิจกรรมหลักที่ ๔ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	การออกแบบแบรนด์/ตราสินค้า การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์และมาตรฐานผลิตภัณฑ์สินค้ากาแฟลำปาง ๗๙,๑๐๐ บาท สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลำปาง สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองปาน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรลำปาง มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ศูนย์การศึกษาลำปาง ณ พื้นที่ที่เหมาะสมในจังหวัดลำปาง กิจกรรม ๑.การอบรมหลักสูตรการออกแบบแบรนด์/ตราสินค้า ๒.การอบรมหลักสูตรการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ ๓.การอบรมการพัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์สินค้ากาแฟลำปาง
๘.๕ กิจกรรมหลักที่ ๕ งบประมาณ	การพัฒนาศักยภาพเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟและผู้ประกอบการเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้ากาแฟอย่างยั่งยืน ๑๙๕,๘๐๐ บาท

หัวข้อ	รายละเอียด
ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองปาน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรลำปาง สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลำปาง มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ศูนย์การศึกษาลำปาง ณ พื้นที่ที่เหมาะสม ในพื้นที่จังหวัดน่าน และจังหวัดเชียงใหม่ กิจกรรม ๑.การอบรมหลักสูตรเส้นทางความก้าวหน้าสู่กาแฟ ๒.การอบรมหลักสูตรการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟ มืออาชีพความยั่งยืนสู่ความยั่งยืน ๓.การอบรมการบริหารจัดการตลาดและการส่งเสริม การประชาสัมพันธ์สินค้ากาแฟสู่ความยั่งยืนเพื่อ ผู้ประกอบการมืออาชีพ ๔.การอบรมสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้ากาแฟอย่างยั่งยืน
๘.๖ กิจกรรมหลักที่ ๖ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ลำปางเมืองกาแฟ : กิจกรรมเวิร์คสโปกกาแฟและเชื่อมโยงธุรกิจ ๔๕๐,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองปาน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรลำปาง สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลำปาง มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ศูนย์การศึกษาลำปาง ณ พื้นที่ที่เหมาะสม ในพื้นที่จังหวัดลำปาง กิจกรรม ๑. การจัดนิทรรศการและบูธแสดงผลงาน จำนวนไม่น้อย กว่า ๑๕ ราย - นำเสนอผลิตภัณฑ์แปรรูปจากกาแฟ เช่น กาแฟคั่วบด, กาแฟดริป, Cold Brew, เครื่องดื่มสร้างสรรค์, บรรจุภัณฑ์ ต้นแบบ - จัดโซนแสดงต้นแบบ “กาแฟชุมชน” ที่สะท้อนเรื่องราว ภูมิปัญญา วัตถุดิบท้องถิ่น และนวัตกรรม ๒. การจับคู่ธุรกิจ (Business Matching) - จัดกิจกรรมเจรจาธุรกิจระหว่างผู้ผลิต-ผู้ประกอบการ ร้านกาแฟ-กลุ่มแปรรูป-ผู้สนใจนำไปต่อยอดจำหน่าย - เชิญร้านกาแฟ โรงแรม ร้านของฝาก และผู้จัดจำหน่าย สินค้าท้องถิ่นเข้าร่วม

หัวข้อ	รายละเอียด
	๓. การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำเสนอผลงาน - เวทีเล่าเรื่องความสำเร็จของเกษตรกรต้นแบบ - กิจกรรมชง-ชิม-แชร์ (Brew & Talk) เพื่อสร้างประสบการณ์ตรงกับผู้บริโภค - เสวนาวิชาการในหัวข้อ “กาแฟกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ลำปาง”
๙. หน่วยงานดำเนินการ	หน่วยงานหลัก สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง หน่วยงานร่วม ๑. สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง ๒. สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองปาน ๓. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรลำปาง ๔. สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลำปาง ๕. มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ศูนย์การศึกษาลำปาง ๖. ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลง เศรษฐกิจจังหวัดเชียงใหม่
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐
๑๑. งบประมาณ	๒,๑๔๖,๙๐๐ บาท (งบพัฒนาจังหวัดลำปาง)
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑.เกษตรกร จำนวน ๓๐ ราย มีความรู้ในการผลิตกาแฟร่วมกับการเลี้ยงผึ้งโพรง ๒.เกษตรกร จำนวน ๓๐ ราย มีความรู้ในการแปรรูปกาแฟและการคัดคุณภาพเมล็ดกาแฟ ๓.เชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟ จำนวน ๖ กลุ่ม และผู้ประกอบการธุรกิจกาแฟ จำนวน ๑๐ ราย
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	เชิงปริมาณ ๑.เกษตรกร จำนวน ๓๐ ราย มีความรู้ในการผลิตกาแฟร่วมกับการเลี้ยงผึ้งโพรง ๒.เกษตรกร จำนวน ๓๐ ราย สามารถแปรรูปสินค้ากาแฟได้อย่างมีคุณภาพเป็นอาชีพทางเลือกให้แก่เกษตรกร และมีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างน้อย ๑๕ ราย ๓.เกษตรกร จำนวน ๓๐ ราย สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟ จำนวน ๖ กลุ่ม และผู้ประกอบการธุรกิจกาแฟ จำนวน ๑๐ ราย เชิงคุณภาพ ๑.เกษตรกรสามารถเพาะปลูกกาแฟในพื้นที่ที่เหมาะสมได้ผลผลิตกาแฟที่มีคุณภาพ และสามารถแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้ากาแฟได้

หัวข้อ	รายละเอียด
	๒.เกษตรกรสามารถแปรรูปกาแฟ และคัดคุณภาพเมล็ดกาแฟได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ ๓.เกษตรกรมีช่องทางการจำหน่ายสินค้ากาแฟในพื้นที่จังหวัดลำปาง และพื้นที่อื่นๆ สามารถสร้างเครือข่ายการประกอบธุรกิจกาแฟได้อย่างยั่งยืน ๔. เกิดเส้นทางการท่องเที่ยวกาแฟ สร้างรายได้ชุมชน และเกิดเศรษฐกิจหมุนเวียน

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจจังหวัดลำปาง
๒. ชื่อแผนงาน	พัฒนาการผลิตตามระบบเกษตรกรรมยั่งยืน เชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมแปรรูปมูลค่าสูง
๓. แนวทางการพัฒนา	ส่งเสริมการสร้างมูลค่าโดยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิต และแปรรูปสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน
๔. หลักการและเหตุผล	แมลงเศรษฐกิจสามารถเจริญเติบโตได้เป็นอย่างดี เนื่องจากมีสภาพอากาศที่เหมาะสม และมีแหล่งพืชอาหารที่หลากหลายกระจายในทุกภูมิภาคของประเทศไทย ปัจจุบันการเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจเป็นอาชีพที่เกษตรกรให้ความสนใจเป็นอย่างมาก เนื่องจากแมลงเศรษฐกิจได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม อาทิเช่น ครั่ง มนุษย์ได้นำสารคัดหลั่งนี้มาใช้ประโยชน์ทำผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น ทำแชลแล็คทาไม้ ทำฉนวนไฟฟ้าในแผงวงจรอิเล็กทรอนิกส์ ทำแชลแล็คเกรตอาหารและยา ใช้เคลือบผิวช็อกโกแลต ลูกกวาด ขนมหวาน อาหาร ยาเม็ด ตลอดจนเป็นส่วนผสมในสารเคลือบผิวผลไม้ เพื่อยืดอายุผลไม้เป็นต้น สีแดงที่สกัดได้จากครั่งจะเป็นสีธรรมชาติ นำไปใช้เป็นสีผสมอาหาร เครื่องดื่มและใช้ในการย้อมผ้าในระยะเวลาที่ผ่านมา ผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในภาพรวมของอุตสาหกรรมครั่งไทย แมลงจำพวกผึ้ง ได้แก่ ผึ้งพันธุ์ ผึ้งโพรง ชันโรง สามารถเลี้ยง เพื่อช่วยผสมเกสรให้กับพืช เป็นการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการติดผลให้กับพืชหลายชนิด จึงทำว่าเป็นประโยชน์ทางตรงของการเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ สำหรับผลพลอยได้จากการเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ หรือประโยชน์ทางอ้อม คือ ผลิตภัณฑ์จากผึ้ง เช่น น้ำผึ้ง นมผึ้ง พรอพอลิส ไขผึ้ง เป็นต้น ในส่วนของแมลงกินได้ ที่เป็นแมลงเศรษฐกิจสำคัญในประเทศไทย ได้แก่ จิ้งหรีด ซึ่งเป็นอาหารใหม่ (Novel Food) ที่มีคุณค่าทางอาหารสูง มีปริมาณโปรตีนที่เทียบเท่ากับเนื้อสัตว์ จึงเป็นที่สนใจของประเทศต่าง ๆ ในการนำมาเป็นอาหารในอนาคต (Future Food) เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารให้กับประชากรโลก การส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรชีวภาพ โดยเฉพาะแมลงเศรษฐกิจ โดยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต พัฒนาคุณภาพผลผลิตให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน สร้างมูลค่าเพิ่ม และเชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมต่อเนื่องเพื่อพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่มีมูลค่าสูง ส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของเกษตรกรและการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนเพื่อประกอบกิจการในการสร้างมูลค่าและใช้ประโยชน์จากเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ทั้งการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ การนำกลับมาใช้ใหม่ ใช้เป็นปัจจัยในกระบวนการผลิต เป็นต้น นำไปสู่การผลิตพัฒนาผลิตภัณฑ์ และขยายผลเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม รวมถึงการส่งเสริม

หัวข้อ	รายละเอียด
	ให้ผู้บริโภคทั้งในและนอกชุมชนได้ตระหนักและเข้าใจถึงความสำคัญของการใช้ประโยชน์ที่เหมาะสมจากแมลงเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจภาคการเกษตรจากฐานชีวภาพอันจะนำไปสู่ความยั่งยืนของการพัฒนาต่อไป
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้และทักษะในการเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพ ๒. เพื่อส่งเสริมกลุ่มอาชีพการเลี้ยงและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ ๓. เพื่อยกระดับกลุ่มอาชีพด้านการเกษตรให้สามารถสร้างรายได้และมีความยั่งยืนในชุมชน
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	กิจกรรมหลักที่ ๑ ส่งเสริมการเลี้ยงและพัฒนาศักยภาพการเลี้ยงครั้ง ๑. เกษตรกร จำนวน ๓๐ ราย ได้รับการพัฒนาศักยภาพในการเลี้ยงครั้ง ๒. เกิดกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงครั้ง จำนวน ๑ กลุ่ม กิจกรรมหลักที่ ๒ ส่งเสริมการเลี้ยงและการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ผึ้งโพรง ๑. เกษตรกร จำนวน ๖๐ ราย ได้รับการพัฒนาศักยภาพในการเลี้ยงผึ้งโพรง ๒. เกิดกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงผึ้งโพรง จำนวน ๒ กลุ่ม
๗. พื้นที่เป้าหมาย	กิจกรรมหลักที่ ๑ ส่งเสริมการเลี้ยงและพัฒนาศักยภาพการเลี้ยงครั้ง ในพื้นที่อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง กิจกรรมหลักที่ ๒ ส่งเสริมการเลี้ยงและการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ผึ้งโพรง ในพื้นที่อำเภอลำปางเหนือ และอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง
๘. กิจกรรมหลัก	
๘.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ส่งเสริมการเลี้ยงและพัฒนาศักยภาพการเลี้ยงครั้ง ๑๔๗,๕๐๐ บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองปาน กิจกรรม ๑) จัดฝึกอบรมเกษตรกรหลักสูตร “ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพการเลี้ยงครั้ง” ๒) จัดทำต้นแบบจุดเรียนรู้และฝึกปฏิบัติการเลี้ยงครั้ง
๘.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ส่งเสริมการเลี้ยงและการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ผึ้งโพรง ๒๖๗,๖๐๐ บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง สำนักงานเกษตรอำเภอลำปางเหนือ และอำเภอเมืองปาน กิจกรรม ๑) จัดฝึกอบรมเกษตรกรหลักสูตร “การเลี้ยงผึ้งโพรงและการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากผึ้งโพรง” ๒) จัดทำต้นแบบจุดเรียนรู้และฝึกปฏิบัติการเลี้ยงผึ้งโพรง

หัวข้อ	รายละเอียด
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐
๑๑. งบประมาณ	๔๑๕,๑๐๐ บาท
๑๒. ผลผลิต (Output)	กิจกรรมหลักที่ ๑ ส่งเสริมการเลี้ยงและพัฒนาศักยภาพการเลี้ยงครั้ง ๑. เกษตรกร จำนวน ๓๐ ราย ได้รับการพัฒนาศักยภาพในการเลี้ยงครั้ง ๒. เกิดกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงครั้ง จำนวน ๑ กลุ่ม กิจกรรมหลักที่ ๒ ส่งเสริมการเลี้ยงและการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ผึ้งโพรง ๑. เกษตรกร จำนวน ๖๐ ราย ได้รับการพัฒนาศักยภาพในการเลี้ยงผึ้งโพรง ๒. เกิดกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงผึ้งโพรง จำนวน ๒ กลุ่ม
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	กิจกรรมหลักที่ ๑ ส่งเสริมการเลี้ยงและพัฒนาศักยภาพการเลี้ยงครั้ง กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการสามารถเลี้ยงครั้ง ได้ผลผลิตครั้งที่สมบูรณ์ อัตราการตายตัวครั้งบนพื้นหญ้าไม่ในฤดูร้อนลดลง เกษตรกรมีทางเลือกในการประกอบอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร กิจกรรมหลักที่ ๒ ส่งเสริมการเลี้ยงและการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ผึ้งโพรง เกิดกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงผึ้งโพรงและมีผลิตภัณฑ์แปรรูปจากผึ้งโพรง ซึ่งเป็นอาชีพเสริมที่สร้างรายได้ และช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรและคนในชุมชน สามารถเป็นต้นแบบของชุมชนที่มีวิถีการทำเกษตรกรรมบนพื้นฐานการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมควบคู่กับการฟื้นฟูสมดุลให้กับระบบนิเวศ

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการเสริมสร้างความรู้และทักษะเพื่อการผลิตมันสำปะหลังอย่างมีประสิทธิภาพ
๒. ชื่อแผนงาน	พัฒนาการผลิตตามระบบเกษตรกรรมยั่งยืน เชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมแปรรูปมูลค่าสูง
๓. แนวทางการพัฒนา	ส่งเสริมการสร้างมูลค่าโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน
๔. หลักการและเหตุผล	ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้นำมากำหนดเป็นเป้าหมายในการสร้างความสามารถในการแข่งขันด้านการเกษตร ตลอดจนยุทธศาสตร์การส่งเสริมประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และยกระดับสู่มาตรฐานสากล ด้วยงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมของกรมส่งเสริมการเกษตร มันสำปะหลัง ได้ถูกกำหนดให้เป็นสินค้ายุทธศาสตร์ของประเทศ โดยกำหนดยุทธศาสตร์สินค้าเกษตรมันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ ปี ๒๕๕๙ – ๒๕๖๙ มีเป้าหมายการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง โดยเพิ่มผลผลิตต่อไร่ เป็น ๕ ตันในปี ๒๕๖๒ และเป็น ๗ ตันในปี ๒๕๖๙ โดยมียุทธศาสตร์ดำเนินการ ๕ ด้าน คือ ด้านการผลิต ด้านการตลาด ด้านนโยบายและบริหารจัดการ ด้านการแปรรูป และสร้างมูลค่าเพิ่ม และด้านงานวิจัยและพัฒนา จังหวัดลำปางเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกมันสำปะหลัง ในพื้นที่ ๑๓ อำเภอ ในปีการผลิต ๒๕๖๗/๖๘ มีพื้นที่ปลูกจำนวนทั้งสิ้น ๖๒,๗๖๕ ไร่ อำเภอที่มีพื้นที่มากที่สุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ อำเภอวังเหนือ อำเภอเมืองลำปาง และอำเภอสบปราบ โดยมีผลผลิตรวมทั้งจังหวัด ๑๙๐,๙๘๗ ตัน คิดเป็นผลผลิตเฉลี่ย ๓.๐๔ ตันต่อไร่ ซึ่งยังต่ำกว่าเป้าหมายยุทธศาสตร์มันสำปะหลังที่กำหนด อีกทั้งในช่วงปีที่ผ่านมา มีการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ Climate Change โรคและแมลง ภัยแล้ง และอุทกภัย ฝนตกหนัก ส่งผลทำให้ผลผลิตเกิดความเสียหาย ผลผลิตมันสำปะหลังไม่มีคุณภาพ และขาดแคลนท่อนพันธุ์มันสำปะหลัง จากสถานการณ์ข้างต้น การพัฒนาการศักยภาพเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง จังหวัดลำปาง

หัวข้อ	รายละเอียด
	ให้เป็นแหล่งผลิตท่อนพันธุ์มันสำปะหลังที่มีคุณภาพ และ ศึกษาทดสอบพันธุ์มันสำปะหลังที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ เพื่อยกระดับการผลิตให้มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งหวัง เพื่อพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรให้มีความสามารถในการ ผลิตมันสำปะหลัง ที่ตอบสนองกับยุทธศาสตร์และนโยบาย ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ส่งผลให้เกิดความมั่นคง และยั่งยืนในอาชีพของเกษตรกรผู้ผลิตมันสำปะหลังต่อไป ส่งผลให้เกิดความมั่นคง และยั่งยืน ในอาชีพของเกษตรกร ผู้ผลิตมันสำปะหลัง
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรให้มีความรู้และทักษะ ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง ๒. เพื่อพัฒนาศักยภาพการผลิตมันสำปะหลังให้มีประสิทธิภาพ ๓. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลังที่เหมาะสม กับพื้นที่ และเป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. ผลผลิตมันสำปะหลังเพิ่มขึ้นร้อยละ ๕ จากปีฐานการผลิตเดิม ๒. มีแปลงต้นแบบการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง จำนวน ๑๕๐ ไร่ ๓. มีแปลงทดสอบพันธุ์มันสำปะหลังที่เหมาะสมกับพื้นที่ จำนวน ๕ แปลง
๗. พื้นที่เป้าหมาย	อำเภอเมืองลำปาง อำเภอแม่ทะ อำเภอวังเหนือ อำเภอสบปราบ และอำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง
๘. กิจกรรมหลัก	
๘.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	อบรมถ่ายทอดความรู้ “การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต มันสำปะหลัง” ๙๔,๗๕๐ บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองลำปาง สำนักงานเกษตรอำเภอแม่ทะ สำนักงานเกษตรอำเภอวังเหนือ สำนักงานเกษตรอำเภอสบปราบ สำนักงานเกษตรอำเภอแม่พริก

หัวข้อ	รายละเอียด
๘.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ส่งเสริมการจัดทำแปลงต้นแบบการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง ๕๔๙,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองลำปาง สำนักงานเกษตรอำเภอแม่ทะ สำนักงานเกษตรอำเภอวังเหนือ สำนักงานเกษตรอำเภอสบปราบ สำนักงานเกษตรอำเภอแม่พริก
๘.๓ กิจกรรมหลักที่ ๓ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	การจัดทำแปลงทดสอบพันธุ์มันสำปะหลังที่เหมาะสมกับพื้นที่ ๑๕๙,๖๕๐ บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองลำปาง สำนักงานเกษตรอำเภอแม่ทะ สำนักงานเกษตรอำเภอวังเหนือ สำนักงานเกษตรอำเภอสบปราบ สำนักงานเกษตรอำเภอแม่พริก
๘.๔ กิจกรรมหลักที่ ๔ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการ ๑๑,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองลำปาง สำนักงานเกษตรอำเภอแม่ทะ สำนักงานเกษตรอำเภอวังเหนือ สำนักงานเกษตรอำเภอสบปราบ สำนักงานเกษตรอำเภอแม่พริก
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	๑ ปี ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๙ – ๓๐ กันยายน ๒๕๗๐
๑๑. งบประมาณ	๘๑๔,๔๐๐ บาท (แปดแสนหนึ่งหมื่นสี่พันสี่ร้อยบาทถ้วน)
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑. ผลผลิตมันสำปะหลังเพิ่มขึ้นร้อยละ ๕ จากปีฐานการผลิตเดิม ๒. มีแปลงต้นแบบการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลังจำนวน ๑๕๐ ไร่ เพื่อเป็นต้นแบบในชุมชน ๓. มีพันธุ์มันสำปะหลังที่เหมาะสมกับพื้นที่ สามารถให้ผลผลิตที่สูงสุดตามศักยภาพพื้นที่ และเหมาะสมกับเกษตรกร

หัวข้อ	รายละเอียด
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	๑. เกษตรกรมีความรู้และสามารถประยุกต์ใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลังได้จริง ๒. มีแปลงต้นแบบการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลังในระดับชุมชน ๓. ปริมาณผลผลิตและมูลค่าของมันสำปะหลังเพิ่มขึ้นจากเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และการใช้พันธุ์มันสำปะหลังที่เหมาะสมกับพื้นที่

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการยกระดับสินค้าเกษตรมูลค่าสูงจังหวัดลำปาง กิจกรรมหลัก : ยกระดับถั่วลิสงลำปางสู่สินค้าเกษตรมูลค่าสูง
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานที่ ๑ พัฒนาการผลิตตามระบบเกษตรกรรมยั่งยืน เชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมแปรรูปมูลค่าสูง
๓. แนวทางการพัฒนา	ส่งเสริมการสร้างมูลค่าโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ในการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน
๔. หลักการและเหตุผล	ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนาเศรษฐกิจบนฐานนวัตกรรม มุ่งเน้นการเพิ่มผลิตภาพ การใช้เทคโนโลยีการผลิตและแปรรูป การส่งเสริมระบบตลาดเกษตรสมัยใหม่ และการสร้างแบรนด์ สินค้าเกษตรเฉพาะถิ่น ทั้งยังสนับสนุน แผนแม่บทด้านการเกษตรของประเทศ ที่เน้นการพัฒนาเกษตรกรให้มีศักยภาพในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมอย่างมั่นคงและยั่งยืน รวมถึงการพัฒนาเกษตรมูลค่าสูงที่ตอบสนองความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ ภายใต้บริบทของจังหวัดลำปางซึ่งมีเป้าหมายในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยทรัพยากรท้องถิ่นและการเกษตรมูลค่าสูง โครงการนี้จึงสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดลำปาง ที่มุ่งส่งเสริมเกษตรแปรรูป และยกระดับสินค้าท้องถิ่นให้มีศักยภาพแข่งขัน โดยบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และชุมชนในพื้นที่ และสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ที่เน้นการลดความเหลื่อมล้ำ เพิ่มความสามารถในการแข่งขัน และการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนบนฐานทุนธรรมชาติ จังหวัดลำปางเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกถั่วลิสง โดยเฉพาะในเขตอำเภอเสริมงาม แม่ทะ วังเหนือ เมืองปาน อำเภอแจ้ห่ม และอำเภอห้างฉัตร เกษตรกรที่ปลูกถั่วลิสงปีการผลิต ๒๕๖๗/๖๘ จำนวน ๘๒๗ ครัวเรือน พื้นที่ปลูกจำนวน ๑,๘๓๐ ไร่ เกษตรกรจำนวนไม่น้อยยังคงใช้วิธีการผลิตแบบดั้งเดิม พึ่งพาการขายผลผลิตในรูปแบบฝักดิบในราคาต่ำ ขาดระบบการแปรรูป การสร้างมูลค่าเพิ่ม และการตลาดที่ยั่งยืน ทำให้รายได้ของเกษตรกรยังไม่มั่นคงและไม่สามารถแข่งขันได้ในตลาดที่มีความต้องการผลิตภัณฑ์เกษตรคุณภาพสูง นอกจากนั้น ยังพบว่าเกษตรกรในพื้นที่ยังประสบปัญหาต้นทุนการผลิตสูง ผลผลิตต่อไร่ต่ำ ขาดองค์ความรู้ด้านนวัตกรรมแปรรูป ไม่มีช่องทางตลาดที่หลากหลาย

หัวข้อ	รายละเอียด
	และขาดกลไกในการรวมกลุ่มจัดการผลผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องมีการดำเนินโครงการในลักษณะเชิงรุก เพื่อแก้ปัญหาอย่างบูรณาการ ซึ่งจะช่วยสร้างรายได้เพิ่มขีดความสามารถของเกษตรกร สร้างผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์ และส่งเสริมเศรษฐกิจจังหวัดลำปางให้เติบโตอย่างมั่นคงและยั่งยืนในระยะยาว โครงการนี้จึงมีเป้าหมายเพื่อยกระดับถั่วลิสงลำปางให้เป็น “สินค้าเกษตรมูลค่าสูง” เพื่อพัฒนาทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ตอบโจทย์เศรษฐกิจฐานราก และสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ นั่นก็คือ ขจัดความยากจน โดยการยกระดับรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกถั่วลิสงในลำปาง ด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่มจากการผลิต แปรรูป และการตลาด และขจัดความหิวโหย โดยการส่งเสริมระบบการผลิตอาหารที่ยั่งยืน สนับสนุนการเข้าถึงเทคโนโลยีทางเกษตร และการเพิ่มผลผลิตถั่วลิสงอย่างมีประสิทธิภาพ
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อยกระดับกระบวนการผลิตถั่วลิสงให้ได้มาตรฐานและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ๒. เพื่อพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรในการแปรรูปถั่วลิสงเพื่อเพิ่มมูลค่า ๓. เพื่อส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มต้นแบบระบบการผลิตและแปรรูปถั่วลิสงครบวงจรระดับชุมชน
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. ผลผลิตถั่วลิสงเพิ่มขึ้นร้อยละ ๕ จากปีฐานการผลิตเดิม ๒. จำนวนผลิตภัณฑ์ถั่วลิสงแปรรูปต้นแบบ จำนวน ๑ ผลิตภัณฑ์ ๓. เกิดกลุ่มเกษตรกรต้นแบบที่ผลิตและแปรรูปถั่วลิสงครบวงจรระดับชุมชน จำนวน ๖ กลุ่ม
๗. พื้นที่เป้าหมาย	อำเภอเสริมงาม แม่ทะ วังเหนือ เมืองปาน อำเภอแจ้ห่ม และอำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง
๘. กิจกรรมหลัก	ระบุแนวทางและวิธีการดำเนินงานที่เป็นกิจกรรมหลักที่ส่งผลให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์
๘.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	อบรมถ่ายทอดความรู้ “การเรื่องการผลิตถั่วลิสงตามแนวทางเกษตรสมัยใหม่และการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว” ๘๘,๙๖๐ บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม สำนักงานเกษตรอำเภอวังเหนือ สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองปาน

หัวข้อ	รายละเอียด
	สำนักงานเกษตรอำเภอแจ้ห่ม สำนักงานเกษตรอำเภอแม่ทะ สำนักงานเกษตรอำเภอห้างฉัตร
๘.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ส่งเสริมการจัดทำแปลงต้นแบบการผลิตถั่วลิสงตามแนวทาง เกษตรสมัยใหม่ ๖๒๗,๗๒๐ บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม สำนักงานเกษตรอำเภอวังเหนือ สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองปาน สำนักงานเกษตรอำเภอแจ้ห่ม สำนักงานเกษตรอำเภอแม่ทะ สำนักงานเกษตรอำเภอห้างฉัตร
๘.๓ กิจกรรมหลักที่ ๓ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	อบรมเชิงปฏิบัติการ “การแปรรูปถั่วลิสงเพื่อเพิ่มมูลค่าและ มาตรฐานการแปรรูประดับชุมชน” ๑๑๖,๔๐๐ บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม สำนักงานเกษตรอำเภอวังเหนือ สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองปาน สำนักงานเกษตรอำเภอแจ้ห่ม สำนักงานเกษตรอำเภอแม่ทะ สำนักงานเกษตรอำเภอห้างฉัตร
๘.๓ กิจกรรมหลักที่ ๔ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการ ๑๐,๓๒๐ บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม สำนักงานเกษตรอำเภอวังเหนือ สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองปาน สำนักงานเกษตรอำเภอแจ้ห่ม สำนักงานเกษตรอำเภอแม่ทะ สำนักงานเกษตรอำเภอห้างฉัตร
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	๑ ปี ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๙ – ๓๐ กันยายน ๒๕๗๐
๑๑. งบประมาณ	๘๔๓,๔๐๐ บาท (แปดแสนสี่หมื่นสามพันสี่ร้อยบาทถ้วน)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑. ผลผลิตถั่วลิสงเพิ่มขึ้นร้อยละ ๕ จากปีฐานการผลิตเดิม ๒. จำนวนผลิตภัณฑ์ถั่วลิสงแปรรูปต้นแบบที่พัฒนาขึ้น จำนวน ๑ ผลิตภัณฑ์ ๓. เกิดกลุ่มเกษตรกรกรต้นแบบที่ผลิตและแปรรูปถั่วลิสงครบ วงจรระดับชุมชน จำนวน ๖ กลุ่ม
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	๑. เกษตรกรมีความรู้และสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยี การผลิตและแปรรูปถั่วลิสงได้จริง ๒. มีต้นแบบระบบการผลิตและแปรรูปถั่วลิสงระดับชุมชน ๓. ปริมาณผลผลิตและมูลค่าของผลิตภัณฑ์ถั่วลิสงที่ผ่าน การแปรรูปมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	โครงการพัฒนาระบบการผลิตปศุสัตว์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยการถ่ายทอดเทคโนโลยีแก๊สชีวภาพ
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานที่ ๑ พัฒนาการผลิตตามระบบเกษตรกรรมยั่งยืน เชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมแปรรูปมูลค่าสูง
๓. แนวทางการพัฒนา	๑. การพัฒนาและต่อยอดสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นด้วยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา นวัตกรรมและเทคโนโลยีการพัฒนาระบบการผลิต และบรรจุภัณฑ์ เพื่อให้มีสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่น ออกสู่ตลาดสม่ำเสมอ ๒. พัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร ชุมชน ท้องถิ่น รวมถึงผู้ประกอบการ ให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหาร ที่มีคุณภาพมาตรฐาน ๓. การพัฒนาและส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มจากเกษตรชีวภาพ สนับสนุนการใช้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพ การผลิต การแปรรูป และการพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์จากฐานเกษตรกรรม และฐานทรัพยากรชีวภาพ สนับสนุนให้มีการนำวัตถุดิบเหลือทิ้งทางการเกษตรมาใช้ในอุตสาหกรรมและพลังงานที่เกี่ยวข้องกับชีวภาพ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ๔. ส่งเสริมการสร้างมูลค่าโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน ๕. ส่งเสริมเกษตรอัจฉริยะและการพัฒนาศักยภาพการผลิต เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยอาศัยเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตรในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้ง ส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ ทั้งกลุ่ม Smart farmer และ Young smart farmer ที่สามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้พัฒนาไปสู่รูปแบบฟาร์มอัจฉริยะ ๖. พัฒนาเกษตรกรและผู้ประกอบการด้านการเกษตร เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ๗. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบบริหารจัดการน้ำ เพื่อสนับสนุนการเกษตร
๔. หลักการและเหตุผล	ปัจจุบันอุตสาหกรรมการผลิตสัตว์ของประเทศไทยได้ขยายตัวเพิ่มอย่างรวดเร็วส่งผลให้เกิดมลภาวะ

หัวข้อ	รายละเอียด
	ทางสิ่งแวดล้อมทั้งภายในบริเวณฟาร์มเลี้ยงสัตว์และชุมชนใกล้เคียงเช่นปัญหามลภาวะของกลิ่น น้ำเสีย แอมโมเนีย และพาหะนำโรคต่างๆ เป็นต้น โดยทั้งส่วนของมูลและปัสสาวะที่ขับถ่ายออกจากสัตว์ทางฟาร์มหรือผู้ประกอบการจำเป็นต้องกำจัดทิ้งออกไป ซึ่งมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น การกำจัดสิ่งปฏิกูล (มูลและปัสสาวะ) จากสัตว์ เช่น การกำจัดด้วยระบบแก๊สชีวภาพ (หรือ ไบโอบีโกล Biogas digester คือ แก๊สที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติจากการย่อยสลายสารอินทรีย์โดยจุลินทรีย์ภายใต้สภาวะที่ปราศจากออกซิเจน) ในขณะที่เกิดการย่อยสลายนั้นจะเกิดแก๊สขึ้นกลุ่มหนึ่งส่วนใหญ่เป็นแก๊สมีเทน เป็นแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์ ไนโตรเจน ไฮโดรเจน และแก๊สอื่นๆ แก๊สมีเทนเป็นแก๊สที่มีมากที่สุด มีคุณสมบัติไม่มีสีไม่มีกลิ่นและติดไฟได้เบากว่าอากาศ แต่ที่มีกลิ่นเหม็นนั้นเกิดจากแก๊สไฮโดรเจนซัลไฟด์หรือแก๊สไข่เน่า ซึ่งเมื่อจุดไฟกลิ่นเหม็นจะหมดไปถือว่าเป็นวิธีที่เหมาะสม สามารถใช้ได้ทั้งฟาร์มขนาดใหญ่ และฟาร์มรายย่อยของเกษตรกรตามชุมชนต่างๆนอกจากนี้ภายหลังการบำบัด ยังได้แก๊สมีเทนเป็นผลพลอยได้ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นพลังงานสำหรับหุงต้ม การใช้ความร้อน รวมทั้งเป็นพลังงานฉุดมอเตอร์หรือกิจกรรมอื่นๆ ภายในครัวเรือนได้ จังหวัดลำปาง เป็นจังหวัดที่รองรับการขยายตัวของสังคมเมือง ทำให้มีประชากรเข้ามาอาศัยในพื้นที่มากขึ้น ทำให้พื้นที่ทางการเกษตรลดลง แต่ยังคงมีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพทางการเกษตร จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาการผลิตทางการเกษตรให้มีความปลอดภัย และลดมลภาวะในภาคการเกษตรให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และสามารถประกอบอาชีพทางการเกษตรให้อยู่กับสังคมเมืองได้ จากผลกระทบของสังคมเมืองที่มีความหนาแน่นของประชากร รวมถึงสภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดมลภาวะ เช่น ขยะมูลฝอยจากภาคชุมชน จากด้านการเกษตร อุตสาหกรรม โดยเฉพาะด้านปศุสัตว์ที่ก่อให้เกิดมลภาวะทางน้ำ กลิ่น จึงมีความจำเป็นต้องสร้างจิตสำนึกให้เกษตรกรมีการพัฒนาปรับปรุง

หัวข้อ	รายละเอียด
	ระบบการเลี้ยงสัตว์ให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมไม่ก่อให้เกิดมลภาวะและลดความเสี่ยงในการขาดแคลนพืชอาหารสัตว์ในกรณีเกิดภัยพิบัติ
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อส่งเสริมการผลิตปศุสัตว์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ๒. เพื่อยกระดับรายได้ของเกษตรกร ๓. เป็นแหล่งสาธิตการใช้มูลสัตว์ในการผลิตแก๊สชีวภาพสำหรับใช้ในครัวเรือน
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. สังคมในชนบท/ชุมชนอยู่ดีมีสุข ให้ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ๒. ช่วยลดมลภาวะจากกลิ่นเหม็น รวมทั้งแมลงที่บินไปสร้างความรำคาญ/ รบกวนเพื่อนบ้านที่
๗. พื้นที่เป้าหมาย	อำเภอในจังหวัดลำปาง ๑๓ อำเภอ
๘. กิจกรรมหลัก	โครงการพัฒนาระบบการผลิตปศุสัตว์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยการถ่ายทอดเทคโนโลยีแก๊สชีวภาพ
งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๙๕๙,๙๐๐ บาท สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลำปาง - ศูนย์วิจัยสัตว์แพทย์ภาคเหนือตอนบน - ศูนย์วิจัยพืชอาหารสัตว์ - มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา วิทยาเขตลำปาง
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลำปาง ศูนย์วิจัยสัตว์แพทย์ภาคเหนือตอนบน ศูนย์วิจัยพืชอาหารสัตว์ลำปาง ด่านกักกันสัตว์ลำปาง
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ตุลาคม ๒๕๖๙ – กันยายน ๒๕๗๐
๑๑. งบประมาณ	๙๕๙,๙๐๐ บาท งบพัฒนาจังหวัด
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑. เกษตรกรผู้เลี้ยงปศุสัตว์ในจังหวัดลำปางมีความเข้าใจและให้ความสำคัญ ต่อบ่อแก๊สชีวภาพ ๒. เสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน ๓. ลดโลกร้อน
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	๑. ลดค่าใช้จ่ายในการใช้ก๊าซหุงต้มและ/หรือค่าเชื้อเพลิงประมาณ ๔๘,๐๐๐ บาท/ปี/ราย ๒. ลดค่าใช้จ่ายในการใช้ปุ๋ยเคมีสำหรับการเกษตรลดลงได้ ๗๒,๐๐๐ บาท/ปี/ราย

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	พัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนเพื่อการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
๒. ชื่อแผนงาน	การพัฒนาศักยภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสู่เกษตรสร้างสรรค์และเกษตรกรรมยั่งยืน
๓. แนวทางการพัฒนา	ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ การพัฒนาเศรษฐกิจเกษตรสร้างสรรค์
๔. หลักการและเหตุผล	การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate change) คือการเปลี่ยนแปลงลักษณะอากาศเฉลี่ย (average weather) ในพื้นที่หนึ่ง อันเป็นผลมาจากความผันแปรตามธรรมชาติ หรือกิจกรรมของมนุษย์ จากการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ และก๊าซเรือนกระจกอื่นๆ ออกสู่บรรยากาศโลกในช่วง ๑๕๐ กว่าปีที่ผ่านมาก๊าซเรือนกระจกดูดซับและกักเก็บความร้อนที่แผ่ออกจากโลก ผลคือโลกร้อนขึ้น กิจกรรมของมนุษย์ทั้งจากการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิล การตัดไม้ทำลายป่า และการทำปศุสัตว์เชิงอุตสาหกรรมเร่งให้เกิดภาวะโลกร้อน นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เป็นอันตรายการเผาไหม้เชื้อเพลิงฟอสซิลการปล่อยก๊าซเรือนกระจกโดยเฉพาะอย่างยิ่งก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากการใช้ถ่านหิน น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติในภาคพลังงาน ภาคการผลิตไฟฟ้า ภาคการคมนาคมขนส่งและภาคอุตสาหกรรมการผลิตยังคงเพิ่มขึ้น ซึ่งความเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มขึ้นของโรคติดต่อ การก่อตัวของโรคอุบัติใหม่ ผลผลิตทางการเกษตรที่ลดลงจากปริมาณน้ำที่ลดลง และพื้นที่การเพาะปลูกที่ลดลงจากน้ำทะเลที่สูงขึ้น ภัยพิบัติต่าง ๆ ที่มีมากขึ้นและทวีความรุนแรงมากกว่าที่เคยพบเจอ เราทุกคนเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดเรื่องนี้ และเราทุกคนที่จะสามารถช่วยกันบรรเทาปัญหานี้ลงได้เช่นกัน จึงถึงเวลาที่เรทุกคนต้องช่วยกัน เพื่อโลกที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ ซึ่งประกอบด้วย จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง และแม่ฮ่องสอน ประสบปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่สำคัญและซับซ้อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาหมอกควันและฝุ่นละออง PM๒.๕ ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพประชาชน เศรษฐกิจการท่องเที่ยว และระบบนิเวศจึงต้องอาศัยความร่วมมือ

หัวข้อ	รายละเอียด
	จากทุกภาคส่วนในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ โดยการสนับสนุนงานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมต่างๆ ในการลดโลกร้อน รวมถึงสร้างความตระหนัก ความเข้าใจ ตลอดจนจิตสำนึกที่ดีให้กับเกษตรกรและบุคลากรภาครัฐให้สามารถรับมือกับปัญหาเหล่านี้ได้อย่างยั่งยืนในระยะยาว ประกอบกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีแผนในการพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืนและให้ความสำคัญกับการจัดการทรัพยากรทางการเกษตรและการทำการเกษตรที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างความหลากหลายทางชีวภาพให้มากขึ้นและลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ (Go Green) ตามโมเดลเศรษฐกิจที่เน้นการพัฒนาที่ยั่งยืน (BCG Model) ตลอดจนการปรับตัวของเกษตรกรและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (CSA : Climate Smart Agriculture) ดังนั้น สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง จึงร่วมกับสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูน และสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดแม่ฮ่องสอน จัดทำโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนเพื่อการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศขึ้น โดยการพัฒนาเกษตรกรให้มีความตระหนัก ความเข้าใจ ได้รับองค์ความรู้และทักษะ สามารถดำเนินกิจกรรมการเกษตรพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรให้ได้มาตรฐาน และมีการจัดการทรัพยากรทางการเกษตร และการทำการเกษตรที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม (Go Green) ตามโมเดลเศรษฐกิจที่เน้นการพัฒนาที่ยั่งยืน (BCG Model) เพื่อการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate change) มีจุดเรียนรู้แปลงต้นแบบการทำการเกษตรที่สามารถปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และนำไปสู่การรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร และมีการจัดการทรัพยากรทางการผลิตที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อสร้างการตระหนักรู้ สร้างความเข้าใจ ให้กับเกษตรกร และสร้างการรับรู้การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และผลกระทบเพื่อการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

หัวข้อ	รายละเอียด
	๒. เพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์และสร้างมูลค่าจากเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ส่งผลให้ลดการเผา ป้องกันการเกิดจุดความร้อน(Hotspot) และลดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมจากการเผาในพื้นที่ทำการเกษตรของพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ อันเป็นหนึ่งในสาเหตุของการเกิดฝุ่นละอองขนาดเล็ก ๓. เพื่อพัฒนาจุดเรียนรู้แปลงต้นแบบเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในการทำการเกษตรที่สามารถปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดลำปาง เชียงใหม่ ลำพูน และแม่ฮ่องสอน เกิดความตระหนัก และมีความรู้ในการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จำนวน ๔๐๐ ราย ๒. เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดลำปาง เชียงใหม่ ลำพูน และแม่ฮ่องสอน มีความรู้และทักษะที่สามารถดำเนินกิจกรรมการเกษตร พัฒนาผลผลิตทางการเกษตรให้ได้มาตรฐาน และมีการจัดการทรัพยากรทางการเกษตรและทำการเกษตรที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม เพื่อการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จำนวน ๔๐๐ ราย ๓. มีจุดเรียนรู้แปลงต้นแบบที่สามารถปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในพื้นที่จังหวัดลำปาง เชียงใหม่ ลำพูน และแม่ฮ่องสอน จำนวน ๔ จุด (จังหวัดละ ๑ จุด) ๔. มีเกษตรกรต้นแบบในพื้นที่จังหวัดลำปาง เชียงใหม่ ลำพูน และแม่ฮ่องสอน ที่สามารถปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สามารถบริหารจัดการแปลง ทรัพยากรทางการเกษตร และทำการเกษตรที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม (Go Green) ตามโมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (BCG Model) จำนวน ๔ ราย (จังหวัดละ ๑ ราย)
๗. พื้นที่เป้าหมาย	ดำเนินการในพื้นที่ จังหวัดลำปาง จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูน และจังหวัดแม่ฮ่องสอน เกษตรกร ๔๐๐ ราย (จังหวัดละ ๑๐๐ ราย)

หัวข้อ	รายละเอียด
๘. กิจกรรมหลัก	
๘.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	การจัดทำชุดองค์ความรู้การทำการเกษตรที่สามารถปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ๑,๒๗๒,๘๐๐ บาท ๑. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง ๒. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่ ๓. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูน ๔. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดแม่ฮ่องสอน หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ สถาบันการศึกษาในพื้นที่ กิจกรรม ๑) การจัดทำชุดองค์ความรู้การทำการเกษตร ที่สามารถปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จำนวน ๔ ชุดองค์ความรู้ (เช่น ด้านข้าว ด้านไม้ผล ด้านพืชสวน ด้านเกษตรผสมผสาน ด้านปศุสัตว์ และด้านประมง) โดยการศึกษา วิเคราะห์ ทบทวนวรรณกรรมและจัดทำเป็นองค์ความรู้ เพื่อนำไปสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้แก่เกษตรกร เช่น สื่อวีดิทัศน์ สื่อการเรียนการสอน สื่อสังคมออนไลน์ ฯลฯ ๒) จัดอบรมสัมมนาถ่ายทอดองค์ความรู้ การสื่อสารประชาสัมพันธ์ ชุดองค์ความรู้การทำการเกษตรที่สามารถปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศให้แก่เกษตรกร
๘.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	การพัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการจัดการทรัพยากรทางการเกษตรที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม (Go Green) ตามโมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (BCG Model) ๗๒๙,๒๐๐ บาท ๑. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง ๒. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่ ๓. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูน ๔. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดแม่ฮ่องสอน หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่
๘.๒.๑ กิจกรรมย่อยที่ ๒.๑	๑) การอบรมพัฒนาศักยภาพเกษตรกรจังหวัดลำปาง เชียงใหม่ ลำพูน และแม่ฮ่องสอน และจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดการทรัพยากรทางการเกษตรที่ใส่ใจ

หัวข้อ	รายละเอียด
งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	สิ่งแวดล้อม (Go Green) ตามโมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (BCG Model) ที่ประสบผลสำเร็จ ๓๙๓,๖๐๐ บาท ๑. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง ๒. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่ ๓. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูน ๔. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดแม่ฮ่องสอน หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่
๘.๒.๒ กิจกรรมย่อยที่ ๒.๒ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๒) การพัฒนาองค์ความรู้การจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรจัดการฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้แก่เกษตรกรด้านการจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเพื่อให้เกิดสามารถวางแผนการจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด สร้างมูลค่า ลดการเผา เพื่อสนับสนุนการทำเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๓๓๕,๖๐๐ บาท ๑. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง ๒. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่ ๓. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูน ๔. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดแม่ฮ่องสอน หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่
๘.๓ กิจกรรมหลักที่ ๓ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	การพัฒนาจุดเรียนรู้แปลงต้นแบบและสนับสนุนวัสดุสาริตการทำการเกษตรและองค์ความรู้ที่สามารถปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ๑๘๖,๔๐๐ บาท ๑. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง ๒. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่ ๓. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูน ๔. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดแม่ฮ่องสอน หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ กิจกรรม ๑. พิจารณาคัดเลือกพื้นที่ของเกษตรกรต้นแบบ ในการจัดทำจุดเรียนรู้แปลงต้นแบบเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตการทำการเกษตรที่สามารถปรับตัวและบรรเทา

หัวข้อ	รายละเอียด
	ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศลดการใช้สารเคมีในการทำการเกษตรที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน ๒. สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการจัดทำจุดเรียนรู้แปลงต้นแบบให้สอดคล้องกับการใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมทำการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
๘.๔ กิจกรรมหลักที่ ๔ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการและการสร้างกระบวนการเรียนรู้ การทำการเกษตรที่สามารถปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ๖๔๘,๐๐๐ บาท ๑. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง ๒. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่ ๓. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูน ๔. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดแม่ฮ่องสอน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ กิจกรรม ๑. จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการให้แก่เกษตรกรเพื่อสร้างความตระหนัก ความรู้ความเข้าใจ และระดมความคิดเห็นความสำคัญของการทำการเกษตรที่สามารถปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จำนวน ๑ ครั้ง ณ พื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ๒. สร้างกระบวนการเรียนรู้ให้กับเกษตรกรในการศึกษาความสำคัญ ถอดบทเรียนของทำการเกษตรที่สามารถปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
๘.๕ กิจกรรมหลักที่ ๕ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	การบริหารจัดการโครงการและติดตามประเมินผล ๑๒๒,๔๐๐ บาท ๑. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง ๒. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่ ๓. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูน ๔. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดแม่ฮ่องสอน สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑ สถาบันการศึกษาในพื้นที่ กิจกรรม ๑. การบริหารจัดการโครงการ อำนวยการ และการประสานงาน

หัวข้อ	รายละเอียด
	๒. การติดตาม การประเมินผล และรายงานความก้าวหน้าโครงการ
๙. หน่วยงานดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก ๑. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง ๒. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่ ๓. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูน ๔. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดแม่ฮ่องสอน หน่วยงานรับผิดชอบร่วม หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑ สถาบันการศึกษาในพื้นที่
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐ (เริ่มเดือนตุลาคม พ.ศ.๒๕๖๙ สิ้นสุดเดือนกันยายน พ.ศ.๒๕๗๐)
๑๑. งบประมาณ	๒,๙๕๘,๘๐๐ บาท (งบประมาณกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑)
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑.เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดลำปาง เชียงใหม่ ลำพูน และแม่ฮ่องสอน เกิดความตระหนัก และมีความรู้ในเรื่องการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จำนวน ๔๐๐ ราย ๒.เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดลำปาง เชียงใหม่ ลำพูน และแม่ฮ่องสอน มีความรู้และทักษะที่สามารถดำเนินกิจกรรมการเกษตร พัฒนาผลผลิตทางการเกษตรให้ได้มาตรฐาน และมีการจัดการทรัพยากรทางการเกษตรและการทำการเกษตรที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม (Go Green) ตามโมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (BCG Model) เพื่อการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จำนวน ๔๐๐ ราย ๓.มีจุดเรียนรู้แปลงต้นแบบการทำการเกษตร อาทิเช่น ด้านข้าว ด้านไม้ผล ด้านพืชสวน ด้านเกษตรผสมผสาน ด้านปศุสัตว์ และด้านประมง ในพื้นที่จังหวัดลำปาง เชียงใหม่ ลำพูน และแม่ฮ่องสอน ที่สามารถปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และนำไปสู่การรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร มีการจัดการทรัพยากรทางการเกษตรและการทำการเกษตรที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม (Go Green) ตามโมเดลเศรษฐกิจ

หัวข้อ	รายละเอียด
	สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (BCG Model) จำนวน ๔ จุด (จังหวัดละ ๑ จุด)
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	เชิงปริมาณ ๑.เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดลำปาง เชียงใหม่ ลำพูน และแม่ฮ่องสอน เกิดความตระหนัก และมีความรู้ในเรื่องการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จำนวน ๔๐๐ ราย ๒.เกษตรกรได้รับความรู้และมีทักษะที่สามารถดำเนินกิจกรรมการเกษตร พัฒนาผลผลิตทางการเกษตรให้ได้มาตรฐาน และมีการจัดการทรัพยากรทางการเกษตรและการทำการเกษตรที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม (Go Green) ตามโมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (BCG Model) เพื่อการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จำนวน ๔๐๐ ราย ๓.เกิดเกษตรกรต้นแบบในพื้นที่จังหวัดลำปาง เชียงใหม่ ลำพูน และแม่ฮ่องสอน ที่สามารถปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สามารถบริหารจัดการแปลง ทรัพยากรทางการเกษตร จำนวน ๔ ราย ๔.เกิดจุดเรียนรู้แปลงต้นแบบการทำการเกษตรในพื้นที่จังหวัดลำปาง เชียงใหม่ ลำพูน และแม่ฮ่องสอน นำไปสู่การรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร และมีการจัดการทรัพยากรทางการเกษตรและการทำการเกษตรที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม (Go Green) ตามโมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (BCG Model) จำนวน ๔ จุด (จังหวัดละ ๑ จุด) เชิงคุณภาพ ๑.ฟื้นฟูและรักษาสภาพแวดล้อม เกิดระบบนิเวศที่ดี และเกิดความสมดุลทางธรรมชาติ (ด้านสิ่งแวดล้อม) ๒.ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มมูลค่าผลผลิต และสร้างความมั่นคงทางรายได้ให้กับเกษตรกร (ด้านเศรษฐกิจ) ๓.ยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ชุมชน และผู้บริโภคมีสุขภาพที่ดี/ความปลอดภัยด้านอาหาร (ด้านสังคมและสุขภาพ)

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ ส่งเสริมและพัฒนาการทำเกษตรกรรมยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	พัฒนาศักยภาพเกษตรกรและเชื่อมโยงการตลาดสินค้าเกษตรสมัยใหม่จังหวัดลำปาง
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานที่ ๑ พัฒนาการผลิตตามระบบเกษตรกรรมยั่งยืน เชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมแปรรูปมูลค่าสูง
๓. แนวทางการพัฒนา	ประเด็นการพัฒนาของจังหวัดลำปางที่ ๔ การพัฒนาเกษตรเชิงคุณภาพ เกษตรแปรรูปมูลค่าสูงด้วยนวัตกรรม และเทคโนโลยี
๔. หลักการและเหตุผล	๑) ยุทธศาสตร์ชาติด้านยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ๒) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๓ หมายความว่าที่ ๑ ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง เป้าหมายการพัฒนา มูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปสูงขึ้น แนวทางการพัฒนา การยกระดับขีดความสามารถของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ๓) นโยบายรัฐบาล การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย พัฒนาภาคเกษตร ลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตที่เหมาะสม ๔) ประเด็นการพัฒนาของจังหวัด : ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ การพัฒนาเกษตรเชิงคุณภาพ เกษตรแปรรูปมูลค่าสูงด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี แผนงานที่ ๑ พัฒนาการผลิตตามระบบเกษตรกรรมยั่งยืน เชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมแปรรูปมูลค่าสูง ๕) ประเด็นการพัฒนาภาคเหนือของกลุ่มจังหวัด : ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ การพัฒนาเศรษฐกิจเกษตรสร้างสรรค์ แผนงานที่ ๑ การพัฒนาศักยภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสู่เกษตรสร้างสรรค์และเกษตรกรรมยั่งยืน ผลจากการใช้แนวทางการพัฒนาประเทศไปสู่ความทันสมัยได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแก่สังคมไทยอย่างมากในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม สังคมและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งกระบวนการของความเปลี่ยนแปลงมีความสลับซับซ้อน จนยากที่จะอธิบายในเชิงสาเหตุและผลลัพธ์ได้ เพราะการเปลี่ยนแปลงทั้งหมดต่างเป็นปัจจัยเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน เกิดการพัฒนาในเชิงบวก ได้แก่ อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ สาธารณูปโภคการสื่อสาร การศึกษา แต่เกิดผลลบ

หัวข้อ	รายละเอียด
	ได้แก่ ความอ่อนแอในชนบทการพึ่งพาตลาดและพ่อค้าคนกลาง ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ การรวมกลุ่มและเครือข่าย และภูมิความรู้ในท้องถิ่นที่เสื่อมสลายไปความพอเพียงในการดำรงชีวิต เป็นเงื่อนไขพื้นฐานที่จะทำให้คนไทยสามารถพึ่งพาตนเองได้ และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีศักดิ์ศรี มีอิสระ และสามารถจัดการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ด้วยตนเอง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกในยุคปัจจุบัน สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปางและศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรลำปางเล็งเห็นถึงความสำคัญของการขยายผลปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการลดต้นทุนการผลิตพืชโดยใช้ปุ๋ยหมักแบบเติมอากาศในปริมาณที่เหมาะสมที่จะสามารถพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรไปยังกลุ่มเป้าหมายที่มีประสิทธิภาพ แต่ขาดโอกาสและองค์ความรู้ที่ถูกต้องชัดเจน สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปางและศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรลำปางจึงขอเสนอโครงการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรและเชื่อมโยงการตลาดสินค้าเกษตรสมัยใหม่จังหวัดลำปาง เพื่อดำเนินการในพื้นที่ ๘ อำเภอได้แก่ อำเภอลำปาง อำเภอวังเหนือ อำเภอเมืองปาน อำเภอองาว อำเภอแจ้ห่ม อำเภอแม่เมาะ อำเภอสบปราบ อำเภอเถิน และอำเภอแม่พริก โดยมีเป้าหมายเป็นเกษตรกรกร จำนวน ๘๐ ราย เพื่อสร้างความมั่นคงของรายได้ พัฒนาอาชีพเกษตรกรรมสอดคล้องกับประเด็นการพัฒนาจังหวัดลำปางที่ ๔ การพัฒนาเกษตรเชิงคุณภาพ เกษตรแปรรูปมูลค่าสูงด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี แผนงานที่ ๑ พัฒนาการผลิตตามระบบเกษตรกรรมยั่งยืน เชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมแปรรูปมูลค่าสูง ต่อไป
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑) เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรกรรมยั่งยืน ๒) เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านการตลาดสินค้าเกษตรสมัยใหม่ นำไปสู่การสร้างรายได้และโอกาสในการจำหน่ายสินค้าที่เพิ่มขึ้น ๓) เพื่อลดต้นทุนการผลิตพืชโดยใช้ปุ๋ยหมักแบบเติมอากาศ
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. เกษตรกรได้รับการอบรมเพื่อพัฒนาองค์ความรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรกรรมยั่งยืน จำนวน ๘๐ ราย

หัวข้อ	รายละเอียด
	๒. เกษตรกรได้รับการอบรมเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านการตลาดสินค้าเกษตรสมัยใหม่ นำไปสู่การสร้างรายได้และโอกาสในการจำหน่ายสินค้าที่เพิ่มขึ้น จำนวน ๘๐ ราย ๓. เกษตรกรได้รับการอบรมและสนับสนุนปัจจัยการผลิตในการลดต้นทุนการผลิตพืชโดยใช้ปุ๋ยหมักแบบเติมอากาศ จำนวน ๘๐ ราย
๗. พื้นที่เป้าหมาย	เกษตรกรในพื้นที่ ๘ อำเภอ จังหวัดลำปาง ประกอบด้วย อำเภอวังเหนือ อำเภอเมืองปาน อำเภองาว อำเภอแจ้ห่ม อำเภอแม่เมาะ อำเภอสบปราบ อำเภอเถิน และอำเภอแม่พริก
๘. กิจกรรมหลัก	
๘.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	การพัฒนาความรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการตลาดสินค้าเกษตรสมัยใหม่ ๑๒๖,๓๐๐ บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง ๑) สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง ๒) สำนักงานประมงจังหวัดลำปาง ๓) สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลำปาง ๔) สถานีพัฒนาที่ดินลำปาง ๕) สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ลำปาง ๖) ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง ๗) มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
๘.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	การจัดการตลาดสินค้าเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ ๕๒๕,๕๐๐ บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง -
๘.๓ กิจกรรมหลักที่ ๓ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	การส่งเสริมการผลิตพืชปลอดภัยโดยปุ๋ยหมักแบบเติมอากาศ ๑๙๑,๐๐๐ บาท ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรลำปาง -
๙. หน่วยงานดำเนินการ	๑. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง ๒. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรลำปาง
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	๑ ตุลาคม ๒๕๖๙ - ๓๐ กันยายน ๒๕๗๐
๑๑. งบประมาณ	งบพัฒนาจังหวัดลำปาง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐ จำนวน ๘๔๒,๘๐๐ บาท
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑. เกษตรกรได้รับการอบรมเพื่อพัฒนาองค์ความรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรกรรมยั่งยืน จำนวน ๘๐ ราย

หัวข้อ	รายละเอียด
	๒. เกษตรกรได้รับการอบรมเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านการตลาดสินค้าเกษตรสมัยใหม่ นำไปสู่การสร้างรายได้และโอกาสในการจำหน่ายสินค้าที่เพิ่มขึ้น จำนวน ๘๐ ราย ๓. เกษตรกรได้รับการอบรมและสนับสนุนปัจจัยการผลิตในการลดต้นทุนการผลิตพืชโดยใช้ปุ๋ยหมักแบบเติมอากาศ จำนวน ๘๐ ราย
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ(Outcome)	เชิงปริมาณ เกิดชุมชนที่ได้รับการพัฒนาอาชีพเกษตรกรกรม โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีช่องทางการจำหน่ายสินค้าที่หลากหลายและมีรายได้ที่เพิ่มขึ้น จำนวน ๘ แห่ง เชิงคุณภาพ เกษตรกรมีความรู้ในการพัฒนาอาชีพเกษตรกรกรมโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีช่องทางการจำหน่ายสินค้าที่หลากหลายและมีรายได้ที่เพิ่มขึ้น

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรปลอดภัย จังหวัดลำปาง
๒. ชื่อแผนงาน	พัฒนาการผลิตตามระบบเกษตรกรรมยั่งยืน เชื่อมโยงสู่ อุตสาหกรรมแปรรูปมูลค่าสูง
๓. แนวทางการพัฒนา	พัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย ส่งเสริมและ สนับสนุนเกษตรกร ชุมชน ท้องถิ่น รวมถึงผู้ประกอบการ ให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพ มาตรฐาน
๔. หลักการและเหตุผล	จังหวัดลำปางมีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๗,๘๓๓,๗๒๖ ไร่ โดยในจำนวนนี้เป็นพื้นที่ทำการเกษตรถึง ๑,๐๓๖,๕๑๒ ไร่ ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่ยังคงประสบปัญหาในการผลิตพืช เนื่องจากพื้งพาปุ๋ยเคมีและสารเคมีป้องกันกำจัดแมลง ศัตรูพืชและโรคพืช ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูง ผลผลิตมีคุณภาพต่ำ ผลผลิตต่อไร่ต่ำ ถูกกดราคาผลผลิต ทำให้เกษตรกรไม่สามารถแข่งขันในตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ปัญหาการใช้สารเคมีอย่างต่อเนื่องยังส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้ผลิตและผู้บริโภค รวมทั้งทำลายสภาพแวดล้อม และระบบนิเวศในพื้นที่อย่างรุนแรง ด้วยเหตุนี้ การส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรปลอดภัย จึงเป็นแนวทางสำคัญในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยมุ่งเน้นให้เกษตรกรลดการใช้สารเคมีในการป้องกันและกำจัดโรค และแมลงศัตรูพืช พร้อมทั้งผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัย ต่อสุขภาพและป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ โครงการยังเน้นการพัฒนาความรู้และทักษะการผลิตแก่เกษตรกร เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการพึ่งพาตนเองและเข้าสู่ ตลาดสินค้าเกษตรปลอดภัยได้อย่างยั่งยืน ในบริบทของสังคมที่กำลังเผชิญกับความท้าทายทางเศรษฐกิจและ สิ่งแวดล้อม การปรับเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการผลิตของเกษตรกรให้ลดการใช้สารเคมีและส่งเสริมเกษตร ปลอดภัยจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต ของเกษตรกรและสร้างความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ การพัฒนาเด็กและเยาวชนในกลุ่มยุวเกษตรกร ให้มีความรู้และทักษะด้านเกษตรปลอดภัยยังเป็นการเตรียม ความพร้อมให้กับอนาคตของภาคเกษตรกรรมในจังหวัดลำปาง

หัวข้อ	รายละเอียด
	และประเทศโดยรวม ซึ่งจะช่วยสร้างกำลังคนที่มีศักยภาพ และมีจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อมและพัฒนาการเกษตรอย่างยั่งยืนต่อไป ทั้งนี้ การส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรปลอดภัยนี้ ยังสอดคล้องกับแนวพระราชดำริ “โครงการฟาร์มตัวอย่าง” ของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถฯ ที่เน้นการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นอย่างรู้คุณค่า ฝึกทักษะอาชีพเกษตรกรและการบริหารจัดการ เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารและพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะในพื้นที่อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ซึ่งเป็นแหล่งฟาร์มตัวอย่างที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างงานและส่งเสริมการเรียนรู้ด้านเกษตรกรรม ด้วยเหตุนี้ การขยายผลและพัฒนาแปลงเรียนรู้ในฟาร์มตัวอย่าง จึงเป็นความจำเป็นเร่งด่วน เพื่อเสริมสร้างโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้และฝึกทักษะอาชีพ ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรสามารถนำความรู้ไปใช้ในการผลิตอาหาร ปรับปรุงพื้นที่ทำกิน และพัฒนาคุณภาพชีวิตของครอบครัวได้อย่างแท้จริง โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรปลอดภัย จังหวัดลำปาง จึงเป็นการดำเนินงานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ด้านการขจัดความยากจน ความมั่นคงทางอาหารและการเกษตรที่ยั่งยืน การส่งเสริมงานที่มีคุณค่าในท้องถิ่น การผลิตและบริโภคอย่างยั่งยืน รวมทั้งตอบสนอง ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยใช้ภูมิปัญญาและทรัพยากรท้องถิ่นเป็นพื้นฐาน เพื่อสร้างระบบเศรษฐกิจชุมชนที่เข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อพัฒนาเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร ให้มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและทัศนคติ ด้านการผลิตพืชให้ปลอดภัย สามารถนำไปปรับใช้ได้จริง ๒. เพื่อผลิตพืชที่ปลอดภัยจากผู้ผลิตสู่ผู้บริโภค ให้ได้คุณภาพ และปลอดภัย ๓. เพื่อสร้างต้นแบบการจัดการเกษตรปลอดภัยระดับชุมชน ที่สามารถเป็นศูนย์เรียนรู้ให้แก่เกษตรกรและผู้สนใจ และ

หัวข้อ	รายละเอียด
	เป็นรากฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืนในระยะยาว
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	กิจกรรมหลักที่ ๑ ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรปลอดภัยโดยชีววิธี ๑. เกษตรกร จำนวน ๑๕๐ ราย ผ่านการพัฒนาศักยภาพในการจัดการศัตรูพืช ๒. จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตพืชให้ปลอดภัยและใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี จำนวน ๕ กลุ่ม กิจกรรมหลักที่ ๒ ส่งเสริมการเพิ่มศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกรต้นแบบ จังหวัดลำปาง ๑. สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร จำนวน ๑๐๐ ราย มีความรู้การผลิตด้านการเกษตรปลอดภัยเพิ่มขึ้น (ผลการประเมินแบบทดสอบก่อนและหลังถ่ายทอดความรู้เพิ่มขึ้น) ๒. กลุ่มยุวเกษตรกรมีแปลงเรียนรู้ต้นแบบ จำนวน ๔ แปลง กิจกรรมหลักที่ ๓ ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรมยั่งยืนในพื้นที่ฟาร์มตัวอย่างตามแนวพระราชดำริ ๑. จำนวนแปลงเรียนรู้ที่ได้รับการปรับปรุง/พัฒนาให้มีความพร้อมสำหรับใช้ถ่ายทอดความรู้ ไม่น้อยกว่า ๓ แปลง ๒. ร้อยละของเกษตรกรที่สามารถนำความรู้จากการอบรมไปใช้ในพื้นที่ของตนเอง ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ ๓. จำนวนต้นแบบแปลงเกษตรผสมผสานที่สามารถเป็นศูนย์เรียนรู้ระดับชุมชนได้ ไม่น้อยกว่า ๒ แปลง
๗. พื้นที่เป้าหมาย	กิจกรรมหลักที่ ๑ ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรปลอดภัยโดยชีววิธี อำเภอเกาะคา อำเภอแจ้ห่ม อำเภอห้างฉัตร และอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง กิจกรรมหลักที่ ๒ ส่งเสริมการเพิ่มศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกรต้นแบบจังหวัดลำปาง อำเภอเมืองลำปาง อำเภอวังเหนือ และอำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง กิจกรรมหลักที่ ๓ ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรมยั่งยืนในพื้นที่ฟาร์มตัวอย่างตามแนวพระราชดำริ โครงการฟาร์มตัวอย่างตามแนวพระราชดำริบ้านแม่ต๋า หมู่ที่ ๑ ตำบลเสริมซ้าย อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

หัวข้อ	รายละเอียด
๘. กิจกรรมหลัก	
๘.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรปลอดภัยโดยชีววิธี ๒๙๙,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองลำปาง สำนักงานเกษตรอำเภอเกาะคา สำนักงานเกษตรอำเภอแจ้ห่ม สำนักงานเกษตรอำเภอห้างฉัตร สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองปาน
๘.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ส่งเสริมการเพิ่มศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกรต้นแบบ จังหวัดลำปาง ๓๗๙,๗๐๐ บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองลำปาง สำนักงานเกษตรอำเภอวังเหนือ สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม
๘.๓ กิจกรรมหลักที่ ๓ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนในพื้นที่ฟาร์มตัวอย่างตามแนวพระราชดำริ ๑๓๑,๔๐๐ บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	เริ่มต้น เดือนตุลาคม ๒๕๖๙ - เดือนกันยายน ๒๕๗๐
๑๑. งบประมาณ	๘๑๐,๑๐๐ บาท
๑๒. ผลผลิต (Output)	กิจกรรมหลักที่ ๑ ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรปลอดภัยโดยชีววิธี ๑. เกษตรกร จำนวน ๑๕๐ ราย ผ่านการพัฒนาศักยภาพในการจัดการศัตรูพืช ๒. จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตพืชให้ปลอดภัยและใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี จำนวน ๕ กลุ่ม กิจกรรมหลักที่ ๒ ส่งเสริมการเพิ่มศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกรต้นแบบ จังหวัดลำปาง ๑. สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร จำนวน ๑๐๐ ราย มีความรู้การผลิตด้านการเกษตรปลอดภัยเพิ่มขึ้น (ผลการประเมินแบบทดสอบก่อนและหลังถ่ายทอดความรู้เพิ่มขึ้น)

หัวข้อ	รายละเอียด
	๒. กลุ่มยุทธศาสตร์ที่มีแปลงเรียนรู้ต้นแบบ จำนวน ๔ แปลง กิจกรรมหลักที่ ๓ ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรมั่งคั่งยั่งยืนในพื้นที่ฟาร์มตัวอย่างตามแนวพระราชดำริ ๑. จำนวนแปลงเรียนรู้ที่ได้รับการปรับปรุง/พัฒนาให้มีความพร้อมสำหรับใช้ถ่ายทอดความรู้ ไม่น้อยกว่า ๓ แปลง ๒. ร้อยละของเกษตรกรที่สามารถนำความรู้จากการอบรมไปใช้ในพื้นที่ของตนเอง ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ ๓. จำนวนต้นแบบแปลงเกษตรผสมผสานที่สามารถเป็นศูนย์เรียนรู้ระดับชุมชนได้ ไม่น้อยกว่า ๒ แปลง
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	กิจกรรมหลักที่ ๑ ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรปลอดภัยโดยชีววิธี เกษตรกรมีศักยภาพในการจัดการศัตรูพืชโดยชีววิธีตระหนักถึงความสำคัญการผลิตพืชให้ปลอดภัยและการใช้สารอินทรีย์ชีวภาพทดแทนการใช้สารเคมี รวมถึงการสร้างเครือข่ายการผลิตพืชโดยชีววิธีในพื้นที่จังหวัดลำปาง กิจกรรมหลักที่ ๒ ส่งเสริมการเพิ่มศักยภาพกลุ่มยุทธศาสตร์ต้นแบบ จังหวัดลำปาง กลุ่มยุทธศาสตร์ต้นแบบ จังหวัดลำปาง มีศักยภาพในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มเพิ่มขึ้น สามารถทำกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน กิจกรรมหลักที่ ๓ ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรมั่งคั่งยั่งยืนในพื้นที่ฟาร์มตัวอย่างตามแนวพระราชดำริ ๑. แปลงเกษตรในฟาร์มตัวอย่างบ้านแม่ต้าได้รับการพัฒนาให้เหมาะสมสำหรับการจัดอบรมและสาธิตแก่เกษตรกรในพื้นที่ ทั้งในด้านระบบการผลิตพืชผัก เลี้ยงสัตว์ และการจัดการทรัพยากร ๒. เกษตรกรมีทักษะในการผลิตพืชผักปลอดภัย การแปรรูปผลิตภัณฑ์พื้นฐาน และสามารถจัดการพื้นที่ของตนเองตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพึ่งตนเองได้ ๓. ชุมชนมีพื้นที่ต้นแบบที่พร้อมสำหรับการถ่ายทอดความรู้ในระยะยาว และสามารถใช้เป็นจุดเชื่อมโยงกิจกรรมการพัฒนาชุมชน อาชีพ และการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอเสริมงาม

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการเพิ่มผลผลิตอาหารปลอดภัย สร้างมูลค่า ขยายรายได้ ด้านประมงสู่ชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๒. ชื่อแผนงาน	พัฒนาการผลิตตามระบบเกษตรกรรมยั่งยืน เชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมแปรรูปมูลค่าสูง
๓. แนวทางการพัฒนา	ประเด็นการพัฒนาของจังหวัดลำปางที่ ๔ การพัฒนาเกษตรเชิงคุณภาพ เกษตรแปรรูปมูลค่าสูงด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี
๔. หลักการและเหตุผล	๑) ยุทธศาสตร์ชาติยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ๒) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๓ หมายความว่า ๑ ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง เป้าหมายการพัฒนา มูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปสูงขึ้น แนวทางการพัฒนา การยกระดับขีดความสามารถของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ๓) นโยบายรัฐบาล การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย พัฒนาภาคเกษตร ลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตที่เหมาะสม ๔) ประเด็นการพัฒนาของจังหวัด : ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ การพัฒนาเกษตรเชิงคุณภาพ เกษตรแปรรูปมูลค่าสูง ด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี แผนงานที่ ๑ พัฒนาการผลิตตามระบบเกษตรกรรมยั่งยืน เชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมแปรรูปมูลค่าสูง ๕) ประเด็นพัฒนาภาคเหนือของกลุ่มจังหวัด : ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ การพัฒนาเศรษฐกิจเกษตรสร้างสรรค์
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่ห่างไกล สามารถเข้าถึงแหล่งลูกพันธุ์สัตว์น้ำที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน ทำให้ประชาชนในจังหวัดลำปางมีแหล่งอาหารปลอดภัยไว้บริโภค เป็นการสร้างงานสร้างอาชีพ สร้างรายได้และส่งผลให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เกิดความเข้มแข็ง มั่นคง ปลอดภัยและยั่งยืน ๒. เพื่อให้เกษตรกรและชุมชนมีองค์ความรู้ในการเพาะพันธุ์สัตว์น้ำจากชุดเพาะฟักสัตว์น้ำเคลื่อนที่ (Mobile Hatchery) และเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน ๓. เพื่อให้เกษตรกรและชุมชนสามารถบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำเพื่อเกิดประโยชน์สูงสุด

หัวข้อ	รายละเอียด
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. ร้อยละ ๘๐ ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความรู้ ความเข้าใจในการเพาะพันธุ์สัตว์น้ำจากชุดเพาะฟักเคลื่อนที่ (Mobile Hatchery) ๒. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความรู้เรื่องการทำอาหารธรรมชาติเพื่อลดต้นทุนการผลิต ๓. เกษตรกรสามารถมีความรู้และนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้
๗. พื้นที่เป้าหมาย	อ่างเก็บน้ำ อำเภอละ ๑ แห่งทั้ง ๑๓ อำเภอของจังหวัดลำปาง
๘. กิจกรรมหลัก	
๘.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานร่วมดำเนินการ	อบรมถ่ายทอดความรู้ หลักสูตร “การเพาะพันธุ์สัตว์น้ำจากชุดเพาะฟักเคลื่อนที่ (Mobile Hatchery)” ๑,๓๙๕,๒๐๐ บาท สำนักงานประมงจังหวัดลำปาง สำนักงานประมงอำเภอเมืองลำปาง สำนักงานประมงอำเภอแม่ทะ สำนักงานประมงอำเภอแจ้ห่ม สำนักงานประมงอำเภอเกาะคา สำนักงานประมงอำเภอแม่เมาะ สำนักงานประมงอำเภอเถิน สำนักงานประมงอำเภองาว
๙. หน่วยงานดำเนินงาน	สำนักงานประมงจังหวัดลำปาง
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	๑ ปี ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๙ – ๓๐ กันยายน ๒๕๗๐
๑๒. งบประมาณ	๑,๓๙๕,๒๐๐ บาท
๑๓. ผลผลิต (Output)	๑) มีผลผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยด้านประมงเพิ่มขึ้น ๒) เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เกิดความเข้มแข็ง มั่นคง และยั่งยืน ๓) เกษตรกรในชุมชนสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้นำไปต่อยอดสร้างอาชีพได้
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	๑) มีผลผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยด้านประมงเพิ่มขึ้น ๒) เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เกิดความเข้มแข็ง มั่นคง และยั่งยืน ๓) เกษตรกรในชุมชนสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้นำไปต่อยอดสร้างอาชีพได้

หัวข้อ	รายละเอียด
	๔) เกษตรกรในชุมชนรับรู้และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการทรัพยากรด้านประมง ๕) เกษตรกรในชุมชนมีอาหารที่ปลอดภัยได้มาตรฐาน ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร ลดหมอกควัน ส่งผลต่อการลดภาวะภาครัฐด้านการรักษาพยาบาล

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	โครงการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตรเพื่อสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาเกษตรกรและภาคเกษตรทั้งระบบ
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานยุทธศาสตร์ ส่งเสริมการพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ
๓. แนวทางการพัฒนา	จังหวัดลำปาง
๔. หลักการและเหตุผล	โครงการชลประทานลำปาง เป็นหนึ่งในโครงการสำคัญที่มีบทบาทในการพัฒนาทรัพยากรน้ำในจังหวัดลำปาง ซึ่งมีเป้าหมายหลัก คือ การส่งเสริมการใช้ทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ เพื่อการเกษตรและการบริโภคของประชาชนในพื้นที่ โครงการนี้ประกอบด้วย การก่อสร้างและปรับปรุงระบบชลประทาน เช่น คลองส่งน้ำ ฝายทดน้ำ และอ่างเก็บน้ำ ซึ่งช่วยในการจัดการน้ำเพื่อสนับสนุนการเพาะปลูกและลดความเสี่ยงจากภาวะภัยแล้ง นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการเพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โครงการชลประทานลำปาง มีแผนเพื่อพัฒนาแหล่งน้ำในเขตพื้นที่ จังหวัดลำปาง โดยให้การสนับสนุนแหล่งน้ำภาคการเกษตรในท้องถิ่น ช่วยเหลือเกษตรกรในพื้นที่จำนวน ๑๓ อำเภอในเขตพื้นที่จังหวัดลำปางตามพันธกิจของยุทธศาสตร์กรมชลประทาน ดังนี้ ๑. พัฒนาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทานตามศักยภาพของกลุ่มน้ำให้เกิดความสมดุล <u>แนวทางการพัฒนา</u> - พัฒนาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทานตามศักยภาพลักษณะลุ่มน้ำ - ปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพโครงการชลประทานเดิมให้เกิดประโยชน์สูงสุด ๒. บริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการให้เพียงพอ ทั่วถึง และเป็นธรรม <u>แนวทางการพัฒนา</u> - บริหารจัดการน้ำโดยให้ทุกภาคส่วนได้รับน้ำที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ตามปริมาณน้ำต้นทุนที่มีในแต่ละปี (อุปโภค บริโภค รักษาระบบนิเวศ เกษตรกรรม และ

หัวข้อ	รายละเอียด
	อุตสาหกรรม) เพื่อสร้างความสมดุลในการใช้และจัดสรรน้ำให้มีประสิทธิภาพ - ควบคุมคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำชลประทานและรักษาระบบนิเวศ - บริหารจัดการพื้นที่ชลประทานเพื่อสร้างมูลค่าสูงสุด ๓. ดำเนินการป้องกันและบรรเทาภัยอันเกิดจากน้ำตามภารกิจอย่างเหมาะสม <u>แนวทางการพัฒนา</u> - ป้องกันความเสียหายและสนับสนุนบรรเทาภัยอันเกิดจากน้ำ ๔. เสริมสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาแหล่งน้ำและบริหารจัดการน้ำ <u>แนวทางการพัฒนา</u> - สนับสนุนผลักดันการสร้างเครือข่ายบริหารจัดการน้ำในพื้นที่อย่างยั่งยืน - ขยายเครือข่ายการบริหารจัดการน้ำโดยชุมชนให้ครอบคลุมพื้นที่ชลประทาน โครงการชลประทานลำปาง สนับสนุนการบูรณาการและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคราชการ (ส่วนราชการ จังหวัด กลุ่มจังหวัด ท้องถิ่น) การพัฒนาและบูรณาการกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างกรมชลประทาน และเครือข่ายหน่วยงานในระดับพื้นที่ต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับจังหวัด กลุ่มจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและคณะกรรมการลุ่มน้ำ โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมการเชื่อมโยงแผนงาน/โครงการ และการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อให้ทุกภาคส่วนมีทิศทางการดำเนินงานด้านการจัดการน้ำร่วมกัน รวมถึงการสร้าง ความเข้มแข็ง อาทิ การให้คำปรึกษาหรือให้ความรู้ เพื่อเพิ่ม ศักยภาพในการดำเนินงานให้กับหน่วยงานต่าง ๆ
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑) เพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพในการส่งน้ำ ๒) พัฒนาแหล่งน้ำให้เพียงพอต่อความต้องการ และลดปัญหาน้ำท่วมพื้นที่ ๓) เพื่อทำให้การบริหารจัดการน้ำเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งฤดูแล้งและฤดูฝน ๔) ผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น มีรายได้เพิ่มขึ้น ๕) เพื่อให้เกิดความร่วมมือและบูรณาการระหว่างภาคประชาชน กับหน่วยงานภาครัฐ

หัวข้อ	รายละเอียด
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑) สนับสนุนพื้นที่รับประโยชน์เดิม (ไร่) ๒) จำนวนพื้นที่ชลประทานที่เพิ่มขึ้น (ไร่) ๓) จำนวนโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำ ที่มีการดำเนินการแบบมีส่วนร่วมในระดับการร่วมมือในงานชลประทาน (โครงการ)
๗. พื้นที่เป้าหมาย	ช่วยเหลือพื้นที่รับประโยชน์ของเกษตรกรในเขตพื้นที่จังหวัดลำปาง - กิจกรรมที่ ๑ ตำบลบ้านขอ อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง พื้นที่รับประโยชน์ ๗๐๐ ไร่ พิกัด (WGS) Lat : ๑๘.๗๑๙๗ Long : ๙๙.๔๗๙๗ - กิจกรรมที่ ๒ ตำบลปงเตา อำเภองาว จังหวัดลำปาง พื้นที่รับประโยชน์ ๑,๕๐๐ ไร่ พิกัด (WGS) Lat : ๑๘.๘๔๑๔ Long : ๙๙.๙๔๕๑ - กิจกรรมที่ ๓ ตำบลนาแก้ว อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง พื้นที่รับประโยชน์ ๑,๐๐๐ ไร่ พิกัด (WGS) Lat : ๑๘.๐๔๒๒ Long : ๙๙.๑๙๒๔ - กิจกรรมที่ ๔ ตำบลบ้านเอื้อม อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง พื้นที่รับประโยชน์ ๕๐๐ ไร่ พิกัด (WGS) Lat : ๑๘.๔๕๕๔ Long : ๙๙.๔๕๕๗
๘. กิจกรรมหลัก	โครงการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตรเพื่อสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาเกษตรกรและภาคเกษตรทั้งระบบ
๘.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	โครงการก่อสร้างคลองส่งน้ำทุ่งสะแก ตำบลบ้านขอ อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง ๑๙,๐๐๐,๐๐๐ บาท นายพงษ์สฤทธ์ ไชยเครื่อง ตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ ๑ โครงการชลประทานลำปาง กรมชลประทาน
๘.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ซ่อมแซมระบบส่งน้ำตาดคอนกรีตฝายทุ่งพรวัว ตำบลปงเตา อำเภองาว จังหวัดลำปาง ๖๐๐,๐๐๐ บาท นายจิรยุทธ รักบุญ ตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ ๒ โครงการชลประทานลำปาง กรมชลประทาน

หัวข้อ	รายละเอียด
๘.๓ กิจกรรมหลักที่ ๓ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	งานป้องกันการกัดเซาะตลิ่งแก้มลิงบ้านสบตำ ตำบลนาแก้ว อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง ๖,๐๐๐,๐๐๐ บาท นายกิตติคุณ ปวงแก้ว ตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ ๓ โครงการชลประทานลำปาง กรมชลประทาน
๘.๔ กิจกรรมหลักที่ ๔ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ซ่อมแซมเหมืองป่าตึง ระบบส่งน้ำฝั่งขวาฝายทุ่งปงเรียน ตำบลบ้านเอื้อม อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ๒,๕๐๐,๐๐๐ บาท นายธนิต คำมีอ้าย ตำแหน่ง วิศวกรชลประทานชำนาญการพิเศษ โครงการชลประทานลำปาง กรมชลประทาน
๙. หน่วยงานดำเนินการ หน่วยงานดำเนินการ ผู้รับผิดชอบ ตำแหน่ง สถานที่ติดต่อ หมายเลขโทรศัพท์	โครงการชลประทานลำปาง นายอาทิตย์ ทุ่งเจ็ด ผู้อำนวยการโครงการชลประทานลำปาง โครงการชลประทานลำปาง ๓๙๙ หมู่ ๕ ตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ๐ ๕๔๘๒ ๑๐๗๓-๔
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	ตุลาคม ๒๕๖๙ - กันยายน ๒๕๗๐
๑๑. งบประมาณ	งบประมาณ ๒๘,๑๐๐,๐๐๐ บาท (งบพัฒนาจังหวัด)
๑๒. ผลผลิต (Output)	มีการจัดการน้ำเพียงพอต่อพื้นที่การเพาะปลูก และลดความเสี่ยงจากภาวะภัยแล้ง นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	๑) มีแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างสมดุล ๒) ประสิทธิภาพการใช้น้ำในพื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้น ๓) ประสิทธิภาพการใช้น้ำทั้งภาคการผลิตและการบริโภคเพิ่มขึ้น ๔) บรรเทาปัญหาภัยแล้งและการขาดแคลนน้ำ ๕) ผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ๖) มีการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ เสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งน้ำและการบริหารจัดการน้ำร่วมกัน

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง
ชั้น ๓ ศาลากลางจังหวัดลำปาง ถนนวิชราวุธดำเนิน
ตำบลพระบาท อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ๕๒๐๐๐
Tel ๐ ๕๔๒๖ ๕๐๖๗ Fax ๐ ๕๔๒๖ ๕๐๖๘